

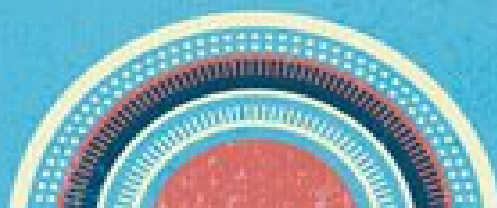
ZALKA CSENGE VIRÁG

A KALÓZ KIRÁLYLÁNY

♦ NEMZETKÖZI NÉPMESÉK MAI GYEREKEKNEK ♦

HERBSZT LÁSZLÓ ILLUSZTRÁCIÓIVAL

MÓRA

ZALKA CSENGE VIRÁG

A KALÓZ KIRÁLYLÁNY

◆ NEMZETKÖZI NÉPMESÉK MAI GYEREKEKNEK ◆

HERBSZT LÁSZLÓ ILLUSZTRÁCIÓIVAL

MÓRA

Zalka Csenge Virág A kalóz királynő
MÁSODIK KIADÁS

Zalka Csenge Virág
Illusztráció: Herbszt László

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy
bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli
sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles
felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily
módon történő többszörözését, nyilvánossághoz
közvetítését – szigorúan tilos!

A kiadó könyveit kedvezménnyel megrendelheti
webáruházunkban:

www.mora.hu

© Zalka Csenge Virág, 2020, 2021
Illusztráció © Herbszt László, 2020, 2021
© Móra Könyvkiadó, 2023

Móra Könyvkiadó
1950 óta családtag

*Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és
Könyvterjesztők Egyesülésének tagja*

ISBN 978 963 603 469 6 (epub)

Kiadja a Móra Könyvkiadó Zrt.,
Janikovszky János elnök-vezérigazgató

Szerkesztette: Szlukovényi Katalin

Felelős szerkesztő: Bolla Eszter

Elektronikus változat: Farkas István

Móra Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2023

E-mail: mora@mora.hu • Honlap: www.mora.hu

X

ANAIT KIRÁLYNÉ

ÖRMÉNY MESE

Élt egyszer egy Vatsagan nevű királyfi, aki mindennél jobban szeretett vadászni. Nap nap után messzire kalandozott a palotájától, és vadászkutyáin kívül csak hű szolgáját, Nazárt vitte magával. Történt egy napon, hogy ismeretlen faluba tévedtek. Magasan állt a nap, elfogyott a kulacsukból az innivaló, és a királyfi már szédült a szomjúságtól. Megállt a faluszéli kútnál, és a lányokhoz fordult, akik korsóikkal éppen akkor értek oda.

– Kérlek, adjatok egy korty vizet!

Az egyik lány, látva a jóképű vadászt, rögtön telemerítette hűs vízzel a korsóját, és már nyújtotta is – ám egy másik kikapta a kezéből, és tartalmát a földre öntötte. Vatsagan tátott szájjal nézte, ahogyan a korsót sietve újra megtöltötték, ám ugyanaz a lány megint kiöntötte, mintha csak kínozni akarná a szomjas vándort. Hatszor kellett végignéznie, ahogy a friss vizet felitta a poros föld, míg

végül hetedszerre maga a különös lány töltötte meg a korsót, és nyújtotta át neki.

– Így fogadják nálatok a vendéget?! – morogta a királyfi, miután hosszan ivott a korsóból.

– Bocsáss meg, uram – felelte a lány –, de úgy fel voltál hevülve a naptól, hogy a kút jéghideg vize megártott volna neked. Csupán meg akartam várni, hogy lehűlj egy kicsit.

Vatsagan, csodálva a lány éles eszét, szóba elegyedett vele. Megtudta, hogy Anaitnak hívják, és egy falubeli pásztor lánya. Mire beesteledett, és a királyfi hazaindult, a szíve már csordultig volt szerelemmel Anait iránt. Elhatározta, hogy feleségül kéri.

A király és a királyné, Vatsagan szülei nem fogadták túlzott lelkesedéssel, hogy a fiuk egy pásztorlányt szeretne feleségül venni. A királyfi azonban láthatóan lángolt a szerelemtől, és nap nap után fogyott, emésztette magát, míg a szülei rá nem bólintottak, hogy megkérje Anait kezét. Elküldték Nazárt, hogy hozza el a menyasszonyt a falujából. Amikor azonban Nazár megérkezett a kis pásztor kunyhóhoz, Anaitot nem találta otthon.

– A tanítványaival van – mondta az apja büszkén. – Írni-olvasni tanítja a falubelieket. Foglalj helyet, kedves vendég, hamarosan itthon lesz.

Várakozás közben Nazár a kunyhó belsejét díszítő szötteseket csodálta.

– Szerencsés ember, akinek ilyen gyönyörű szötteseket készít a felesége! – jegyezte meg elismerően. Az öreg pásztor elmosolyodott a bajsza alatt.

– A feleségem már több mint tíz éve meghalt. A szöttesek mind a lányom munkái.

– Hát még a szövéshez is ilyen jól ért, nem csak az íráshoz? – ámult Nazár, és alig várta, hogy Anait hazaérkezzen. Amikor a lány végül belépett, a küldött kinyitotta a táskákat és ládákat, amiket magával hozott, és Anait lába elé halmozta Vatsagan ajándékait. A sok arany ékszer, drága ruha felett ékes szavakkal kérte meg a lány kezét a királyfi számára. Anait elgondolkodott.

– Mondd csak, mi a királyfi mestersége?

– Mestersége?... De hát ő a trónörökös!

– Igen, igen... de mégiscsak értenie kell valamihez.

– Az nem elég, ha az országot kormányozza?

– Sajnálom, de megfogadtam, hogy csak olyan férjet választok, akinek van mestersége. Vidd vissza a trónörökösnek az ajándékait! Mondd meg neki, hogy szívesen látom mint kérőt, amint kitanul valami mesterséget!

Nazár az ámulattól dadogva mesélte otthon Vatsagannak, hogy mit kér tőle a lány. A király és a királyné titokban örültek, hogy vége szakad a fiuk bolondos szerelmi történetének... ám nagy csodálatukra Vatsagan másnapra magához hívatta az udvar mesterembereit, kikérdezte őket a munkájukról, és hosszas beszélgetés után úgy döntött, megtanul aranybrokátot szőni. Attól a naptól fogva reggeltől estig gyakorolt egy egész éven keresztül, míg a tanítója ki nem jelentette, hogy immár a brokátszövés mestere. Akkor Vatsagan szépséges szöttest készített, és a kacsaringós minták közé szerelmi üzenetet rejtett. Ezt

küldte el Anaitnak – és a lány ezúttal boldogan igent mondott a kérésére.

Vatsagan és Anait összeházasodtak, és nagy szerelemben éltek. Amikor a trónörökös öreg szülei meghaltak, Vatsaganból király lett, Anaitból pedig királyné. Sokáig békében kormányozták a birodalmukat. Csak az vetett árnyékot az uralkodásukra, hogy egy napon Vatsagan hűséges szolgája, Nazár eltűnt a palotából, és hiába kerestették hónapokon át, sehol sem akadtak a nyomára. Vatsagan meggyászolta Nazárt, és egyre azon tűnődött, vajon hogy vesztetett nyoma. Egy napon Anait királyné így szólt a férjéhez:

– Kedvesem, mint királynak, felelősséged a saját szemeddel látni, hogyan élnek az alattvalóid. Azt tanácsolom neked, indulj el, járd be a birodalmad, és győződj meg róla, hogy minden rendben megy! Hátha még Nazárt is megleled útközben. Amíg távol vagy, majd én kormányzok helyetted is.

Vatsagan tisztelte a feleségét, és adott a szavára. Másnap egyszerű kereskedőnek öltözött, és útnak indult, hogy bejárja az országát. Meghagyta Anaitnak, hogy húsz napon belül hazatér, addig ne aggódjon utána. Útközben megállt, beszélgetett az emberekkel, kérdezte őket, hogyan élnek. Városról városra vándorolva egyre messzebb került a palotától... mígnem egy nap rablók támadtak rá az úton. Lerángatták a lováról, elvették mindenét, kardot szegeztek a torkának, és megkérdezték, ért-e valami mesterséghez.

– Értek! – felelte rémülten a király. – Csodás aranybrokátot tudok szőni!

A rablók vezérének felcsillant a szeme. Mennyi pénzt keresnek majd az aranybrokáttal! Vatsagant az erdő mélyén

egy rejtett barlangba hurcolták, ahol sok más, csonttá fogyott rabszolga is dolgozott már a sötétben, ki-ki a maga mesterségén. A rablók kereskedőnek öltözve jó pénzért eladták a foglyok által készített dolgokat. Vatsagan is a falhoz láncolták, szövőszéket és fonalat kerítettek neki, és ráparancsoltak, hogy dolgozzon.

Vatsagan megállás nélkül szőtt. Száraz kenyeret kapott enni, és ha megállt a munkában, megverték. Lesoványodott, fájt a háta, és kivörösödött a szeme a lámpások pislákoló fényétől. Egy napon aztán a félhomályban egy másik, csonttá fogyott rabot pillantott meg – és megdöbbenve ismerte fel benne régen elveszettnek hitt szolgáját, Nazárt. Alig néhány szót tudtak váltani, de abból rögtön kiderült, hogy Nazár már hónapok óta a rablók fogságában sínylődik, és csak azért nem végeztek vele, mert ő is értett a szövéshez annyit, amennyit a királyfi mellett megtanult. Vatsagan, felbátorodva azon, hogy hű barátja életben van, elkezdett tervet kovácsolni a szabadulásra.

Olyan brokáton kezdett dolgozni, amelyen szépet még soha senki nem látott azelőtt. Aranyszállal szőtte át, kacskaringós mintákat dolgozott bele, és a minták közé rejtett üzenetet szőtt, mint egykor régen, amikor megkérte Anait kezét: olyan üzenetet, amit csak a királyné tudott elolvasni, és senki más. Amikor a káprázatos brokát elkészült, Vatsagan alázatosan átadta az egyik rablónak.

– Uram, ez a brokát értékesebb, mint bármi, amit valaha szőttem. Ha igazán jó árat akarsz kapni érte, olyasvalakinek kell eladnod, aki felismeri az értékét. Vidd el Anait királynénak, és hidd el, busásan megfizet érte!

A rabló rögtön a királyi udvarba sietett a brokáttal. Anait, aki már hetek óta nem kapott hírt a férjéről, aggódott, hogy valami baja eshetett. Először nem is akarta fogadni a kereskedőt, de az csak erősködött, hogy különlegesen értékes brokát van a birtokában, így végül a királyné lemondóan intett, hogy vezessék be. Amint a lába elé terítették a szőttest, Anait meglátta benne a férje keze munkáját és a mintákban a rejtett üzenetet, melyben Vatsagan elmesélte, hol tartják fogva. Azonnal felderült az arca, majd villámló szemekkel fordult a rabló felé. Megparancsolta, hogy vessék tömlöcbe, és fegyverbe rendelte a katonáit.

Anait maga is páncélt, kardot öltött, lóra ült, és a serege élén indult az erdőbe. Vatsagan üzenetének segítségével hamarosan rábukkantak a rablók rejtekhelyére; a barlang súlyos kapuját betörték, a rablókat leteperték és vasra verték. Vatsagan, Nazár és a többi rabszolga egymást támogatva, pislogva tántorgott ki a napfényre, ahol Anait lába elé borultak.

– Köszönjük, felséges királyné, hogy megmentettél minket! – hálálkodtak a megszabadított mesterek, akik oly sokáig dolgoztak a barlang sötétjében.

– Áldott a nap, amelyen megmentetted az életünket! – mondta Nazár a könnyeit törölgetve. Vatsagan mosolyogva rázta a fejét:

– Anait királyné nem ma mentett meg minket, jó emberek, hanem évekkel ezelőtt. Azon a napon, amikor megkérdezte, milyen mesterséghez értek!

A királyi pár hazatért a palotájába, és még nagyon sokáig uralkodtak a birodalmuk felett békességben és boldogságban.

PABLO ÉS A KIRÁLYKISASSZONY

FÜLÖP-SZIGETEKI MESE

Történt egyszer, hogy három jóbarát: Pedro, Juan és Pablo találkozott egy keresztútnál. Ahogy beszélgettek, Pedro egyszer csak így szólt:

– Miért nem indulunk el mindhárman szerencsét próbálni? Itt a városban soha semmi érdekes nem történik. Válasszunk mindannyian egy-egy utat, lássunk világot, és hazafelé jövet találkozzunk ugyanitt! Aki először ér vissza, várja meg a többieket!

Ebben meg is egyeztek, elbúcsúztak egymástól, és mindhárman útnak indultak. Pedro a jobb oldali utat választotta. Három hónapig vándorolt hegyeken, völgyeken át, míg egy öregemberrel nem találkozott, aki enni kért tőle. Pedro jó szívvel megosztotta maradék útravalóját az öreggel. Leültek falatozni, közben

beszélgettek, és amikor végül elbúcsúztak egymástól, az öregember egy szőnyeget ajándékozott Pedrónak.

– Egyszerű szőnyegnek tűnhet, de csodálatos képessége van – árulta el bizalmasan. – Aki ráül, az egy szempillantás alatt ott teremhet, ahol csak akar!

Pedro megköszönte az ajándékot, barangolt még egy kicsit a világban, aztán felült a csodás szőnyegre, és visszarepült a keresztúthoz.

Juan a bal oldali utat választotta. Három és fél hónapnyi vándorlás után ő is találkozott egy öregemberrel, aki enni kért tőle. A legény jó szívvel megosztotta az öreggel a vacsoráját. A koldus cserébe egy könyvet nyújtott át neki:

– Csodás tulajdonsága van ám ennek a könyvnek! Ha kinyitod, kiolvashatsz belőle mindent, ami éppen történik a világon.

Juan megköszönte az ajándékot, és boldogan indult vele hazafelé. A keresztúton találkozott Pedróval, és együtt várakoztak tovább.

Pablo a középső úton indult el. Négy hónapnyi vándorlás után ő is találkozott egy öregemberrel, aki enni kért tőle, és ő is jó szívvel megosztotta vele az elemózsiáját. Amikor befejezték a falatozást, az öreg egy elefántcsont csövecskét ajándékozott neki.

– Különleges tulajdonsága van ennek a kincsnek! Ha belefújsz rajta keresztül valakinek az orrába, aki beteg, vagy akár haldoklik, a csövecske ereje azonnal meggyógyítja, mintha soha semmi baja nem lett volna.

Pablo megköszönte a csodás ajándékot, és ő is elindult hazafelé. A keresztútnál találkozott Pedróval és Juannal. Boldogan üdvözölték egymást, és megmutatták, ki mit szerzett az útja során. Juan kinyitotta a könyvét, és kiolvasta belőle, hogy egy távoli királyságban haldoklik egy királykisasszony. A könyv azt is elárulta, hogy ha valaki meggyógyítja a lányt, azt a király örökösévé fogadja, és hozzáadja a királykisasszonyt feleségül. Pedro ezt hallva előkapta a csodás szőnyeget, mindhárman ráültek, és hipp-hopp, ott termettek a palotánál. Jelentették, hogy jöttek meggyógyítani a királykisasszonyt, mire az örök azonnal a betegszobába kísérték őket. Az ágyban ott hevert a lány, halálos sápadtan. Pablo odahajolt hozzá, az elefántcsont csövecskén keresztül belefűjt az orrába, mire a lány szeme felpattant, az arca kipirult, és a szája mosolyra nyílt, mintha soha semmi baja sem lett volna. Azonnal kérette a ruháit, hogy felkelhessen az ágyból.

Amíg a királykisasszony öltözködött, a három vándor a király elé járult a jó hírrel. Elmesélték, hogyan tudták meg, hogy a királykisasszony beteg, hogyan érkeztek a palotába, és hogyan ment végbe a csodás gyógyulás. A király elgondolkodott:

– Hiába van Juannak csodás könyve; ha Pedro nem repíti ide, és Pablo nem hozza el a csövecskét, a könyv tudása semmit sem ért volna. Hiába van Pedrónak repülő szőnyege; ha nincs Juan, aki észreveszi a bajt, és Pablo, aki meggyógyítja, akkor feleslegesen jött volna. Hiába van

Pablónak gyógyító varázseszköze; Juan nélkül nem tudta volna, hogy valaki gyógyításra szorul, és Pedro nélkül nem ért volna ide időben... Mindhármatoknak egyforma szerepe volt abban, hogy a lányom meggyógyult. Ez alapján nem dönthetem el, melyikőtök legyen az örökösöm. Újabb próbát hirdetek tehát: mindegyikőtök kap egy íjat és egy nyílveesszőt. Kinn a kertemben nő egy banánfa, amely épp most hozott virágot. A banánfa szív alakú virága lesz az én lányom szívének jelképe. Amelyikőtök pont a közepén találja el a nyílveesszővel, azé lesz a lányom keze!

A három legény kiment a kertbe, és felkészültek a próbára. Pedro pont a közepén lőtte át a szív alakú virágot. Juan nyílveesszője ugyanott suhant át egy pillanattal később. Amikor azonban Pablóra került a sor, a legfiatalabb legény nem volt hajlandó kilőni a nyílveesszőt.

– Pablo, te nem akarsz feleségül venni a lányomat?

– De igen, felség, mindennél jobban. De ha a virág tényleg a királykisasszony szívét jelképezi, akkor én bele nem lövök! Nem lenne szívem fájdalmat okozni neki, még akkor sem, ha elveszítem a próbát.

Ezt hallva a királykisasszony boldogan mosolyogva nyújtotta a kezét Pablónak.

– Hozzá szeretnék feleségül menni, édesapám! Most már tudom, hogy igazán szeret, és a világ minden kincséért sem bántana.

Azonnal meg is hirdették az esküvőt; Pablo és a királykisasszony attól fogva boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

A SÁRKÁNY ÉS AZ ELÁTKOZOTT PARIPA

OLASZ MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király és egy királyné, akiknek nagyon sokáig nem született gyermekük, hiába imádkoztak érte mindennap. Amikor végül mégis kisfiúval áldották meg őket az égiek, a király boldogan hívatta az asztrológusait, hogy készítsék el a gyermek horoszkópját, és olvassák ki belőle, milyen jövő vár rá. Az asztrológusok számoltak, töprengtek, kémlelték a csillagokat, és végül borús tekintettel tértek vissza a király színe elé.

– Rossz hírünk van, felség! A csillagok üzenete egyértelmű: a királyfi húszéves korában, a születése napján és órájában meg kell házasodjon, és még ugyanabban az órában meg kell ölje a feleségét. Ha nem így tesz, az ifjú az óra végeztével rettenetes sárkánnyá változik!

A király és a királyné kétségbeesetten hallgatták a jóslatot. Választás előtt álltak, és az egyik lehetőség

rosszabb volt, mint a másik: a fiuk vagy meggyilkolja a menyasszonyát, vagy szörnyeteggé változik! Telt, múlt az idő, repültek az évek. Amikor közeledett a királyfi születésnapja, a szülei nehéz szívvel elhatározták, hogy menyasszonyt szereznek a számára. Követeket küldtek Angliába, és megkérték az angol királynőt a fiuknak feleségül.

Az angol királynőnek volt egy varázslatos, beszélő paripája, aki a legjobb barátnője és bizalmasa is volt egyben. Amikor elújságolta neki, hogy eljegyezték egymást a királyfival, a paripa aggódva rázta a sörényét.

– Ne örülj a házasságnak! Nem árulták el a legsötétebb titkukat... – suttogta, és elmesélte, mit jósoltak az asztrológusok a királyfi születésekor. A királynő rémülten hallotta, hogy az esküvője napján a vőlegény merényletet tervez ellene.

– Egyet se búsulj! – biztatta a paripa. – Majd én megmentelek! Mondd azt a királyfinak, hogy az angol királynő nem ülhet hintóba az esküvője napján, hanem szokás szerint lovon kell a templomba mennie. Amikor aztán a patámmal kapálni kezdek, kapaszkodj erősen a sörényembe, és a többit bízd rám!

Így is történt. Az esküvő napján a királynő a paripa hátán vonult a templomhoz, a vőlegénye pedig hintóban. A menyasszony a hintó ablakán bepillantva látta, hogy a király és a királyné az órájukat figyelik. Amint elkongatta a harang a királyfi születésének óráját, a paripa a földet kezdte kapálni. A menyasszony abban a pillanatban erősen megkapaszkodott a sörényében, a paripa pedig huss!

Elvágatott a templomtól a szélnél is sebesebben. Amikor elmúlt a jóslat órája, a királyfi mindenki szeme láttára rettenetes, tűzokádó sárkánnyá változott. Menekült a király, a királyné és az esküvői vendégsereg, ki merre látott. A sárkány jó néhányat fel is falt közülük.

Az angol királynő addig vágatott, amíg egy kis kunyhóhoz nem ért. Ott a paripa megállt, és azt tanácsolta neki, kopogtasson be, és cserélje el a ruháját. A szegény ember, aki a kunyhóban lakott, először nagyon elámult, hogy a szépséges asszony az ő koszos ruháit akarja, de amikor meglátta a gyöngyökkel, arannyal kivarrt esküvői ruhát, nem tiltakozott sokáig. A királynő férfiruhát öltött, kalap alá rejtette a haját, és ismét nyeregbe pattant. A paripa a szomszédos birodalomba repítette, és azt tanácsolta, keressen munkát a királyi udvarban. Mivel a királynő jóvágású legénynek tűnt, az uralkodó felfogadta az istállóba lovásznak.

Volt a királynak egy daliás legény fia, pont annyi idős, mint az angol királynő. Megakadt a szeme a szép arcú lovászfíún, és addig nézegette, míg gyanakodni kezdett, hogy valójában nem legény, hanem leány. A gyanúját elmondta az édesanyjának is.

– Bolondokat beszélsz, fiam! – legyintett a királyné.

– Márpedig szerintem az új lovászunck leány!

– Hát, ha leány, azt könnyen kiderítheted: hívd meg sétálni a palota kertjébe! Ha virágot szed, és bokrétába köti, akkor lány. Ha a szájába vesz egy szálat, akkor legény.

Másnap a királynő vidáman újságolta a paripájának, hogy a királyfi sétálni hívta a kertbe. A paripa rögtön

gyanút fogott.

– Ha virágot szednétek, semmiképp se köss bokrétát belőle! Inkább végy a szádba néhányat!

A királynő hallgatott a tanácsra. Ahogy a kertben sétáltak a királyfival, rá sem hederített a legszebb virágokra, de néha lecsípett egyet-egyet, és elrágcsálta. A királyfi elmesélte az anyjának, hogyan járt a lovászfíúval.

– Mondom én, hogy legény! – felelte az anyja.

– Szerintem pedig akkor is leány!

– Hát, ha így hiszed, akkor próbálj ki valami mást: adj neki egy cipót, hogy vágja fel! Ha a mellkasához szorítja vágás közben, akkor leány, ha eltartja magától, akkor legény.

A királyfi másnap falatozni hívta a lovászt, és egy cipót meg egy kést nyomott a kezébe. A királynőt azonban a lova most is előre figyelmeztette, mit hogyan csináljon, így ő legényesen, könnyedén szelte meg a kenyeret.

– Márpedig akkor is leány! – toporzékolt aznap este a királyfi.

– Nincs mit tenni, fiam, ha így gondolod – felelte az anyja. – Tudod, mit? Hívd ki párbajra!

Így is történt. A királyfi párbajra hívta a lovászt. Az angol királynő kiválóan értett a kardforgatáshoz, és derekasan küzdött, ám végül egy óvatlan pillanatban a királyfinak mégis sikerült megszúrnia. Ahogy az orvosok ellátták a sérülését, fel kellett tépniük az ingét, és kiderült az igazság: a lovasz leány. A királyfi azonnal feleségül kérte, és a királynő, akinek tetszett a legény, igent mondott.

Nagy pompával megtartották az esküvőt. A királynő elárulta a férjének, hogy ő Anglia uralkodója, és elmesélte azt is, hogyan menekült meg a gyilkos vőlegénytől. Boldogan éltek egy darabig együtt, amikor híre érkezett, hogy ellenség támadt az országra, és a királyfinak hadba kell vonulnia. A felesége annyira féltette az életét, hogy a saját beszélő paripáját küldte vele a háborúba. A paripa indulás előtt azt tanácsolta a gazdasszonyának, húzzon ki három szálat a sörényéből, és tépjen el egyet, ha segítségre lenne szüksége.

Amikor eljött az idő, az angol királynő ikreknek adott életet: szép, egészséges kislánynak és kisfiúnak. Az örömhírt azonnal levélben küldték a férje után a csataterre. Igen ám, de a futár, aki a levelet vitte, pont azon az erdőn vágott át, ahol a rettenetes sárkány tanyázott. Amikor a szörnyeteg meglátta a küldöncöt, ráfűjt, és mérges leheletével elkábította; aztán a tarisznyáját átkutatva megtalálta a levelet, és felismerte benne az egykori menyasszonya nevét. Gyorsan papírt fogott hát, és egy másik levelet hamisított: abban az ikrek születése helyett az állt, hogy a királynő két kutyakölyöknek adott életet. Mire a küldönc magához tért, a sárkány már nem volt sehol. A hamis levél célba ért. A királyfi döbbenten olvasta, hogy a felesége kutyakölyköket szült, de aztán erőt vett magán, és azt írta vissza, ha kutyakölykök, akkor is az ő gyermekei, vigyázzanak rájuk nagyon. Hazafelé menet azonban a küldönc ismét átvágott az erdőn, és a sárkány ismét meghamisította a levelet: azt írta benne, hogy a királynőt

és a gyermekeit azonnal vessék máglyára, és égessék el a főtéren.

Az öreg király és királyné döbbenten olvasták a kegyetlen parancsot. Nem volt szívük ártani a menyüknek és az unokáiknak, így cselhez folyamodtak: a királynőt ellátták útravalóval, hajóra tették a gyermekeivel, és útjára bocsátották a tengeren – majd csináltattak három bábút, és azokat égették el a főtéren a fiuk parancsa szerint. Az emberek, akik rajongtak a királynőért, sírva nézték a máglyát, és bosszút esküdtek a királyfi ellen.

Időközben a királynő addig hajózott, amíg partot nem ért egy lakatlan szigeten. Ahogy sétált a gyermekeivel, egyszerre csak előtte termett a rettenetes sárkány! A királynő azt hitte, vége van, ám hirtelen eszébe jutott a három szál sörény, amit a paripájától kapott. Eltépte az elsőt, és abban a pillanatban sűrű túskebozót tört elő a földből közte és a sárkány között; a szörnyeteg azonban addig dobálta magát, míg átvergődött a tövisen, és a királynő nyomába eredt. A királynő eltépte a második szálát is, mire széles, zúgó folyó támadt mögötte; a sárkány azonban a vízbe vetette magát, és átúszta a folyót. A harmadik szál nyomán lobogó lángok szökkentek a földből a magasba; a sárkány egy pillanatra visszahőkölt, ám a tűz sem tudta végleg megállítani. A királynő magához ölelte a gyermekeit, már azt hitte, minden veszve – amikor hirtelen nyerítést hallott, és elővágtatott a semmiből a varázslatos paripa!

A paripa szembeszállt a rettenetes sárkánnyal, és harcolni kezdtek. Eget-földet rengető küzdelem volt. A

sárkány ordított, és tüzet okádott, a paripa pedig rúgta, harapta a bestiát, ahol csak érte. Végeláthatatlannak tűnő idő után a sárkány egyszerre csak összeesett, és a paripa utolsó rúgásától kilehelte a lelkét. A királynő boldogan borult hűséges hátasa nyakába – ám abban a pillanatban a paripa is élettelenül rogyott össze.

A megmenekülés öröme gyászra változott. A királynő keservesen megsiratta megmentőjét, legjobb barátnőjét. Amikor végre feltekintett, egy palotát pillantott meg a sziget közepén; a palota kapujában csoda szép, mosolygó hölgy állt, és neki integetett.

– Ki vagy te? És honnan került ide ez a palota? – kérdezte a királynő csodálkozva.

– Hát nem ismersz meg? Én voltam a paripád – felelte a hölgy. – Elátkoztak, hogy ló formájában éljek egészen addig, amíg meg nem ölök egy sárkányt. Amikor a sörényem szálait eltépted, megéreztem, hogy baj van, és rögtön idevágattam a csatamezőről. A sárkány halálával megtört rajtam az átok, és visszanyerhettem eredeti alakomat!

Mindeközben a királyfi, akit a paripája magára hagyott a csatatéren, rájött, hogy odahaza történhetett valami. Rögtön visszatért a városba, ahol az emberek kiabálva fogadták:

– Gyilkos! Zsarnok!

A királyfi nem értette, miért haragszanak rá, és egyenesen a szüleihez sietett. Amikor elmesélték neki, hogyan cselekedtek, és megmutatták a levelet, a királyfi elsápadt:

– De hiszen ezt nem én írtam! Én sohasem parancsolnék ilyet!

Azonnal hívták a tengerészeket, akik a királynőt a lakatlan szigetre szállították. A királyfi kikérdezte őket, majd parancsot adott, hogy húzzák fel a vitorlákat, és vigyék őt is ugyanoda. Partra szállva a halott sárkányt és paripát pillantotta meg először; kétségbeesve kiabált a felesége után, amíg választ nem kapott a közeli palotából.

Nagy volt az öröm, amikor a család ismét egymásra talált! A királyfi sírva ölelte a feleségét és a gyermekeit, és elmesélte, mi történt. A hölgy, aki előtte paripa volt, elmondta, hogy a sárkány hamisította meg a leveleket. A királyfi őt is magához ölelte, és ezerszer megköszönte, hogy megmentette a családját. Mindannyian együtt tértek vissza az otthonukba – és attól a naptól fogva boldogan éltek, míg meg nem haltak.

LI JI ÉS A KÍGYÓ

KÍNAI LEGENDA

Történt egyszer régen, hogy a kínai Fucsien tartományra nagy szerencsétlenség szakadt: a hegyek között felbukkant egy hatalmas, irtózatos kígyó, és pusztítani kezdte az állatokat, embereket. Mindenki menekült és rettegett. A kígyó megjelent a tartomány elöljáróinak álmukban, és közölte velük a követelését: minden évben egyszer, a nyolcadik holdhónap nyolcadik napján áldozzanak fel neki egy tizenkét-tizenhárom éves lányt, különben elpusztítja az egész tartományt. Másnap reggel az elöljárók hosszas tanácskozásra gyűltek össze, és végül nehéz szívvel úgy döntöttek, megadják a szörnyetegnek, amit követel.

Kilenc éven keresztül úgy történt minden, ahogy elrendelték: a nyolcadik holdhónap nyolcadik napján mindig kiválasztottak egy hajadont a szolgák és a börtönbe zárt bűnözők lányai közül, és odavetették a kígyónak. A lányt a szörnyeteg felfalta, a családja megsiratta, és a

tartomány egy újabb évig törékeny, szorongó békében élhetett.

Amikor eljött a tizedik év, váratlan dolog történt: beállított az előljárói palotába egy lány, és önként jelentkezett áldozatnak. A bátor hajadont Li Jinek hívták, és egy szegény család hatodik gyermeke volt, fiútestvérek nélkül. Néhány nappal korábban ő maga határozta el, hogy feláldozza magát.

– Édesanyám, édesapám! Nincs fiútestvérem, és én vagyok a legkisebb mindannyiunk közül. Hozományra nincs pénzünk, csak még egy éhes szájat jelentek, akit etetni kell. Engedjete el, hadd áldozzam fel magam a kígyónak! Tudom, hogy az előljárók busásan megfizetnek titeket érte. Legalább így hadd legyek hasznos a számotokra!

Li Ji édesapja és édesanyja elszörnyedve hallgatták a lányukat, és azonnal nemet mondtak a kérésére. Hallani sem akartak róla, hogy az egyik gyermekük, a szívük gyümölcse, a szemük fénye önként menjen a halálba! Magukhoz ölelték a lányt, úgy könnyörögtek neki, mondjon le a tervéről. Li Ji azonban hajthatatlan maradt. Még aznap éjjel megszökött otthonról, és a főváros felé vette az irányt.

Igen ám, de a bátor lánynak esze ágában sem volt a halálba rohanni. Magával vitte hűséges kiskutyáját, akivel sokat vadásztak kígyókra és nyulakra a hegyek között. Amikor az előljárók elé állt, két feltételt támasztott az áldozatért cserébe: azt, hogy a családjának bőséges

pénzjutalmat adjanak, és hogy bocsássanak a rendelkezésére egy éles kardot. Mindkét kérése teljesült. Az előljárók azt hitték, a kardot maga ellen akarja fordítani, hogy ne élve falja majd fel a rettenetes szörnyeteg.

Li Ji azonban más tervet forralt. Mielőtt elindult volna a hegyekbe a kígyó barlangjához, szerzett egy kosár rizsgombócot, és minden darabot alaposan bekent illatos malátacukorral. Amikor a barlanghoz ért, a gombócokat letette a földre, hátrahúzódott és várt. A kígyó hamarosan megszimatolta az édesség illatát, és előcsúszott a rejtekhelyéről. Amint lehajtotta a fejét, hogy felfalja a gombócokat, Li Ji kivont karddal, bőszen csatakiáltással rontott elő, és vágni, kaszabolni kezdte a szörnyeteget, ahol csak érte. A bátor kiskutya a gazdájával együtt támadott a fenevadra, harapta, karmolta, marcangolta. Ketten együtt, hatalmas küzdelem és nem kevés sebesülés árán, sikeresen legyőzték a kígyót. Amikor a szörnyeteg kilehelte a lelkét, Li Ji az éles karddal miszlikbe aprította.

Miután a harc véget ért, Li Ji beóvakodott a kígyó barlangjába, és megtalálta ott az előző kilenc áldozat csontjait. Tisztelettel összeszedte őket, és így sóhajtott fel:

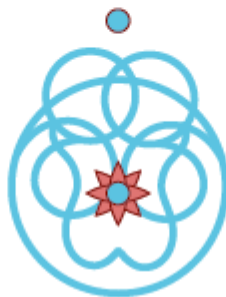
– Szegénykék! Nem tudtatok harcolni, és a kígyó lakomájává váltatok. Milyen szomorú!

Li Ji diadalmasan tért vissza a városba, és jelentette, hogy a szörnyeteg elpusztult. Az emberek meghatottan temették el az áldozatok csontjait, és nagy ünnepséget rendeztek a hős lány tiszteletére. Futótűzként terjedt a hír, hogy ki volt az, aki legyőzte a kígyót, míg végül a lány

bátorságának híre a Jüe fejedelemség uralkodójának fülébe is eljutott. Az uralkodó magához hívatta, és annyira megtetszettek egymásnak, hogy nem sokkal később össze is házasodtak. Li Ji bölcsen, igazságosan uralkodott a férje oldalán – és attól fogva nem merészkedtek szörnyek a birodalomnak a közelébe sem.

ÓRIÁSÖLŐ MARGARET

ÍR MESE

Élt egyszer régen egy messzi keleti birodalomban egy királyfi, akit Simonnak hívtak. Egy nap elhatározta, hogy Írország földjére utazik világot látni, szerencsét próbálni, kitanulni a kereskedők mesterségét. Ahogy partra szállt egy kikötőben, egy tűzrőlpattant, csinos lánnyal találkozott, aki Margaretként mutatkozott be.

– Végy fel a hajódra, királyfi, és vigyél magaddal! – kérte Margaret, akinek megtetszett a daliás legény, de még inkább a messzi földről érkezett vitorlás, és a nyílt tengeri kalandok gondolata. Simon azonban csak a fejét rázta.

– Hogy vehetnék fel a hajómra egy ismeretlen hajadont? Hiszen nekem feleségem van! – tiltakozott. Simon fiatal volt még, de apja, a király korán menyasszonyt szerzett neki, egy nagy hozományú hercegnőt a szomszédos királyságból. Mégis, tetszett Margaret a királyfinak, és a lány addig-addig könyörgött, hogy szeretne világot látni, messzi földekre utazni, míg végül Simon megengedte neki,

hogy felszálljon a hajóra. Együtt utaztak tovább; egy másik ír kikötőben remek ír marhahúst vásároltak, és a rakománnyal együtt a keleti királyság felé vették az irányt. Igen ám, de alig értek a nyílt tengerre, amikor tajtékzani kezdett a víz, és kiemelte belőle a fejét egy rettenetes sárkánykígyó.

– Vessétek ide nekem az írországi utazót, aki a fedélzeten van! – ordította. Minden matróz ereiben megfagyott a vér, de Simon királyfi gyorsan válaszolt:

– Nincs ír ember a fedélzeten, ez egy keleti hajó! De ír marhahús a rakományunk, azt megkaphatod, ha szeretnéd.

– Hát akkor vessétek ide az ír húst, de azonnal! – parancsolta a kígyó. Simon királyfi erre kidobatta a tengerészekkel az ír marhahús negyedét, és a szörnyeteg elmerült vele a habokban. Másnap reggel azonban megint felbukkant, elállta a hajó útját, és ír húst követelt. Megkapta a marhahús második negyedét is. Harmadnap reggel a harmadikat, negyedik reggel a negyediket, míg végül elfogyott a teljes rakomány. A következő reggelen a kígyó ismét rárontott a hajóra.

– Vessétek nekem ide az ír húst!

– Nincs több hús, mindet felfaltad! – felelte Simon.

– Akkor vessétek ide nekem az ír utazót! Tudom, hogy a hajón rejtőzik, ne tagadjátok! Eddig is tudtam, de hagytam, hogy etessetek a marhahússal. De ha nem adjátok az utazót most azonnal, akkor felfallak titeket hajóstul, mindenestül!

A királyfi tiltakozni próbált, de ezeket a szavakat hallva megjelent Margaret a fedélzeten, és a kígyó szemébe

nézett. A szörnyeteg kitátotta a száját, és kivillantotta hatalmas agyarait, amikkel a hajót könnyedén kettéroppanthatta volna.

– Nem hagyom, hogy mindenki miattam pusztuljon el! – jelentette ki Margaret határozottan. – Inkább faljon fel engem a szörnyeteg! Adjatok egy csónakot, eresszetek le a vízre, és meneküljetek!

– Nincs más módja, hogy megmeneküljünk? – tördelte a kezét a királyfi.

– Nincs. Adj egy csónakot, és imádkozzatok értem!

A tengerészek vízre bocsátottak egy csónakot, Margaret pedig beleült, és evezni kezdett. Amint a kígyó meglátta, már tátotta a száját, hogy egészben lenyelje... ám ekkor hatalmas hullám csapott fel a tengerből, felemelte a csónakot a lánnyal együtt, és addig sodorta, míg partra nem vetette egy távoli földön. Margaret kikászálódott a csónakból, kicsavarta a vizet a ruháiból, és körülnézett, de egy teremtetett lelket sem látott sehol. Útnak indult hát, és addig ment, mendegélt a pusztaságban, míg egy kis házikóra nem bukkant. Kopogására egy anyóka nyitott ajtót, és friss vacsora illata szállt a konyha felől.

– Jó estét, kedves nagyanyám! Szállást keresnék éjszakára.

– Nálam ugyan nem kapsz, ha nem tudsz fizetni érte! – mordult Margaretre az anyóka.

– Semmim sincs a világon, csak egy csónakom lenn a tengerparton. Az megfelel?

– Igen – enyhült meg az öregasszony. – Kerülj beljebb, lányom!

Leültek együtt, megvacsoráztak, aztán az anyóka ágyat vetett a vendégnek. Margaretnek feltűnt, hogy a házigazdája folyton imádkozik: imát mormolt vacsora előtt, alatt és után, ágyazás közben, elalvás előtt és másnap reggel is.

– Nagyanyó, miért imádkozol folyton? – kérdezte a lány kíváncsian reggeli közben.

– Van rá okom – sóhajtott az anyóka. – Amikor fiatal voltam, az édesanyámmal éltem a Fehér Várban. Egy nap azonban rettenetes óriás támadt ránk, az anyámat felfalta, nekem pedig ide kellett menekülnöm a pusztaságba. Azóta száműzöttként tengetem az életem, és imádkozom, hogy valaki végezzen az óriással, de még senki sem volt képes legyőzni.

Aznap délután váratlanul újabb vendégek érkeztek a házhoz: egy daliás lovag és egy szépséges hölgy. A lovag arannyal fizetett az anyókának, hogy szállást adjon nekik éjszakára, és imádkozzon értük reggelig.

– Stephanos vagyok, a Keleti Királyság urának legidősebb fia – mutatkozott be a lovag. – Ez pedig itt a sógornőm. A Fehér Várba tartunk megölni a rettenetes óriást! – tette hozzá büszkén, és az anyóka arca rögtön felderült. Aranygyűrűt vett elő egy ládikából.

– Megjósolták régen, hogy csak az tudja legyőzni az óriást, akinek a kezére illik ez a gyűrű. Próbáld fel, jó uram!

Hiába próbálkozott azonban, a gyűrű sehogyan sem ment fel a férfinak még a kisujjára sem. Ekkor a hercegnőhöz fordult, de a gyűrű az ő ujjára sem illett. Ennek ellenére mindketten úgy döntöttek, nem adják fel a küldetésüket egy ködös jóslat miatt. Amikor másnap reggel a páros útnak indult óriást ölni, az anyóka bánatosan nézett utánuk az ajtóból.

– Nem hiszem, hogy valaha viszontlátjuk még őket – panaszkolta Margaretnek.

A lovag és a hölgy valóban nem tértek vissza. Margaret és az anyóka együtt imádkoztak és vártak rájuk egész nap és egész éjszaka. Másnap reggel aztán elmentek a Fehér Várhoz, és látták, hogy az óriás bizony felfalta a lovagot és a hölgyet; nem maradt belőlük más, csak a páncél és a ruháik darabjai. Margaret és az anyóka eltemették ezeket, és szomorúan visszatértek a házikóba.

Eltelt egy egész hónap, amikor ismét kopogtatott valaki. Margaret ajtót nyitott, és meglepetten kiáltott fel:

– Simon!

– Margaret, te vagy az? – örült meg a királyfi. – Hogyhogy nem falt fel a tengeri kígyó?

A lány betessékelte Simont a házba, és elmesélte, mi minden történt vele azóta, hogy a csónakban vízre bocsátották. A királyfi cserébe elmondta, hogy a bátyját keresi, aki útnak indult legyőzni a Fehér Vár óriását.

– Vele ment a feleségem is mint fegyverhordozó. De már egy hónapja nem kaptunk hírt felőlük, így elindultam, hogy megkeressem őket.

Mit volt mit tenni, Margaret és az anyóka elmondták Simonnak, hogy a bátyját és a feleségét felfalta az óriás. A királyfi keservesen megsiratta őket, majd dühében bosszút esküdött; kapta a kardját, indult kifelé az ajtón, hogy megölje az óriást.

– Várjál fiam, várjál! – futott utána az anyóka. – Próbáld fel a gyűrűt!

A királyfi kinyújtotta a kezét, de a gyűrű egyik ujjára sem illett. Margaret szíve összeszorult.

– Próbáld fel az enyémre, nagyanyó! – kérte, és csodák csodája, az ő ujjára úgy illett az aranygyűrű, mintha ráöntötték volna.

– Veled megyek én is! – fordult Margaret a királyfihoz, ám az csak a fejét rázta.

– Nem vihetlek magammal! Túl veszélyes. Elég, ha az egyikünk teszi kockára az életét!

– Engem nem érdekel a veszély! – toppantott Margaret.
– Ha így kell meghalnom, hát meghalok. Vigyél magaddal!

– Hát akkor gyere! – sóhajtott Simon királyfi, és ketten együtt indultak el a Fehér Vár felé. Útközben egy öregemberrel találkoztak.

– Hová, hová, fiatalok?

– A Fehér Várba megyünk legyőzni az óriást.

– Jó szerencsét nektek! Ha a várhoz értek, menjetek be, és gyújtsatok gyertyát. Vigyázzatok, reggelig ki ne aludjon a láng!

– És az óriás? – kérdezte Simon.

– Jön majd, és megküzd veled.

A két fiatal követte az öregember tanácsait. Bementek a várba, gyertyát gyújtottak, és letelepedtek. Margaret azonban hamar megunta a várakozást.

– Menjünk, nézzük meg, hol van az óriás!

– Dehogy megyünk! Mi lesz, ha kialszik a gyertya, amíg nem vagyunk itt?

– Dehogy alszik! Magunkkal visszük, és vigyázunk rá – felelte a lány, azzal már indult is kifelé. Simon követte. Körbejárták a várat, de az óriásnak nem bukkantak a nyomára. Ahogy visszatértek a nagyterembe és ismét letelepedtek, a királyfit elkezdte elnyomni az álom.

– Ne aludj, Simon! Bármikor itt lehet az óriás, hogy megküzdjön velünk!

– Nem akarok elaludni, de nem... tudok... ébren... – motyogta a királyfi, ahogy a különös varázslat hatására összeesett és horkolni kezdett. Abban a pillanatban megrendültek a vár falai, és az óriás ordítása zengett végig a termeken:

– Emberszagot érzek! Ír ember szagát érzem! Egy falatnak nagy vagy, kettőnek kicsi. Mit tegyek veled? Fújjalak egy lélegzettel egészen a Keleti Királyságig? Tapossalak palacsintává? Vagy megküzdenél velem? Mivel küzdjünk, késsel vagy pusztá kézzel?

– Gyere, te mocskos óriás, birkózzunk! Lássuk, a te otromba lábad mélyebbre süllyed-e, mint az én puha lábam!

Margaret és az óriás birokra keltek. Küzdöttek egész éjszaka olyan erővel, hogy a lábuk alatt víz fakadt a

kövekből, és a csontjaik recsegték-ropogtak egymás szorításában. Végül reggelre kelve Margaret olyat szorított az óriáson, hogy az térdig süllyedt a sziklába. A második szorításra derékig, a harmadikra hónaljig döngölte földbe a lány az ellenfelét.

– Soha még ilyen lánnyal nem találkoztam, mint te vagy!
– hízelgett ravaszul az óriás. – Neked adom a ragyogó kardomat és az egész birodalmamat, ha meghagyod az életem!

Margaret azonban tudta, hogy az óriás bosszút forral ellene. Leemelte a ragyogó kardot a falról, ahol függött.

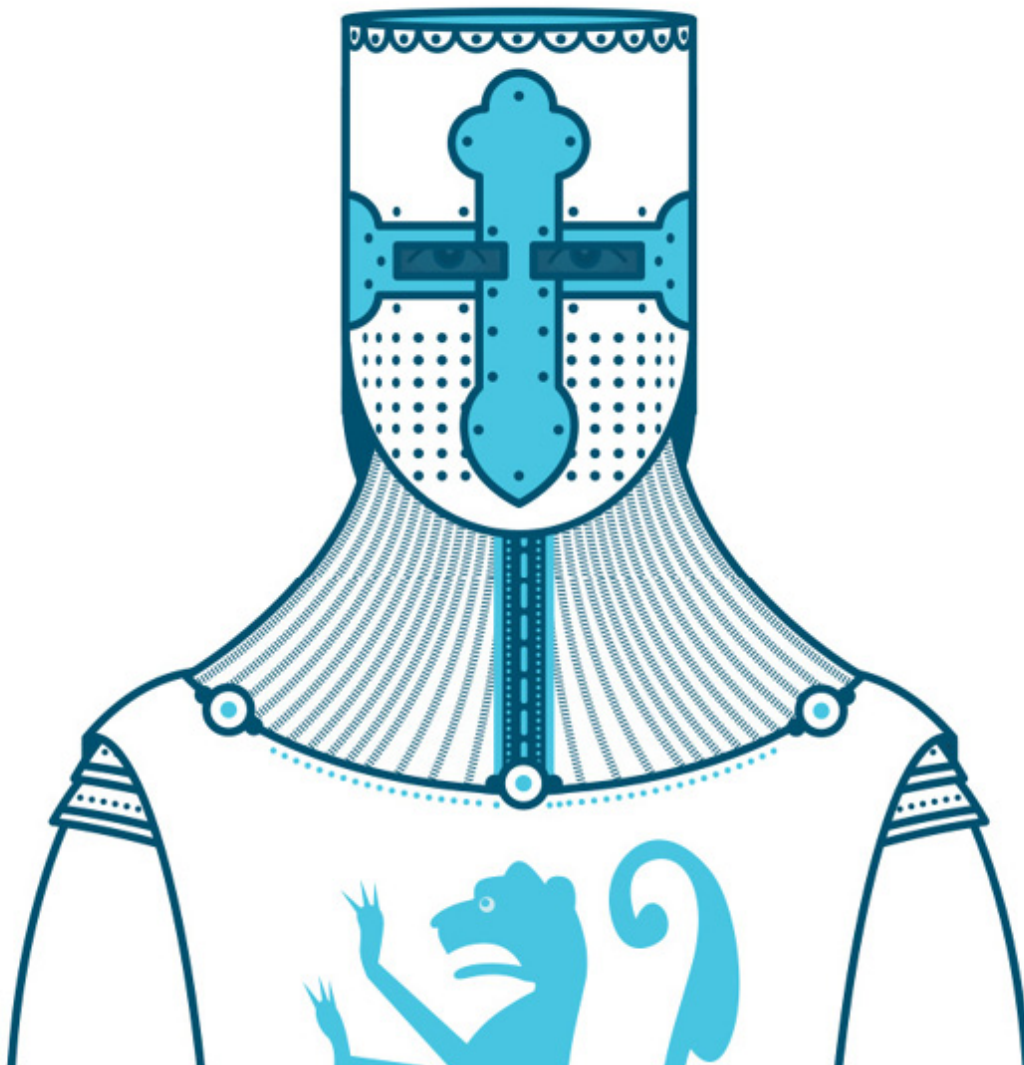
– Különleges kard ez, mindennél élesebb! Menj ki az erdőbe, próbáld ki a legrondább farönkön! – biztatta az óriás, remélve, hogy ha egyedül marad, ki tudja szabadítani magát.

– A te nyakadnál rondább rönköt nem találnék! – felelte erre Margaret, megforgatta a ragyogó kardot, és levágta az óriás fejét. Mire Simon felébredt, a harcnak vége volt.

– Ugye megmondtam, hogy hozz magaddal? – mosolygott rá Margaret. – Gyere, menjünk haza!

Simon megpróbálta felemelni az óriás fejét, hogy magával vigye bizonyítékkul, de bizony meg sem bírta mozdtítani. Margaret felkapta, és maga cipelte az öregasszony házáig. Az anyóka boldogan mondott köszönetet a fiataloknak, és azonnal beköltözött a Fehér Várba, Simon és Margaret pedig hajóra szálltak, és a Keleti Királyság felé vették az irányt. Ott aztán illően meggyászolták a királyfi bátyját és feleségét, és

megünnepelték a bátor Margaretet, aki legyőzte a rettenetes emberevő óriást. A sok kaland során Simon és Margaret megszerették egymást. Idővel összeházasodtak, király és királyné vált belőlük, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

SZOMA, A MOSÓNŐ

INDIAI MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember, és annak hét fia meg egy lánya. A hét fiú már mind megházasodott, így aztán került a házhoz hét feleség is. Reggelente mind a hét asszony kiment a ház elé, hogy alamizsnát adjon egy arra járó öreg brahmin koldusnak. A koldus sorra megáldotta őket:

– Légy gazdag! Légy boldog a férjeddal! Szülessen sok gyereked!

Történt egy napon, hogy megint arra járt az öreg brahmin. A feleségek szaladtak alamizsnát adni, és leborultak előtte, hogy fogadják az áldását. A lány, Gunvanti, azonban még mindig az ágyában heverészett. Az anyja, Dhanvanti, a szobájába sietett:

– Lányom, itt van az öreg brahmin, áldást oszt a sógornőidnek. Menj te is, adj neki alamizsnát!

Gunvanti kiugrott az ágyból, és futott az öreg brahminhoz az alamizsnával. Leborult előtte ő is, ahogy a

sógornői, de az öreg csak ennyit mondott:

– Ne add fel a reményt!

Gunvanti furcsálta, hogy a koldus neki nem kíván gazdagságot, boldogságot vagy népes családot. Visszament a házba, hozott még alamizsnát, azt is odaadta az öregnek. A brahmin azonban megint csak ennyit mondott:

– Ne add fel a reményt!

Gunvantit nagyon bántotta a dolog. Elpanaszolta az anyjának, mire Dhanvanti kiment, és kérdőre vonta a koldust, ugyan miért nem kíván jobb sorsot a lányának.

– Azért, asszonyom, mert ezen a lányon átok ül: az esküvője napján meghal a férje.

Megrémült erre az anya, de még jobban megrémült Gunvanti. Hogy mehetne feleségül a legényhez, akit már régóta szeretett, ha az átok az esküvő napján lesújt rá? Dhanvanti leborult a brahmin előtt, úgy kérlelte, árulja el, hogyan lehetne megtörni az átkot.

– Csak egyetlen módja van. Messze innen, hét tengeren túl lakik egy szigeten Szoma, a mosónő. Ha elhózzátok vendégként az esküvőre, akkor ő majd megtöri az átkot. Csak arra ügyeljete, hogy az esküvő után nagy tisztelettel küldjétek haza!

Gunvanti azonnal nekikészült, hogy elmenjen megkeresni Szomát. A szülei összehívták a fiúkat, és megkérdezték tőlük, melyikük kísérné el a húgát a nagy útra. A fiúk sorra rázták a fejüket: nem érnek rá, jobb dolguk van, túl messze kell menni!

– Mindig csak a húgunkkal foglalkoztok, mindig is őt szerettétek a legjobban! – morogtak a fivérek. Végül már

úgy tűnt, hogy Gunvanti öreg apjának kell elkísérnie a lányát a hosszú útra, amikor előállt a hetedik fiú.

– Hogyne mennék veled, húgocskám! Együtt biztosan megtaláljuk a mosónőt.

A két testvér másnap búcsút mondott a szüleinek. A legény elkészönt a feleségétől is, Gunvanti pedig a szerelmétől, és ketten útnak indultak az ismeretlenbe. Mentek, mendégéltek, míg a tenger partjára nem értek. Süvített a szél, háborgott a tenger, sehogyan sem lehetett átkelni rajta. A testvérek fáztak, és éhesek is voltak, már régen elfogyott minden útravalójuk. Bánatukban meghúzódtak a parton egy *banyan* fa tövében, Sivához imádkoztak, és arról beszélgettek, hogyan juthatnának át a hét tenger túlsó partjára. Korgott a gyomruk, miközben keseregtek, hogy nincs mit enniük. Egyszerre csak árnyék takarta el a fát: két hatalmas sas szállt le az ágakra. A fa tetején volt a fészük, enni hoztak a gyerekeiknek. A kis sasok azonban nem akartak enni.

– Anya, apa! Ül két ember a fa tövében, és napok óta nem ettek semmit!

A két sas erre leszállt a fa tövébe, és enni adott a testvéreknek. Megkérdezték, hová tartanak, mit keresnek a tengerparton. Amikor meghallgatták Gunvanti történetét, bólintottak:

– Ne aggódjatok, átrepítünk titeket a hét tengeren!

Másnap valóban útnak indultak. Az apasas a hátára vette a fiút, az anyasas pedig a lányt, és átrepültek velük a hét tengeren. Zúgott a szél, magasra csaptak a hullámok, de a két madár kitartó, erős szárnycsapásokkal addig küzdött a

viharral, míg elérték Szoma távoli szigetét. Ott letették a két testvért a mosónő kunyhója elé, elbúcsúztak, és hazarepültek a fiókáikhoz.

Gunvanti és a bátyja annyira meg voltak illetődve a nagy hatalmú mosónő híréből, hogy nem mertek bekopogtatni hozzá. Inkább elbújtak a bokrok közé, megvárták, amíg Szoma elmegy otthonról, aztán beosontak a házba, és szépen kitakarítottak. Így tettek másnap és harmadnap is, amíg el nem telt egy egész év. Szoma nagyon csodálkozott, hogy ugyan ki takaríthat mindennap az ő házában. Végül összehívta az összes gyereket, menyét, vejét, unokáját, és megkérdezte őket:

– Valljátok meg, melyikőtök takarít mindennap a házamban?

Mindenki hallgatott. Szoma gyanakodni kezdett. Legközelebb úgy tett, mint aki elmegy otthonról, de titokban megleste, mi történik. Láta a két testvért előjönni a bokrok közül, és nézte, ahogy elkezdenek főzni-takarítani, rendet rakni a ház körül.

– Hát ti meg mit kerestek itt? – lépett elő Szoma. – Kik vagytok?

– Testvérek vagyunk, messze földről jöttünk.

– És miért takarítjátok a házamat? Hiszen én csak egy egyszerű mosónő vagyok, ti pedig nemes születésű fiatalok. Nem vagyok méltó rá, hogy engem szolgáljatok...

Erre aztán Gunvanti elmesélte, milyen átok ül rajta, majd udvariasan megkérdezte Szomát, eljönne-e vendégként az esküvőjére. Szomának megesett a szíve a lányon, és igent mondott. Mielőtt útnak indultak, meghagyta a menyeknek,

hogy vigyázzanak a házra, és ha valaki meghalna a családból, amíg távol van, ne égessék el a testét, amíg ő haza nem ért. Azzal Szoma lement a tengerpartra a testvérekkel, az egyik hóna alá csapta Gunvantit, a másik alá a bátyját, vett egy nagy lendületet, és egyetlen ugrással átrepült a hét tengeren!

Szomának, a mosónőnek ugyanis varázslatos ereje volt. Onnan szerezte, hogy minden hétfő reggel megmosdott, alamizsnát osztott, és aztán csendben száználcszor körbejárt egy szent fügefát. Olyan kitartóan végezte ezt a rituálét minden egyes héten, hogy idővel a szent fügefa varázsereje átszállt rá.

Amikor Gunvanti és a testvére hazaértek a mosónővel, a család kitörő örömmel fogadta őket. Rögtön meg is rendezték Gunvanti esküvőjét; mindenki nevetett, ünnepelt. Igen ám, csakhogyan abban a pillanatban, amikor az ifjú párra rizst szórtak a vendégek, a vőlegény egyszerre csak összerogyott! Gunvanti nem tudta, mit tegyen kétségbeesésében, zokogva borult a férjére. A vendégsereg döbbent csendben figyelte a szívszaggató jelenetet. Ekkor azonban előlépett Szoma, a mosónő.

– Egyet se félj, lányom! Minden rendben lesz! – biztatta az újdonsült feleséget. Azzal fogott egy kis vizet, és kettejükre fröcskölte; ezzel átadta Gunvantinak a varázserejét. Amint a lány megérintette a vőlegényét, az kinyitotta a szemét, és felpattant, mintha mi sem történt volna. Megölelték egymást, hatalmas lakodalmat csaptak, Szomát ültették a díszvendég helyére.

Amikor vége lett a lakodalomnak, Szoma elkészönt az ifjú pártól, és elindult hazafelé. A tenger partjára érve nekirugaszkodott... de már nem volt meg a varázsereje, hogy átrepüljön vele a hét tengeren. Így aztán sóhajtott egyet, megmosdott, felvett száznyolc szem homokot a tengerpartról, keresett egy közeli szent fügefát, és elkezdte körbejárni...

Sok időbe és keringélésbe telt, de Szomának végül visszatért az elajándékozott varázsereje. Nagy lendületet vett, és egyetlen ugrással átrepült a hét tengeren, haza a saját szigetére. Ott a menyei futva jöttek eléje:

– Szoma, Szoma, csodálatos dolog történt! Miután elmentél, a férjed, a fiaid és a vejeid egyszerre mind holtan

estek össze. Megsirattuk őket, de nem égettük el a testüket, ahogyan kérted. Nem sokkal ezelőtt aztán mindannyian feltámadtak, mintha mi sem történt volna!

Szoma addig kérdezgette a menyeit, amíg rá nem jött, mi lehetett a dolog nyitja: amikor átadta az erejét Gunvantinak, akkor haltak meg a szigetén a férfiak, és amikor a fügefa kerülgetése után visszatért az ereje, akkor támadtak fel ők is. Boldogan tért haza, magához ölelte a családját, és mindannyian tovább éltek békében és boldogságban. A hét tenger másik oldalán pedig Gunvanti és a férje meg az egész rokonságuk szintén békében és boldogan élt, míg meg nem halt.

Don Guillén hűbéresei között akadt egy fiatal lovag, Don Guillermo de San Martín, aki nemcsak kiváló harcos, de remek dalnok hírében is állt. Nyílt titok volt a báró udvarában, hogy a daliás Don Guillermót nem a lázadás tüze vonzotta az ostromlott vár védelmére, sokkal inkább az a tűz, amely a dölyfös báró feleségének, Beatriznak két szép

szemében égett. Beatriz és Guillermo egyidősek voltak, és együtt is nőttek fel. Gyermekkoruk óta szerették egymást titokban, de nem házasodhattak össze, mert Beatriz szülei az öreg, de gazdag bárót jobb fogásnak tartották. A lázadás idején a hölgy már jó néhány éve Don Guillén engedelmes feleségeként élt, ám gyermekkori szerelmét sohasem felejtette el.

Harc előtt szokás volt, hogy a vár úrnője vezért választott a férje szolgálatában álló lovagok közül. A választásra az esti lakomán került sor. Beatriz megtöltött egy ezüstkupát drága mézes borral, hogy annak kínálja, akit kapitánynak választ. A hölgy sorra végignézett a lovagokon, a kupát a szájához emelte, ivott belőle egy kortyot, majd Don Guillermo elé lépett, felkínálva neki a bort, és vele a kapitányi rangot. A jelenlévők mind összesúgtak: Don Guillermo daliás lovag volt ugyan, de még fiatal, és szívében inkább dalnok, mint harcos. Sok más nemes úrhoz jobban illett volna a kapitányság. Don Guillermo azonban mosolyogva fogadta a kupát, és ugyanott emelte a szájához, ahol Beatriz ajkai is érintették. Az öreg bárót erre elfutotta a pulykaméreg. Amikor a kupa körbejárt, hogy mindenki sorra ihasson belőle, és odaért hozzá, dühében a földhöz vágta.

Teltek, múltak a napok a várban, közeledett az ostrom és a harc ideje. Egy este azonban egy szolga jelentkezett a vár uránál, és hosszas köntörfalazás után jelentette, hogy egy férfit látott kimászni Beatriz úrnő ablakán. Igaz volt-e a hír, vagy sem, sohasem fogjuk megtudni – annyi azonban bizonyos, hogy a báró elhitte, és éktelen haragra gerjedt.

Ordítva parancsolta meg a szolgáinak, hogy a feleségét vessék azonnal a vár legmélyebb tömlöcébe, pusztuljon el a sötétben étlen és szomjan. Rögtön ezután azt is elrendelte, hogy rángassák ki az ágyából Don Guillermo lovagot, és zárják ugyanabba a börtönbe.

– Ha ennyire szeretik egymást, akkor haljanak meg együtt!

A tömlöcben jeges hideg volt, és teljes sötétség. Amikor Don Guillermót behajították az ajtón, úgy érezte, maga a pokol nyelte el; nem látott maga körül semmit, vakon tapogatózott a nyirkos kőfalak mentén. Egyszerre csak megbotlott valamiben, és a sötétben visszhangzó kiáltást hallott.

– Ki az? Ki van itt? Az ég szerelmére, ne bántson!

– Beatriz?...

A két szerelmes egymás hangját követve találkozott a tömlőc sötétjében. Sírva ölelkeztek össze, tudva, milyen sors vár rájuk, de boldogan, hogy legalább a halálukig együtt lehetnek. Egy egész éjszakát töltöttek együtt, egymást melengetve; Don Guillermo énekelt a kedvesének, hogy könnyítsen a rettegésén. Amikor végül elhallgatott, egyszerre csak halk nesz ütötte meg a fülüket.

– Figyelj! – suttogta Beatriz. – Te is hallod?

Mindketten visszafojtották a lélegzetüket, és hallgatózni kezdtek. Először úgy tűnt, csak képzelik, de aztán egyre tisztábbnak tűnt a hang: mintha víz csobogott volna a távolban.

– Ez csak a folyó lehet! – súgta Beatriz. – Valahol átjárónak kell lennie a tömlőc és a folyópart között!

Mindketten felpattantak, és tapogatni kezdték a nyirkos kőfalakat. Don Guillermo elindult az egyik irányba, Beatriz pedig a másikba; az ujjakkal gondosan körültapintottak minden egyes követ, míg végül a hölgy felkiáltott:

– Itt valami huzatot érzek!

Ketten együtt kezdték fessegetni a fal köveit ott, ahol lazábbnak tűntek. Don Guillermo előhúzta a kését, amit a báró szolgái nem vettek el tőle, gondolván, úgysem tudja mire használni a tömlőben. A kés segítségével addig bontotta a vakolatot, míg az egyik követ sikerült meglazítania. A túlsó oldalról nedves levegő csapott át: valóban alagutat találtak!

Beatriz és Guillermo váltották egymást vetve veselkedtek neki a munkának. Vésték, fessegették, rakták a köveket, míg végül sikerült elég nagy lyukat vájniuk a falban a meneküléshez. Az alagút szűkös volt, és víz csepegett a nedves földfalakból: a vízcsobogás egyre erősödő hangjából tudták, hogy a folyó alatt haladnak át. Egymás kezét fogva, tapogatózva mentek előre a sötétben, míg végül megpillantottak egy gyenge fénysugarat. A fénysugár nyomán sárosan és fáradtan végül kijutottak a szabadba, és a folyó torkolatánál, a tengerparton találták magukat.

– Megmenekültünk! – kiáltotta Don Guillermo boldogan, és átölelte a kedvesét.

A szerelmespár a tengerparton hajóra szállt, és egyenesen a barcelonai gróf udvarába mentek. A gróf, hallva a történetüket, maga írt kérelmet a pápának, hogy nyilvánítsa érvénytelennek Don Guillén és Beatriz

házasságát. Amint a pápai engedély megérkezett, Ramón Berengár maga kísérte oltárhoz a hölgyet, és ő volt a tanú a két szerelmes esküvőjén. A csodálatos történet pedig azóta is szájról szájra jár – bizonyítva, hogy az igaz szerelem a sötétben is megtalálja a fényt.

ALI ÉS A TENGERI HERCEGNŐ

LÍBIAI MESE

Élt egyszer egy szultán és annak három fia: Husszein, Hasszán és Ali. Amikor a fiúk befejezték a tanulmányaikat, és egyformán jól értettek íráshoz, olvasáshoz, politikához és kardforgatáshoz, az apjuk magához hívatta őket, és így szólt:

– Megöszült már a szakállam, fiaim. Eljön az idő, amikor meghalok, és át kell adnom nektek a királyságomat. Hogy eldöntsem, melyikőtök foglalja el a trónt, próba elé állítalak benneteket: induljatok el világot látni, térjete vissza azzal, amit a legértékesebbnek tartotok, és meséljétek el, merre jártatok, mit tapasztaltatok! Ezek alapján ítélem majd meg, melyikőtök érdemes rá, hogy az utódom legyen. Jártatok szerencsével!

Husszein, a legidősebb fiú rögtön nyergelt, csomagolt, katonákat és szolgákat fogadott, tevéket rakott meg úti készletekkel, és a kíséretével együtt nekivágott a nagyvilágnak. Hosszú napokon keresztül utazott, míg végül a karaván tábort vert az Arafat-hegy tövében. Az éjszaka

közepén megnyílt a hegyoldal, és előlépett belőle egy rettenetes dzsinn. A herceg szörnyen megrémült tőle, de a dzsinn így szólt:

– Ó, szultán fia, ne félj! Ma éjszakára a vendégem vagy, hogy is árthatnék neked? Sajnos nincs lakoma, amivel megkínálhatnálak, de gyere velem a hegy mélyére! Rengeteg kincset őrzök, vigyél belőlük annyit, amennyit csak kívánsz!

Husszein követte a dzsinnt a hegy mélyére, ami telis-tele volt csillogó arannyal. Azonnal megparancsolta a kíséretének, hogy ürítsenek ki minden táskát, minden ládát, minden korsót, és töltsék meg őket arannyal. Annyi kinccsel megrakodva indultak haza, hogy egy egész királyságot vásárolhattak volna belőle. Husszein biztos volt benne, hogy ő lesz az új szultán.

Nem sokkal később Hasszán herceg is elindult világot látni, pompás kísérettel, rengeteg tevével. Más úton ugyan, de ő is elérkezett az Arafat-hegy tövébe. Meglátta a bátyja szerteszét szórt holmiját – sátrakat, ruhákat, élelmet –, és nagyon elcsodálkozott. Mi történhetett Husszeinnel, hogy így eldobott mindent? Vajon baja esett? Hasszán elhatározta, hogy letáborozik a hegy tövében, és másnap reggel fényt derít a rejtélyre.

Aznap éjjel a dzsinn megint előjött a hegy mélyéről. Hasszán ugyanúgy járt, mint a bátyja: a vendégszerető dzsinn felajánlotta neki, hogy magával vihet annyi aranyat, amennyi jólesik. Hasszán sem teketóriázott sokat, hanem kiszórta a felesleges holmikat, megrakta a karavánját, és

elindult boldogan hazafelé. Biztos volt benne, hogy ennyi kincsért megkapja majd az apja trónját.

Nem sokkal később a legkisebb fiú, Ali is útnak indult, ám ő egyedül akart menni. Semmi mást nem vitt magával, csak a lovát, a kardját és a köpenyét. Addig utazott, amíg elérkezett ő is az Arafat-hegy tövébe, ahol a fivérei jártak. Elcsodálkozott a sok szétszórt holmin, és aggódni kezdett, hátha valami bajuk esett. Elhatározta, hogy másnap reggel alaposan körülnéz, s kideríti, mi történhetett. Letáborozott a hegy árnyékában, és a köpenyébe csavarva magát mély álomba szenderült.

Az éjszaka közepén Ali is arra ébredt, hogy szétnyílik a hegyoldal, és kilép belőle a rettenetes dzsinn. Ő azonban nem rémült meg, hanem udvariasan üdvözölte a hegy gazdáját, és megkérdezte, miben lehet a szolgálatára.

– Azért jöttem, hogy én tegyek szolgálatot neked, hisz a vendégem vagy – felelte a dzsinn. – Sajnos lakomával nem kínálhatlak, de adok annyi kincset és aranyat, amennyit csak kívánsz!

Ali rögtön megértette, miért dobálták el a fivérei a csomagjaikat. Ránézett a hegy mélyén szikrázó töméntelen aranyra, és megrázta a fejét:

– Nincs szükségem aranyra. Ami pénzt gyűjt az ember, azt el is tudja költeni.

– Akkor mondd el, mi a szíved vágya! – derült fel erre a dzsinn. – Hatalmamban áll bármit megadni, amit csak kívánsz, egy birkától egy egész birodalomig. Az aranyat próbaként ajánlottam, hogy lássam, mit tartasz a legtöbbre.

Látom, hogy nem vagy kapzsi, mint a testvéreid. Hunyd hát le a szemed, és mondd ki, mit kívánsz!

Ali lehunyta a szemét, és így felelt:

– A legjobban azt kívánom, hogy feleségül vehessem Hedzsáz hercegnőjét, aki a legszebb lány az egész világon!

A dzsinn erre toppantott egyet, és fülsiketítő mennydörgés csattant. Ali kinyitotta a szemét, remélve, hogy ott fog állni előtte a menyasszonya – de továbbra is csak a dzsinnt látta, aki egy aranygyűrűt nyújtott át neki.

– Sok kalandban lesz még részed, amíg megtalálsz a menyasszonyod, de hidd el, ha kiállsz érte minden próbát, a boldogságod is tartósabb lesz. Ez a gyűrű a hercegnő apjáé; tartozik nekem, amiért egyszer régen megmentettem az életét. Ha megmutatod neki, engedni fogja, hogy feleségül vedd a lányát.

Azzal a dzsinn ismét toppantott, és hirtelen szolgák hada özönlött elő a hegyoldalból. Lakomára terítettek, ingyenc fogásokkal töltötték meg az asztalokat. A dzsinn előkelő módon megvendégelte Alit, aki három napot töltött a palotában, míg végül eljött az idő, hogy útnak induljon Hedzsáz felé.

Ali, ujján a gyűrűvel, köszönetet és búcsút mondott a dzsinnek, majd nyeregbe pattant. Addig lovagolt, amíg a tengerpartra nem érkezett, ahol hajót fogadott, hogy átvigye a túlpartra, Hedzsáz királyságába. A hajó kapitánya látta a legény díszes ruháját és súlyos erszényét, és titokban elhatározta, hogy amint a nyílt tengerre érnek, kirabolja Alit, és eladja rabszolgának. Miután a hajó maga mögött hagyta a partot, a kapitány altatóport kevert Ali

vacsorájába, és amikor a herceg eldőlt, mint a zsák, a legénység elvette az összes pénzt, drága ruháját, fegyverét, gyűrűjét, és egy szál ingben-nadrágban láncra verték. Amikor a herceg magához tért, kétségbeesve látta, hogy kalózok fogságába került. Hiába rángatta a bilincseit, amíg a vas felsebezte a bőrét, nem tudott szabadulni. A kapitány gúnyosan kacagva mondogatta neki, hogy hamarosan a rabszolgapiacon áll majd.

Három napon át hajóztak a tengeren, amikor hirtelen hatalmas vihar támadt. A hajót ide-oda dobálták a hullámok, szakadtak a vitorlák, hasadt az árbóc, míg végül az egész mindenestül elsüllyedt. Ali, kezén-lábán megláncolva, lemerült a tenger fenekére. Amikor már azt hitte, itt a vég, csodás dolog történt: észrevették őt a sellők, akik a közelben úszkáltak, megsajnálták, és elhatározták, hogy megmentik az életét. Felkarolták és egy barlangba vitték Alit, ahol ismét levegőhöz jutott. Ahogy kiköhögte a sós vizet, meglátta, hogy a gyönggyel, korallal kirakott barlang közepén arany trónuson csoda szép hercegnő ül: fekete hajú, kék szemű, rózsás arcú, akinek a teste kecses, ezüst-zöld halfarokban végződik.

– Üdvözöllek, utazó – mosolygott a lány –, én a Tenger Hercegnője vagyok. És te?

– Bej szultán fia. A nevem Ali.

– Légy üdvözölve, Ali! A vendégem vagy.

A sellők leverték a hercegről a bilincseket, gyógyító olajjal kenték be a sebeit, és gazdag lakomát tálaltak eléje. Ali közben elmesélte, hogy úton van Hedzsázba, feleségül kérni a szultán csoda szép lányát.

– Hallottam hírét a szépségének – felelte a Tengeri Hercegnő, akinek nagyon megtetszett a daliás herceg. – De a szívéről mit tudsz?

– Hát nem a szíve szépsége ütközik ki az arcán? Aki ilyen szép, az csak jószágos lehet!

A Tengeri Hercegnő nem szólt semmit, csak elküldte a szolgálóit, hogy hozzák fel Ali aranygyűrűjét a tenger mélyéről. Amikor a gyűrű megkerült, átadta a hercegnek.

– Perdülj meg háromszor, és menj, ismerd meg a szerelmed! Akkor dönts majd róla, megkéred-e a kezét, amikor már tudod, milyen szíve van!

Ali háromszor megperdült – és láss csodát, lánnyá változott! A sellők díszes ruhába öltöztették, egy delfin hátára ültették, és elvitték Hedzsáz tengerpartjára. Onnan Ali egyenesen a szultán színe elé járult. Amikor az uralkodó meglátta a szépséges idegen lányt, rögtön a hárembe küldte, és megtette szolgálónak a saját lánya mellé.

Ali belépett a hárembe, és látta, hogy igaz a hír, amit Hedzsáz hercegnőjéről beszélnek: a lány olyan csodálatosan szép, hogy a napra lehet nézni, de rá nem. Hanem alighogy munkába állt az új szolgálólány, rögtön kiderült számára valami más is a hercegnőről: az, hogy kegyetlen. Kiabált a szolgálóival, átkozta őket, megtépte a hajukat, ha felbosszantották, sőt, gyakran meg is verte őket. Bár az egész királyi udvar és a saját apja is azt hitte róla, hogy igazi úrinő, a szolgálói mind szenvedtek a haragjától és a rossz természetétől. Kemény volt a szíve, mint a kő. Ali rájött, hogy sohasem tudná szeretni.

Egy napon, ahogy Ali vizet húzott a kútból, a vízzel együtt kifogott egy halacskát is.

– Na, Ali, megtaláltad a szerelmet? – kérdezte a halacska.

– Nem, dehogy!

– Akkor perdülj meg háromszor magad körül!

Ali megperdült, és rögtön ismét legénnyé változott, díszes ruhában, aranyozott karddal az oldalán. Fogta magát, eldobta a vödröt, kirohant a palotából, és meg sem állt, amíg a tengerpartra nem ért. Ott az első arra járó koldus kezébe nyomta az aranygyűrűt.

– Menj, vidd el ezt a királynak, megjutalmaz érte!

Ahogy Ali a vízpartra ért, már várták a sellők a hullámok között. Ruhástul, fegyverestül ugrott a tengerbe, és visszatért a víz alatti barlangba, ahol a Tengeri Hercegnő már várta. Egymásra mosolyogtak, és Ali a kezét nyújtotta a lánynak, aki nemcsak szép volt, de bölcs és jószívú is.

Ali és a Tengeri Hercegnő összeházasodtak, és boldogan tértek vissza Ali otthonába aranyos-ezüstös, kincsekkel megrakott hajón, amit a sellők húztak. Amint partot értek, Ali az ölében vitte ki sellőfeleségét a szárazföldre – és láss csodát, amint a Tengeri Hercegnő halfarka a földet érintette, két csinos emberi lábbá változott! Férjével kéz a kézben tértek haza a palotába, ahol az idős szultán készen állt rá, hogy a fiai közül kiválassza az utódját. Amikor mindhárom történetet meghallgatta, így szólt:

– Aki aranyra és kincsre vágyik, az dolgozzon azzal!

A két idősebb szultánfit megtették hát kincstárnoknak és kancellárnak, hogy segítsenek kormányozni a birodalmat és

biztonságban tartani a kincstárat. A legkisebb fiához pedig így szólt a szultán:

– Ali fiam, te a szíved után mentél, és azt választottad, ami számodra minden kincsnél értékesebb. Rád bízom a birodalmam, mert tudom, jó uralkodó lesz belőled!

Így történt, hogy Aliból és a Tengeri Hercegnőből szultán és szultána lett; egyesítették a tenger és a szárazföld birodalmait, és boldogan, békében éltek, amíg meg nem haltak.

ANYÓKA ÉS A RIZSGOMBÓC

JAPÁN MESE

Élt egyszer régen egy mosolygós anyóka, aki nagyon szeretett rizsgombócot készíteni. Történt egy napon, hogy amint nevetve és dúdolgatva gyúrta a gombócokat, az egyik kiesett a kezéből, és begurult egy lyukba a konyha sarkában.

– Ejnye, te gombóc! Hová mész? – kuncogott az anyóka, azzal lehasalt, és belenyúlt a lyukba, hátha eléri az elgurult gombócot. Addig-addig nyúlkaált, míg a lyuk széle elporlott, a konyha padlója beszakadt, és az anyóka mindenestül a föld alá zuhant. Szerencsére nem ütötte meg magát; amint földet ért, kacagott egyet a nagy ijedségen, feltápászkodott, leporolta magát, és körülnézett. Lássatok csodát! A föld alatti világban egy utat talált, pont olyat, mint ami a háza előtt is vezetett odafenn. Az út mentén rizsföldeket látott, de egy teremtet lélek sem dolgozott rajtuk. Anyóka körülnézett, hátha megtalálja a

rizsgombócot, de sehol sem látta. Az út erősen lejtett, így azt gondolta, messzebbre gurulhatott.

– Gombócom! Gombócom! Gombóckám, merre vagy? – kiáltotta vidáman, és elindult lefelé az úton. Nem sokkal később egy pocakos Dzsizó-szobrocskát pillantott meg az út szélén.

– Kedves Dzsizó! – mosolygott rá. – Nem láttál erre gurulni egy rizsgombócot?

– Láttam bizony! De ha jót akarsz, ne menj utána! Az út végén rettenetes *onik*, emberevő démonok laknak!

Az anyóka azonban csak nevetett a figyelmeztetésen, és sétált tovább.

– Gombócom! Gombócom! Gombóckám, merre vagy?

Hamarosan ismét egy pocakos Dzsizó-szoborba botlott.

– Kedves Dzsizó! Nem láttál erre gurulni egy rizsgombócot?

– Láttam bizony! De ha jót akarsz, ne menj utána! Ha az *onik* meglátnak, jaj neked!

Az anyóka azonban csak kuncogott, és ment tovább.

– Gombócom! Gombócom! Gombóckám, merre vagy?

Hamarosan meglátott egy harmadik Dzsizó-szobrot.

– Kedves Dzsizó! Nem láttál erre gurulni egy rizsgombócot?

– Láttam bizony! Erre gurult, hát megettem. Nagyon finom volt!

– Hát, ha finom volt, akkor egészségedre! – mosolygott a szoborra az anyóka. Ekkor azonban megrendült a föld.

– Gyorsan, bújj el a hátam mögé! – sürgette Dzsizó. – Az *onik* már keresnek!

Az anyóka gyorsan lekuporodott a szobor mögé. Jöttek a démonok nagy morgással.

– Dzsizó! Emberszagot érzünk! Nem járt erre ember?

– Erre ugyan nem járt! – felelte a szobor. A szörnyek tovább szimatoltak.

– Márpedig itt valaminek emberszaga van!

Anyóka annyira mulatságosnak találta a szimatoló szörnyeket, hogy nem bírta tovább, ebben a pillanatban elnevette magát.

– Hi, hi, hi!

Az egyik *oni* szőrös mancsával a szobor mögé nyúlt, és előhúzta onnan az anyókát.

– Most megvagy!

– Juj, de rusnya képed van! – kacarászott az anyóka.

– Mit akarsz ezzel a szegény anyókával? Csak nem akarod megenni? – kérdezte Dzsizó.

– Dehogyan eszem meg! Csak hazaviszem magammal, jó lesz nekünk szakácsnak!

– Az jó, az jó! Remek rizsgombócot tudok főzni! – mosolygott az anyóka.

– Hát, rendben. De egy haja szála se görbüljön! – figyelmeztette az *onikat* Dzsizó.

A démonok hazavitték magukkal az anyókát, és egy nagy fakanalat adtak a kezébe.

– Pontosan egy szem rizst tegyél a fazékba, és ezzel kevergesd!

Anyóka így is tett. A varázslatos fakanálnak köszönhetően az egy szem rizsből kettő, majd négy, majd nyolc lett, míg végül az egész fazék megtelt finom, illatos rizzsel. Hasznos fakanál volt, ami egy szem rizsből ennyi ételt tudott varázsolni! Az anyókának még így is éjjel-nappal főznie kellett, hogy a nagy étvágyú démonokat jóllakassa.

Egy nap aztán elhatározta, hogy megszökik. Amíg az *onik* nem voltak otthon, az övébe tűzte a fakanalat, és kiosont a házból. A közelben talált egy folyót, a folyóparton pedig egy ladikot; gyorsan beleugrott, és evezni kezdett. A sok tésztagyúrástól, rizskevergetéstől jól megerősödött az anyóka, sebesen húzta az evezőket. Már messze járt a parttól, amikor a szörnyek hazaértek, és meglátták, hogy megszökött. Futottak rögtön a folyópartra, de mivel nem tudtak úszni, ladikjuk meg nem volt, nem tudták az anyókát üldözőbe venni. Elhatározták, hogy kiisszák a folyót, és

száraz lábbal erednek a nyomába. Le is hajolt az összes *oni* a vízhez, és – *glug, glug, glug* – inni kezdték a folyót. A víz rohamosan apadt, míg végül az anyóka ladikja megakadt a sárban. Az *onik* acsarogva eredtek a nyomába. Az anyóka, látva, hogy evezve nem jut tovább, szembefordult velük, és előrántotta a fakanalat.

– Mentek innét rögtön, ronda népség, vagy ellátom a bajotokat!

A fakanállal hadonászó anyóka olyan mókás látványt nyújtott, hogy a démonok mind elnevelték magukat. Ahogy nevettek, a víz kifolyt a szájukból, és a folyó ismét megtelt. Az *onik* alig tudtak kievickélni belőle. Az anyóka gyorsan kievezett a túlpartra, és meg sem állt, míg vissza nem ért az út elejére, és vissza nem mászott a saját házikójába. A konyha sarkában tátongó lyukat gondosan betemette, hogy senki se kövesse az alsó világból.

A varázslatos fakanálnak köszönhetően az anyóka attól a naptól fogva annyi gombócot készített, amennyit csak akart. Nyitott egy kis boltot, és hamarosan meggazdagodott az ínycsiklandozó rizsgombócokból; mindenki szívesen tért be hozzá egy-két finom falatra és egy kis nevetésre. Az anyóka boldogan, kényelemben élt, amíg meg nem halt.

KANÁRI KIRÁLYFI

OLASZ MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, és annak egy Valentina nevű lánya. A királykisasszony édesanyja korán meghalt, és az apja hamarosan új feleséget hozott a házhoz. A mostohának sehogy sem tetszett, hogy a király lányával kell osztoznia a figyelmen, főként, mert Valentina nemcsak szépséges volt, de okos és kedves is. Mindenki szerette. A mostoha addig rágta a király fülét, addig suttogott bele mindenféle dolgokat, hogy így meg úgy, az udvari mulatságok rosszat tesznek a serdülő gyerekek, míg a király megunt a dolgot, és engedélyt adott, hogy a felesége máshová küldje nevelkedni a lányt, azzal a kikötéssel, hogy előkelő bánásmódban legyen részre. A királynénak több sem kellett: kinyitattott egy régi kastélyt a vadon erdő közepén, és oda záratta be Valentinát. Küldött vele néhány udvarhölgyet is, akik busás fizetést kaptak, hogy szemmel tartsák a királykisasszonyt, gondoskodjanak a kényelméről, és soha ne engedjék, hogy elhagyja a kastélyt. Így aztán a lánynak megvolt mindene, amit csak

kívánhatott – kivéve a szabadságát. Hogy a királyt megnyugtassa, a mostoha néhanapján hintóba szállt, és meglátogatta Valentinát. Olyankor az udvarhölgyek biztosították róla, hogy a királykisasszony egészséges és boldog.

Valentina mindeközben a kastély legmagasabb tornyában lakott egy kényelmes szobában, és mindennél jobban vágyott arra, hogy szabadon járhasson-kelhessen. Reggeltől estig az ablakban könyökölt, mert onnan nyílt a legjobb kilátás a végtelen erdősegre. Hogy a kőből faragott ablakpárkány ne nyomja a könyökét, egy bársonypárnát helyezett rá, arra támaszkodott nézelődés közben.

Egy napon vadászó királyfi tévedt a környékre. Csodálkozva látta, hogy a régi, romos kastélyt felújították, és lakik benne valaki. A ragyogó tavaszi napsütésben meg is pillantotta a királylányt a torony ablakában, és Valentina is észrevette a daliás vadászt a falak tövében. Egymásra mosolyogtak, a királyfi mélyen meghajolt, a királylány pukedlizett, és mindketten vidáman integettek. Túl messze voltak ahhoz, hogy beszélgessenek, de így, szavak nélkül is megtetszettek egymásnak. A királyfi másnap visszatért. Megint integettek és mosolyogtak, és jelbeszéddel, pantomimjátékkal szórakoztatták egymást hosszú órákon keresztül. Így történt a következő két napon is, míg egyszer arra nem járt egy boszorkány, és meg nem figyelte a mókás párbeszédet. Megszánta a két fiataalt, és bekopogtatott a kastélyba. Az udvarhölgyek, amikor meggyőződtek róla, hogy nem férfi kopogtat, unott arccal ajtót nyitottak, az anyóka pedig egy kopott, súlyos könyvet adott át nekik azzal, hogy ajándék a királykisasszony számára, unaloműző olvasmány.

Amint Valentina belelapozott a könyvbe, az első oldalán írást talált: „Lapozz előre, és emberből madár lesz; lapozz vissza, és madárból ember lesz!”

A királykisasszony az ablakpárkányra helyezte a varázskönyvet, lenézett a várakozó királyfira, és elkezdett előrelapozni. Ahogy peregtek a lapok, a királyfi karjából toll serkent, a szája csőrre csúcsosodott, a lába karommá változott, míg végül csinos, sárga tollú kanári lett belőle. A madár felröppent, és letelepedett a bársonypárnára a királykisasszony ablakában. Valentina hátralépett, fogta a

könyvet, és most visszafelé kezdett lapozni benne. Ahogy fordultak a lapok, a madár tollai lehullottak, és ismét ott állt előtte a daliás legény vadászruhában. Canarino néven mutatkozott be. Először csak szégyenlősen nézegették egymást, de hamar beszélgetésbe elegyedtek, és úgy elmerültek benne, hogy észre sem vették az idő múlását. Amikor esteledni kezdett, Valentina ismét megpörgette a varázskönyvet, Canarino kanárivá változott, és kirepült az ablakon. Ahogy földet ért, a lány megpörgette a lapokat, és a kanáriból ismét Canarino lett. Mosolyogva intett búcsút, mielőtt hazaindult.

Teltek, múltak a napok, és a két fiatalnál nem volt boldogabb szerelmespár a világon. Canarino megjelent a fal tövében minden reggel, és kanári alakjában felrepült a toronyszobába. Együtt töltötték az egész napot, és az udvarhölgyek, akiket elfoglaltak saját unaloműző játékaik, semmit sem vettek észre az egészből. Hanem egy nap megint látogatóba jött a mostoha. Meg akarta nézni, biztonságban be van-e zárva a királykisasszony, nem készül-e valami turpisságra. Alaposan körbejárta a toronyszobát, észrevette a párnát az ablakpárkányon, és kitekintve pont megpillantotta a vadászruhás királyfit, aki az erdő szélén sündörgött. „Na megállj csak! – gondolta magában a királyné. – Majd elveszem én a lány kedvét attól, hogy az ablakban könyököljön!” Azzal, amikor Valentina nem nézett oda, kihúzott néhány tűt a hajából, és a bársonypárnába szúrta őket, hegyükkel fölfelé.

Amint a mostoha elhajtott a hintóján, Valentina az ablakhoz szaladt, és megpörgette a varázskönyvet.

Canarinóból kanári vált, és felreppent a párkányra. Igen ám, de amint leszállt a bársonypárnára, a tűk mélyen a kismadár mellébe, szárnyába fúródtak. Piros vérfoltos lett a sok szép sárga toll. A kanári fájdalmában vergődve menekült az ablakból, és utolsó erejével lehullt az erdő szélén a fűbe. Valentina hiába kiabált utána; kétségbeesésében megpörgette a könyvet visszafelé is, és a kanáriból ismét királyfi lett. Mély, vörös foltok jelezték a ruháján, hogy megsebesült. Canarino vadászkutyái csaholni kezdtek a gazdájuk fájdalmát látva, és addig csaholtak, míg oda nem sereglettek az udvari vadászok. Óvatosan hordágyra emelték a királyfit, és eltűntek vele a rengetegben. Valentina sírva nézte mindezt az ablakból. Megtalálta a bársonypárnában a hajtűket, de már későn. Canarino nem tért vissza se másnap, se harmadnap.

A királykisasszony annyira aggódott a kedveséért, hogy elhatározta, a keresésére indul. Felszaggatta a takaróit és lepedőit, összecsomózta őket, és kötelet sodort, hogy leereszkedhessen rajta a toronyból. Amikor leszállt az éj, köpenyt kanyarított a vállára, lemászott a kötélén, és bevette magát az erdőbe, azt az ösvényt követve, amin a vadászokat látta elindulni. Az éjjeli erdő azonban sötét volt, és félelmetes; a holdvilág nem szűrődött át a fák levelei között, és Valentina vakon botorkált fel-alá. Végül úgy döntött, meghúzódik egy nagy tölgyfa odvában, és ott várja ki a reggelt. Alig kuporodott azonban össze, amikor a fa tövében tűzfény lobbant, és a világosságnál négy töpörödött anyóka alakját pillantotta meg. Boszorkányok! A lány pisszenés nélkül hallgatta, miről beszélnek.

– Halljátok, milyen híreim vannak! – így az egyik boszorkány. – A szomszéd király fia halálos beteg. A sebeit senki sem tudja meggyógyítani, akármilyen orvost hívnak is hozzá. Pedig milyen egyszerű dolguk lenne, ha tudnák, amit én tudok!

– Miért, mit tudsz? – kíváncsiskodtak a többiek.

– Közelebb van a gyógyír, mint gondolnák! A királyfi ágya alatt van egy kőlap, alatta pedig egy üvegcsében kenőcs. Ha azzal a kenőccsel kennék be a sebeit, azonnal begyógyulnának!

Valentina majdnem felkiáltott örömeiben. Alig várta a reggelt, amikor a boszorkányok elbúcsúztak egymástól, és eltűntek. Kimászott az odúból, és futva ment, amíg meg nem találta a szomszéd király palotáját. A palota előtt a piacon szemüveget vásárolt, és úgy kopogtatott be a kapun, mint messzi földről érkezett orvos. A szolgák először nem akarták beengedni, de végül csak jelentették a királynak, hogy újabb gyógyító érkezett, aki próbát szeretne tenni a királyfi sebeivel. A király lemondóan bólintott, hogy kísérjék a lányt a betegszobába; rég feladta már a reményt, hogy a fián bárki segíteni tudna.

Amint magára maradt a betegszobában, Valentina könnyes szemmel nézett a kedvesére. A sebei mélyek voltak, és nem látszott rajtuk gyógyulás nyoma. A lány rögtön letérdelt, és addig tapogatózott az ágy alatt, amíg meg nem találta a laza kőlapot, és alatta az üvegcsé kenőcsöt. Alig kente be a kenőccsel a sebeket, láss csodát, eltűntek, mintha sohasem léteztek volna! Canarino megkönnyebbülten felsóhajtott, és mély álomba merült.

Amint a király meglátta, hogy a fia sebeinek nyoma sincs, és az arcába visszatért a szín, boldogan fordult az orvoshoz:

– Kérj bármit fizetségül, megkapod! Aranyat, ezüstöt adok a szolgálatodért!

– Nem kell nekem sem arany, sem ezüst – felelte Valentina. – Csak a királyfi véres vadászruháját szeretném magammal vinni, és a köpenyét, amin rajta van a címere.

A király furcsállta ugyan a kérést, de nem mondott ellent. Valentina visszatért a kastélyba, és még azelőtt sikerült felmásznia a toronyba, hogy a szökését bárki észrevette volna.

Napokig, hetekig kellett várnia, amíg ismét megpillantotta az ablakból a királyfit. Canarino szokás szerint az erdőben vadászott, de nem nézett fel a kastély ablakába, és esze ágában sem volt a közelébe menni. Valentina azonban, amint meglátta a kedvesét, fogta a varázskönyvet, és előreporgette a lapokat. Canarino, ha akarta, ha nem, kanárivá változott. Dühösen repült be a toronyszobába, és amikor a lány ismét emberré változtatta, rákiáltott:

– Nem elég neked, hogy kis híján halálra sebezted, még rabságban is akarsz tartani?

– Kérlek, ne haragudj rám! Sohasem ártanék neked! A tűket a mostohám szúrta a párnába, amikor nem figyeltem oda. Sajnálom, hogy nem vettem őket észre előbb, és fájdalmat okoztam neked... De tudd meg, én voltam az is, aki meggyógyított!

– Hazudsz! Az apám elmesélte, hogy egy külföldi orvos gyógyított meg!

– Én voltam az az orvos – felelte a lány, és egy ládából elővette a véres ruhát és a címeres köpenyt. – Nézd, itt a bizonyíték!

Amint Canarino látta, hogy Valentina igazat beszél, térdre ereszkedett előtte, és úgy kért bocsánatot a vádaskodásért. Sírva ölelték meg egymást, és Canarino rögtön meg is kérte a királykisasszonyt feleségül.

Amikor a királyfi bejelentette otthon, hogy megtalálta a szíve választottját egy erdei kastélyban, az apja aggódni kezdett.

– Fiam, hozzád királylány vagy hercegnő való! Miért vennél el egy névtelen lányt?

– Azt a lányt veszem el, aki megmentette az életem, és senki mást! – felelte erre a legény, és elmesélte az apjának, mi történt. Az öreg királynak nem volt több kifogása.

Hét országra szóló lakodalmat csaptak; meghívták az összes szomszédos ország királyait és királynőit. Eljött az ünnepségre az a király is, akinek a királykisasszony a lánya volt. Csodálkozva ismert rá a menyasszonyban a saját gyermekére.

– Lányom! Hát te vagy az?

Elcsodálkozott erre a másik király is:

– Lányom? Hát a menyasszony egy király leánya? Ezt miért nem mondtátok?

– Azért, mert nem vagyok a lánya annak, aki hagyta, hogy a mostohám rabságban tartson! – toppantott a menyasszony. Az apja mélyen elszégyellte magát. Még aznap száműzte a mostohát a királyságából, és bocsánatot kért a lányától, hogy nem vigyázott rá jobban.

Canarino és Valentina összeházasodtak, nagy lakodalmat csaptak, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

LOKTANUR TALÁLMAI

LEGENDA A MARSHALL-SZIGETEKRŐL

Élt egyszer régen a távoli Marshall-szigeteken egy asszony, akit Loktanurnak hívtak. Ennek az asszonynak volt tizenkét erős, daliás fia. Amikor a fiúk felcseperedtek, elhatározták, hogy mindannyian saját kenut készítenek maguknak, és versenyt rendeznek: aki a leggyorsabban hajózik át otthonuktól, az Ailinglaplap-szigetecsoporthoz legnyugatibb szigetéről a távoli Napkelte Szigetére, az lesz a Keleti Törzsfőnök mindannyiuk felett. El is készült a tizenkét kenu, és a fiúk felsorakoztak velük a nagy versenyre. Az utolsó pillanatban, amikor indulásra készen álltak, megjelent a tengerparton Loktanur egy hatalmas, szőnyegekbe csavart, ormóttan batyut cipelve a hátán.

– Tumur fiam, hadd szálljak be a hajódba, vigyél magaddal! – szólította meg a legerősebb legényt. Tumur azonban csak egy pillantást vetett a hatalmas csomagra, és megrémült, hogy a súlya lelassítaná a kenuját. Ha a többiek mind egyedül ülnek a hajóban, ő pedig kettesben az

anyjával, ráadásul csomagostul, biztosan nem nyeri meg a versenyt! Tumur nemet intett.

– Az én kenum már tele van. Ül be az öcsémhez!

Loktanur erre odament a második fiához, és őt is megkérte, engedje beszállni. A fiú azonban szintén meglátta az ormótlan batyut, és nemet mondott.

– Kérdezd az öcséimet, ők kisebbek és könnyebbek!

Loktanur sorra kérdezte tizenegy fiát, de mindannyian elutasították. Egyikük sem engedte beszállni a kenujába, mert mindannyian győzni akartak a versenyen. Végül csak a legkisebb fiú, Jebro maradt hátra.

– Jebro fiam, hadd szálljak be a hajódba, vigyél magaddal!

Jebro rámosolygott az anyjára, és jó szívvel igent mondott a kérésére. Abban a pillanatban Tumur megadta a jelet, és megkezdődött a verseny. Tizenegy kenu egyszerre lódult meg a keleti sziget felé, míg Loktanur még mindig az ormótlan batyuval bíbelődött.

– Na, fiam, most, hogy elindultak, lássunk mi is munkához. Húzd ki a hajót a partra!

– Húzzam ki? – döbbent meg Jebro. – De hát elkezdődött a verseny!

– Ne törődj te azzal! Húzd csak ki! – felelte az anyja, azzal kigöngyölte az ormótlan csomagot. Furcsa szerkezet került elő belőle: rudak, kötelek, és egy hatalmas vég pálmároszövet.

– Hát ez meg micsoda? – ámult el Jebro.

– Ezt, fiam, úgy hívják, hogy vitorla. Én találtam fel. Ennek a segítségével könnyedén megnyered a versenyt. Gyere, megmutatom, hogy működik!

Jebro és Loktanur közös erővel árbócot állítottak a hajóba, kifeszítették a köteleket, és felvonták a vitorlát.

– Hogy fogunk ezzel a vég szövettel szél ellen evezni? Csak lelassít minket! – zsörtölődött Jebro.

– Egyáltalán nem fogunk evezni! – mosolygott rá az anyja. Vízre tolták a vitorlást, és ők maguk is beszálltak. Amint a szél belekapott a szövetbe, a vitorla kidagadt, a hajó pedig szelni kezdte a hullámokat. Jebro csodálkozva kapaszkodott a kötelekbe: soha életében nem utazott még ilyen gyorsan! Loktanur csak nevetett, és megmutatta a fiának, hogyan kell a vitorlát állítani, a köteleket feszíteni vagy lazítani, a vitorlás hajót kormányozni. Megtanította azt is, hogyan kell fordulni vele, és hogyan haladjon cikkcakkban, ha szemből fúj a szél.

A hajó repült, szállt a tarajos hullámokon, és sorra lehagyta a többi testvér kenuját. Végül elhúztak Tumur mellett is. A legidősebb fiú meglátta az öccse csodahajóját, és átkiáltott neki:

– Kisöcsém, cseréljünk! Add nekem a hajódat!

– Dehogyan adom! – vágott vissza Jebro, ám az anyja cinkos mosollyal leintette:

– Fiam, Tumur az idősebb. Cserélj vele hajót, ha kéri! Csak ezt a kötelet meg azt a rudat hozd magaddal...

Jebro kivette a részeket, amiket az anyja javasolt, aztán Tumur kenuja mellé kormányozta a hajót, szélbe állította a

vitórlát. Amint Tumur a vitórlás fedélzetén volt, kajánul felkacagott, és az anyját belökte a vízbe. Jebro utánaugrott kötelestül-rudastul, és ketten együtt átmásztak Tumur elhagyott kenujába. Jebro rögtön neki akart feszülni az evezőnek, de Loktanur megint leintette. Kényelmesen halat vett elő a tarisznyájából, és eszegetni kezdett.

– Nem olyan sietős a dolgunk, ne aggódj! – kuncogott. És valóban: Tumur a hajóval ide-oda dülöngélt, körbe-körbe forgott, a vitórla csattogott és lobogott, kis híján fel is borult az egész. Tumur nem tudta, hogyan kell vitórlázni, ráadásul nem vette észre, hogy hiányzik egy kötél meg egy keresztrúd, így aztán hiába kérte el a csodahajót az öccsétől, egy szemernyivel sem haladt gyorsabban. Sőt. Miután megebédeltek, Jebro nekifeszült az evezőnek, és a Napkelte Szigete felé repítette a kenuját. Amikor partot ért, olyan hatalmas hullám lökte előre, hogy a kenu a kókuszpálmák levelei között kötött ki. Jebro és Loktanur kiszálltak, lecsúsztak a fák törzsén, és házat építettek maguknak a szigeten.

Másnapra végül kikötött Tumur is a többi testvérrel. Mivel nem látott lábnyomokat a tengerparton, nagy büszkén felkiáltott:

– Én értem ide először! Én vagyok a törzsfőnök, és senki más!

– Csakhogy ideértél, testvérem! – szólalt meg erre Jebro, és előlépett a fák közül, gyümölcsel a kezében. – Üdvözöllek a szigetemen!

Tumurnak és a többi testvérnek el kellett ismernie, hogy Jebro győzött, az anyjuk ügyes találmányának segítségével. Jebróból nagy hatalmú, szeretett törzsfőnök lett. Loktanur segítségével megtanította mindenkinek a vitorlázás és a navigálás tudományát, és még az égre is felkerült: ő lett az a csillagkép, amit mi Fiastyúkként ismerünk. Amilyen kedves volt az édesanyjához, olyan kedves az emberekhez is. Ő hozza hírül a hajózási évszak kezdetét, míg bátyja, Tumur (az Antares csillag) megjelenése a szeles, viharos évszak kezdetét jelzi. Ha jól figyeltek, Loktanurt is láthatjátok az éjszakai égen: ő a Szekeres csillagkép legfényesebb, bölcsen mosolygó csillaga.

A FIÚ, AKI VISSZATÉRT AZ ALSÓ VILÁGBÓL

GÖRÖG MESE NAXOSZ SZIGETÉRŐL

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiú, akit az apja nevelt egyedül. Nikosznak hívták. Okos, értelmes legény volt, az iskolában mindenkinél gyorsabban tanult, minden vizsgán tökéletesen szerepelt, és ráadásul örömét lelte a tanulásban. A legjobban olvasni szeretett: egy egész szobát megtöltött otthon könyvekkel, és amikor csak ideje engedte, kiült a szoba ablakába, és elmélyülten, hosszú órákon keresztül olvasott.

Nikoszék házának ablakai pont a királyi palotára néztek. A királynak volt egy lánya, Szofia. A királykisasszony ugyanúgy imádott olvasni, ahogy a szegény fiú is. A szobája ablakában párnázott kuckót rendezett be, könyvespolcokkal vette körül magát, és napról napra ott olvasgatott. Olvasás közben néha elmerengett, és felemelte a tekintetét; olyankor megpillantotta Nikoszt a szemközti ház ablakában, könyvvel a kezében. Amikor újra

elmerült az olvasásban, Nikosz is felpillantott néha, és rajta felejtette a szemét az olvasgató királykisasszonyon. Egyre többet nézegették így egymást titokban, míg egy nap a lány magához intette a dajkáját:

– Nézd, ott a szemközti házban, annak a fiúnak mindennap könyvet látok a kezében. Biztosan úgy szeret olvasni, ahogy én!

A dajka megvitte a hírt a királynénak, hogy a lánya a szemközti házban lakó legényt nézegeti. Erre aztán a királyné is kiült a saját ablakába, és onnan figyelte Nikoszék házáat. Teltek a hetek, és látta, hogy a fiú valóban folyton olvas, vagy szorgosan tanul. Egy nap meg is jegyezte a férjének:

– Boldog lehet az anya, akinek ilyen fia van! A többi legény folyton kinn szaladgál az utcán, vagy éjjelente mulatozik. De ez a szomszéd fiú tanul és olvas, amikor csak ideje van rá. Úgy hallom, nagyon okos!

Szofia meghallotta az anyja megjegyzését, és kapott az alkalmon.

– Én is így gondolom, édesanyám! Az a fiú megbecsülést érdemel, és nem találnék nála jobb férjet. Hozzá akarok feleségül menni!

A király rábólintott a dologra, és hívatta Nikosz apját, hogy beszéljen vele. A szegény ember azt sem tudta, hová legyen ijedtében; azt hitte, ha a király hívatja, akkor biztos valami bűnt követett el. Annál nagyobb volt aztán a döbbenete, amikor az uralkodó kijelentette, hogy a lánya Nikoszhoz akar feleségül menni.

– Felséges királyom, hiszen én csak egy szegény senki vagyok! Hogy lehetne a fiam egy királykisasszony férje?

A királykisasszony azonban nem tágított a döntésétől. Hívatták Nikoszt a palotába, és a fiatalok végül találkozhattak egymással; hosszasan beszélgettek, és így, közeliről még jobban megtetszettek egymásnak. A szegény embernek nem lehetett több kifogása. Nikoszt a palotába költöztették, felöltöztették hercegi díszbe, és eljegyezték Szofiával.

Igen ám, de volt a királynak egy tanácsosa, aki maga szerette volna a királykisasszonyt feleségül venni. Amikor megtudta, hogy egy nincstelen fiú lesz a vőlegény, rettenetesen megharagudott. Titokban meglátogatott egy nagy hatalmú varázslót, és csengő aranyakkal fizetett neki, hogy mondjon átkot Nikoszra: tűnjön el, mint a por, amit elfúj a szél. Amikor eljött az esküvő napja, megfogant az átok. Nikosz egy pillanatra félrevonult, mielőtt a templomba indult volna... és a palota falai egyszerre összezárultak körülötte. Ismeretlen folyosókon, szobákban találta magát, és hiába bolyongott, hiába kiabált, nem találta a kiutat az elátkozott útvesztőből. Végül egy sor lépcsőre bukkant, ami a föld alá vezetett. Elindult rajta lefelé; ment, ment, ment egyre mélyebbre a föld gyomrába, míg egy másik palotába nem ért. Csodálkozva sétálgatott benne, mígnem egy ajtóra bukkant, ami egy kertre nyílt. A kert falain túl egy egész város terült el előtte – egy város, amit sohasem látott még. Amikor visszament a palotába, nyomát sem látta már lépcsőnek vagy feljárónak.

Rádöbbsent, hogy az Alsó Világba került, ahonnan nincs kiút.

Időközben az egész királyi udvar a vőlegényt várta a templomban. Vártak, várakoztak egészen délig, aztán keresni kezdték Nikoszt égen-földön, de sehol sem akadtak a nyomára. Az esküvő elmaradt, a vendégek hazamentek. Ám a gonosz tanácsosnak csalódnia kellett, ha azt hitte, Szofia az övé lesz: a lány gyászruhát öltött, elfátyolozta az arcát, és megfogadta, hogy soha senkihez nem fog feleségül menni.

Nikosz időközben az Alsó Világban bolyongott. Volt némi arany a zsebében, azon ennivalót vásárolt, és csak úgy futtában fogyasztotta el; a szabadban aludt, és keresztül-kasul bebarangolta a környéket kijárat után kutatva. Amikor végül elfogyott a pénze, feladta a keresést is, és elszegődött egy helyi kereskedőhöz inasnak. Kapott a szolgálatért szállást és ennivalót, és elfogadta, hogy neki ez a sors jutott osztályrészül.

Igen ám, de néhány hónappal később három varázsló érkezett a városba, ki tudja, honnan. Amint megpillantották Nikoszt, rögtön látták, hogy nem odavalósi.

– Fiú, mit keresel te itt az Alsó Világban?

Nikosz elmesélte nekik a történetét, attól fogva, hogy megpillantotta Szofiát az ablakban, egészen odáig, hogy eltévedt a palotában, és a lépcsőkön keresztül a föld alá került. A három varázsló egymásra nézett.

– Valaki gonosz varázslatot űzött veled, fiú. Az Alsó Világból nem egyszerű visszakerülni a te otthonodba! De ne aggódj, mi mindhárman nagy hatalmú varázslók vagyunk. Hárman együtt talán van elég erőnk ahhoz, hogy segítsünk neked hazatérni. Lehet, hogy két-három évbe is beletelik majd, de ne add fel a reményt! Tessék, itt van egy zacskó varázspor. Ebből mindennap vegyél be egy keveset, de egyetlen napot se hagyj ki!

Nikosz követte a varázslók tanácsát. Mindennap bevett egy keveset a varázsporból – és mindennap, amikor a tükörbe nézett, látta, hogy az arca egy kicsit megváltozott. Apránként, napról napra, teljesen új arc lett belőle, míg végül már Nikosz maga sem ismert magára. Amikor eltelt három év, a varázslók ismét meglátogatták.

– Tessék, fiú, vedd fel ezt a díszes ruhát, és fogd ezt a levelet! Amikor visszatérsz a Felső Világba, keresd meg a varázslót, aki megátkozott, és add át neki; mondd, hogy egy régi barátja küldte. De ne várd meg, amíg kibontja, hanem köszönj el, és hagyd ott! Itt egy másik levél is. Ezt vidd el a királynak! Mondd, hogy az Alsó Világ uralkodójának a fia vagy, és apád azért küldött a levéllel, mert szeretne megismerkedni a Felső Világ uralkodójával, és ápolni a két ország közti barátságot. Akkor elszállásolnak majd a palotában mint követet. Végül tessék, itt ez a kenőcs: ha ezzel bekened magad, amikor eljön az idő, visszaváltozol az eredeti alakodba.

Nikosz köszönetet mondott a varázslóknak. Ahogy visszatért a kereskedő házába, egyszerre csak

összezárultak körülötte a falak; ismeretlen folyosón találta magát, és addig bolyongott, míg egy lépcsősor tövébe nem ért. Elindult a lépcsőkön felfelé; mászott, mászott több mint ezer lépcsőfokon át, míg végül egy erdei tisztáson kibukkant a napfényre. Körülötte patakok csobogtak, fák zöldelltek, és a távolból a tenger zúgását lehetett hallani. Nikosz lesétált a tengerpartra, ahol három hajót látott horgonyozni; addig integetett nekik, míg észrevették, és csónakot küldtek érte. Amint Nikosz a legnagyobb hajó fedélzetére lépett, a kapitány rögtön látta díszes ruháiból, hogy csak valami előkelő követ lehet. Egyenesen a fővárosba hajóztak, ahol Nikosz felnőtt, és a kikötőbe érve ágyúlövessel jelezték, hogy királyi követ van a fedélzeten. Rögtön jöttek is az uralkodó küldöttei, és díszes menetben kísérték a legényt a palotába.

A király elé érve Nikosz bemutatkozott, mint az Alsó Világ királyának fia, és átadta a levelet, mondván, hogy néhány napot az udvarban kíván tölteni, mielőtt hazaindulna. Rögtön lakomákat, bálokat, vadászatokat szerveztek a tiszteletére; a király azt sem tudta, mivel tüntesse ki a hatalmas Alsó Világ királyának fiát. Az udvari emberek között forgolódva, beszélgetve Nikosznak sikerült kinyomoznia, hol lakik a nagy hatalmú varázsló, akihez az udvaroncok ügyes-bajos kéréseikkel, titkaikkal fordulni szoktak. Egy este aztán elment hozzá, és átadta a levelet, mondván, hogy egy régi jóbarátja küldte. A varázsló mit sem sejtve vette át a borítékot, és marasztalta volna a rangos vendéget, ám Nikosz arra hivatkozott, hogy

sürgős dolga van, és elköszönt. Alig lépett ki a házból, a varázsló kibontotta a levelet – és a ház abban a pillanatban hatalmas robajjal a fejére omlott.

Másnap reggel, mosakodás közben Nikosz a mosdótál vizébe ejtette a jegygyűrűjét. Egy szolgálólány kivitte a tálat, és megtalálta benne a gyűrűt. Meglátta egy másik lány is a csillogó holmit, és alaposan hajba kaptak rajta, ki tarthatja meg. A ricsajra megjelent Szofia királykisasszony, és kérdőre vonta a szolgálókat. Amikor megmutatták neki a gyűrűt, rögtön felismerte benne Nikosz gyűrűjét – az első jelet, ami a vőlegényéről érkezett, mióta nyoma veszett az esküvőjük napján. Szofia követelte, hogy azonnal mondják meg, honnan szerezték a gyűrűt. A lányok az Alsó Világi követ szobájára mutattak.

Aznap délben az egész udvar lakomához ült. Nikosz díszhelyet kapott a király jobbján, pont szemben a tanácsossal, akinek kérésére elátkozták. Szofia a lakoma közepén felállt, elővette a gyűrűt, és kérdőre vonta a követet, hogyan került hozzá. Nikosz erre mesélni kezdett:

– Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény fiú, aki nagyon szeretett olvasni...

Az egész udvar döbbszent csendben hallgatta a történetet. A gonosz tanácsos egyre jobban elsápadt, majd izzadni kezdett, csak úgy gyöngyözött rajta a veríték. Mire a történet a végéhez ért, az összes udvaronc az asztalt verte, és azt kiabálták, ilyen igazságtalanság nem történhet senkivel; ha tudnák, ki volt a gonosz tanácsos, azonnal megbűnhődne. Nikosz erre kért egy tál vizet, és

belekeverte a kenőcsöt, amit a varázslóktól kapott. Amint megmosta az arcát a vízben, visszanyerte a saját alakját. Szofia örömében sírva ugrott a nyakába. A gonosz tanácsos már menekült volna, de Nikosz rámutatott:

– Ő volt az, aki lefizette a varázslót, hogy elátkozzon engem!

A király őrei azonnal lefogták a tanácsost, és már vitték is a vesztőhelyre, hogy levágják a fejét. Szofia levette a gyászt, és menyasszonyi ruhába öltözött; még aznap megtartották az esküvőt, pompával, ragyogással. Idővel Szofiából királynő, Nikoszból pedig király lett. Megtöltötték a palotájukat könyvekkel, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

A TÁNCVERSENY

SKÓT BALLADA NYOMÁN

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer messze, Skóciában egy király. Békében, igazságosan uralkodott egészen addig, míg egy nap félelmetes hír söpört végig az országán: tizenöt angol lord érkezett hadseregestül, hódításra készen! Kaptak az emberek fűhöz-fához, kapkodott a király is; tudta, hogy ha háborúra kényszerítik, azt keservesen megsínyli a birodalom. Üzenetet küldött a tizenöt angol lordnak, hogy jöjjenek el hozzá vendégségbe, hátha meg tudják beszélni a dolgot, és egyezsége jutnak.

Néhány nappal később be is állított a királyi udvarba a tizenöt lord, teljes fegyverzetben, döngő léptekkel. A skót király megvendégelte őket, és megkérdezte, lenne-e módja, hogy hadakozás helyett békében intézzék a viszályt. Felkacagtak erre az angol urak:

– Még hogy békében? Hát már egy kis hadakozástól is féltek? Elvesszük tőletek ezt a királyságot, akármilyen

próbát állítotok is elénk. Sőt! Ha akarjátok, akár még táncversenyben is elnyerjük tőletek, mert mi még a táncot is jobban bírjuk, mint ti a hadakozást!

Az angol lordoknak annyira megtetszett a saját ötletük, hogy az asztalt kezdték ütni:

– Táncverseny! Táncverseny! Álljon ki ellenünk a legjobb táncosod, és amelyikünk tovább bírja a táncot, azé legyen a birodalom!

A skót király azt sem tudta, mihez kapjon kétségbeesésében. Hívatta magához az udvar legjobb táncosait, mindannyian csak a fejüket ingatták: a tizenöt lord olyan daliásnak, olyan erősnek tűnt, mint akik egy hétig tudnának táncolni megállás nélkül. Hogyan állhatna ki ellenünk bárki egyedül? A király hívatta a tanácsadóit, és sorra kérdezte őket, nem tudnak-e a birodalmában valakiről, aki különösen jó táncos. A tanácsosok vonogatták a vállukat, toporogtak, sutyorogtak, végül mind elindult körbekérdezni az udvarban, hátha akad valahol egy rejtett tehetség. Ahogy így kérdezősködtek, az egyik öreg szolgálónak felcsillantak a szemei:

– Hiszen én tudok valakiről! Hallottam híret egy távoli unokatestvéremtől, hogy Anglesey szigetén lakik egy lány, aki úgy táncol, mint a tűz. Az anyja nem is bír vele, mert folyton jár a lába, egy pillanatra sem áll meg. Őt kéne elhívni segítségül!

Szalajtotta rögtön a követeit a király, vágtassanak szélesebb lovakon, keressék meg az Anglesey-ben lakó lányt. Indultak a követek, bejárták Anglesey szigetét keresztül-kasul, míg végül egy eldugott kis faluban megmutatták nekik a helyiek, melyik házban keressék a táncost. Amikor bekopogtak, s mondták, miért jöttek, a háziasszony a szívéhez kapott:

– Hát mit csinált már megint az én szerencsétlen lányom, hogy a skót király küldet érte?! Hiszen folyton mondom neki, hogy hagyja abba az ugrándoazást, viselkedjen tisztességesen, nem lesz jó vége a sok táncolásnak! Szégyent hoz szegény fejemre, semmi értelmes munkára nem való, mindig csak a tánc... de hát, ha az urak gondolják, hogy hasznukra lehet, kérdezzék meg, hátha jót tesz neki az utazás. De aztán ne rajtam kérjék számon, ha botrányt csinál a királyi udvarban!

Mentek a követek, bekopogtak a lány szobájába, mesélték neki, miért kéreti őt a skót király. A lány – sudár, csillogó szemű teremtés – már a rövid bemutatkozás alatt is dobolt a lábával, s alig fejezték be a követek a mondandójukat, már vette is a kabátját.

– Induljunk, induljunk, el ne késsünk! Éppen kedvem volna egy kis mulatságra...

Felültették rögtön a lányt a leggyorsabb paripára, és vágattak vele vissza északra. Mire megérkeztek, a tizenöt angol lord már kezdett türelmetlen lenni, majdnem kiették a skót királyt a vagyonából, és egyre hangosabban követelték, hogy álljon ki velük valaki táncversenyre, vagy kő kövön nem marad. Ekkor toppantak be a követek az anglesey-i lánnyal. A lány a király elé állt, hófehér ruhában, kissé megilletődve a nagy csillogástól.

– Itt vagyok, felséges királyom.

– Örülök, hogy eljöttél, lányom! Kiállnál-e táncversenyre ezzel a tizenöt angol úrral?

A lány végigmérte a daliás lordokat, és bólintott.

– Kiállok szívesen, felség.

Az udvarbeliek összesúgtak. Egyetlen vékonyka parasztlány győzné le a tizenöt hódítót?

– Jól meggondoltad ezt, lányom? Még visszaléphetsz, ha túl nagy feladat lenne...

– Meggondoltam, felség. Le tudom győzni őket.

– Mit kérnél a győzelemért cserébe?

– Tizenöt birtokot, egy malmot, és hogy férjet választhassak felséged lovagjai közül!

Nagyot derült erre az udvartartás, még a király is elmosolyodott – a lány ugyancsak magas árat kért a táncolásért. De mivel más választás nem volt, a király a szavát adta. Akkor a lány odaperdült az első angol lord elé, és a kezét nyújtotta neki.

– Szabad egy táncra?

Az udvari muzsikuskok rázendítettek, és a lány, az angol lorddal együtt, táncra perdült. Úgy ropták mind a ketten, hogy a lábuk alig érintette a földet. Az angol lord dobbantott, a lány perdült; járták egyik táncot a másik után, hol gyorsan, hol lassan. A lordról hamar lekerült a köpeny, majd a kabát, végül szégyenszemre az öve is a fegyvereivel, de még így sem tudott a táncpartnerével lépést tartani. A lány kacagott, ugrott, tapsolt, és végül úgy megforgatta az angol lordot, hogy az elszédült, és fenékre tottyant. A lány erre már perdült is a második úr elé:

– Szabad egy táncra?

Húzták a zenészek szakadatlanul. Az anglesey-i lány úgy táncolt, hogy csoda volt nézni is; szétterültek a szoknyái, repült a haja, toppant a lába a bálterem padlóján. Hamar kifárasztotta a második, harmadik lordot is, és még csak

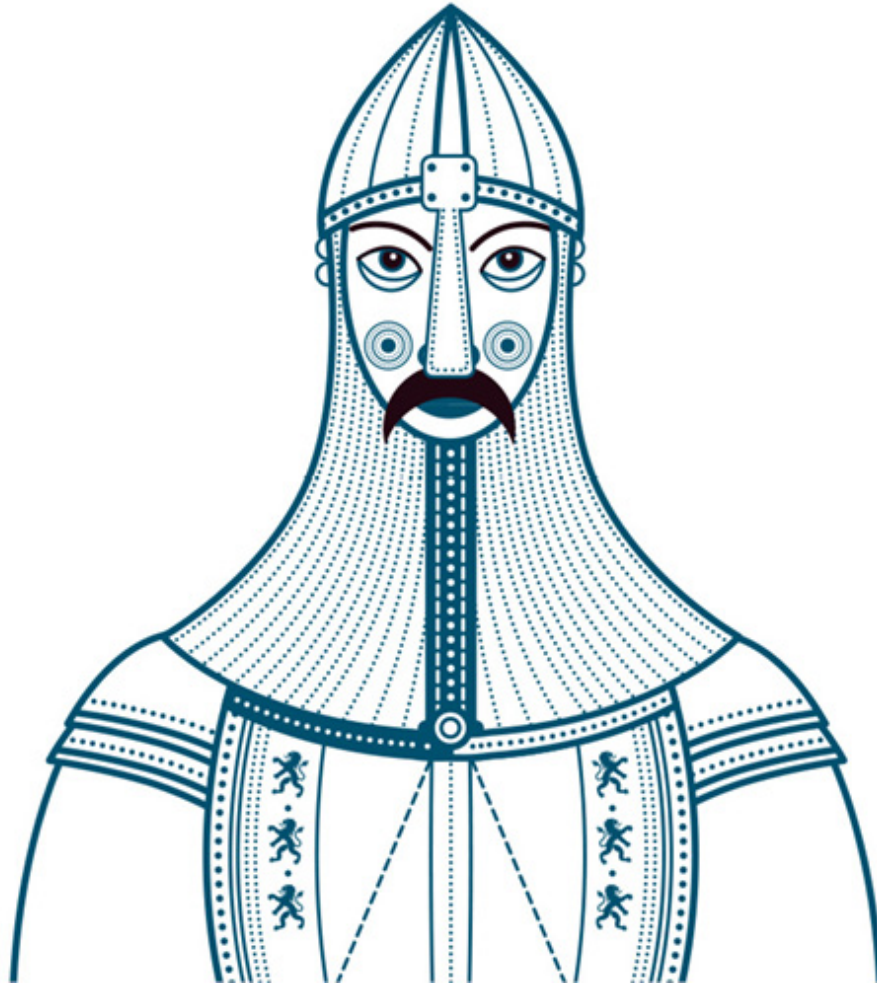
meg sem látszott rajta, hogy kifogyna a szuszból. Táncolt egész nap, majd egész éjszaka, gyertyafényben; a nézők közül még csak el sem bóbiskolt senki, olyan csodálattal figyelték. Másnap reggel tíz óra lett már, mire a tizennegyedik angol lord is elterült. Akkor aztán előlépett az utolsó, a legdaliásabb és legfélelmetesebb.

– A többieket legyőzhatted, leány, de rajtam nem fogsz ki! Én soha csatából, ellenségtől meg nem futottam. Előbb táncolom magam halálra, mint hogy feladjam a küzdelmet!

A lány csak kacsintott egyet, kézen fogta a lordot, és ismét táncra perdült. Húzták a zenészek a talpalávalót, a lány pedig ropta a táncot az angol lorddal, megállíthatatlanul. Forogtak, toppantottak, szökkentek, egyik sem hagyta egy pillanatra sem pihenni a másikat. Teltek, múltak az órák. A skót király és minden alattvalója megszállottan figyelt: ki fogja előbb feladni a táncot, kié lesz a birodalom? Reggel tíz órától este tízig tartott a párbaj. Az anglesey-i lány nevetett, perdült; az angol lord azonban egyre lassabban lépett, egyre többször megbotlott. Végül aztán egyszerre csak megtántorodott, és elvágódott a padlón. A verseny véget ért.

A tizenöt angol lord megszégyenülten kullogott haza. Az egész skót udvar a táncos lányt ünnepelte; hatalmas lakomát csaptak a tiszteletére. A király megadta neki a fizetséget, amit kért, és még azon felül is gazdagon megjutalmazta; a lány pedig férjet választott magának a lovagok közül. Attól a naptól fogva a királyi udvarban élt, és annyit és akkor táncolt, amennyit és amikor csak akart.

Azóta is énekelnek a győzelméről. Aki nem hiszi, járjon
utána!

A TÖRPE

SPANYOL MESE

Egyszer volt, hol nem volt, mikor a békáknak még szőre volt, és a kakasoknak még foga volt, volt egyszer egy lány, akit úgy hívtak, Ayalga. Titokban szerelmes volt egy legénybe, és a legény is szerette őt, de a lány szülei hallani sem akartak a házasságról. Gazdag család lévén elképzelni se tudták, hogy egyetlen gyermeküket egy nincstelen diákhoz adják. A szerelmesek titokban találkozhattak csak, és napról napra jobban nyomasztotta őket a kilátástalan helyzet. Végül egy napon Ayalga merész lépésre szánta el magát: elhatározta, hogy megszökik a kedvesével. Megüzente a diáknak, melyik éjszakán álljon készen az ablaka alatt. Amikor eljött az idő, és a házban mindenki nyugovóra tért, Ayalga kinyitotta az ablakot, és a holdfényben meglátott egy köpenyes alakot, aki egy felnyergelt lóval álldogált a ház előtt.

– Fogd, itt a csomagom! – súgta a lány, és ledobta a batyuját. – Jövök én is! – tette hozzá, azzal gyorsan lemászott egy sor összecsomózott lepedőn. A köpenyes alak

felsegítette a nyeregbe, felugrott ő is mögé, és elvágattak az éjszakába.

Ayalga furcsállta egy kicsit, hogy a kedvese egy szót sem szól hozzá, de azt gondolta, biztosan a menekülés izgalma némította meg. Amikor azonban felkelt a nap, és a lány a válla felett hátranézett, szörnyű meglepetésben volt része: a legény, akivel nyeregbe szállt, nem is a szerelme volt, hanem egy vadidegen!

– Állj meg! Állj meg! Én nem veled akartam megszökni! – kiabált a lány. A legény engedelmesen megállította a lovat, Ayalga pedig csomagostul leszállt, és ott maradt az út szélén. Addig ballagott, míg néhány pásztorral találkozott, akik épp a birkáikat hajtották a legelőre. Elcsodálkoztak, hogy egy szépséges lány egyedül kószál az úton, és megkérdezték, kiféle-miféle. Ayalga elmesélte az egész történetet, és a pásztoroknak megesett rajta a szíve; meghívták a falujukba. Mivel a lány nem akart szégyenszemre hazatérni a szüleihez, örömmel velük tartott. A faluban lakott egy házaspár, akiknek nem született gyereke, ők szívesen befogadták a lányt, és a sajátjukként gondoskodtak róla. Eleinte nem is hagyták volna, hogy a nemes kisasszony dolgozzon a ház körül, de Ayalga hamar beletanult a munkába, és egy idő után ő is kihajtotta a birkákat a legelőre a többi pásztorral együtt. Boldogan élt az új családjával.

A falutól nem messze volt egy város, és a városban egy királyi palota. A király szívét egy ideje rettenetes gond nyomasztotta: egyetlen lánya súlyos betegségbe esett, minden éjjel valami megfoghatatlan rettenet kínozta. A

király esténként őrt állított a lánya szobájába, de az öröket reggelre kelve mindig holtan találták. Elterjedt a híre a királyságban, milyen átok sújtja a palotát, és az emberek, ha tehették, messzire kerültek még a környékét is. Mivel nem voltak már önként jelentkezők, akik vállalkozzanak az örökös feladatára, a király mindennap kisorsolt egyet az alattvalói közül, és őt küldte éjszakára a királykisasszony szobájába, hátha megtud valamit.

Egy nap aztán Ayalga nevelőanyjára esett a választás. Amint felbukkantak érte a katonák, a lány előlépett:

– Nem hagyom, hogy ezt a jóságos asszonyt a vesztébe hurcoljátok! Inkább vigyetek el engem!

Hiába tiltakozott sírva a szegény asszony, Ayalga kitartott a döntése mellett, és önként vonult a katonákkal a palotába. Ott jelentették a királynak, hogy megjött az új ör, de nem az, akinek a nevét kisorsolták. A király maga elé kérte a vakmerő lányt, és megpróbálta jobb belátásra bírni:

– Szép is vagy, lányom, fiatal is vagy, ne dobd el az életed! Hagyd, hogy az haljon meg, akit a vakszerencse választott!

Ayalga azonban makacsul ellenállt a király könyörgésének, és addig bizonygatta, hogy márpedig ő akar aznap éjjel öröközni, hogy az uralkodó végül feladta a harcot. Ayalgát a hálósobába kísérték, ahol a királykisasszony aludt, és rázárták az ajtót.

Ayalga a szoba sarkába kuporodott, és várt. Ahogy múltak az órák, egyre álmosabb és álmosabb lett; le-lecsukódott a szeme, egyre gyakrabban ásítózott. Talán el

is aludt volna, ha nem égeti belülről az elhatározás, hogy ébren marad, és megtudja, mi okozza az örök halálát és a királykisasszony betegségét. Csipkedte magát, amikor csak el akart bóbiskolni, és közben úgy tett, mint aki mélyen alszik.

Éjfél körül aztán hangtalanul kinyílt egy rejtett ajtó, és belépett a szobába egy gonosz törpe. Odament a királylány ágyához, elővett egy nagy tűt, és a lány fülébe szúrta. A királylány rögtön felriadt, és kiabálni kezdett:

– Jaj, elégek! Jaj, istenem, lángolok! – és hányt, vetette magát az ágyon. Így kínoztá a törpe hosszú perceken keresztül, míg végül szünetet tartott. A királykisasszony a fájdalomtól elcsigázva kérlelni kezdte, hogy ne ölje meg a lányt, aki a sarokban alszik.

– Kérlek, most az egyszer, kíméld meg az őrzőm életét!

– Nem! – felelte a törpe. – Megölöm őt is, mint a többi!

– Kérlek, kegyelmezz a lánynak! Hiszen olyan fiatal, olyan szépséges!

A törpe erre odasétált Ayalgához, és jól megnézte magának. Ayalga szinte levegőt sem mert venni, nehogy elárulja valamivel, hogy ébren van. A törpe bólintott.

– Tényleg nagyon szép. Nem bánom, reggelig még életben maradhat!

Azzal visszament a királykisasszonyhoz, és megint beleszúrta a tűt a fülébe. A királylány kiabált, sikoltozott, mintha valóban lángolna a ruhája. A törpe egy idő után abbahagyta a kínzását, és eltűnt a titkos ajtón keresztül.

Amint a törpe kitette a lábát a szobából, Ayalga felpattant, és utánaosont. Az ajtón keresztül egy kis

kamrába látott be; a kamra közepén asztal állt, annál ült a törpe, és papírokra írogatott varázsigéket. Amikor elkészült egy-egy oldal, hangosan felolvasta a varázsigét, majd a papírt egy kondérba hajította, ami alatt lobogott a tűz. Olyankor kék lángok csaptak fel, és a szomszéd szobából hallani lehetett a királylány kiáltásait:

– Jaj, elégek! Jaj, istenem, lángolok!

A törpe ilyenkor mindig gúnyosan felkacagott. Végül megunta az írogatást, leheveredett a sarokban álló ágyra, és elaludt.

Ayalga, aki eddig az ajtó mögött lapult, csak erre várt. Óvatosan előmerészkedett, kezét a kötényébe csavarva felkapta a bográcsot, és az egész tartalmát a törpére öntötte. A törpének nyikkanni sem maradt ideje; porrá égett egy szempillantás alatt.

Ayalga akkor visszatért a hálósobába, és óvatosan kihúzta a tűt a királykisasszony füléből. A beteg azonnal kinyitotta a szemét, felült, az arcába visszatért a szín. Boldogan mosolyogva ölelte magához a megmentőjét. Amikor másnap reggel a király szolgái megjelentek, hogy elvigyék a halottnak hitt őrt, legnagyobb megdöbbenésükre életben találták Ayalgát, aki az ágyon ült, és vidáman beszélgetett a meggyógyult királykisasszonnyal. Futva vitték a hírt a királynak.

A király boldogságában megparancsolta, hogy az egész birodalomban hirdessék ki, hogy ki volt az a hős lány, aki megmentette a királykisasszony életét. Futótűzként terjedt a hír, és végül eljutott a szegény diák fülébe is, aki már hetek, hónapok óta kereste a kedvesét. Nem sokkal később

be is állított a palotába, és Ayalga boldogan ugrott a nyakába; a király saját maga adta férjhez a lányt a diákhoz, és olyan busás vagyont adott hozományul, hogy még a lány nevelőszüleinek is jutott belőle. Attól fogva mindannyian boldogan éltek, míg meg nem haltak.

A DATOLYAFÁCSKA

SZICÍLIAI MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag kereskedő, és annak három lánya: Rosa, Giovannina és Ninetta. Az apjuk gondosan, szeretetben nevelte őket, de sokszor el kellett utaznia otthonról, hogy eladja az áruit, és újakat vásároljon. Egy nap nehéz szívvel ismét hosszú útra készülődött, amikor Rosa megkérdezte, miért búsul.

– Azért, lányom, mert megint magatokra kell hagyjalak benneteket. Ki fog rátok vigyázni, amíg én távol vagyok?

– Ne aggódj értünk, édesapám! Hagyj nekünk bőséges enni- és innivalót, mi pedig bezárkózunk a házba; megvédenek minket a falak és a kapuk!

Így is történt. A kereskedő gondoskodott mindenről, amire a lányainak szüksége lehet, és felfogadott egy szolgát, hogy minden reggel álljon az ablak alatt arra az esetre, ha mégis el akarnának küldeni valamiért a piacra. Amikor elbúcsúzott a három lánytól, egyenként megkérdezte őket:

– Mit hozzak neked, amikor hazatérek?

– Hozz nekem három új ruhát, és mind a három más színű legyen! – kérte Rosa.

– Hozz bármit, amit jónak látsz – suttogta a szégyenlős Giovannina.

– Nekem hozz egy datolyafácskát! – felelt Ninetta gondolkodás nélkül. – És ha megfeledkeznél róla, addig ne mozduljon a hajód se előre, se hátra, amíg eszedbe nem jut!

A két idősebb rosszállóan ingatta a fejét – balszerencsét akar talán ez a lány hozni az apjukra, hogy ilyeneket mond neki? A kereskedő azonban csak homlokon csókolta mindhármukat, és vidáman útnak indult. A ház kapuja bezárult mögötte.

A lányok kényelmesen éldegéltek a házban, várva az apjuk visszatértét. Ha alkalomadtán elszalajtották a szolgát bevásárolni, kosarat kötöttek egy kötélre, és a kosárban húzták fel a holmikat az emeleti ablakba. Teltek, múltak a napok, és mindhárom lány mással foglalta el magát. Rosa hímezgetett, Giovannina olvasgatott, Ninetta... Ninetta pedig fel-alá sündörgött a házban, és borzasztóan unatkozott. Egy nap Rosa a ház belső udvarán ült a kút mellett, és szokás szerint egy hímzett kendőn dolgozott, amikor lecsúszott az ujjáról a gyűszű, és a kútba pottyant. Abban a pillanatban ott termett Ninetta, izgalomtól csillogó szemmel.

– Majd én lemegyek a kútba, visszahozom a gyűszűdet, testvérkém!

– Dehogy mész le! Mit képzelsz? Tucatnyi gyűszűnk van még, nem kár érte! – tiltakozott Rosa.

– Márpedig én akkor is lemegyek! Eresszetek le kötélén, és ha szólok, húzzatok vissza! Egy szempillantás alatt megtalálom a gyűszűt!

A hangoskodásra megjelent Giovannina is az udvaron; a két idősebb lány együtt próbálta meggyőzni a húgát, hogy adjon fel a tervével, de Ninetta megmakacsolta magát. Mindenáron le akart ereszkedni a kútba. Gondolta, hogy legalább lesz valami izgalmas a napban. Addig kötötte az ebet a karóhoz, míg a két nővére szokás szerint feladta a harcot, és engedett a kérésének. Kötelet hoztak, és közös erővel leeresztették Ninettát a kútba.

Amint a kút alján vizet ért a lába, a lány rögtön megtalálta a gyűszűt. Igen ám, de ahogy körülnézett, a nyirkos sötétségben fényt pillantott meg: a kút falából jött a fénysugár! Ninetta gyorsan meglazított néhány követ, és átjáróra bukkant, ami a kút mélyéről egyenesen egy csodálatos kertbe vezetett. A kertben szikrázó napsütésben gyümölcstől roskadozó fák sorakoztak, tarka virágok nyíltak, csillogó kaviccsal volt felszórva minden ösvény. Ninetta azt sem tudta, hová kapjon; megtöltötte a kötényt gyümölcssel, virággal, színes kaviccsal, majd visszatért az átjárón át a kútba. A köveket gondosan visszaillesztette a helyükre, majd megrántotta a kötelet, jelezve a nővéreinek, hogy húzzák fel.

Rosa és Giovannina nem győztek csodálkozni, amikor a húguk mesés kincsekkel megrakodva került elő a kútból.

– Honnan szerezted ezt a sok holmit?

– Nem mindegy? Holnap visszamegyek, és még többet hozok!

– Elment az eszed, te lány? Még vissza is mennél a kútba?

– Vissza bizony!

Másnap reggel Ninetta addig erősködött, amíg a nővérei ismét leeresztették a kútba. Ezúttal kosarat is vitt magával. Kiszedte a meglazított köveket a falból, és besurrant a csodálatos kertbe, ahol kedvére válogatászedegette a gyümölcsöt, virágot, csillogó követ.

Igen ám, de volt ennek a kertnek gazdája is: nem más, mint a portugál király! A király fia már az előző nap észrevette, hogy valaki lopott a kertből, és lehordta a kertészeket, amiért nem figyeltek jobban. Aznap ő maga is kinn sétált a fák között, és figyelte, visszatér-e a tolvaj. Annál jobban elcsodálkozott, amikor egyszerre csak egy szépséges szép lányt pillantott meg a virágágyások között! Utána is eredt, de Ninetta meghallotta, hogy közeleg valaki, ezért gyorsan visszafutott a kúthoz, és eltorlaszolta a kijáratot. A herceg hiába kutatott a titokzatos lány után, a rejtekajtót nem találta meg. Megint leteremtette a kertészeket, és elhatározta, hogy másnap jobban fog vigyázni.

Ninetta gyümölccsel, kincsekkel megrakodva került elő a kútból. A nővérei azt sem tudták, hová legyenek a csodálkozástól – és a döbbenettől, amikor a húguk kijelentette, hogy másnap ismét le akar menni a kútba. Próbálták meggyőzni, próbálták lebeszélni, próbálták

fenyegetni, de semmi sem használt. Másnap reggel ismét le kellett engedniük Ninettát a kút aljára kosarastul, zsákostul.

A lány ezúttal óvatosabb volt; most már tudta, hogy nem egyedül jár a csodás kertben. Bokortól bokorig osont, lopva szedegette a gyümölcsöt és a virágot. A portugál királyfi közben éberén járőrözött a kertben, és várta, felbukkan-e megint a titokzatos tolvaj. Néha úgy tűnt neki, mintha levelek zörgését, ágak roppanását hallaná – de mire abba az irányba indult, a tolvajnak már csak a hűlt helyét találta. Végül megint megpillantotta a csoda szép lányt, aki teli kosarat vitt a karján, zsákot a vállán. Egymásra néztek; Ninetta cinkosan rámosolygott a királyfira, majd sarkon fordult, és elfutott. Hiába kergette a legény, nem bukkant a nyomára. Annyira emésztette a vágy, hogy megtudja, ki a titokzatos tündérlány, aki a kertjébe jár, hogy szó szerint belebetegedett, ágynak esett, és senki sem tudta meggyógyítani.

A portugál király összehívta a tanácsosait, tudósait és orvosait, hogy megtárgyalja velük, mi baja lehet a fiának. A királyfi szótlanul hevert az ágyán, egyre sápadt, és egy szót sem tudott kinyögni. Végül az egyik bölcs doktor így szólt:

– Felség, úgy sejtem, a királyfi szívét szerelmi bánat nyomja. Biztos vagyok benne, hogy leány van a dologban.

– Ha igazad van is, honnan tudjuk meg, hogy kicsoda? Hiszen a fiam egy szót sem szól róla!

– Azt javaslom, felség, hogy hirdessünk háromnapos mulatságot a palotában. Küldjünk meghívót mindenkinek a

birodalomban, hogy fejvesztés terhe mellett hozzák el az összes eladósorban lévő lányt! Csak közöttük lesz az is, akit a király úrfi látni szeretne...

A király megfogadta a bölcs doktor tanácsát, és a palotában azonnal megkezdődött a készülődés a háromnapos ünnepségre.

Időközben a kereskedő elvégezte a munkáját messzi földön, és hazafelé indult. A legidősebb lányának vásárolt három különböző színű ruhát, és mivel nem volt jobb ötlete, vett három ugyanolyat a középső és a legkisebb lányának is – a datolyafáról azonban megfélekedett. Hajóra szállt az áruival, és hazafelé indult, amikor egyszerre rettenetes vihar támadt a semmiből, égis csaptak a hullámok, és a hajó nem tudott tovább haladni se előre, se hátra.

– Honnan szakadt ránk ez a rettenetes vihar? Hiszen tiszta volt az ég! Csak nem Isten büntetése? – jajgatott a kapitány. Ezt hallván a kereskedőnek eszébe jutottak Ninetta búcsúszavai.

– Forduljunk vissza! Elfelejtettem valamit!

Ahogy a hajó a szárazföld felé fordult, egy csapásra elmúlt a vihar, kitisztult az ég. A kereskedő ismét partra szállt, és egy cserépbe ültetett csinos kis datolyapálmát vásárolt. A pálmával a fedélzeten már gond nélkül, jó széllel hajózott hazáig – és pont ugyanazon a napon érkezett meg, amikor a királyi meghívó is. Rosa és Giovannina rögtön öltöztek, készülődtek a bálra, ám

Ninetta kerek pereg megtagadta, hogy ő is elmenjen, és bezárkózott a datolyafácskával a szobájába.

– Lányom, gyere, indulnunk kell a királyi bálba! – kopogtatott az apja.

– Menjetek nélkülem! Nekem nincs kedvem! – felelt vissza Ninetta.

– Lányom, ezt nem teheted! A királyi meghívóban az áll, fejvesztés terhe mellett mindenkinek meg kell jelennie a lányaival. Ha nem jössz el, a király a fejemet veszi!

– És ugyan honnan tudja a király, hogy hány lányod van otthon? Menjetek hármasban a nővéreimmal, én itthon akarok maradni!

– De nem maradhatsz!

– De maradok!

Addig feleseltek az ajtón keresztül, míg végül a kereskedő mély sóhajjal feladta a vitát. A két idősebb lánnyal hintóba szálltak, és elhajtattak a királyi palotába. Amint kitették a lábukat otthonról, Ninetta a datolyafácskához fordult:

*Nyílj meg, nyílj meg, datolyafácska,
öltöztess fel szép ruhába,
indulnék a királyi bálba!*

Lássatok csodát! Abban a percben a datolyafácska összes gyümölcse egy-egy tündérré változott. A tündérek térültek-fordultak, körüldongták Ninettát, és felöltöztették gyémántokkal kivarrt selyemruhába. Olyan

csoda szép lett rögtön, mint egy valódi hercegnő. A ház előtt aranyos hintó várta, négy lóval repítette a királyi palotához. Amint Ninetta belépett az ajtón, a szépsége beragyogta a báltermet. A király fia azonnal felismerte benne a titokzatos tolvajt. A legény arca kipirult, a szeme felcsillant, és egyenesen a lány elé sietett.

– Szépséges hölgy! Hogy szólíthatlak?

– A nevemen – felelte Ninetta. A királyfi meghökkent a lány váratlan válaszára.

– Honnan jöttél, szép hölgy?

– Otthonról.

– És hol laksz?

– Egy házban.

– Milyen házban?

– Olyanban, aminek ajtaja van.

– Milyen különösen beszélsz! Jól érzed magad?

– Nem.

– Mit tehetnék, hogy felvidítsalak? Ha nem láthatlak mosolyogni, belehalok!

– Hát, ha ennyibe belehalsz, az a te bajod! – felelte Ninetta, és éppen csak a szája sarka görbült felfelé. A királyfi hiába udvarolt neki, a lány kikerülte minden kérdését, és semmit sem árult el magáról. De táncolni táncolt vele: körbe-körbe keringőztek a bálban egész este, és a királyfi nem is lehetett volna boldogabb.

Amikor éjfél ütött az óra, Ninetta elengedte a királyfi kezét, és kifutott a palotából. A szolgák követték, de a lány kibontotta a haját, és kirázta belőle a sok-sok gyöngyöt és

gyémántot, amit a tündérek belefűztek. A szolgák megálltak felszededegetni a kincseket, és Ninetta közben elillant a hintójával. Amint hazaért, rögtön a datolyafácskához sietett:

*Nyílj meg, nyílj meg, datolyafám,
vedd vissza a szép ruhám,
senki meg ne lásson ám!*

Mire Ninetta apja és nővérei hazaértek, a lány már otthoni ruhában üldögélt a szobájában, mintha soha ki nem mozdult volna. Rosa és Giovannina nem győztek lelkendezni a bálról.

– Olyan csoda szép kisasszonyt láttunk, Ninetta! Biztos valódi hercegnő volt! A királyfi vele táncolt egész este! Egy kicsit hasonlított rád az a lány...

– Miket fecsegték itt össze? Hiszen én egész este ki sem tettem a lábam a szobámból!

– Ez igaz. De holnap este velünk kell jönnöd! Jaj, Ninetta, olyan szép volt!

Ninetta azonban másnap este is megtagadta, hogy bálba menjen, hiába könyörgött az apja, hiába csalogatták a nővérei. Amint eltűnt velük a hintó, a lány azonnal a datolyafához szaladt.

*Nyílj meg, nyílj meg, datolyafácska,
öltöztess fel szép ruhába,
indulnék a királyi bálba!*

A datolyákból azonnal tündérek lettek, körülrongták a lányt, felöltöztették káprázatos bársonyruhába, felékszerezték arannyal, rubintokkal. Ninetta megint csak hintón érkezett a palotába, és amint belépett a bálterembe, a királyfinak még a lélegzete is elakadt a látványától. Rögtön elébe sietett, és a karját kínálta neki.

– Szépséges hölgy! Elárulod, hogyan szólíthatlak?

– A nevemen – felelte Ninetta halvány mosollyal. A királyfi tovább próbálkozott.

– Honnan jöttél?

– Otthonról.

– És hol laksz?

– Egy házban.

– Milyen házban?

– Olyanban, aminek ajtaja van.

– Milyen különösen beszélsz! Jól érzed magad?

– Nem.

– Mit tehetnék, hogy felvidítsalak? Ha nem hallhatlak nevetni, belehalok!

– Hát, ha ennyibe belehalsz, az a te bajod! – felelte Ninetta, és a kezét kínálta a királyfinak. Táncoltak egész este, csak úgy repültek a táncparkett felett; Ninetta nővérei a legyezőjük mögül figyelték a titokzatos kisasszonyt, és egyre azon ámultak, mennyire hasonlít a kishúgukra. Amikor a bál a végéhez közeledett, Ninetta megint kicsusszant a királyfi keze közül. A szolgák, akiket előző este a király erősen megfenyegetett, hogy ne

hagyják szökni a kisasszonyt, utánavetették magukat – ám Ninetta levette az ékszereit, és a földre szórta őket. Csendültek az arany karperecek, rubintos boglárok, és a szolgák nem tudták megállni, hogy le ne hajoljanak összeszedni őket. Úgy összeverekedtek rajta, hogy ki melyiket kaparintsa meg, hogy a királynak kellett szétkergetnie őket.

– Holnap van az ünnep utolsó estéje. Holnap már nem hagyom, hogy meglógjon az a lány! – fogadkozott az öreg király a fia szomorú arcát látva.

Ninettának megint sikerült elmenekülnie. Amint hazaért, futott a datolyafához:

*Nyílj meg, nyílj meg, datolyafám,
vedd vissza a szép ruhám,
senki meg ne lásson ám!*

Mire hazatért a kereskedő és a két idősebb lány, Ninettát már a szobájában találták.

– Ninetta, Ninetta, csodálatos esténk volt! Megint eljött a hercegnő, és pont úgy nézett ki, mint te magad! A szeme, a haja, a szája...

– Ugyan, miket beszéltek? Hiszen tudjátok, hogy ki nem állhatom a bálokat!

– Mégis, holnap velünk kell jönnöd!

– Majd meglátom!

Másnap este Ninetta megint megmakacsolta magát, és nem volt hajlandó a palotába menni. Amint azonban az apja

és a nővérei elhajtottak a hintójukban, már szaladt is a datolyafához:

*Nyílj meg, nyílj meg, datolyafácska,
öltöztess fel szép ruhába,
indulnék a királyi bálba!*

A gyümölcsök rögtön tündérekké váltak, körülrongták Ninettát, és felöltöztették a bálra. Olyan káprázatos ruhát adtak rá, mintha egyenesen szivárványból szótték volna. Amikor Ninetta belépett a bálterembe, még a gyertyák fénye is elhomályosult a ragyogása mellett. A királyfi rögtön az üdvözlésére sietett.

– Szépséges hölgy! Elárulod végre, hogyan szólíthatlak?

– A nevemen – felelte Ninetta. A királyfi már ismerte ezt a táncot.

– Honnan jöttél?

– Otthonról.

– És hol laksz?

– Egy házban.

– Milyen házban?

– Olyanban, aminek ajtaja van.

– Milyen különösen beszélsz! Jól érzed magad?

– Nem.

– Mit tehetnék, hogy felvidítsalak? Ha nem hallhatom a kacagásod, belehalok!

– Hát, ha ennyibe belehalsz, az a te bajod! – felelte hetykén Ninetta, és a kezét nyújtotta. A királyfi elpirult és

elmosolyodott. Megint csak együtt ropták egyik táncot a másik után; Ninetta nővérei le sem vették a tekintetüket a titokzatos hercegnőről. De ezúttal nem ők voltak az egyetlenek: az öreg király is sasként figyelte a lányt, aki a fiával táncolt. Végül két tánc között magához intette Ninettát, és behívta a dolgozószobájába.

– Két este elszöktél, de ma este nem fogsz! – mondta neki.

– Nem értem, felség. Mit jelentsen ez?

– Azt jelenti, hogy tudom, ki vagy! Miattad fáj az én fiam szíve. Miattad betegedett bele a szerelembe. Miattad rendeztük ezt az egész ünnepséget! Mondd, miért nem felelsz a fiam kérdéseire?

– Nem lenne illendő, felség.

– Nem akarsz talán a királyfi felesége lenni?

– Mindennél jobban, felség. De annak feltétele van.

– Ugyan micsoda? Én vagyok a király! Kívánj bármit!

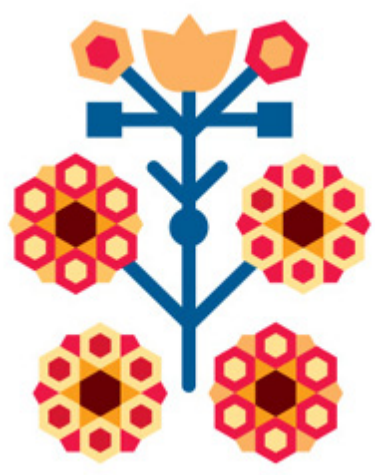
– Oldozz fel, felség, az apám felügyelete alól, hogy a magam ura lehessek! – kérte Ninetta. – Két nővérem van, akik nem házasodtak még meg, és a szokás azt diktálja, hogy addig nekem várnom kellene, amíg ők férjet nem találnak.

– Ha csak ennyi az ára, rögtön megteszem! – kapott a szaván a király, és csengetett, hogy kísérik be Ninetta apját. Szegény kereskedőt kiverte a hideg veríték; azt hitte, a király rájött, hogy van egy harmadik lánya, és most le akarja fejeztetni. Amikor felismerte a hercegnőben Ninettát, forogni kezdett vele a világ. A király azonban

csak parancsot írt róla, hogy a lány attól a naptól fogva a maga ura, és akkor házasodik, amikor akar. Amikor a kereskedő meghallotta, hogy a lánya a királyfi felesége lesz, egyszeriben visszatért az arcába a szín, és boldogan írta alá a papirost. Ninetta a paranccsal a kezében lépett ki a dolgozószobából, a királyfihoz sietett, és ragyogóan rámosolygott. A királyfi szeme felcsillant.

- Szépséges hölgy! Hogyan szólíthatlak?
- A nevem Ninetta.
- Honnan jöttél?
- Otthonról.
- És hol laksz?
- Az apám házában.
- Milyen házban?
- Olyanban, aminek datolyafácska nő az egyik ablakában.
- Jól érzed magad itt a bálban?
- Igen!
- Mit tehetnék, hogy még jobban felvidítsalak?
- Vegyél feleségül!

A királyfi boldogan mondott igent, és másnap meg is tartották az esküvőt. Ninetta a palotába költözött – de a datolyafácskát otthon hagyta, hozzon a nővéreinek is ugyanolyan szerencsét, mint amit neki hozott. De ez már egy másik történet!

NGOMBA LÉGBALLONJA

KONGÓI MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer négy lánytestvér. Egy nap elindultak együtt halászni a folyóra. A legkisebb, Ngomba lassabb volt a többiekénél, mert régóta betegeskedett, és a bőrét csúnya sebek, kiütések borították. A nővérei sokat gúnyolták emiatt, és ahogy gyalogoltak az erdőn keresztül, többször rákiáltottak:

– Menj haza! Ne gyere utánunk! Mi hármasban akarunk halászni!

Ngomba azonban nem adta fel. Gyalogolt, bolyongott tovább az erdőben, míg egy szép, tiszta vizű tóhoz nem ért. Ott aztán nekiállt halászni, és közben dúdolgatott.

A nővéreim

(Itt kifogott egy halat, és a kosarába tette.)

hármasban halásznak,

(Még egy halat tett a kosarába.)

én pedig egyedül.

(Kifogott egy harmadik halat is.)

De így is több halat fogok!

(A negyedik hal is a kosárba került.)

Meghallotta az éneket egy erdei szörnyeteg, Mpunia. Odasomfordált a lányhoz.

– Mit csinálsz itt, te lány?

– Jaj, szörnyeteg, ne falj fel! Tudom, hogy csúnya vagyok, de halászni nagyon jól tudok!

A szörnyeteg nézte egy darabig, ahogy Ngomba halászott, és látta, hogy tényleg sorra fogja a szebbnél szebb halakat.

– Gyere velem inkább! – mondta végül. – Ha nem jössz, felfallak!

– Jaj, szörnyeteg, ne bánts! A fél fogadra sem lennék elég. De tudod, mit? Nézd, tele vagyok sebekkel. Ha meggyógyítod őket, akkor veled megyek!

A szörny beleegyezett a dologba. Mit volt mit tenni, Ngomba vele tartott az erdő sűrűjébe. A dzsungel mélységes mélyén volt a szörnyeteg háza, ott élt Ngomba a szörny feleségeként. Főzött, takarított, keményen dolgozott látástól vakulásig. Egy napon a szörny felfedezte, hogy Ngomba nagyon szépen táncol; úgy megtetszett neki a tánc, hogy megtette a lányt az egész háztartás vezetőjének. Attól fogva Ngomba rendelkezett a szörnyeteg többi rabja és szolgálja felett.

Valahányszor a szörny elment otthonról, egy madzagot kötött Ngomba derekára, hogy biztos legyen benne, a lány nem szökik el. Amíg a madzag feszes volt, addig a szörny messze járt, ám amikor elkezdett meglazulni, Ngomba tudta, hogy már hazafelé tart. Ennek ellenére a lány

elhatározta, hogy megszökik, sőt, megmenti az összes többi rabot és szolgát is.

– Figyeljete rám! – mondta nekik egy nap. – Amíg Mpunia távol van, vágjatok annyi pálmalevelet, amennyit csak tudtok, és tegyétek ki őket száradni a napra!

A többiek így is tettek. Amikor elég pálmalevélnyest gyűlt össze, Ngomba megtanította mindenkit fonni. Fonták, fonták a rostokat, míg szépen lassan egy hatalmas kosár kezdett alakulni belőlük, és hozzá egy még nagyobb légballon. Amikor Ngomba érezte, hogy lazul a madzag a derekán, figyelmeztette a többieket, hogy mossák meg a kezüket, bújjanak tiszta ruhába, és rejtsek el a félkész hőlégballont a bokrok közé. Amikor a szörnyeteg hazajött, megcsapta az orrát a pálmalevelek illata.

– Ugyan mit csináltatok ti itt, amíg én távol voltam?

– Semmit, semmit! Alig vártuk, hogy hazaérj! – felelték kórusban a rabok. Körülhízelegették a fogvatartójukat, „apánknak” és „bátyánknak” nevezték, hordták neki a finomabbnál finomabb falatokat. Ngomba mosolyogva fogadta a szörnyet, és táncba hívott mindenkit. Hatalmas mulatságot csaptak.

A munka titokban folytatódott másnap, harmadnap is, amíg a szörnyeteg nem volt otthon. Mindenki keményen, ügyesen dolgozott, fonták a kosarat, ragasztották a légballont. Mpunia egyszer még megemlítette, hogy pálmaszagot érez, de Ngomba erre sírva fakadt, és megvádolta a szörnyet, hogy nem is szereti, ha olyan szörnyű dolgokat állít, hogy neki pálmabűze van. Attól fogva a szörnyeteg többé nem merte megemlíteni a dolgot.

Nem telt bele egy hét, és a hőlégballon készen állt a repülésre. A szörnyeteg mindebből semmit sem vett észre; ha néha gyanakodott is a pálmalevelek illatára, Ngomba és a többiek rögtön elvonták a figyelmét tánccal, zenével, lakomával. Amikor elkészült a légballon, Ngomba elhatározta, hogy kipróbálják. Amint Mpunia elment reggel a dzsungelbe, a rabok elővették a kosarat a rejtekhelyéről, tüzet raktak, és megtöltötték a légballont meleg levegővel. Az asszonyok a fejük fölé tartották a ballont, és nézték, ahogy gömbölyödik. Amikor megtelt, lassan emelkedni kezdett egyre feljebb és feljebb, és emelte magával a kosarat is. A rabok ujjongva nézték, és elhatározták, hogy hamarosan elmenekülnek vele.

A szörnyeteg a dzsungelt járva figyelmes lett a különös látványra: egy hatalmas, lebegő valamit látott a távolban kiemelkedni a fák közül. A zöld minden árnyalatában játszó ballon alatt egy kosár is csüngött, és az egész mind magasabbra szállt.

„Nahát, micsoda különös dolog! – ámult el magában a szörnyeteg. – Bárcsak Ngomba is láthatná, biztosan tetszene neki!”

Amikor azonban a szörnyeteg aznap este hazatért, a szokásosnál is erősebben érezte a pálmalevélillatot, amibe ezúttal füstszag is keveredett.

„Mégiscsak rosszban sántikálnak ezek! – gondolta. – A nyakamat rá, hogy Ngomba meg akar szökni tőlem. A hálátlan! Na, ha így áll a dolog, akkor jobb lesz, ha megszabadulok tőle!”

A szörnyeteg aznap este erős pálmabort itatott Ngombával, amitől a lány úgy elaludt, mintha agyoncsapták volna. A szörnyeteg egy vasat tett a tűzbe, hogy majd a forró fémrúddal szúrja le a lányt. Igen ám, de nem vette észre, hogy egy másik rab, egy kislány, aki úgy szerette Ngombát, mint a nővérét, tücsökké változva ott lapult a kunyhó sarkában, és mindent kileset. Amikor a szörnyeteg a vasért nyúlt volna, a tücsöklány ciripelni kezdett, méghozzá olyan szépen, olyan lendületesen, hogy a szörnyetegnek muszáj volt táncra perdülnie. Táncolt, táncolt, amíg ki nem fulladt. Akkor ismét a vasért nyúlt, de a kislány megint csak rázendített; táncolt a szörny, táncolt a többi rab és szolga, csak épp Ngomba nem táncolt, mert ő mélyen aludt. A kislány ciripelt, a szörny pedig táncolt, egészen addig, amíg felkelt a nap.

Amikor reggel lett, Mpunia ismét elindult a dzsungelbe vadászni. Ngomba tudta, hogy ez az utolsó esély a menekülésre, ezért a többiekkel közösen ismét elővette a hőlégballont. Amikor a ballon megtelt meleg levegővel, és emelkedni kezdett, Ngomba leoldotta a derekáról a kötelet, és egy fához kötötte. Mindannyian beszálltak a kosárba, és a légballon repülni kezdett velük, egyre magasabbra.

A szörnyeteg megint csak meglátta a különös, repülő holmit, és elcsodálkozott rajta. „Hogy tetszene ez Ngombának!” – jutott eszébe. Ám ezúttal a légballon egyre közelebb és közelebb szállt, míg végül pont elrepült a szörnyeteg feje felett... aki ekkor döbbsent rá, hogy a kosárban emberek ülnek, méghozzá a saját rabjai és szolgálai.

– Hé! Gyertek vissza! Mit képzeltetek?! – ordított utánuk, és követte őket fáról fára ugrálva.

A ballon repült és repült, és Ngomba úgy kormányozta, hogy pont a szülőfalujában érjen földet. Az emberek először megrémültek tőle, nem mertek a közelébe menni, de amikor Ngomba kilépett a kosárból, ujjongva fogadták őt is és a többieket is. Ngomba édesanyja boldogságában sírva ölelte magához a lányát, akire alig ismertek rá a falubeliek. A lány gyorsan elmesélte nekik, hogyan menekültek meg, és figyelmeztette a falut, hogy a szörnyeteg felbukkanhat még. Nem sok idő telt bele, Mpunia valóban megjelent.

– Ngomba az enyém! Az én feleségem! Meggyógyítottam, és neki adtam a háztartásomat!

A szörnyeteg ordított, a falubeliek pedig összedugták a fejüket, és megtanácskozták a dolgot. Végül a legöregebb előlépett:

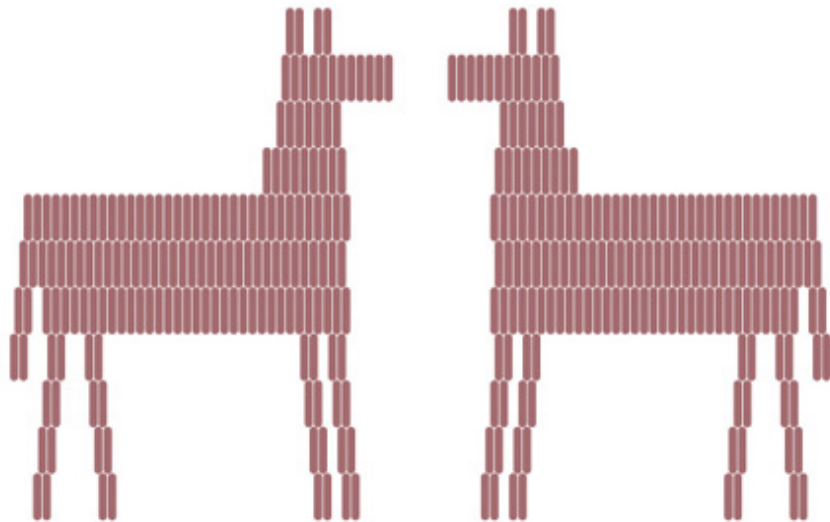
– Valóban jogos, hogy Ngomba a te feleséged legyen, méltóságos úr. Kérlek, várj egy kicsit, amíg megrendezzük a lakomát, hogy ünnepélyesen visszaadhassuk neked!

A falubeliek azonnal munkához láttak. Ételt főztek, asztalt terítettek, és az asztalfőre felállítottak két kényelmes trónszéket. A szörnyeteg trónja alá azonban titokban gödröt ástak, abba hatalmas kondért

süllyesztettek, és tüzet gyújtottak alatta, hogy jó forró legyen. Míg mindennel elkészültek, néhányan elvonták Mpunia figyelmét, mások pedig ünnepi díszbe öltöztették Ngombát. Amikor minden készen állt, az öreg így szólt a szörnyeteghez:

– Készen állunk az ünnepi lakomára! Kérlek, foglald el a helyed az asztalfőn, a menyasszonyod mellett!

Mpunia vigyorogva, elégedetten ült le a trónszékre... ami azonban a súlya alatt leszakadt, és így a szörny egyenesen a forró vízzel teli kondérba zuhant. Vége is lett abban a pillanatban. A falubeliek betemették a gödröt, és hatalmas ünnepséget csaptak Ngomba tiszteletére, aki megmentette a rabokat a szörnyeteg karmai közül. A lány attól a naptól fogva boldogan élt, amíg meg nem halt.

A BAMBURGH-I VÁR SÁRKÁNYA

ANGOL LEGENDA

Élt egyszer régen Bamburgh várában egy király, akinek volt két gyönyörű szép gyermeke: egy fiú, Childe Wynd és egy lány, Margaret. A király büszkébb volt kettejükre, mint bármi másra a világon, és mivel a felesége korán meghalt, egyedül nevelte őket nagy szeretetben. Amikor felnőttek, Childe Wynd elhatározta, hogy elmegy világot látni, szerencsét próbálni, búcsút mondott hát a húgának és az apjának, és útra kelt, át a tengeren.

Időközben a király elhatározta, hogy újra megházasodik. Gazdag, szépséges asszonyt hozott a házhoz. Az új feleséget tisztelt vendégként fogadták Bamburgh várában, maga Margaret királykisasszony sietett eléje, hogy üdvözlje. Amikor a lány felbukkant a kastély ajtajában, kezében a kulcsokkal, a mostoha egyik testőre nem állhatta meg, hogy fel ne kiáltson:

– Nincs a világon szépségesebb hölgy a királykisasszonynál!

Felébredt ennek hallatán a mostoha szívében a sárga irigység. Mivel boszorkány volt, azonnal visszavonult titkos kamrájába, ahol gonosz praktikáit űzte, és átkot mondott Margaretre – olyan átkot, amit nem törhetett meg más, csak a saját fivére szeretete.

Aznap este Margaret királykisasszony szépséges lányként feküdt ágyba, ám másnap reggel rettenetes szörnyetegként ébredt fel. A szolgálólányok, akik öltöztetni jöttek, az ajtót kinyitva egy hatalmas, sziszegő sárkánykígyót találtak a hálósobában. A szörny fel is falta volna őket rögtön, ha nem menekülnek sikítva a királyhoz; törve-zúzva kiment a kastélyból, és egy közeli szikla ormára mászott fel, onnan riogatta a népet. Olyan mérgező volt a lehelete, hogy tőle hét mérföldre északra, délre, keletre vagy nyugatra még fű sem nőtt a földből. A rémült király egy öreg, nagy tudású varázslóhoz fordult segítségért.

– A sárkány nem más, mint maga Margaret királykisasszony – jelentette ki a varázsló. – Ha naponta hét tehen tejével itatják, nem fog ártani senkinek. De a varázslatot, amitől átváltozott, nem tudja megtörni más, csak a fivére. Üzenetet kell küldeni a királyfinak, hogy térjen haza.

Amint Childe Wynd hírért vette, mi történt a húgával, azonnal magához szólította harminchárom leghűségesebb emberét, és készülni kezdett a hazautazásra. Mivel tudta, hogy sötét varázslat van a dologban, új hajót ácsoltatott,

olyat, aminek berkenyefából volt a gerince, mert a berkenyére nem hat a boszorkányok bűvös ereje. Nem sokkal később már jó széllel, dagadó selyemvitorlákkal hajóztak Bamburgh felé. A gonosz boszorka előre látta, hogy a herceg bajt hoz a fejére, ezért egész sereg boszorkányt küldött ellene, hogy keltsenek vihart, szórjanak villámot, süllyesszék el a hajót. Azonban akárhogy tombolt a vihar, akárhogy szórták a villámot és a mennydörgést a boszorkányok, a berkenyefa hajónak nem tudtak ártani. A királyné ekkor egy hajónyi fegyveres katonát küldött Childe Wynd ellen, de a harmincnégy vitéz hősies küzdelemben visszaverte a támadást.

Amikor a herceg már a kikötő közelében járt, a boszorkány más tervhez folyamodott: varázserejével kényszerítette a sárkánnyá vált királylányt, hogy támadjon a hajóra. A sárkánykígyó lejött a szikla csúcsáról, becsusszant a tengerbe, és nekivetette a hátát a hajó oldalának, hogy felborítsa. Háromszor lökte meg a hajót, és a herceg háromszor fordított a kormányon, hogy elkerülje a hajótörést. Végül úgy tett, mint aki feladja a harcot, és ismét a nyílt tenger felé fordult.

A boszorkány bedőlt a cselnek, és abbahagyta a varázsigék mormolását, amivel a sárkányt mozgatta. A sárkány visszatért a partra, a herceg pedig megkerülte a szomszédos földnyelvet, és titokban, kicsivel arrébb szintén partra szállt. Karddal, lándzsával, íjjal felfegyverkezve indult a sárkány keresésére. A tengerparton találkoztak és néztek farkasszemet – az állig felfegyverzett királyfi és a sárkánnyá vált királylány. Ahogyan azonban egymás

szemébe néztek, Childe Wynd meglátta a sárkány rettenetes arcában a húga szépséges, szomorú szemét. Letette hát a kardot, a lándzsát és az íjat, és lassan közelebb lépett. A sárkány lehajtotta a fejét.

– Rettenetes szörnyeteggé váltam, testvérem, de ígérem, nem foglak bántani! Ha naplementéig nem törik meg rajtam az átok, örökre sárkány maradok. Kérlek, segíts!

Childe Wynd odahajolt a sárkányhoz, és homlokon csókolta. Semmi sem történt. Homlokon csókolta még egyszer; a sárkány csak állt türelmesen. Homlokon csókolta harmadszor is – és a harmadik csókra a sárkány kinyújtózott, és visszaváltozott Margaret királykisasszonnyá.

Childe Wynd a köpenyébe takarta a hógát, és együtt mentek vissza Bamburgh vára alá, egyenesen a boszorkány kamrájába. A boszorkány éppen készült, hogy újabb átkot mondjon ki rájuk – ám a herceg megsuhintotta egy berkenyefavesszővel, és hatalmas, kövér varangyos békává változtatta. A két testvér attól a naptól fogva boldogan élt Bamburgh várában.

Hogy mi lett a békával? Azt mesélik, azóta is ott él a vár alatt egy barlang mélyén, és néha dühösen kuruttyol. Csak akkor szabadulhat meg az átoktól, ha valaki őt is megcsókolja. Hétévente egyszer, karácsony éjszakáján kinyílik egy titkos ajtó Bamburgh várában, ami a varangy barlangjába vezet. Ha valaki bemerészkedik a barlangba, leemeli a falról Childe Wynd kardját, háromszor egymás után kihúzza a hüvelyből, háromszor egymás után belefúj a kürtjébe, és háromszor megcsókolja a varangyot, a királyné visszanyerheti az eredeti alakját.

De hogy ezúttal kedvesebb lesz-e, mint az előző életében volt, azt nem tudni...

AZ EBVÁRI KIRÁLYKISASSZONY

SVÉD MESE

Élt egyszer régen az erdőben egy szegény favágó a feleségével és a két gyerekével. Nem volt semmijük, csak egy tehenük és egy kis kutyájuk. A szülők folyton-folyvást veszekedtek; ami jó volt az egyiknek, az nem felelt meg a másiknak. Végül egy napon úgy összevesztek rajta, hogy melyikük kaparhatja ki a vacsora után az edény aljáról a maradékot, hogy elfutottak az erdőbe, és talán azóta is kergetik egymást.

A testvérpár egyedül maradt. Vártak, vártak; végül elhatározták, hogy elosztják maguk között, amijük van. Ezzel azonban sehogyan sem sikerült dűlőre jutniuk, hiszen csak egy kutyájuk és egy tehenük volt, és természetesen mindketten a tehenet akarták. Ahogy vitatkoztak, a kutya egyre csak a lány lábához dörgölődött, mintha azt mondta volna: „Válassz engem! Válassz engem!” Így aztán a lány a kutyát választotta. A két testvér elbúcsúzott egymástól; a fiú a tehénnel ment az egyik irányba, a lány a kutyával a másikba.

A lány, akit Lotténak hívtak, addig-addig mendegélt az erdőben, míg meg nem látott egy csodálatosan szép palotát.

– Ha rám hallgatsz, kedves kis gazdám, segítek megtalálni a boldogságod – szólalt meg egyszerre a kutya. – Vedd le a rongyos ruháidat, és mássz fel gyorsan arra a fára!

Lotte követte a kutya tanácsát, és felmászott a fára a lombok közé. A kutya pedig szaladt egyenesen be a királyi palotába, és elcsaholta, hogy az erdőben van egy királykisasszony, akit rablók támadtak meg, elvették mindenét, most anyaszült meztelenül bujkál egy fa tetején. A király rögtön szolgákat küldött az erdőbe, és velük ruhákat, ékszereket, hogy a királykisasszonyt méltón tudják fogadni. Lotte úgy érkezett a palotába, mint messze földről jött nemes hölgy, és a király fiának azonnal meg is akadt rajta a szeme. A királyné azonban gyanút fogott, hogy vajon honnan érkezett ez a különös kisasszony a különös kutyával. Amikor megkérdezte, merre az otthona, a lány azt felelte, amire a kutya kitanította: „Messze-messze, Ebvárában.”

Az anyakirályné továbbra is gyanakodva figyelte Lottét. Elhatározta, hogy este próbára teszi, valóban kifinomult királykisasszony-e. Amikor megágyazott neki a vendégszobában, a selyemlepedő alá egy babszemet helyezett el, kíváncsian, hogy észreveszi-e. A kutya azonban kileste a királyné ténykedését, és titokban figyelmeztette a gazdáját, amikor aludni tért. Lotte soha ilyen puha ágyban nem aludt még, így aztán kényelmesen elfészkelődött a selyempárnák és -takarók között, és a

babszem cseppet sem zavarta az álmát. Reggel azonban, amikor a királyné megkérdezte, hogyan telt az éjszaka, a lány csak sóhajtozott:

– Jaj, olyan volt, mintha egy hegycsúcs nőtt volna a matracom közepén! Alig tudtam aludni valamit, úgy nyomta az oldalam. Odahaza Ebvárában sokkal kényelmesebb ágyak vannak!

Az anyakirályné gyanúját ez sem altatta el. Elhatározta, hogy a következő éjszakán ismét próbát tesz. Ezúttal hét borsószemet helyezett a matrac alá, gondolva, hogy ha a lány nem királyi udvarban nevelkedett a legpuhább ágyakon, úgysem veszi őket észre. A kutya azonban ezt is kifigyelte, és szólt róla a gazdájának. Lotte kezét-lábát szétvetve, kényelmesen átaludta az éjszakát a királyi ágyban, ám amikor másnap reggel a királyné kérdezte, hogy telt az éjszaka, drámaian sóhajtozott az oldalát tapogatva:

– Jaj, mintha hét szikla nyomta volna a derekam! Akármerre fordultam, kék-zöld lettem tőlük. Mennyivel jobban alszom otthon, Ebvárában!

Az anyakirályné meglepődött. Tényleg csak egy valódi királykisasszony lehet ilyen kényes! De azért elhatározta, hogy próbát tesz harmadszorra is. Ezúttal egy szalmaszálat helyezett két matrac alá, de a kutya megint kifigyelte, és szólt a gazdaasszonyának. Lotte reggelre kelve már kezdte is a panaszkodást, hogy így meg úgy, egy gerenda nyomta az oldalát egész éjszaka. Az anyakirályné nem tudott többé kifogást találni, el kellett hinnie, hogy a vendégük valódi, kényes királykisasszony.

Időközben a királyfinak egyre jobban megtetszett a mosolygós vendég. Ő nem törődött se borsóval, se szalmaszállal, hanem csak Lottéval, akivel hosszú sétákat tettek a palota kertjében, beszélgettek, nevetgéltek. A vak is láthatta, hogy szeretik egymást; az anyakirályné tudta, hogy csak idő kérdése, míg a fia feleségül kéri az ebvári kisasszonyt. Rajta tartotta Lottén a fél szemét, és néhány nappal később újabb módját eszelte ki, hogy próbára tegye.

Egy éjjel hatalmas vihar zúdított zivatart a palota környékére, eláztatva a kerteket és ösvényeket. Másnap reggel a királyné hosszú ujjú, hosszú uszályú, arannyal-ezüsttel csodásan kivarrt selyemruhát küldött Lotténak ajándékba, és hívta, hogy délután menjen vele sétálni. A kutya résen volt, és előre figyelmeztette a gazdáját, mit mondjon, mit tegyen. Amikor Lotte és a királyné elindultak, az összes udvarhölgy megemelte a ruhája szegélyét, ahogy illik, hiszen csupa sár volt az ösvény. Lotte azonban kényelmesen ballagott, és húzta maga után a selyemruha aranyos uszályát a sárban.

– Kedvesem, nem kellene megemelned a ruhád szegélyét? – kérdezte a királyné mézesmázosan.

– Ezét a ruháét? Ugyan! – legyintett Lotte. – Hiszen ez pont ilyen sáros időre való! Odahaza Ebvárában ennél sokkal szebb ruháim is vannak!

Erre már a királyné is elhitte, hogy a lány csak nemesi vérből, gazdag családból származhat, és áldását adta a házasságra. Lotte és a királyfi boldogan, nagy pompával összeházasodtak.

Történt egy napon, hogy a fiatal házasok együtt reggeliztek a palota tornácán, amikor Lotte az erdő felé nézett, és eszébe jutott, hogy a szülei még biztosan kergetik egymást az edénnyel. A gondolattól elkacagta magát, a férje pedig megkérdezte, ugyan mit talál olyan mulatságosnak. Lotte hirtelenjében így válaszolt:

– Hát csak éppen azt, hogy a ti tornácotoknak kőből van az oszlópa, a miénk Ebvárában pedig aranyból!

Elcsodálkozott a királyfi, és rögtön kijelentette, hogy meg akarja látogatni azt a híres Ebvárát. Erre már szívta volna vissza a szavát a lány, de nem tehetette; a férje azonnal készülődni kezdett az induláshoz. Pedig nem volt semmiféle vár, ahová mehettek volna. Lotte szomorúan üldögélt a tornácon, amikor a kutya a lábához dörgölözött.

– Miért búsulsz, kis gazdám?

– Hogyne búsulnék! A férjem látni akarja Ebvárát, és indulásra készül. Most aztán mindenre fény derül majd! Miért hallgattam a tanácsodra? Mi lesz velem, ha kiderül, hogy nem is vagyok királykisasszony?

A kutya megnyugtatta, hogy ne búsuljon, a végén minden jóra fordul. Biztatta, hogy induljanak csak útnak a férjével. Lotte nehéz szívvel készülődött. Amikor megindult a királyi menet, szekerekkel, lovagokkal, a kiskutya előrerohant, amíg nem találkozott néhány pásztorral, akik szép, kövér kecskéket legeltettek.

– Jó napot, pásztorok! Hamarosan erre jön majd egy királyfi a kíséretével. Ha kérdezi, kié ez a sok szép kecske, mondjátok, hogy az ebvári királykisasszonyé, különben széttéplek mindnyájatokat!

A pásztorok úgy megrémültek a harcias kis kutyától, hogy beleegyeztek mindenbe. Nem sokkal később odaért a királyi menet; az anyakirályné kihajolt a hintó ablakán, és kérdezte, kié a sok szép kecske. Mondták, hogy az ebvári királykisasszonyé. A királyné ámultbámult, Lotte pedig titokban örült, hogy annak idején a kutyát választotta örökségnek.

Haladt tovább a menet, és a kutya megint előreszaladt. Ezúttal egy csapat aratóval találkozott, akik selymes füvet kaszáltak egy szépséges mezőn. Őket is rávette, hogy az ebvári kisasszony embereinek vallják magukat. Amikor a hintó odaért, a királyné nem győzte bámulni, micsoda selyemrétje van az ő menyének. A kutya futott tovább; harmadszorra egy csapat juhászt látott, akik színes gyapjú, kövér birkákból álló nyáját őriztek. Nekik is megparancsolta, mit mondjanak – a királyné és a fia pedig szóhoz sem jutottak, amikor meghallották, hogy az ebvári kisasszonynak ilyen különleges, szivárványszín birkanyája van.

Amikor a menet letáborozott éjszakára, a kis kutya megint előreszaladt. Hamarosan talált egy aranyos oszlopú, csoda szép palotát, amit sűrű erdő és túskebozót vett körül. A palota egy szörnyű óriás lakhelye volt, aki rettegettségben tartotta az egész környéket. Ő volt a pásztorok és a földek ura is – de épp elment hazulról. A kutya bebújt a kapu hatalmas kulcslyukába, és úgy összegömbölyödött, hogy kenyércipónak látszott.

Jött haza az óriás, próbálta nyitni az ajtót, de nem tudta. A cipó elzárta a kulcslyukat.

– Ajtó! Nyílj ki!

– Nem nyílhatok, a kulcslyukban kenyércipó van!

– Kenyércipó, gyere ki onnan!

– Rögtön jövök, rögtön jövök, csak előbb elmesélem a történetem! – felelte a kutya. – Hamarosan vendégeink érkeznek, és veled is azt teszik, amit velem tettek! Először eltemettek a föld alá...

– Gyere már ki! – dühöngött az óriás.

– Jövök már, jövök, csak előbb elmesélem, mi minden történt velem... eltemettek, eső áztatott, nap tűzött; levágtak, összevissza vertek, kövek között porrá törtek, gyúrtak, tüzes kemencébe tettek, és most fel fognak falni! Nézd, már jönnek is, veled is ezt fogják tenni!

Az óriás erre megfordult, és épp szembenézett a felkelő nappal. A rémülettől és a nap első sugaraitól hanyatt vágódott, és kővé vált.

Mire a királyi menet odaért a palotához, a kutya már az ajtóban várta őket.

– Üdvözlét Ebvárában! – csaholta. A királyfi és Lotte bejárták a palotát, ami telis-tele volt arannyal, ezüsttel, mindenféle drága kincsekkel. Nem is mentek többé haza; ott éltek Ebvárában boldogan, amíg meg nem haltak.

A VADLUDAK TÁVA

BAI (KÍNAI KISEBBSÉGI) MESE

Élt egyszer egy szegény ember a lányával a Lófül-hegy tövében, Ananászfalun. A lány neve Haimei volt, Tengeri Húgocska. Történt egy évben, hogy szörnyű szárazság szakadt a vidékre. A faluban fogytán volt a víz, elszáradt a vetés, szomjazni kezdtek az emberek, állatok. Mivel a kemény földet nem művelhették meg, apa és lánya felköltöztek aへgyre, és mindennap kimentek az erdőbe bambuszt vágni, alig csörgedező forrásokból vizet kortyolni. A bambuszból seprűt készítettek, eladták a piacon, abból éldegéltek.

Egyszer aztán Haimei apja megbetegedett, így a lánynak attól fogva egyedül kellett az erdőbe mennie, hogy ne haljanak éhen. Egy szép napon, amint szorgosan vágta a bambuszszárazakat, magasabbra mászott a hegyoldalban a szokásosnál, és csillogó víztükröt pillantott meg a fák között. Csendes, kristálytisza tóra bukkant, aminek felszínét egyetlen levél vagy gally sem törte meg: amint

valami a tóba hullott, egy vadlúd azonnal leszállt, és óvatosan kiemelte onnan. Ez volt hát a híres Vadlúd-tó, amiről mindenki hallott már a környéken, de még senki sem látta.

Haimei boldogan hazavitte a levágott bambuszt, kapát ragadott, és visszament a hegyre, hogy megnézzze, utat tud-e nyitni a tó vizének. Ha sikerülne csatornát vágnia, gondolta, bőségesen lenne friss vize a falunak. Talált is egy nagy kőkaput a tó egyik végében, de hiába kapálta körül, hiába próbálta a köveket kimozdítani, azok bizony egy ujjnyit sem engedtek. Haimei csalódottan ült le a kapu mellé. Ekkor hirtelen elhúzott felette egy vadlúd, és így kiáltott:

– Haimei, Tengeri Húgocska! Ahhoz, hogy megnyisd a tavat, meg kell szerezned az aranykulcsot!

Mielőtt azonban a lány megkérdezhetné volna, hol találja a kulcsot, a vadlúd elrepült. A lány ismét körüljárta a tavat, és egy ciprusligethez ért. A ciprusfákon papagájok ültek.

– Papagájok! Nem tudjátok, merre találok a tó aranykulcsát?

– Haimei, Tengeri Húgocska! Ahhoz, hogy a kulcsot megtaláld, előbb meg kell találnod a Sárkánykirály harmadik lányát! – felelték kórusban a papagájok, azzal szárnyra kaptak. Haimei ment tovább a tó körül. Nem sokkal később a fenyőfák között két pávával találkozott.

– Pávák! Nem tudjátok, hol találok a Sárkánykirály harmadik lányát?

– Haime, Tengeri Húgocsk! A Sárkánykirály lányát a hegy déli oldalán kell keresned!

Felszálltak a pávák, Haime pedig követte őket a hegy déli oldalára, ahol egy mély völgyben egy bódító illatú fa ágaira telepedtek. A lány hiába téblábolt, hiába nézelődött, sehol sem látott senkit. Egyszerre csak ismét megszólaltak a pávák:

– Haime, Tengeri Húgocsk, ahhoz, hogy megtaláld a Sárkánykirály harmadik lányát, énekelned kell. Mindennél jobban szereti az éneket!

Szerencsére Haime nagyon szépen tudott dalolni. Leült hát a tó partjára, és dalba kezdett. Egyik falubeli népdalt énekelte a másik után; olyan szépen dalolt, hogy megolvadt a hó a hegyek tetején. A sárkánylány azonban nem került elő. Haime másnap folytatta az éneklést; a tóban kizöldült a hínár, de a sárkánylánynak nyoma sem volt. Harmadnapra azonban, amikor az énektől már a mező is virágba borult, és lenyugvóban volt a nap, egyszerre csak előbukkant a tóból a Sárkánykirály harmadik lánya. A sárkányoknak tilos volt elhagyniuk a tavat, de a harmadik lány annyira szerette az éneket, hogy Haime dalai előcsalták a víz alatti palotából.

– Ki vagy, és mit keresel itt? Miért énekelsz mindennap?
– kérdezte kíváncsian. Haime erre elmesélte, hogy Ananászfaluból jött, ahol szárazság gyötri az embereket, és szeretné megnyitni a tavat, hogy mindenkinek jusson friss víz.

– A tó aranykulcsa az apám kincstárában van, azt pedig egy hatalmas sas őrzi. Senkit sem enged a kincsekhez az apámon kívül; aki engedély nélkül megközelíti, az halál fia – mondta a sárkánylány. – De azért majdcsak kitalálunk valamit...

Néhány nappal később a Sárkánykirály elment otthonról. Ekkor a sárkánylány titokban magával vitte Haimeit a palotába. Megálltak a kincstár ajtaja előtt, és felváltva énekelni kezdtek. A szépséges dallamokra a sas figyelme lankadni kezdett, majd a hatalmas madár kis híján elbóbiskolt, végül pedig kíváncsi lett, ki énekel ilyen csodálatosan. Szárnyra kelt, és elhagyta az őrhelyét, hogy megkeresse a titokzatos dalnokot. Így amíg a sárkánylány tovább énekelt, Haimeit be tudott surranni a kincstárba. Keresett-kutatott a sok csillogó holmi és drágakő között, de az aranykulcsot sehol sem találta. Olyan kincsek akadtak a kezébe, amikből élete végéig gazdag lehetett volna, de ő csak arra gondolt, hogyan tudná megmenti a faluját a pusztulástól. Már éppen feladta a reményt, amikor véletlenül fellökött egy ládát... amiből kiperdült az aranykulcs! Felkapta, kiosont a kincstárból, és a sárkánylánnyal együtt elmenekült. Ahogy az éneklés véget ért, a sas álmosan visszatelepedett az őrhelyére.

Amikor a két lány a kőkapuhoz ért, elég volt a kulcsot háromszor a sziklához koccintani, és már ki is nyílt a kapu, áradni kezdett a friss, tiszta víz a falu felé. A szomszagos földek felitták a vizet, az öntözőcsatornák megteltek, az emberek pedig örvendeztek, hogy vége a szárazságnak. Amikor az

áradat már magasra emelkedett, a sárkánylány figyelmeztette Haimeit, hogy el fogja borítani a falut; akkor gyorsan betömték a kaput, hogy a víz csak kis patakban tudjon tovább csordogálni.

Hamarosan hazaért a Sárkánykirály is, és látta, hogy mi történt. Azonnal tudta, hogy a harmadik lánya lopta el az aranykulcsot; büntetésből száműzte a sárkánylányt a tóból. A lány azonban nem búsult sokáig: beköltözött Haimei házába a faluban. Attól a naptól fogva a két lány boldogan élt együtt, és az egész vidék zengett az éneküktől.

A Bai nép lányai és asszonyai mind a mai napig összegyűlnek évente egyszer, a hetedik holdhónap huszonkettedik napján, hogy énekkel és tánccal emlékezzenek meg Tengeri Húgócska és a Harmadik Sárkánylány hősies tetteről.

RAMITOVIAMANDRENINI

MADAGASZKÁRI MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer hét testvér, akik mind ugyanazt a lányt akarták feleségül venni. A szóban forgó lány, Ramitoviamandrenini híres szépség volt, az apja féltékenyen őrizte, és mindenféle próbák elé állította a kérőit. Egy nap a legidősebb fivér elhatározta, itt az ideje, hogy megkérje Ramitoviamandreninit feleségül. Megpakolta a tarisznyáját mindenféle ennivalóval, és útnak indult. Ahogy ment, mendegélt, megszólította egy zümmögő légy:

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Adj egy csepp mézet, és a segítségedre leszek – ajánlotta a légy.
- Ugyan, hess innen! Még hogy mézet! Hiszen te egész nap trágyában meg piszkos dolgokban turkálsz. Hagyj békén, pfuj! – kiáltott rá a legény, és még utána is csapott a kezével. A légy elmenekült.

Nem sokkal később ismét zümmögés ütötte meg a fülét, és eléje reppent egy darázs.

– Bátyám, merre tartasz?

– Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.

– Ha adsz egy csepp mézet, segítek neked elnyerni a lány kezét.

– Ugyan, hess innen! Máshoz sem értesz, csak ahhoz, hogy gusztustalan dolgokat falatozzál, meg az embereket zaklasd. Hagyj békén, vagy agyoncsaplak!

A legény bosszúsan gyalogolt tovább, míg meg nem éhezett; akkor letelepedett egy bokor tövébe pihenni. Ahogy falatozott, egy pacsirta szállt le az egyik ágra, és megszólalt:

– Bátyám, merre tartasz?

– Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.

– Ha adsz néhány szem fehér rizst, számíthatsz a segítségemre.

– Nem szégyelled magad? Ilyen kicsi, gyenge madár létedre ilyesmit ígérgetni! Még hogy te segítenél nekem? Hess innen!

A pacsirta elrepült, a legény pedig gyalogolt tovább. Nemsokára egy vaddisznó keresztezte az útját.

– Bátyám, merre tartasz?

– Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.

– Adj egy kis burgonyát, korpát, maniókát a tarisznyádból, cserébe én is segítek majd neked.

– Ugyan, hagyj békén! Te segítenél nekem? Te, aki egész nap a pizokban furkálsz, a sárban dagonyázol? Pfuj!

A legény addig gyalogolt, míg teljesen kiszáradt a torka, és a bőrét, ruháját belepte a por. Gondolván, hogy így mégsem állíthat be lánykérőbe, megállt egy tónál fürdeni. A tó vizén úszkáló vöcsök megszólította:

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Adj egy kis fehér rizst, és a segítségedre sietek majd.
- Nem szégyelled magad? Hiszen te máshoz sem értesz, csak a lubickoláshoz! Mi hasznát venném a tanácsodnak? Hess innen!

A legény magányosan ballagott tovább, míg végül megérkezett Ramitoviamandrenini falujába. A lány valóban olyan csodálatosan szép volt, ahogy híresztelték róla, és nevéhez hűen – mely azt jelenti, „anyjához hasonlatos” – tényleg nehéz volt megkülönböztetni hasonlóan szépséges édesanyjától. A legény illendően köszöntötte a családot, és jelentette, hogy lánykérőbe érkezett. Ramitoviamandrenini apja rögtön próbák elé is állította. Négy próbát kellett kiállnia, de mind a négyen elbukott; ötödszörre pedig meg kellett volna mondania, a két szépséges hölgy közül melyik az anya, és melyik a lánya, de ez sem sikerült neki. Megszégyenülten kullogott haza.

Ahogy a hat öccse meghallotta, hogy a bátyjuk nem járt sikerrel, ők is felbátorodtak, és, egyik a másik után, elindultak lánykérőbe. Nem járt azonban szerencsével a második, harmadik, negyedik, ötödik, és hatodik fiú sem; mind szégyenkezve sompolyogtak haza, míg végül már csak a legkisebb maradt hátra. Őt úgy hívták, Faralahi. A bátyáihoz hasonlóan alaposan feltarisznyált az útra, és

elhatározta, hogy megpróbálkozik a lánykéréssel, hátha neki sikerül elnyernie Ramitoviamandrenini kezét.

Ahogy ment, mendegélt, ő is találkozott a zümmögő legyecskével.

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Adj egy csepp mézet, és a segítségedre leszek.

Faralahi megállt, elővette a csupor mézet a tarisznyájából, és cseppentett belőle egy kőre. A hálás légy így szólt:

– Köszönöm a kedvességed, Faralahi! Ramitoviamandrenini apja arra kér majd, válaszd ki két hölgy közül, melyik a felesége, és melyik a lánya. Jól figyelj, mert a lány nagyon szereti a mézet, az ő arcára szállok majd, onnan fogod megismerni!

A legény köszönetet mondott, és mendegélt tovább. Hamarosan találkozott a darázzsal.

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Adj egy csepp mézet, és segítek neked elnyerni a lány kezét.

Faralahi neki is cseppentett a mézből egy kőre. A darázs köszönetet mondott, és hozzátette:

– A lány apja azt a feladatot adja majd neked, hogy válaszd ki a csordájából a tehenet, amelyiknek először született borja. Ne félj semmit, csak jól figyelj, rászállok majd a tehén orrára!

Faralahi mendegélt tovább, míg össze nem találkozott a pacsirtával.

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Ha adsz néhány szem fehér rizst, számíthatsz a segítségemre.

Faralahi bőségesen adott rizst a madárnak a tarisznyából. A pacsirta boldogan szökdécselve így szólt:

- A lány apja arra kér majd, hogy számolj meg egy marék rizst, amit szétszórt a mezőn. Ne félj semmit, csak szólíts engem, és megoldom helyetted a feladatot!

Faralahi, szívében egyre több reménnyel, addig mendegélt, míg ő is összetalálkozott az úton a vaddisznóval.

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Adj egy kis burgonyát, korpát, maniókát a tarisznyádból, cserébe én is segítek majd neked.

Faralahi kipakolt a tarisznyájából mindenféle finomságot, és mind a disznónak adta. A vaddisznó cserébe boldogan csámcsogva megígérte, hogy ha a lány apja kemény munkát bízna rá, Faralahi szólítsa őt nyugodtan, és rögtön ott terem segíteni.

A legény addig ballagott, míg ő is eljutott a tóhoz, és ő is elhatározta, hogy megfürdik. A víz színén ringatózó vöcsök megszólította:

- Bátyám, merre tartasz?
- Megyek, megkérem Ramitoviamandreninit feleségül.
- Adj egy kis fehér rizst, és a segítségedre sietek majd.

Faralahi jó szívvel odaadta a maradék rizst a madárnak. A vöcsök cserébe megígérte, hogy ha szüksége lesz valakire,

aki jól úszik és jól merül, feltétlenül szólítsa majd.

Végül, hosszas gyaloglás után, Faralahi is megérkezett Ramitoviamandrenini falujába. Illedelmesen köszöntötte a családot, és titokban elámult rajta, mennyire hasonlít a lány és az édesanyja; első látásra meg sem lehetett őket különböztetni egymástól. Ramitoviamandrenini apja rögtön a mezőre vitte a kérőt, és egy nagy marék rizst szórt szét a magas fűben.

– Ha ezt a rizst az utolsó szemig összegyűjtöd és megszámolod, akkor kiálltad az első próbát!

Faralahinak eszébe jutott a pacsirta, és amint egyedül maradt a mezőn, már szólította is a madarat. A pacsirta szélesebben érkezett, és amikor meghallotta, mi a feladat, összehívta a rokonait, és mind nekiálltak a szedegetésnek. Még le sem ment a nap, mire összehordták a rizst az utolsó szemig, és meg is számolták gondosan. Ramitoviamandrenini apjának el kellett ismernie, hogy Faralahi teljesítette az első próbát.

Másnap az apa kivitte Faralahit a legelőre, ahol száz meg száz tehén kószált.

– Válaszd ki a tehenet, amelyiknek elsőként született borja! Ez a második feladatod.

Faralahi fel-alá sétált a legelőn, és gondosan szemügyre vette az összes tehenet; közben a darazsat szólította, hogy segítsen neki. Addig nézelődött, addig töprengett, míg végül az egyik tehén orrán megpillantotta az apró rovar.

– Ez az a tehén, uram!

Ramitoviamandrenini apja elismerte, hogy a fiú helyesen választott.

– A végén még te leszel a vejem! – jegyezte meg, aztán egy közeli tóhoz kísérté Faralahit. Ahogy a partra értek, az apa egy értékes, ragyogó gyöngyöt vett elő, és a vízbe hajította. – Estig keresd meg a gyöngyöt, és hozd vissza nekem!

Faralahi úgy tett, mintha bele akarna gázolni a tóba – ám amint egyedül maradt, szólította a vöcsköt, és a madár azonnal megjelent. Elég volt kétszer-háromszor lebuknia a víz alá, és már hozta is a csőrében a csillogó gyöngyöt. Ramitoviamandrenini apja nem győzött csodálkozni, amikor a legény beállított vele.

– Na, már csak egy próba van hátra – közölte. Másnap reggel kivitte Faralahit a mezőre, és így szólt:

– Estére ebből a mezőből rizsföld legyen!

Amint a legény magára maradt a munkával, szólította a vaddisznót. A vaddisznó fel is bukkant a családjával együtt, és rögtön munkához láttak: addig túrták a földet, míg teljes egészében fel nem szántották, gátat nem építettek köréje, és oda nem vezették a közeli patak vizét. Estére a rizsföld készen állt az ültetésre.

– Látom, nem mindennapi legény vagy, szívesen adom hozzád a lányomat – állapította meg Ramitoviamandrenini apja elégedetten szemlélve az eredményt. – Most már csak ki kell választanod, melyikük az!

Az apa intésére előlépett a kunyhóból Ramitoviamandrenini és az anyja, szakasztott egyforma ruhában. Úgy hasonlítottak egymásra, hogy a saját rokonaik sem tudták volna megkülönböztetni őket. Faralahi azonban csak egy pillantást vetett rájuk, és már hallotta is a

legyecské zümmögését, ahogy a lány mézillatú arcára szállt. A legény mosolyogva nyújtotta a kezét Ramitoviamandrenininek.

Faralahi és a menyasszonya együtt tértek haza a fiú otthonába, és megtartották az esküvőt. A vőlegény fivéreit emésztette a sárga irigység, hogy az öccsük sikerrel járt ott, ahol ők mindannyian elbuktak. Az első naptól fogva bosszút forraltak Faralahi ellen, és az irigységük még keserűbbé vált, amikor Ramitoviamandrenini egészséges kisfiúnak adott életet.

Egy nap a fivérek elhatározták, hogy elindulnak szerencsét próbálni, mivel hallottak róla, hogy egy közeli víznyelő mélyén kincs rejtőzik. Magukkal hívták az öccsüket, és előre kitervelték, hogyan veszejtik el. A víznyelőhöz évre kötelet fogtak, és a legidősebb fivér derekára kötötték. Nem árulták el Faralahinak, hogy a víznyelő mélyén egy rettenetes krokodil lakik, aki sok embert felfalt már. A legidősebb fivért épp csak leengedték egy kicsit, és már rángatta is a kötelet, hogy húzzák vissza. Sorra így tett a második, harmadik, negyedik, ötödik és hatodik testvér is – amikor azonban Faralahira került a sor, a fivérei egyszerre csak elengedték a kötelet, és az öccsük a víznyelő mélyére zuhant. A többiek nevetgélve, elégedetten tértek haza, és biztosak voltak benne, hogy végleg megszabadultak Faralahitól. Amikor hamis könnyeket sírva elújságolták a szomorú hírt Ramitoviamandrenininek, az asszony megtépte a haját, és gyászba öltözött.

Faralahi azonban nem halt meg a víznyelő mélyén. A krokodil épp nem volt odahaza, de ott voltak a kicsinyei. Faralahi óvatosan, gyengéden félretolta őket az útból, és addig keresgélt, míg meg nem találta a nyílást, amin

keresztül a krokodil közlekedni szokott. A víznyelő mélyén meglelte a kincset is, amit oly sokan kerestek; belekötötte a ruhájába, és elindult a nyíláson keresztül kifelé. Ahogy kúszott, mászott, szembetalálkozott a krokodillal. Rémülten menekült visszafelé, ám amikor a krokodil észrevette, hogy nem bántotta a kicsinyeit, félreállt az útból, és engedte, hogy Faralahi sértetlenül távozzon.

Amikor Faralahi a szabadba ért, talált egy döglött antilopot. Lenyúzta a bőrét, és magára terítette; így, koszos, állatbőrbe csavart koldusként tért vissza az otthonába. A fivérei nem ismerték fel. Már messziről dobálták, kiabáltak neki, hogy takarodjon, vagy húzza meg magát Ramitoviamandrenini kunyhójában, ott úgysem lakik férfi. A jószívű asszony, nagy gyásza ellenére, szállást adott a koldusnak éjszakára. Amint kettesben maradtak, Faralahi levette a koszos állatbőrt, és felfedte magát a felesége előtt, aki boldogan borult a nyakába.

Másnap reggel mindenki legnagyobb csodálkozására maga Faralahi lépett elő Ramitoviamandrenini kunyhójából, a feleségével az oldalán. A hat fivért majdnem megütötte a guta a látványra; szégyenükben elsomfordáltak messzire, és soha nem is tértek vissza. A krokodil kincseiből Faralahi és Ramitoviamandrenini meggazdagodtak, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Azt mesélik, életük végéig úgy bántak az állatokkal, mintha édestestvéreik lettek volna.

AZ „ITT VAGYOK” GYŰRŰ

SPANYOL MESE

Réges-régen esett meg ez a történet, amikor a szamarak még repültek és a malacok kalapban jártak. Az meséli, aki tudja, és az tudja, aki érti: volt egyszer egy szegény lány, aki az erdőbe járt tűzifát gyűjteni, abból tengette az életét. Történt egyszer, hogy a szokásosnál messzebbre kóborolt, és mire észbe kapott, elkezdett sötétedni. Kétségbeesve nézett körül a rengetegben, éjjeli szállás után kutatva.

– Jaj istenem, mi lesz velem itt egyedül a vadonban...?

Az erdő végtelen volt, és sötét, az út veszélyekkel teli, a lány pedig kicsi és magányos. Addig bolyongott, míg világosságot nem pillantott meg a fák között. Nagyon megörült neki, mert ahol fény van, ott tűznek is kell lennie, és ahol tűz van, ott talán szállás is akad éjszakára. Megindult hát a fény felé, és hamarosan egy házhoz érkezett – a ház ajtajában azonban egy rettenetes óriás fogadta! A lány megrémült, de már nem tudott elmenekülni, ezért alázatosan megszólította az óriást.

– Szép jó estét! Ne haragudjék a zavarásért, de eltévedtem az erdőben. Itt maradhatnék éjszakára?

– Persze, hogyne, kerülj csak beljebb, kedveském! – mosolygott rá az óriás, aki titokban szörnyű tervet forralt. A ház ajtajához fordult, és fennhangon így szólt:

– Puskaapor, tárulj!

A ház hatalmas, vasból készült ajtaja kitárult. Az óriás betessékelte a lányt, majd így szólt:

– Puskaapor, zárulj be!

Az ajtó nagy csattanással bezárult. A lány tudta, hogy csapdába esett. A ház konyhájában hatalmas üst alatt lobogott a tűz, és a fényénél szemügyre vehette az óriást is. Rettenetes szörnyeteg volt, éles agyarakkal, vastag, rücskös bőrrel, és egyetlen hatalmas szemmel a homloka közepén. Leült az asztalhoz, és rádörrent a lányra:

– Most pedig főzz nekem vacsorát! Birkát a hátsó szobában találsz hozzá. Igyekezz! Mától a szolgálóm vagy, és ha szökni próbálsz, akkor birka helyett te magad kerülsz a kondérba! Kelts fel, ha elkészült a vacsora!

Azzal az óriás leheveredett az ágyára, és azonnal elnyomta az álom. Úgy horkolt, hogy még a ház falai is beleremegtek. A lány nekilátott a főzésnek, de előtte egy piszkavas végét bedugta a tűzbe, hadd forrósodjon. Miközben főtt az étel, körbejárta a házat, és benézett mindenhová; a konyhában ajtót talált, ami egy karámra nyílt, telis-tele kövér birkákkal.

Ahogy a vacsora elkészült, a lány megette a maga részét. Időközben a piszkavas is felforrósodott a lángok között, és

vörösen kezdett izzani. A lány óvatosan kiemelte a tűzből, az óriás ágyához lopózott vele – és minden erejét összeszedve beleszúrta a vasat az óriás egyetlen szemébe!

Az óriás olyan hatalmas ordítással riadt fel, hogy mérföldekre elhallatszott a hangja. Vakon csapkodott a levegőbe, ide-oda dobálta magát, próbálta elkapni a lányt, és rettenetes átkokat kiabált. A lány felkapta a birka bőrét, ami a vacsorából maradt, a hátára terítette, és a karámba menekült a többi birka közé. Az óriás ordítva kereste fel-alá a házban, de a nyitott karámajtón keresztül a birkák előzőnlötték a szobákat, lépni sem lehetett tőlük. Az óriás úgy döntött, kiengedi őket. Odaállt az ajtóba, szétvetette a lábát, és így szólt:

– Puskaapor, tárulj!

A vasajtó kinyílt, a birkák pedig elkezdtek egyenként kirohanni az óriás lábai között. Hatalmas kezével mindegyikük hátán végigsimított, nehogy a lány ki tudjon szökni.

– Egy fehér... egy fekete... egy fehér... egy fekete... – dünnyögte magában megszokásból, ahogy számolgatta őket. A lány négykézláb beállt a sorba, és amikor az óriás alá ért, az az ő hátát is megsimította. Érezte rajta a birkagyapjút, és kiengedte a szabadba a többi birkával. Amint biztos távolságba ért, a lány felpattant, ledobta a birkabőrt, és felkiáltott:

– Egy fehér, egy fekete, szabad vagyok, be-be-be!

Az óriást majd megütötte a guta, de sikerült lenyelnie a haragját. Megfordult, kijött a házból, és kedvesen

elmosolyodott.

– Nahát, te lány, furfangosabb vagy, mint gondoltam. Elismerem, túljártál az eszemen. Tessék, itt ez a gyűrű! Ajándékba adom neked. – Azzal lehúzott egy gyűrűt az ujjáról, és a lány irányába hajította. A gyűrű a fűbe esett, és úgy ragyogott, mint egy valódi csillag. A lány először gyanakodott, hogy az óriás át akarja ejteni, de végül nem tudott ellenállni a drága holminak, amihez foghatót még soha életében nem látott – felvette, és az ujjára húzta. A gyűrű abban a pillanatban rászorult az ujjára, és kiabálni kezdett:

– Itt vagyok! Itt vagyok! Itt vagyok!

Az óriás diadalmas ordítással indult meg a hang irányába. A lány futott, ahogy a lába bírta, és közben húzta, rángatta a gyűrűt, de sehogyan sem tudta lehúzni az ujjáról. A hangot követve az óriás mindenhol a nyomában volt.

– Itt vagyok! Itt vagyok! – kiabált a gyűrű, a lány pedig rohant... egészen addig, míg egy megáradt folyó az útját nem állta. Csapdába esett: előtte az áradat, mögötte az óriás, az ujján az áruló gyűrű. Hirtelen kétségbeesett ötlet jutott az eszébe. Elővette a kést, amit mindig magánál hordott, egy kőre tette a kezét, levágta az ujját gyűrűstül, és a folyóba hajította. A gyűrű tovább kiabált:

– Itt vagyok! Itt vagyok!

Az óriás, a hangot követve, elrohant a lány mellett, beleugrott a folyóba, és azonnal elsodorta az áradat.

A lány beköltözött az óriás házába. Az övé lett a kövér birkanyáj, a ház és az óriás minden elrejtett kincse. Attól a naptól fogva szabadon, kényelemben, boldogan élt, amíg meg nem halt.

DIÓS KATA

SKÓT MESE AZ ORKNEY-SZIGETEKRŐL

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király és egy királynő. Amikor összeházasodtak, mindkettejüknek volt már egy-egy lánya, és ráadásul mindkét lányt Katának hívták. A királynő szerette a saját gyermekét, ám a másik Katával kegyetlenül bánt. Titokban elment egy gonosz boszorkányhoz, hogy tanácsot kérjen, miképp szabadulhatna meg a nevelt lányától.

– Küldd el hozzám holnap reggel tojásért, de ne engedd, hogy egy falatot is egyen előtte! – javasolta a boszorkány, és a királynő így is cselekedett. Kata azonban indulás előtt titokban bekapott egy-két falat kenyeret a konyhában, hogy ne éhgyomorra kelljen gyalogolnia. Amikor megérkezett az erdei házhoz, udvariasan köszöntötte az öregasszonyt, és tojást kért tőle.

– Emeld fel annak az edénynek a fedelét, ott találsz tojást! – kuncogott a boszorkány... ám amikor Kata

felemelte a fedőt, nem történt semmi. Megrakta a kosarát tojásokkal, és elkészönt.

– Mondd meg anyádnak, legközelebb jobban csukja be a kamra ajtaját! – kiabált utána a boszorkány. Kata, mit sem sejtve, átadta az üzenetet a mostohájának, és a királynő rögtön tudta, hogy a lány titokban evett valamit. Másnap reggel megint útnak indította, de most ügyelt rá, hogy ne kapjon egy morzsát sem reggelire. Kata azonban az erdő felé sétálva találkozott néhány parasztasszonnyal, akik borsót szedtek, és mivel a királylány kedélyesen elbeszélgetett velük, adtak neki egy marékkal az útra. Kata a friss zöldborsót ropogtatva sétált el a boszorkány házáig, ahol minden ugyanúgy történt, mint az előző napon.

– Mondd meg anyádnak, jobban zárja be a kamra ajtaját! – káromgta a boszorkány, és Kata ismét átadta az üzenetet. A királynő harmadnap biztosra ment: maga kísérte el a mostohalányát az erdei házig, és egy pillanatra sem vette le róla a tekintetét, nehogy egyen valamit útközben. Amikor aztán a boszorkányhoz értek, Kata az edényhez lépett, és leemelte a fedelét – erre hopp, leesett a feje, és az edényből egy birkafej ugrott a helyére!

A királynő kárörvendően vitte haza a mostohalányát a palotába, és biztosra vette, hogy most már sem neki, sem a saját lányának nem lesz az udvarban versenytársa. A másik Kata azonban nagyon szerette a mostohanővérét, és fájt a szíve, hogy birkafejjel kell élnie. Még aznap este megrakott egy kosarat útravalóval, egy nagy kendővel letakarta a testvérét, kézen fogta, és kiszökött vele együtt a

palotából. Elhatározta, hogy addig vándorolnak, amíg meg nem találja a módját, hogy megtörje az átkot.

A két lány ment, mendegélt hegyen-völgyön át, míg egy szomszédos királyságba nem értek. Ott bekopogtattak a palota kapuján. Kata elmesélte, hogy mindketten királylányok, és udvariasan szállást kért saját maga és beteg testvére számára. A király kedvesen fogadta őket, szobát nyitvatott nekik – de szabott egy feltételt is.

– Az idősebb fiam súlyos beteg, és senki sem tudja, miféle kór gyötri. Alszik éjjel-nappal. Régóta keresek már mellé ápolót. Látom, milyen jól gondoskodsZ beteg testvéredről, lányom. Addig maradtok a palotámban, ameddig akartok, meglesz mindenetek, amit csak kívántok, ha cserébe megígéred, hogy éjszaka virrasztasz a fiam mellett. Ha pedig megtalálod a módját, hogy meggyógyítsd, egy zsák ezüstöt is adok jutalmul!

Kata beleegyezett a dologba, és a két lány beköltözött a palotába. Az első este Katát a királyfi hálósZobájába kísérték, leültették az ágy mellé, és magára hagyták. Kata virrasztott, figyelte a sápadt királyfit, de nem történt semmi; már-már elbóbiskolt, amikor éjfélt ütött az óra. Az utolsó óraütésre a királyfi felült. Mint egy alvajáró, kikelt az ágyból, felöltözött, és kiosont a palotából. Kata csodálkozva követte. A királyfi az istállóba ment, ott felszerszámozta a lovát, magához szólította a kutyáját, és nyeregbe pattant. Kata hiába szólongatta, hiába próbálta magához téríteni a különös révületből, így aztán felugrott

ő is mögé a nyeregbe. A királyfi megsarkantyúzta a lovát, és kilovagolt a sűrű erdőbe.

Kata szorosan kapaszkodott a nyeregben, és közben a vadont kémlelte. A holdon és a csillagokon kívül nem volt más fény az éjszakában. A ló patái puhán dobbantak a sűrű mohán, levelek és ágak súrolták Kata vállát. Amikor diófák között vitt az útjuk, a lány szedett egy-egy marék diót, és a kötényébe rejtette, hogy legyen valami kis útravalója. Sokáig lovagoltak így az erdőn át, míg végül egy zöldellő dombhoz érkeztek. A királyfi megszólalt:

– Nyílj, meg, nyílj meg, zöldellő domb, engedj utat királyfinak, lónak, kutyának!

– És a mögötte ülő lánynak – suttogta halkan Kata. A domb oldalában erre megnyílt egy kapu, és belovagoltak rajta.

A föld mélyén ragyogó terembe érkeztek, ami telis-tele volt lakomázó, mulatozó hölgyekkel. Egyikük szebb volt, mint a másik. A hölgyek körülvették a királyfit, és nevetve vitték táncolni; forgatták, pörgették, egy pillanatra sem hagyták nyugodni. Kata leugrott a lóról, és elbújt az ajtó mögött. Senki sem törődött vele. Ahogy a mulatságot figyelte, feltűnt neki egy kisgyerek, aki ott totyogott az ajtó körül, és egy pálcával játszadozott. A közelben ülő hölgyek összenevettek.

– Nem kellene elvenni tőle azt a varázspálcát?

– Ugyan, hadd játsszon vele!

– És ha eltöri?

– Ha eltörné is, nem kár érte. Alig van benne varázslat: legfeljebb arra jó, hogy három suhintással visszaváltoztasson valakit, akinek birkafeje van. Milyen gyakran veszi hasznát az ember ilyesminek?

A hölgyek kacarásztak, Kata szeme azonban felcsillant. Elővett egy diót a kötényéből, és a kisgyerek felé gurította. A guruló holmi felkeltette az apróság figyelmét, és utánakapott. Kata egyik diót gurította óvatosan a másik után, míg a gyerek nevetni nem kezdett, elhajította a varázspálcát, és leült, hogy inkább gurigázzon. Kata egy óvatlan pillanatban felkapta a pálcát, és elrejtette a kötényébe.

Amikor közeledett a hajnal, a királyfi ismét lóra pattant, Kata pedig felugrott mögéje. Együtt vágtattak haza, és a királyfi rögtön ágyba dőlt, mintha soha fel nem ébredt volna. Kata leült a tűzhely mellé, és diót majszolt reggelig. Akkor aztán jelentette a királynak, hogy a fia nyugodtan aludt, ő pedig szívesen örködik még egy éjszakát. A király szívében feléledt a remény, és megígérte, hogy nem ezüsttel, de arannyal fizet, ha a lány gyógyírt talál a legény bajára. Kata innen azonnal a testvére szobájába sietett, és a varázspálca három suhintásával visszaváltoztatta a másik Katát eredeti, mosolygós valójába.

Másnap éjjel úgy történt megint minden, mint előzőleg. Kata ellovagolt a királyfival a tündérvilágba, és diót majszolt az ajtó mögött, amíg zajlott a mulatság; figyelte a tündérek minden szavát, hátha megoldást talál a királyfit fogva tartó varázslatra. Reggel a király izgatottan várta a

híreket, és a lány azt mondta neki, kezdi sejteni a fia betegségének titkát. Az uralkodó örömében még azt is megígérte, hogy ha a fia meggyógyulna, Kata hozzámehet feleségül.

A harmadik éjszakán, a tündérek mulatságában Kata megint megpillantotta a gyereket, aki ezúttal egy tyúkot kergetett az asztalok alatt. A hölgyek ismét összenevettek a mulatságos látványon.

– Hadd kergesse! Ha megsütné valaki azt a madarat, a húsa megtörné a varázslatot, amit a királyfi köré szőttünk. De ugyan ki merészkedne ilyen messzire egy tyúkért?

Ahogy Kata ezt meghallotta, megint gurítani kezdte az ajtó mögül a diókat. A csöppség kacagva futott utánuk, és teljesen megfélemedezett minden másról. Egy óvatlan pillanatban Kata elkapta a tyúkot, és a kötényébe csavarta.

Aznap hajnalban, amikor hazaértek, Kata nem vesztegette az időt diótöréssel. Mire felkelt a nap, már sült tyúk illata terjengett a tűzhely felől a királyfi szobájában. A legény szeme felpattant.

– Micsoda mennyei illat! Megöl az éhség, kedves lány, adj egy falatot!

Kata adott neki egy darab sült csirkét, és a legény arcába visszatért a szín. A könyökére támaszkodott, és Kata adott neki egy újabb falatot; a második falatra a királyfi felült, és nevetni kezdett. Mire a harmadik falatot is lenyelte, magától kelt fel az ágyból, és nem sokkal

később a király már a tűzhely mellett találta a fiatalokat, amint diót törtek, és vidáman beszélgettek.

Hatalmas kettős esküvőt rendeztek a palotában: Diós Kata feleségül ment a királyfihoz, akit meggyógyított, a testvére pedig az uralkodó kisebbik fiához, akivel időközben megtetszettek egymásnak. A két Kata és a két királyfi teleültették a palota kertjét diófával, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

AMARADÉVI HERCEGNŐ

KAMBODZSAI MESE

Élt egyszer régen egy nagyon okos és művelt hercegnő, akit Amaradévinek hívtak. Furfangosságának híre messze földre eljutott, és hercegnőtől szokatlan módon kitanult mindenféle tudományt és mesterséget, amihez csak kedvet kapott. Apja, a király, nagyon büszke volt a lánya bölcsességére, és mindenben hallgatott a tanácsaira. Annyira bízott a hercegnőben, még azt is megengedte neki, hogy maga válasszon férjet.

Hercegek, nemesek, mindenféle előkelő kérők álltak sorba Amaradévi kezéért, de a lány, gondos megfontolás után, mindegyiküket elutasította. Egy nap azonban, ahogy a palota környékén sétált, egy egyszerű szabóval találkozott az úton. A szabó nem merte megszólítani az ismeretlen hölgyet, ugyanis a szokás előírta, hogy férjes asszonnyal idegen férfi nem beszélhetett. Csak kézjelekkel kért engedélyt, kérdezvén, férjnél van-e. Amaradévi megértette a jeleket, és szintén jelekkel felelte, hogy nincs férjnél. Akkor a legény odalépett hozzá, és megszólította:

– Hölgyem, megtudhatom, mi a neved?

– A nevem az, ami a földön nem létezik, nem létezett, és soha nem is fog létezni!

A szabó elmosolyodott.

– A világon senki és semmi nem örök és halhatatlan. Csak nem Amaradévi a neved? – kérdezte, mivel az Amara örökkévalót, a Dévi pedig istennőt jelent.

– De bizony az – bólintott a lány szintén mosolyogva. Erre már a legény is bemutatkozott: Mahoszet volt a neve, és igazából nem szabó volt, hanem nemes ifjú, aki álruhában járta a világot. A bölcs legény és az okos királylány megtetszettek egymásnak, és Amaradévi hamarosan jelentette otthon, hogy megtalálta a magához illő férjet.

Amaradévi és Mahoszet ifjú házasokként egy ideig boldogan éldegéltek, és a király is meg volt elégedve bölcs, jószívű vejével. Volt azonban az udvarban négy miniszter, akiket emésztett a sárga irigység: abban reménykedtek hosszú idő óta, hogy Amaradévi majd közülük választ férjet. Most, hogy egy ismeretlen legény felesége lett, a minisztereket nem hagyta nyugodni a dolog, és addig pusmogtak, addig tanakodtak, amíg tervet nem kovácsoltak Mahoszet elveszejtésére.

Első lépésként mind a négy miniszter megtalálta a módját, hogy beosonjon a királyi kincseskamrába, és elemeljen egy-egy dolgot: egyikük a gyémántot lopta ki a király koronájából, másikkuk egy arany nyakéket tüntetett

el, a harmadik egy selyempalástot, a negyedik pedig a király aranyszandálját.

Második lépésként az első miniszter a gyémántot egy nagy kosár *longan* gyümölcsbe rejtette, és átadta egy szolgálólánynak.

– Menj, kínáld hangosan a gyümölcsöt, de ne adj belőle senkinek! Hanem ha maga Amaradévi vagy Mahoszet szeretnék megvásárolni, add el nekik az egész kosarat mindenestül!

A mit sem sejtő szolgálólány így is tett. Fel-alá sétált a palota előtt, és nagy hangon kínálgatta a friss gyümölcsöt. Amaradévi kinézett az ablakon, és feltűnt neki, hogy a szolgálólány gyümölcsöt árul, de nem mozdul a palota elől, és az érdeklődőket elhessegeti. Megparancsolta a saját szolgálóinak, hogy bújjanak el, mintha nem hallanák a parancsait, majd maga ment le a kapuba, és megszólította a lányt.

– Gyere csak ide, kis gyümölcsáros! Hadd nézzem meg az árudat!

A lány engedelmesen odament Amaradévihez, aki a szolgálóit szólította, hogy vegyék át a kosarat. A szolgálók azonban úgy tettek, mint akik nem hallották a parancsot.

– Ejnye, nem hallják, hogy kiabálok? Szaladj be, hívd ide őket! – mondta Amaradévi a lánynak. Amíg a lány a szolgálókat kereste a palotában, addig a hercegnő beletűrt a kosár gyümölcsbe, és a kezébe akadt a korona gyémántja. Rögtön látta, hogy valaki bajba akarja keverni, de nem szólt egy szót sem. Amikor a lány visszajött, megkérdezte

tőle, kinek a házában szolgál; felírta a miniszter nevét és a lány nevét is, majd elrejtette otthon a kosarat. Sejtette már régóta, hogy néhány miniszter gonosz dolgokat forral a férje ellen; elhatározta, hogy bizonyítékot gyűjt.

Másnap a második miniszter küldött el egy szolgát az arany nyakékkal, amit egy kosár szantálfavirág alá rejtett. Amaradévi ezzel is ugyanúgy járt el, mint az előzővel. A harmadik miniszter a köpenyt egy láda zöldségbe rejtette, a negyedik az aranyszandált egy köteg szalmába. Amaradévi szó nélkül megvásárolt mindent, és felírta a miniszterek és a szolgák nevét.

Időközben a királynak is feltűnt, hogy hiányzik néhány értékes holmi a kincseskamrából. Hívatta a minisztereket, akik úgy tettek, mintha nyomoznának, majd azzal tértek vissza, hogy a drága holmik Mahoszet házában vannak.

- Ellopta őket a kincstárból, felség!

- Azt hiszi, amiért a hercegnő a felesége, neki már mindent szabad!

- Otthon viseli a kincseket, és úgy tesz, mintha ő lenne a király!

- Csak idő kérdése, míg felséged életére tör!

A miniszterek addig hazudoztak, míg a királyt elöntötte a düh. Azonnal megparancsolta, hogy a vejét küldjék örökös száműzetésbe. Amaradévi és a férje hiába próbáltak a király színe elé járulni, hogy elmagyarázzák az igazságot; hiába mondta a hercegnő, hogy bizonyítéka van a férje ártatlanságára, a dühöngő uralkodó nem hallgatott rájuk, és színüket sem akarta látni. Mahoszetnek megtört szívvel

még aznap száműzetésbe kellett vonulnia. A miniszterek titokban a kezüket dörzsölgetve örültek, hogy Amaradévi egyedül maradt.

A furfangos hercegnő azonban sejtette, mi áll a dolgok hátterében, és résen volt, hogy megghiúsítsa a gonosz miniszterek tervét. Nem is kellett sokáig várakoznia: hamarosan megjelent nála az első miniszter, ünnepi ruhában, és feleségül kérte. Amaradévi úgy tett, mint aki örül az ajánlatnak.

– Igazad van, kedves miniszter... amióta a férjemet száműzték, nagyon magányos vagyok. Milyen jó lenne, ha ilyen előkelő, jóképű férjem lehetne, mint te vagy! Tudod, mit? Gyere el hozzám holnap este hét órára, vacsorázzunk együtt, és beszéljünk az esküvőről!

A miniszter boldogan beleegyezett a dologba, és titokban örvendezett, hogy sikerült a másik három társát megelőznie. Biztos volt benne, hogy a hercegnő őt választja majd. Alig húzta ki a lábát a palotából, Amaradévi ajtaján már zörgetett is a második miniszter. A hercegnő őt is kedvesen fogadta, és meghívta vacsorára másnap este fél nyolcra. A miniszterek szinte egymásnak adták a kilincset: Amaradévi a harmadikat nyolcra, a negyediket fél kilencre hívta vissza – és most már mind a négyen azt hitték, csak ők egyedül részesültek ilyen kivételes kegyben.

Amíg a miniszterek nagyban készülődtek a másnap estére, Amaradévi is munkához látott. Mivel remekül értett a mérnöki mesterséghez, különleges csapdát tervezett. A

szolgáival mély gödröt ásott az előszobája közepén, és olyan csapóajtót ácsoltatott hozzá, amit egy rejtett karral lehetett nyitni és zárni a szomszéd szobából. A gödröt aztán félig megtöltötte híg trágyával, kátránnyal, és más ragacsos, büdös dolgokkal, majd lezárta a tetőt, és szőnyeget terített rá. Az előszobában álló asztalra, a gödör mellé felhalmozta legszebb, legdrágább ékszereit, gyémántos nyakékeket, drágaköves koronákat – aztán elbújt a függöny mögé, és várt.

Hamarosan megérkezett az első miniszter, pontban este hétkor. Alaposan kicsípte magát; biztos volt benne, hogy az est végére a hercegnő vőlegénye lesz. A szolgák az előszobába vezették, és megkérték, ott várakozzon, míg Amaradévi készen nem áll a fogadására. A miniszter türelmesen álldogált egy darabig, de a szeme mind gyakrabban tévedt a csillogó ékszerekre. Nézegette a szikrázó gyémántokat, gyöngy fülbevalókat, és lassan közelebb araszolt hozzájuk. Egyszerre csak lopva körülnézett, és amikor úgy hitte, nem látja senki, gyorsan felmarkolt egy drága karperecet az asztalról. Abban a pillanatban Amaradévi, aki a szomszéd szobából leskelődött, meghúzta a kart – a miniszter pedig a gödörbe zuhant. Kiáltani sem volt ideje, ahogy félig elmerült a bűzös kotyvalékban, és a csapóajtó már be is zárult felette.

Fél órával később megérkezett a második miniszter, és ugyanígy járt: nem bírta visszafogni magát, és ő is ellopotta egy pár fülbevalót az asztalról. Amint az ékszer a kezében volt, Amaradévi őt is a gödörbe ejtette, a másik miniszter

fejére. Most már ketten tapicskoltak a pöcegödörben, és egymást hibáztatták, a gondosan megépített csapóajtó azonban elnyelte a hangjukat.

Ugyanígy történt minden a harmadik és negyedik miniszterrel is. Mire mind a négyen a gödörbe kerültek, a trágyalé már a nyakukig ért, és igencsak szorosan voltak. Segítségért kiabáltak, és egymást püfölték; mind a négy a másik hármát hibáztatta, amiért loptak a hercegnőtől. Amaradévi ekkor üzenetet küldött az apjának, hogy látogassa meg a lakosztályában, mert különleges dolgot szeretne mutatni neki.

A király időközben lehiggadt, és bánta már, hogy olyan kegyetlenül bánt a vejével és a lányával. Meg is jelent a kíséretével együtt, kíváncsian, ugyan mit akar neki mutatni Amaradévi. A hercegnő részletesen elmagyarázott mindent az apjának elejétől végéig: hogyan kapta meg a négy kosárban a négy ellopott kincset (és bemutatta hozzá a miniszterek és a szolgálok nevét); hogyan jött hozzá lánykérőbe ugyanaz a négy miniszter, és hogyan csalta őket törbe a saját kapzsiságuk által. Az előadás végén kinyitotta a csapóajtót, és az egész udvartartás megcsodálhatta a trágyalében úszkáló minisztereket, az ellopott ékszerekkel a markukban. Az udvaroncok dőltek a nevetéstől.

A király elismerte, hogy elhamarkodottan ítelt. Büszke volt a lányára, aki kitartott a férje mellett, és furfangosságával jóvátette az ellene elkövetett igazságtalanságot. Azonnal futárokat menesztett, hogy

hozzák vissza Mahoszetet a száműzetésből, és helyette a négy minisztert ebrudalta ki a birodalomból. Amaradévi és a férje örvendezve borultak egymás nyakába, és attól a naptól kezdve megint békében és boldogan éltek.

HĪĪAKA ÉS AZ ERDEI SZELLEMEK

HAWAII LEGENDA

A Hawaii-szigeteken ősi legendák szólnak Peléről, a vulkánok nagy hatalmú, szeszélyes istennőjéről, aki a tüzet és az égbe nyúló hegycsúcsokat uralja. Pele tud tombolni és pusztítani, de védelmezni és életet teremteni is, ahogy kedve tartja. Egyszer régen például lángoló szerelem fogta el egy daliás halandó, Lohiau iránt, és vulkán otthonából elküldte a hűgát, Hiiaka istennőt, hogy kísérje hozzá a választottját. Hiiaka rajongott a nővéréért, aki anyaként nevelte őt, és szívesen vállalkozott az utazásra. Pele varázslatos szoknyát ajándékozott a lánynak, aminek fodrai között villámlás és mennydörgés rejtőzött, és kísérőül adta mellé Pau-o-palaét, a páfrányok kis istennőjét. A sűrű, zöld páfránylevelekbe öltözött lány hűségesen járt Hiiaka nyomában, ahogy kimásztak vulkáni otthonuk kráteréből, és elindultak lefelé a hegyoldalon.

Útjuk során rengeteg veszély leselkedett rájuk. A vulkán és a tengerpart között sűrű vadon zöldellt minden irányban, és az erdők, hegyek, völgyek tele voltak mindenféle

varázslatos lényekkel: csalóka *eepa* manókkal, felhőtestű, növénytestű, madártestű *kupua* szellemekkel, víz alatt bujkáló, pikkelyes *mo-o* sárkányokkal. A tengerpart felé haladva Hiiakának és társnőjének ezen a veszélyes vadonon kellett átvágnia. A vadon ura Pana-ewa volt, a félelmetes gyík-ember, aki kedve szerint tudott hüllővé vagy emberré alakulni, rettegésben tartotta az utazókat, és sokat bizony fel is falt közülük. Ködöt, esőt, vihart támasztott, ha kedve tartotta, hogy tévútra sodorja, aki a birodalmába merészkedett. Alattvalói voltak mind az erdei szellemek, akik gyökereket, liánokat bogoztak össze, hogy az utazók elbotoljanak, és szakadékba essenek; akik ködöt bocsátottak az erdőre, hogy az idegen menthetetlenül eltévedjen; akik ágakat törtek le, fákat döntöttek ki, amikor valaki a közelükbe merészkedett. Pana-ewa magas árat követelt azoktól, akik az erdőn át akartak haladni: halat, *káva* gyökeréből készített italt, szőtteset, ruhát kellett áldozniuk a szellemkirálynak. Az erdő határait két éber, éles szemű kismadár őrizte, akik villámgyorsan reppentek királyukhoz, ha idegent láttak közeledni.

Amikor Hiiaka az erdő széléhez ért, levette a köpenyét, és a madárcák megpillantották őt teljes, ragyogó istennői alakjában.

– Ez a lány a kráterből érkezett! – csipogta az egyik madár.

– És akkor mi van? Nem lehet olyan erős, mint Pana-ewa! Menjünk, szóljunk neki!

Hiiaka elmosolyodott a madarak hangját hallva, és énekelni kezdett. A vulkán tüzéről énekelt, ami porrá égeti

az erdőket, a *lehua* virágokat és az *ohia* almákat, és olyan kopaszon hagyja a hegyoldalt, amilyen kopasz maga a nagy Pana-ewa. Fel akarta ingerelni a szellemkirályt, hogy előcsalja a rejtekhelyéről. Sikerrel járt: az énektől és a lány szemtelenségétől feltűzelve Pana-ewa elhatározta, hogy ő maga végez a betolakodóval.

– Én magam nyelem le azt a nőt, hogy híre se maradjon! Az ő útja nem vezet ebben az erdőben máshová, csak a gyomromba!

A szellemkirály, ahogy már említettük, különféle alakokat tudott ölteni. Először sűrű köd képében támadt Hiiakára: jéghideg fehérséggel fonta körbe, elvakította, nedves levegővel fojtogatta, fagyos leheletként telepedett a tagjaira.

– Kapaszkodj az övembe! – szólt hátra Hiiaka a társnőjének, és makacsul ment tovább előre a sűrű ködben; lendületesen ide-oda suhintott bő szoknyájával, hogy eloszlassa a nagy fehérséget. Pana-ewa erre jeges, apró szemű esővé változott, ami ezer meg ezer tűszúrásként hullott a két lány bőrére. Amikor ez sem volt elég, viharra tombolta magát, fákat döntött ki, indákat kuszált össze, süvítő szelet küldött, hogy Hiiaka útját állja. Az istennő erre két marokra fogta a varázslatos szoknyát, és még nagyobbakat suhintott vele jobbra-balra; a szoknya ráncaiból villám tört elő minden mozdulatnál. Hiiaka lépésről lépésre haladt előre a rengetegben a viharszellemmel harcolva; néha hátrálni kényszerült, máskor ismét erőre kapott. A két karja már annyira elfáradt, hogy alig bírta felemelni a szoknyát, mégsem adta fel a

küzdelmet. Lassan, lépésről lépésre sikerült annyira visszaszorítania a villámokkal a szellemkirályt, hogy egy percre lélegzethez jutott.

Ahogy azonban Hiiaka megállt pihenni az erdő közepén, egyszerre támadt rá Pana-ewa szellemnépe. Gyökerek, kúszónövények tekeredtek a lábai köré, hogy elgáncsolják; ágak, tövises bokrok csapódtak az arcába, kapaszkodtak a hajába; erdei madarak százai repültek felé vijjogva, és karmolták, csípték, ahol csak érték. Pana-ewa és kísérői összeszedték minden erejüket, hogy legyőzzék az istennőt. Hiiaka azonban megvetette a lábát, és ismét énekelni kezdett. Gúnyolta Pana-ewát, amiért ilyen erővel tombol egyetlen lány ellen, és mégsem tudja legyőzni; gúnyolta, amiért fákat dönt ki, vihart kavart, és mégsem állja a szoknya villámcsapásait. Intett a társnőjének, hogy húzódjon vissza oda, ahol már nem fenyegette veszély, majd az egyik kezével bambuszként ragadott, a másikkal a szoknyát suhogtatta, és így harcolt tovább, egymaga seregnyi szellem ellen. Támadták minden oldalról, szorongatták rettenetesen, de Hiiaka kitartott; legalább annyi szellemet győzött le a késsel, amennyit agyoncsapott a villámaival. Végül a támadók visszahúzódtak, és Hiiaka ott maradt az erdő közepén kimerülten, sebesülten.

A két kismadár hírt vitt erről Pana-ewának, aki közben összeszedte az erejét.

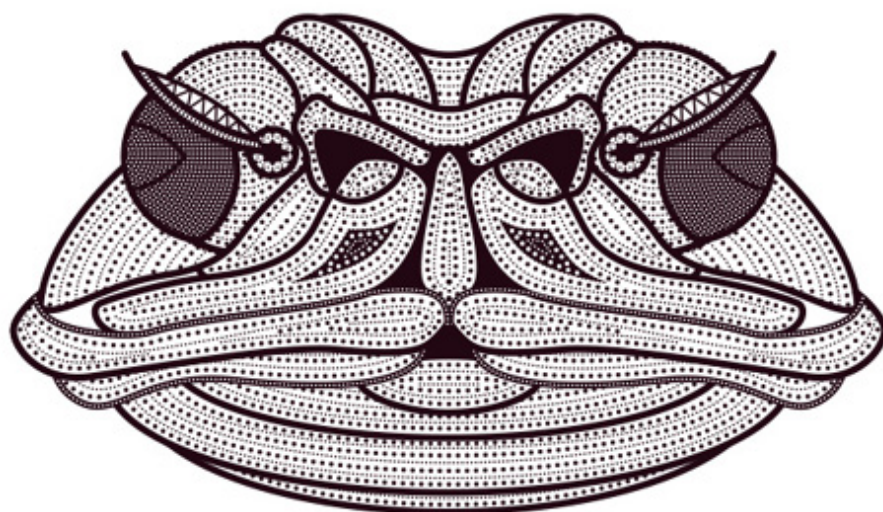
– A csapataink holtan hevernek! A lány a szoknyáját suhogtatja, abból szór villámot rájuk. De fárad, meg is sebesült, most már hamar végzünk vele!

Pana-ewa rögtön megindult Hiiaka ellen a megmaradt szellemekkel. Hiiaka ismét felemelte a kést és a szoknyát, de minél tovább küzdött, minél tovább pördült-fordult a harcban, annál jobban fájt a karja, míg végül már alig-alig bírta megemelni. Ahogy fogyott az ereje, térdre rogyott, és végül kétségbeesésében a nővérét hívta.

Pele meghallotta a húga segélykiáltását fenn a vulkán kráterében, és rögtön a segítségére küldte seregét, a *ho'aiku* nevű pusztítókat. Villámlás és mennydörgés képében érkeztek a vulkán mélyéről, és viharként zúdultak le a hegyoldalon. Pana-ewa már épp készült, hogy elnyelje Hiiakát; a lány, látva a szörnyeteget, talpra állt, és összeszedte utolsó erejét a küzdelemre. Az erdő szellemei jeges szélként csaptak össze Pele forrón szikrázó seregével. Hatalmas eső szakadt a vidékre, és végigzúdult az erdőn. Pana-ewa az özönvizet látva gyorsan *kukui* diófává változott, és gyökereit mélyen a földbe fúrta, de már késő volt. Az áradat elsodorta őt a kísérőivel együtt, egyenesen a tengerbe, ahol éhes cápák vártak rájuk.

Az égszakadás, földindulás elmúltával ismét kisütött a nap, és Hiiaka győzedelmesen állt a megtisztított erdő közepén. Attól fogva Pele vulkánja és a Hilo-öböl között biztonságos volt a vadon, nem leselkedett többé veszély az utazókra. Hiiaka pedig, miután kipihente magát, ismét felkötötte a varázslatos szoknyát, és a páfrányok istennőjével az oldalán útnak indult megkeresni Lohiaut.

De ez már egy másik történet.

A HÁROM FELESÉG

KONGÓI MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy Nenpetro nevű férfi, és annak három felesége: Ndozantu, az Álmodó, Szonganzila, a Kereső és Fulla-Fulla, a Felélesztő. Boldogan, békében éltek együtt. Nenpetro kiváló vadász volt. Minden reggel kiment a vadonba, és délután zsákmánnyal tért haza, amiből a feleségei remek vacsorát főztek. Egy nap antilopot lőtt, és azt cipelte haza; ám másnap reggelre négyesben elfogyasztották a húst az utolsó falatig. Nenpetro ismét elment vadászni, és egy vaddisznóval állított haza. Aznap este bőségesen belakomázott a feleségeivel... és másnapra egy morzsa sem maradt az ételből.

– Ejnye, nagyobb vadat kell ejtenem – gondolta magában bosszankodva. – Legalábbis egy bivaly kell, hogy mind a négyen többször jóllakhassunk!

El is indult korán reggel bivalyra vadászni. Ment, mendegélt a vadonban, míg egy bivalycsorda nyomaira nem bukkant, majd követte őket hosszú órákon át, míg egy

tisztáshoz nem ért. A tisztáson négy-öt bivaly legelészett együtt. Nenpetro óvatosan célba vette íjával az egyiket, és nyílveesszőt repített bele; ám elhibázta a lövést, és – minden vadász legnagyobb szégyene! – csupán megsebesítette az állatot. A bivaly megugrott, a többiek megvadultak, nekirontottak Nenpetrónak, és eltaposták.

Odahaza a három feleség várta, várta haza a férjét, de Nenpetro nem érkezett meg. Vártak estig, majd másnap reggelig, és erősen aggódni kezdtek, vajon mi történhetett. Ndozantu, az Álmodó elhatározta, hogy használatba veszi különleges tudását: leheveredett egy szőnyegre, mély álomba merült, és álmában a férje keresésére indult. Amikor ismét kinyitotta a szemét, könnyezve számolt be a többieknek:

– Ó, jaj, szörnyű dolgot láttam! A férjünk halott! Eltaposták a bivalyok!

– Induljunk el, keressük meg! – javasolta azonnal Szonganzila, a Kereső. A három asszony összeszedte a holmiját, fegyvert ragadott, és elindultak a vadonba a férjük felkutatására. Szonganzila ment elől, mert ő mindenkinél jobban értett a nyomkövetéshez. Hamarosan meg is találta a férjük nyomait, és a letört gallyak, megtaposott levelek mentén addig követte őket, míg a három asszony meg nem érkezett a bivalyok tisztásához. Ott aztán megtalálták Nenpetrót halálra taposva, és sírva borultak a testére.

Amikor az asszonyok kizokogták magukat, Fulla-Fulla, a Felélesztő munkához látott. Gyógyfüveket, gyökereket,

leveleket gyűjtött, varázsszert kevert belőlük, és a varázsszerrel bekente Nenpetro sebeit. A férfi arcába lassan visszatért a szín; mély levegőt vett, kinyitotta a szemét, és rámosolygott a feleségeire. A három asszony ujjongva borult a nyakába. Együtt, kézen fogva tértek vissza a faluba, ahol ott állt Nenpetro háza körül a három asszony három külön kunyhója is. Amikor hazaértek, a három feleség kíváncsian figyelte a férjét: vajon melyikük kunyhójába lép be először? Kit tart a legfontosabbnak? Ki mentette meg hármuk közül az életét?

– Gyere a kunyhómba, kedves férjem! – hízelgett Ndozantu. – Én álmodtam meg, hogy meghaltál, én hoztam hírt rólad!

– Gyere inkább az én kunyhómba, kedves! – csábította Szonganzila. – Én követtem a nyomodat, én találtalak meg a tisztáson!

– Hozzám gyere, és ne máshoz! – hívogatta Fulla-Fulla. – Hiszen én voltam az, aki felélesztett!

Nenpetro tanácstalanul álldogált a három asszony előtt. Látva, hogy nem tud dönteni, mindhárman a kunyhójukba siettek, összeszedték a tartalékaikat, vacsorát főztek, és tálcán hozták az ínycsafalatokat. Nenpetro tudta, hogy nagyon meg kell gondolnia, melyik ételhez nyúl először, bár mindegyik egyformán ínycsiklandozón illatozott.

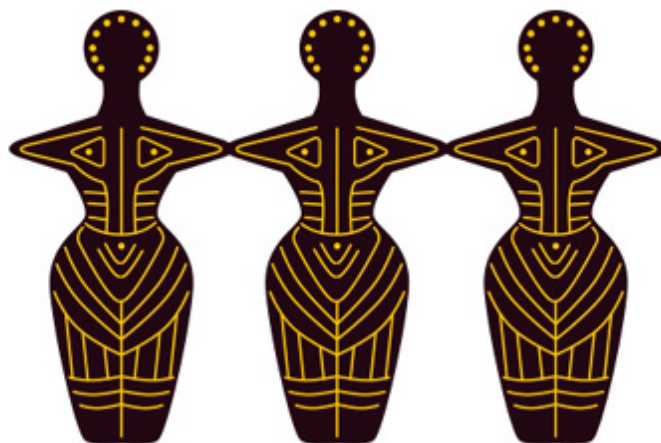
– Amikor Ndozantu megálmodta, hogy meghaltam, még nem tudtam volna enni, ha etetni akar is – gondolta magában. – Amikor Szonganzila megtalált, még halott voltam, nem kívántam ételt. Ám amikor Fulla-Fulla

felélesztett, éhesen tértem magamhoz, evésre készen. Nyilván ő tette értem a legtöbbet a három közül!

Hogy ezt így kigondolta, Nenpetro mosolyogva nyúlt Fulla-Fulla tálcája felé. Az asszonyok azonban erre mind a hárman hátraléptek. Egymásra néztek, és egyszerre bólintottak; szavak nélkül is értették egymást.

– Nem igazságos, ha egyikünket választod a három közül – mondták a férjüknek. – Mind a hárman együtt dolgoztunk, hogy hazahozzunk téged! Ha igazán bölcs döntést szeretnél hozni, akkor fogd a három tálcát, vágj mindegyikből, és fogyasszuk el az ételeket együtt! Így mindenkire igazságos rész jut – pont úgy, ahogy mindhármunknak egyenlő része volt a megmentésedben is.

Nenpetro elámult a feleségei bölcsességén. Vett az ínycsiklandozó ételekből mindhárom tálcáról, letelepedett velük a saját háza előtt, maga köré ültette a három asszonyt, és végül mind a négyen bőségesen belakmározhattak. Attól fogva megint békében, egyetértésben és boldogan éltek együtt.

A PASA OKOS LÁNYA

ARAB MESE

Élt egyszer régen Damaszkuszban, a Csodák Városában egy nagy hatalmú, gazdag kormányzó, Kemál pasa. Bölcsen és igazságosan irányította népét, mindenki tisztelte. Kemál pasának egyetlen gyermeke volt: egy különleges lány, Unsz-ul-Dzsulúsz, Társak Öröme. Azért nevezték így, mert bármilyen társaságban jelent meg, mindig ő volt a figyelem középpontjában. Nem csak azért, mert szépséges volt nagy, barna szemekkel, gödröcskés mosollyal és hosszan leomló, szénfekete hajzuhataggal. Nemcsak azért, mert táncos könnyedséggel mozgott, és minden mozdulata tele volt előkelő eleganciával. Nem csak azért, mert szépen énekelt, és csengő hangon nevetett. Távolról sem: Unsz-ul-Dzsulúsz ugyanis nemcsak elbűvölő volt, de ráadásul nagyon okos is. Az apja nem fukarkodott a pénzzel, amikor a taníttatására került sor. A legjobb mestereket, a leghíresebb bölcseket bérelte fel, hogy a lányával foglalkozzanak. Mire Unsz-ul-Dzsulúsz felnőtt, kiválóan értett a nyelvtanhoz és az irodalomhoz, mestere volt a kalligráfiának, több hangszeren

tökéletesen játszott, és nemcsak az anyanyelvén, arabul beszélt, hanem folyékonyan társalgott perzsául és törökül is. Fejből tudta a leghíresebb eposzokat és költeményeket, például a perzsa Királyok Könyvét. Örömet lelte a tanulásban, és élesebben vágott az esze, mint az apja sok tanácsosáé. Ráadásul a lányoknak tanított készségeket sem hanyagolta el: remekül főzött, és csoda szép hímzéseket készített a szabadidejében.

Amikor Unsz-ul-Dzsulúsz eladósorba ért, egymás után kopogtattak a kérők Kemál pasa ajtaján. Jöttek hercegek, kereskedők, bölcsek nemcsak Damaszkuszból és környékéről, de Egyiptomból, Konstantinápolyból, sőt a távoli Szamarkandból és Buharából is. Mind azt remélték, elnyerhetik a különleges lány kezét – de mindannyiuknak csalódnia kellett. Kedvesen és udvariasain ugyan, de Unsz-ul-Dzsulúsz mindannyiukat elutasította. Egyenként, személyesen találkozott minden kérőjével, hosszasan elbeszélgetett velük, és amikor látta, hogy nem illenek össze, tapintatosan, de határozottan nemet mondott nekik. Az egyik túl türelmetlen volt, a másik túl gőgös, a harmadik túl faragatlan. Telt, múlt az idő, és nem akadt senki, aki megfelelt volna Unsz-ul-Dzsulúsznak. Egyik év repült a másik után, és a kérők hada megritkult; elterjedt a pletyka, hogy senki sem elég jó a pasa lányának. Unsz-ul-Dzsulúsz betöltötte már a huszadik évét is, és még mindig hajadonként élt az apja házában. Azokban a régi időkben nagyon ritka volt az ilyesmi. Kemál pasa és a felesége egyre jobban aggódott, hogy a lányuk végleg egyedül marad. Megpróbáltak a lelkére beszélni, hogy fontolja meg jobban

a házasság dolgát. Mit fog szólni az apja udvartartása, ha a kormányzó nem tud a saját lányának férjet szerezni? Mit mondjon az anyja, amikor a barátnői a lányaik házasságával dicsekednek? Hiába próbáltak azonban Unsz-ul-Dzsulúsz lelkére beszélni, a lány csak alázatosan fejet hajtott, és egyre azt válaszolta:

– Hogyan mehetnék feleségül valakihez, aki iránt nem érzek szerelmet? Hogyan tölthetném az életem egy olyan férfi mellett, akivel nem illünk össze? Kérlek, drága szüleim, ne kényszerítsetek ilyesmire!

Ma már senki sem lepődne meg ezeken a szavakon – a régi időkben azonban hallatlan dolog volt, hogy egy lány, főleg egy pasa lánya, szerelemből akarna házasodni. Nem volt szokás, hogy a lányok maguknak válasszanak férjet; Kemál pasa már így is megtörte a hagyományt, amikor engedte, hogy a lánya válogasson a kérői között. Ha talált volna magához illő vőlegényt, a pasa boldogan áldását adta volna a szerelmi házasságra... de azt nem tűrhette el, hogy a lánya azért *ne* menjen férjhez, mert nem volt szerelmes senkibe.

Kemál pasa napról napra egyre mérgesebb lett. Egy idő után a fejébe vette, hogy túlságosan elkényeztette a lányát; ha nem adott volna meg neki mindent, amit csak tudott, akkor talán jobban hajlana az engedelmességre. A kormányzó kezdte elveszíteni a türelmét, és a jó hírét féltve egyre gorombábban bánt Unsz-ul-Dzsulússzal. Egy nap aztán újabb kérő érkezett a házhoz: Szmirna város nagy hatalmú török kormányzójának egyetlen fia. Unsz-ul-

Dzsulúsz őt is kedvesen, udvariasan fogadta, hosszasan elbeszélgetett vele... majd nemet mondott a kérésére.

Amikor Kemál pasa fülébe jutott a hír, a kormányzó végleg elveszítette a türelmét. Ordítva rontott be a lánya szobájába, és mindenki füle hallatára megesküdt az égiekre és az ősei sírjára, hogy a legutolsó, legpiszkosabb senkiházihoz fogja Unsz-ul-Dzsulúst feleségül adni. A kormányzó szava parancs volt: azonnal szaladtak a szolgálai, hogy megkeressék Damaszkusz városának legnyomorultabb lakóját. Alig telt el néhány óra, és a szolgák visszatértek a hírrel, hogy az egész városban nincs piszkosabb, nyomorultabb semmirekellő, mint egy bizonyos Siháb ad-Dín Abu al-Samat, az egyik nyilvános fürdőház helyettes tűzrakója. Senki sem tudott róla semmit azon kívül, hogy sokat iszik, minden munkájából kirúgják, és egész nap más dolga sincs, mint piszkálni a tüzet a fürdőházban, hogy ki ne aludjon.

Kemál pasa kötötte magát a szavához, ha mérgében mondta is. Azonnal a palotába hozatta Siháb ad-Dínt, muftiért szalajtott, és Unsz-ul-Dzsulúsz zokogása, az anyja rimánkodása ellenére ott helyben meg is tartották az esküvőt.

Szegény Siháb ad-Dín azt sem tudta, mi folyik körülötte. A ceremónia közben folyton csipkedte magát, mert meg volt győződve róla, hogy álmodik. Hogyan is történhetne vele, egy piszkos senkivel olyasmi, hogy a kormányzó feleségül adja hozzá az egyetlen lányát? Végig azt hitte, valami gonosz tréfa áldozata, vagy hogy az egész esküvő tündérek szötte káprázat, ami egyszer csak szerte fog

foszlani. Azonban akár hitte, akár nem, mindez valóság volt: néhány perc sem telt bele, és ő volt a csoda szép Unsz-ul-Dzsulusz törvényes férje.

Amikor az esküvő véget ért, Siháb ad-Dín hazavitte magával a feleségét abba a koszos, sötét pincébe, ahol lakott. A pince egy romos, elhagyatott házhoz tartozott a város Bab Tuma nevű, rossz hírű negyedében. Amíg Unsz-ul-Dzsulusz a pincében sírdogált, újdonsült férje rádöbbent, hogy néhány óra leforgása alatt valóban a pasa veje lett belőle. Fogta magát, elment a fürdőbe, alaposan megmosdott, megborotválkozott, levágatta a haját, és tiszta ruhát öltött. Amikor hazatért, a felesége megdöbbenve látta, hogy a koszos tűzrakó öltözeke alatt egy fiatal, jóképű férfi lapult. Siháb ad-Dín kedvesen, udvariasan bánt a lánnyal, akit hozzá kényszerítettek, és megpróbált neki kényelmes ágyat vetni éjszakára.

Másnap reggelre Unsz-ul-Dzsulusz is összeszedte magát. Levette két gyöngy fülbevalóját, a férjének adta, és a lelkére kötötte, hogy menjen el egy ékszerészhez, és adja el őket legalább ötszáz aranyért. A pénzzel aztán a piacra küldte Sihábot, hogy vásároljon mindent, amire egy otthonnak feltétlenül szüksége van – Siháb pincéjében ugyanis nem volt se edény, se evőeszköz, de még bútor is alig. A férj becsülettel elment a piacra, és bevásárolt mindent, amit Unsz-ul-Dzsulusz mondott neki; még így is maradt bőven pénze a fülbevalók árából. Hazafelé menet egy kocsmá mellett vitt az útja. Megállt, benézett... de aztán a feleségére gondolt, aki megbízott benne, és az otthonára, és leküzdötte magában a kísértést, hogy italt vásároljon.

Sajnálta a lányt, akit hozzáadtak, és magától telhetően szerette volna, ha tűrhető élete lesz az oldalán.

Teltek, múltak a napok. Siháb és Unsz-ul-Dzsulúsz közös erővel kitakarították, kisúrolták a pincét, berendezték új bútorokkal, és a lány ékszereinek árából lassacskán kényelmes, otthonos lakást varázsoltak belőle. Siháb továbbra is udvariasan, gyengéden bánt a feleségével, és mindenben követte Unsz-ul-Dzsulúsz kívánságait. Hamar felismerte, hogy kivételes asszonnyal hozta össze a sors, aki okos, határozott és kitartó. Nem telt bele sok idő abba sem, hogy beleszeressen. Elhatározta, hogy képességeihez mértén méltó társa lesz a feleségének. Hamarosan otthagytá a nyilvános fürdőt, és új munkát talált: felfogadták kertésznek egy gazdag kereskedő házához. Siháb boldogan dolgozott a kertben, és miközben a fákat metszette, a virágokat gondozta, egyre csak Unsz-ul-Dzsulúsz körül jártak a gondolatai.

Unsz-ul-Dzsulúsz ugyanígy hamar felismerte, hogy milyen kivételesen kedves, gondoskodó férfival hozta össze a sors. Amint sikerült átlátnia a körülményeken, melyek között találkoztak, látta, Siháb milyen keményen dolgozik, hogy a kedvében járjon. Észrevette azt is, hogy a híresztelések ellenére nem iszik, és új, tisztas munkát talált magának. Esténként, amikor a férje hazatért, sokat beszélgettek az életükről és a világ dolgairól. Siháb csodálattal emlegette Unsz-ul-Dzsulúsz bölcsességét, és a sok különleges dolgot, amit tanult; egy este aztán arra is vette a bátorságot, hogy megkérdezze, megtanítaná-e az asszony írni és olvasni. Unsz-ul-Dzsulúsz boldogan vállalta

a feladatot. Estéről estére türelmesen tanította a férjét betűvetésre és olvasásra, míg Siháb már könnyedén boldogult bármilyen szöveggel. Akkor a lány könyveket szerzett, és esténként együtt olvasgatták őket; először a Koránt, majd Kalila és Dimna meséit, és mindenféle költőket és írókat Unsz-ul-Dzsulúsz kedvencei közül. Telt, múlt az idő, és férj és feleség mélyen, őszintén egymásba szerettek.

Elérkezett az éves nagy mekkai zarándoklat ideje. Siháb híret vette, hogy egy gazdag sejk fővízhordót keres, aki elkíséri az úton. Valamilyen titokzatos oknál fogva senki sem vállalta a munkát, pedig a sejk busásan fizetett érte, így aztán Siháb önként jelentkezett, és azonnal felbérelték. Boldogan újságolta a feleségének, hogy Mekkába indul; nemcsak pénzt keres majd az úttal, hanem világot is lát, és részt vehet a szent zarándoklaton. Így szeretett volna köszönetet mondani Allahnak, hogy jó szerencséivel áldotta meg. Férj és feleség könnyes búcsút vettek egymástól, és Siháb útnak indult a sejk karavánjával Mekka felé.

A karaván több mint száz tevéből és több száz utazóból állt. Lassan haladtak Szíria és Arábia sivatagain át; megálltak minden kútnál és forrásnál, hogy vizet gyűjtsenek. Néha több napon át kellett vándorolniuk, míg újból vízre bukkantak, így minden cseppet gondosan be kellett osztani – ez volt Siháb feladata.

Hosszú vándorlás után, amikor már túl jártak Szíria határain, ismét oázishoz értek. Nyár volt, és rekkenő hőség, így csak egyetlen kút mélyén csillogott némi víz. A kutat azonban sötét titok övezte: egy *márid* lakott benne, egy dzsinn, aki senkinek sem engedett vizet meríteni. A hordárok, akik a karavánokkal jártak, tudtak a veszélyről, de Sihábnak nem árulták el – így, amikor senki sem volt hajlandó leszállni a kútba vizet meríteni, ő maga vállalkozott a feladatra. Kötelet kötöttek a dereka köré, és leeresztették a kút hűvös mélyére.

Amikor talajt érzett a lába alatt, Siháb leoldotta a kötelet, és körülnézett. Legnagyobb megdöbbenésére a kút falából ajtó nyílt, ami egy tágas, ragyogó barlangba vezetett. A barlang közepén, drága perzsaszőnyegeken egy rettenetes kinézetű *márid* ült, oldalán két szépséges hölgyel. Siháb, a rémülettől reszketve, udvariasan keresztbe fonta a karját, és meghajolt előttük.

– Üdvözöllek, Siháb ad-Dín. Kerülj beljebb, foglalj helyet!
– dörögte a *márid*. Amikor a férfi letelepedett, a dzsinn a két hölgyre mutatott. – Mondd, halandó: melyik feleségemet találod szebbnek?

Siháb szemügyre vette a két hölgyet. Egyikük szőke volt, és kék szemű, ragyogó mosollyal és tejfehér bőrrel; másikuk törékeny és barna bőrű, csillogó, kékesfekete hajzuhataggal. Mindketten gyönyörűek voltak – sőt mi több, Siháb azt is észrevette, hogy a dzsinn egyforma rajongással tekint mindkettőjükre. „Miért keltenék viszályt egy ilyen boldog házasságban? – gondolta magában. – Mit számít az, hogy én melyikőjüket látom szebbnek?”

Hosszas gondolkodás után így szólt:

– Ó, felséges dzsinn, egy idegen ilyesmiről nem ítélni. A szépség a lélek dolga, nem a kinézeté. Sok szeretni való dolog rejlik mindenki szívében, amiket csak az láthat igazán, aki szereti őket. Ahogy Leila és Madzsún legendájában mondják: „Ha látni akarod, miért rajongok érte, akkor vedd a szemem, és nézd őt azon keresztül!” – idézte mosolyogva az egyik könyvet, amit a feleségével együtt olvasott. – Bolond lennék, és gőgös, ha megpróbálnék ítélni két ilyen csodás hölgy között.

A márid erre szélesen, elégedetten elmosolyodott.

– Siháb ad-Dín, szólj az embereidnek, hogy húzzanak fel a kötélnek, és küldjenek mást vizet meríteni, mert ilyen bölcs embernek nem illik alantas munkát végeznie! Mindenki, aki előtted ide tévedt, ostobaságokat fecsegett össze a feleségeimről. Végre valaki, aki látja az igazat! Béke legyen veled, Siháb ad-Dín. Ennek öröme többé nem háborgatom az utazó karavánokat. Húzzanak vizet nyugodtan!

Ahogy Siháb visszatért a lecsüngő kötélhez, a dzsinn fekete hajú felesége utánament, és egy gyűrűt nyomott a kezébe.

– Vedd ezt hálám jeléül, Siháb! Minden utazó, aki előtted járt, az aranyhajú hölgyet mondta szebbnek nálam. El tudod képzelni, mennyi szenvedést okozott nekem, hogy mindig hozzá hasonlítottak, és arra buzdították a férjemet, hogy őt szeresse jobban, amikor mindketten egyformán rajongunk érte? Köszönöm a kedvességed. Vidd el ezt a gyűrűt a feleségednek ajándékba!

Siháb meglepett tekintetét látva a hölgy elnevette magát.

– Csodálkozol, hogy tudok a feleségedről? Pedig azt is tudom ám, hogy nemrég házasodtatok össze. Kiolvastam a szemedből: ahelyett, hogy minket bámultál volna, mint a többi utazó, a szemed a távolba révedt. Rögtön láttam, hogy van valaki, akit nagyon szeretsz. Bánj vele is olyan kedvesen, ahogy felettünk ítéltél!

Ahogy Sihábot felhúzták a kútból, mindenki döbbenten fogadta a hírt, hogy most már biztonságban tudnak vizet meríteni. Meg is töltötték a tömlőket, és a hálás zarándokok pénzzel teli erszényt ajándékoztak a bátor férfinak.

Egy napja sem voltak még ismét úton, amikor szembetalálkoztak egy másik karavánnal, ami épp Damaszkuszba tartott. A hazatérő zarándokok között Siháb felismert egy férfit, akiről tudta, hogy becsületes és megbízható. Kendőbe csomagolva átadta neki a gyűrűt, azzal az utasítással, hogy vigye el Unsz-ul-Dzsulúsznak a pincelakásba. Az asszony meglepve és boldogan fogadta a váratlan ajándékot: megdobbant a szíve a hírre, hogy a férje még a hosszú úton is gondol rá. Nézegette a csoda szép gyűrűt, egyre gyönyörködött benne, míg véletlenül egyszer balra fordította az ujján... és abban a pillanatban megjelent a *márid* a szoba közepén!

– Ne félj, úrnőm! – dörögte az asszony rémült arcát látva.
– Hűséges szolgád vagyok. Kívánj bármit! Akár Kaf földjéről, akár a távoli Wak-Wak szigetekről, akár a világ végéről kell megszereznem, azonnal teljesítem a kérésed!

– Ha valóban így van, hatalmas dzsinn, akkor építs nekem egy palotát! A Szalihija-hegyen álljon, és legyen pompásabb, mint a pasa palotája!

A dzsinn meghajolt, és eltűnt. Másnap reggelre ragyogó palota jelent meg a semmiből a hegytetőn; az emberek mind a csodájára jártak. Unsz-ul-Dzsulúsz boldogan költözött be új otthonába – de csak azután, hogy szénnel üzenetet írt a pincelakás falára a férjének, merre keresse, amikor hazatér.

A palota kívül-belül csodálatos otthon volt, tele kényelmes bútorokkal, fényűző berendezéssel. A ragyogó épület híre Kemál pasa fülébe is eljutott, aki irigykedve nézte az ablakából, és meg is jegyezte a feleségének:

– Biztosan valami hercegé lehet. Milyen kár, hogy a lányunkat nem egy ilyen nemes férfi vette feleségül!

Amióta ugyanis dühében férjhez adta a lányát, szüntelenül emésztette a pasát a bűntudat. Néhány nappal az esküvő után el is küldte a szolgáit, hogy hozzák haza Unsz-ul-Dzsulúst – de addigra Siháb már nem dolgozott a fürdőben, és akármennyire keresték, sem neki, sem a lánynak nem akadtak a nyomára. A pasa megsiratta a gyermekét, és magát okolta érte, amiért a vesztébe küldte.

Teltek, múltak a hetek, és egy napon hazatért Siháb addí a karavánnal. Rögtön a pincelakásba sietett, hogy újra láthassa a feleségét, de a pincét legnagyobb megdöbbenésére üresen találta. Már éppen kezdett kétségbeesni, amikor megpillantotta a falon az üzenetet: *Keress a palotában, a Szalihija-hegy tetején!* Csodálkozva gyalogolt fel a hegyre, és megszeppenve kopogtatott a palota kapuján. Annál nagyobb volt aztán a megdöbbenése,

amikor szolgák hada üdvözölte, és kísérte a csobogó szökőkúttal, illatos kerttel díszített belső udvarba!

– Siháb, hát valóban te vagy az? – csendült fel Unsz-ul-Dzsulúsz hangja. A következő pillanatban a felesége már a nyakába is vetette magát, sírva-nevetve a boldogságtól. Sokáig ölelték egymást, majd leültek a kertben, és mindketten elmesélték, mi történt, mióta Siháb elindult a zarándoklatra. A két történet összeillett: Siháb elmesélte, hogyan találkozott a dzsinnel, és Unsz-ul-Dzsulúsz elárulta, hogyan tett szert a fényes palotára. Mindketten boldogok voltak, hogy ismét együtt vannak; egy egész hónapig ki sem mozdultak a palotából.

Egy hónappal később Unsz-ul-Dzsulúsz elhatározta, hogy lakomát rendez.

– Mit gondolsz, kedvesem? Rólunk beszél az egész város, meg erről a díszes palotáról. Ideje lenne, hogy eláruljuk nekik az igazat, nem?

Siháb egyetértett a feleségével, és közösen elkezdtek szervezni a lakomát. Unsz-ul-Dzsulúsz maga írta a meghívókat csoda szép kalligráfiával; mind közül az volt a legszebb, amit apjának, a kormányzónak küldött, arany betűket festve egy hosszú selyemszalagra. A lakoma napján ismét megidézték a dzsinnt a gyűrűből, és táncosokat, zenészeket, szolgákat hozattak vele. Unsz-ul-Dzsulúsz maga felügyelte a konyhában az előkészületeket.

Estére kelve elkezdtek érkezni a vendégek. Első volt közöttük Kemál pasa a feleségével. Szolgák hada tessékelte őket a lakomaterembe, ahol a legelőkelőbb helyet foglalhatták el a házigazda mellett. Siháb ad-Dín díszes

ruhában, selyemturbánban fogadta őket; egyikük sem ismerte fel benne a koszos semmirekellőt, akihez annak idején hozzáadták a lányukat. Amikor már két-három fogást elfogyasztottak, Unsz-ul-Dzsulúsz, aki a konyhából felügyelte az eseményeket, egy tálat adott az egyik szolgálólánynak azzal, hogy vigye egyenesen a pasához. Kemál pasa kedvenc étele volt rajta, szarvasgombával töltött *kibbeh*; a lány azzal tálalta fel, hogy a szakácsnő küldi mély tisztelettel a kormányzónak. Alig kóstolt bele Kemál pasa az ételbe, eleredtek a könnyei.

– Ó, jaj, hiszen ez az én szegény, szerencsétlen lányom főztje! Biztosan itt szolgál a konyhában. Ó, jaj, mit tettem!

A lakomázók döbbenten, egymás között pusmogva figyelték, ahogy a pasa és a felesége könnyekben törtek ki. Siháb szíve megesett a fájdalmukon. Felállt, és a konyhába ment, ahonnan a feleségével együtt tért vissza. Mindketten mélyen meghajoltak a pasa előtt.

– Nagyságos pasa, engedd meg, hogy bemutassam a feleségem, Unsz-ul-Dzsulúsz!

Azonnal örömkönnyekre váltottak a pasa és a felesége könnyei. Magukhoz ölelték a lányukat, és a vejüket is, aki most már elárulta, hogy ő Siháb ad-Dín, a volt helyettes tűzrakó a nyilvános fürdőből. Most lett csak igazán ünnepség a lakomából: a család együtt evett, ivott, és a fiatal pár elmesélte a szülőknek, mi minden történt velük az évek során.

Attól a naptól fogva Siháb ad-Dín és Unsz-ul-Dzsulúsz boldogan éltek. Sok gyermekük született, Siháb magas beosztást kapott a kormányzó udvarában, és amikor az öreg

pasa végül meghalt, a szultán Sihábot nevezte ki a helyére új kormányzónak. Azóta is nemzedékről nemzedékre száll a mese arról, hogy egy szerencsés véletlen és a szerelem bárkinek a sorsát meg tudja változtatni.

Aki nem hiszi, járjon utána!

A FEKETE BOGRÁCS

JAPÁN MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény házaspár, akik az erdőben éltek egyetlen lányukkal. Az erdő sűrű volt, és sötét, tele mindenféle szörnyekkel és varázslatos lényekkel, de ők nem bánták: mindketten sok titkos tudományhoz értettek, és különben sem ártottak senkinek az erdő lakói közül. Szeretettel nevelgették a lányukat, ám ahogy múlt az idő, mindketten megöregedtek, és közeledni érezték a haláluk óráját. Magukhoz hívták hát a lányt.

– Lányunk, mostantól egyedül kell majd boldogulnod a világban. Tudjuk, hogy okos vagy, erős, és talpraesett, megtalálod majd a saját utad. Ám szépséges is vagy, mint egy királykisasszony, és ez még bajt hozhat a fejedre: az emberek sokszor csak a külső szépséget látják meg valakiben, és nem figyelnek arra, mi lakik a szívében. Fogd a konyhából a fekete bográcsot, és borítsd a fejedre!

A lány engedelmesen kiment a konyhába, kisúrolta a bográcsot, és a fejére tette. A nagy edény a válláig ért, eltakarta az egész fejét, és nagyon súlyos volt.

– Ígérd meg, hogy nem próbálsz levenni, amíg magától le nem esik! Tudni fogod, mikor eljön az ideje.

A lány ígéretet tett, és nem sokkal később mindkét öreg szülő a másvilágra költözött. A lány, a súlyos bográccsal a fején, feltarisznyált, és elindult a világba szerencsét próbálni. Valahányszor emberek közé érkezett, nagy feltűnést keltett.

– Nocsak, mi a manó? Valami szellem vagy szörnyeteg lehet?

– Biztosan olyan ronda, hogy el kell rejtenie a fejét az emberek elől! Haha, csúnya lány!

– Vagy azt hiszi, annyira szép, hogy rá se nézhetünk! Hiúság!

Kiáltottak az emberek kígyót-békát a lányra, de ő nem válaszolt nekik. Akkor sárral, kővel kezdték dobálni, és amikor ez sem érte el a kívánt eredményt, megpróbálták lerángatni a fejéről a bográcsot. Amint azonban hozzáérték, a bogrács megcsípte őket, mint a csalán, és sikongatva kapták vissza a kezüket.

A lány ment, mendegélt tovább. Megpróbált munkát keresni, szállást kérni, de mindenhol elkergették. Senki sem akart a házába olyan szolgálót, akinek bogrács van a fején. Végül a lány annyira elkeseredett, hogy leült egy kőre az árokparton, és sírva fakadt. Ahogy sírt,

sírdogált, arra járt egy fiatal vándordalnok a hangszerével a vállán.

– Nocsak, egy lány bográccsal a fején. Miért sírsz?

– Azért sírok, mert a világ kegyetlen, és éhes vagyok, és nincs pénzem, és senki sem akar munkát adni nekem!

– Hát, ez tényleg elég sírnivaló. Sajnos nekem sincs pénzem, pedig szívesen adnék. A dalaimból élek... Mi lenne, ha költenék neked egy dalt?

A dalnok pengetni kezdte a *biwa* húrjait, és rögtönzött egy kis éneket:

*Fehér szírom az útszélen,
fekete felleg takarja,
cseresznyevirág az útszélen,
fekete fellegárny rajta.
Hull az eső a virágra,
fekete felleg áztatja,
ázik a cseresznye virága,
fehér szirmait hullatja!*

Mire a dal elkészült, a lánynak is jobb kedve lett egy kicsit.

– Nagyon szép dal!

– Köszönöm – mosolygott a dalnok, majd támadt egy ötlete. – Várj meg itt! – azzal felpattant, és bekopogtatott egy közeli házba. A házban egy gazdag ember lakott, aki meghívta a dalnokot, hogy szórakoztassa a családját

vacsora közben. A dalnok szebbnél szebb dalokat énekelt, egyiket a másik után; végül azt is, amit a lányról költött.

– Milyen szép dal! Mi a jelentése? – kérdezte a házigazda.

– Egy szépséges lányról szól, aki az út szélén ül, egy bográccsal a fején. A bogrács a fekete felhő. A lány szomorú, mert senki sem akar munkát adni neki, ezért sír, mint a záporosó, és a könnyei cseresznyevirág-fehér állát áztatják – felelte a dalnok. A gazdag ember megsajnálta a lányt, és kérte a dalnokot, hogy hívja meg a házba, felfogadják szolgálónak. Így került a lány a bográccsal a fején a nagyúri udvarba mint szobalány. Dolgozott reggeltől estig, égett a keze alatt a munka, de közben egyre jobb kedve is lett. Volt hol laknia, volt munkája, és az emberek kedvesen bántak vele. Néha már dalra is fakadt, amikor barátja, a dalnok meglátogatta a házat.

Már az újévi ünnep közeledett, amikor a ház ura hírt kapott, hogy hazajön a fia Kiotóból látogatóba. Nagy mulatságot csaptak a ritka vendég örömére. A lány, hogy ne legyen láb alatt, a konyhába húzódott, sütött-főzött, vigyázott a tűzre. Ám hogy, hogy nem, mégiscsak meglátta őt a ház urának a fia, amikor kiment a konyhába, hogy szakét vigyen az asztalhoz. Kíváncsi lett, ki lehet a különös teremtség a bográccsal a fején. Megszólította a lányt, beszélgetni kezdtek. A lány elmesélte a történetét elejétől a végéig. Észre sem vették, hogy repült az idő, és mindketten igencsak megtetszettek egymásnak – annak ellenére, hogy a lánynak egy bogrács volt a fején. Attól

fogva mindennap találkoztak, beszélgettek, énekeltek, és lassan egymásba szerettek. A háziúr fia nem is ment vissza Kiotóba, hanem egy nap bejelentette a szüleinek, hogy feleségül szeretné venni a lányt. A szülei először megrémültek és tiltakoztak, de amikor látták, mennyire komolyan gondolja a dolgot, áldásukat adták a házasságra.

A bográcsos lányt esküvői ruhába öltöztették, és felékszerezték a nagy napra. A szolgálólányok a haját is meg akarták fésülni, az arcát is ki akarták festeni (és persze látni akarták, mi rejlik a bogrács alatt), de hiába húzták-vonták a bográcsot, nem tudták levenni a fejről. Próbálták egyszer, kétszer, háromszor, de végül fel kellett adniuk a küzdelmet, és elfogadni, hogy a lány bográccsal a fején fog férjhez menni. Pedig most már ő is szeretett volna megszabadulni tőle az esküvője napjára...

Az egész város összefutott, hogy lássák, ahogy a gazdag ember fia feleségül veszi a bográcsos lányt. És láss csodát: abban a pillanatban, ahogy megitták a háromszor három áldást, a fekete bogrács egyszerre csak megpattant, és ezer darabra hullt. Előtűnt alóla a lány csoda szép, mosolygó arca, és arany, ezüst, drágakő záporzott körülötte a vállára és a ruhájára. Ragyogó kincsekkel borítva, boldogan ölelte át a férjét – és a dalnoknak most már volt miről új, vidámabb dalokat írnia.

Még ma is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

A VADDISZNÓ

DÁN MESE

Élt egyszer egy özvegyasszony a három lányával. Történt egy napon, hogy az anya és a lányai a kertben tilolták a lent, amiből vásznat akartak szőni a ruháikhoz, amikor az erdőből előrontott egy vaddisznó, és elkezdte felfalni a káposztájukat. A szegény asszony rákiáltott a legidősebb lányára.

– Szaladj, kergesd ki azt a disznót a kertből!

Fel is kapta a lány a tilolót, és szaladt a disznó után. A disznó visítani kezdett.

– Vakard meg a hátam! Vakard meg a hátam!

– Megvakarom, hogy arról koldulsz! – kiáltotta a lány, és megpróbált rávágni a tilolóval a disznó fenekére, aki erre bevetette magát a fák közé, és ott eltűnt. Hirtelen sűrű köd szállt a tájra, és a lány akárhogy kereste, nem találta a hazavezető ösvényt. Tanácstalanul álldogált a nagy csendben, fehérségben, amikor váratlanul megjelent előtte egy jóvágású, drága öltönybe öltözött úriember.

– Gyere haza velem, leány! Arannyal, ezüsttel van tele a házam. Ígérem, csak főznöd kell, soha többé nem lesz gondod másra!

A lány nem tudta, hogyan juthatna haza, így hát igent mondott. A titokzatos idegen egy szépséges palotába vezette, ami tele volt arannyal, ezüsttel, kincsekkel... majd belökte egy szobába, és rázárta az ajtót.

Másnap a második lány ugyanígy járt. Épp kenyeret sütöttek a házban, amikor hallották kintről, hogy a disznó a kertet túrja.

– Eredj, lányom, kergesd ki azt az állatot a kertből!

A középső lány felkapott egy piszkavasat, és üldözőbe vette a disznót.

– Vakard meg a hátam! Vakard meg a hátam! – visította a disznó.

– Megvakarom, hogy arról koldulsz! – így a lány, de hiába csapkodott a piszkavassal, nem érte utol az állatot. Ő is eltévedt a ködös, sűrű erdőben, és őt is meghívta a titokzatos idegen arannyal, ezüsttel teli palotájába... ahol őt is bezárta egy üres szobába.

Harmadnapra már csak a legkisebb lány maradt otthon, akit Dittének hívtak. Épp lent fészültek az anyjával a fonáshoz. Amikor ismét felbukkant a disznó, Ditte kapta a gerebent, hogy megkeresse. Az anyja hiába kérlelte, ne fusson utána, mert ő is eltűnik majd, mint a nővérei, a lány így felelt:

– Ne aggódj, édesanyám, tudok én vigyázni magamra!

Azzal futott ő is a disznó után.

– Vakard meg a hátam! Vakard meg a hátam! – visította a disznó.

– Azon ne múljon! – kiáltotta Ditte, és teljes erejéből hozzávágta a gerebent.

– Na, te tudod, hogyan kell a hátamat megvakarni! – rőffentett a disznó, és eltűnt a rengetegben. Köd szállt az erdőre; hamarosan felbukkant a titokzatos kérő, és magával vitte Dittét is arannyal, ezüsttel teli palotájába. Ott aztán azt mondta neki, járhat-kelhet kedvére, de a két utolsó szobába nem szabad benyitnia.

A palota tágas volt, és kényelmes, telis-tele káprázatos kincssel – a lányt mégis emésztette a honvágy és a két nővére iránti aggodalom. Egy napon, amikor a palota ura nem volt odahaza, belesett az egyik tiltott szoba kulcslyukán – és a nővére nézett vissza rá! A két testvér beszélgetni kezdett, és hamar kiderült, mi történt az idősebb lányokkal. A kulcslyukakon keresztül hárman megbeszélték, hogy hazaszöknek, Ditte pedig elő is állt egy furfangos tervvel. A legidősebb nővére emlékezett rá, hogy a tűzhely felett a kandallópárkányon látott egy csomó kulcsot, és Ditte hamarosan megtalálta közöttük azt a kettőt, amelyek a két zárka ajtóit nyitották. Most már szabadon járhatott-kelhetett a három lány, amíg a palota ura nem volt otthon, és készülhettek a szökésre.

Egy napon a férfi nagyon rosszkedvűen tért haza – arra panaszkodott, hogy odakinn mindent belepett a hó, és borzalmasan hideg van. Ditte kapva kapott az alkalmon.

– Ha te ennyire fázol, jó uram, akkor szegény anyám mennyire fagyoskodhat! Hiszen senkije nincs, aki tűzifát gyűjtsön neki a télre. Kérlek szépen, hadd küldjek neki egy zsák szenet ajándékba, hogy ne fagyjon halálra!

A férfi nagyvonalúan bele is egyezett, hogy másnap este elvisz egy zsák szenet az özvegyasszonyhoz (azt nem engedte, hogy a lány maga kilépjen a palotából, mert félt, hogy megszökik). Amíg nem volt otthon, Ditte fogott egy jó nagy zsákot, az aljára bőséggel mert ezüstöt és aranyat a kincseskamrából, aztán beleültette az idősebb nővérét, és szenet lapátolt a fejére.

– Ha útközben nyitogatná a zsákot, csak kezdj el kiabálni, hogy „látlak!” – tanácsolta, és összekötötte a zsák száját.

A palota ura még aznap este, amikor hazaért, a hátára vette a zsákot, és megindult vele az özvegyasszonyhoz. Félúton azonban kíváncsi lett, mitől olyan súlyos, amit cipel, és elkezdte bontogatni a zsák száját.

*Hosszú az út, fáj a hátam,
bár tudnám, mi van a zsákban!*

Felkiáltott erre a szén alól a lány:

– Látlak, látlak! Innen a palotából is látlak! Ki ne szórd az ajándékom!

A férfi összerezzen, és elszégyellte magát.

Jé, ez a lány mindent lát!

Figyel hegyen-völgyön át!

Kibontatlanul cipelte a zsákot az özvegyasszony házáig. Amikor elment, az asszony kibontotta a zsákot, és megtalálta benne a legidősebb lányát, élve, egészségesen, a sok kincessel együtt. Boldogan borultak egymás nyakába.

Ditte ugyanilyen módon megszöktette a második nővérét is. Panaszkodni kezdett, hogy nem lesz elég a szén, amit télire küldött, és addig könyörgött, míg a palota ura beleegyezett, hogy elcipel még egy zsákot. Útközben megint kíváncsi lett, mitől olyan nehéz:

*Hosszú az út, fáj a hátam,
bár tudnám, mi van a zsákban!*

Ám ahogy bontogatni kezdte volna, a középső lány is rákiáltott:

– Látlak, látlak! Innen a palotából is látlak! Ki ne szórd az ajándékom!

A férfi megint összerezzen, és elszégyellte magát.

*Jé, ez a lány mindent lát!
Figyel hegyen-völgyön át!*

Ily módon a középső lány is épségben hazaérkezett. A férfi, miután visszatért, be akart nézni a két utolsó szobába, de Ditte asztalhoz terelte, megetette, és a fickó úgy

jóllakott, hogy el is feledkezett a két nővéréről. Ditte pedig még aznap hozzáfogott a maga megszöktetéséhez.

– Vigyél el még egy zsákot, szépen kérlek! Ígérem, többet már nem küldök, három zsák szén mellett édesanyám vidáman melegedhet tavaszig!

A férfi húzódozott ugyan, de végül beleegyezett, hogy másnap elviszi a harmadik zsákot.

– Odakészítem az ajtóba estére – buzgólkodott a lány. – De nem érzem jól magam, nagyon fáj a fejem. Ha elfelejteném bekötni a zsák száját, te mindenképpen kösd be!

Másnap, amíg a palota ura távol volt, Ditte aranyat, ezüstöt mert a zsákba, kendőbe tekert szalmabábut fektetett a saját ágyába, majd bebújt a kincsek közé, és betakarta magát szénnel, hogy a feje búbja sem látszott ki. Amikor a palota ura hazaért, gyanútlanul bekötötte a zsák száját, és cipelni kezdte a falu felé. Útközben azonban csak nehéznek találta a zsákot; elkezdte húzogatni rajta a madzagot, hogy megnézzze, mitől olyan súlyos.

*Hosszú az út, fáj a hátam,
bár tudnám, mi van a zsákban!*

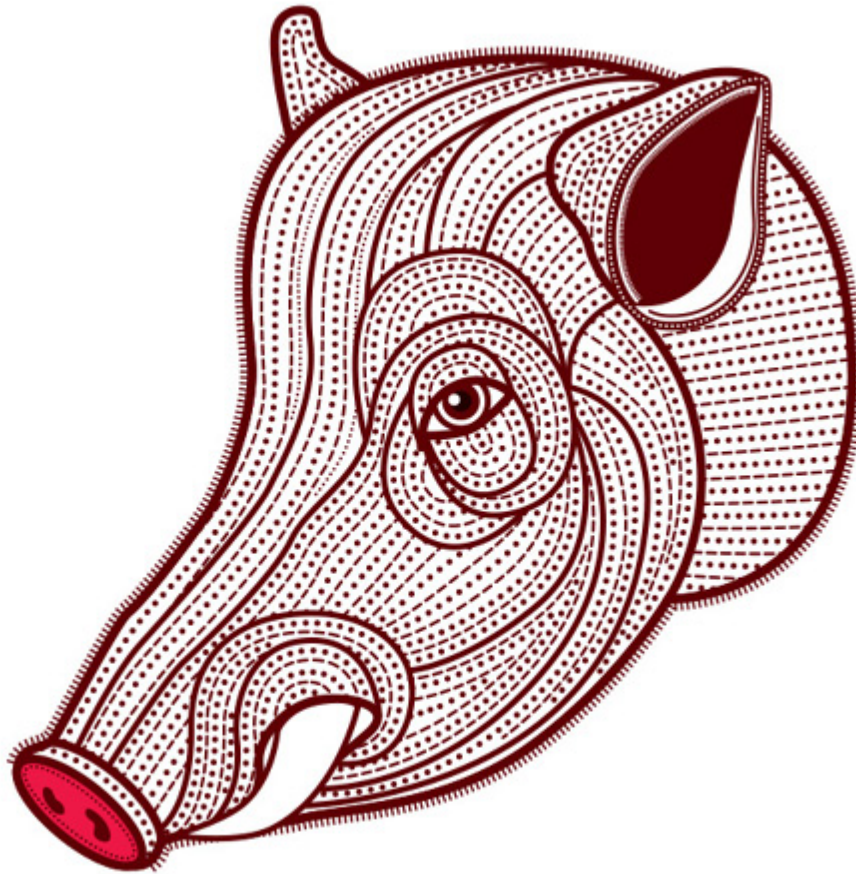
Elkiáltotta magát erre Ditte:

– Látlak, látlak! Innen a palotából is látlak! Ki ne szórd az ajándékom!

A fickó elszégyellte magát, és futva vitte a zsákot az özvegyasszony házáig.

Nagy volt az öröm a kis házikóban: a harmadik lány is épségben hazaérkezett. A kis család boldogan ünnepelte a megmenekülését. Időközben a palota titokzatos ura hazatért... és tárva-nyitva talált minden ajtót, Ditte helyén az ágyban pedig csak egy szalmabábut lelt. Akkor döbbsent rá, hogy a lányok túljártak az eszén. Annyira dühös lett a gondolattól, hogy dühében ezer kavicsá pattant szét.

Az özvegyasszony és a három lánya a sok aranyból, ezüstből boldogan élt, míg meg nem halt.

A STRASBOURGI KATEDRÁLIS ÉPÍTÉSE

KÖZÉPKORI LEGENDA

Több mint hétszáz éve történt, hogy Strasbourg büszke városának katedrálisa porig égett egy tűzvész alkalmával. A püspök rögtön parancsba adta, hogy új katedrális kell emelni, hatalmasabbat és díszesebbet, mint bármely más templom a birodalomban. A munkát egy Erwin von Steinbach nevű híres építészre bízta, aki csodás tervet álmódott meg, és azonnal el is kezdte az építkezést. Napról napra épült, szépült a hatalmas templom, már akkor a csodájára járt mindenki, amikor még csak az alapok álltak. Előre látni lehetett, hogy egyedülálló épület lesz, ha elkészül.

Igen ám, de a sors máshogyan rendelte a dolgot. Az építész hirtelen megbetegedett, és nem sokkal később meg is halt. Halála előtt a gyerekeit bízta meg a katedrális befejezésével, de ahhoz már nem volt ereje, hogy a fejében élő, csodás tervrajzot papírra vesse. Így aztán, amint az

építész meghalt, a város előjárói versenyt hirdettek: aki a legszebb tervrajzot tudja bemutatni, azt bízzák meg a katedrális folytatásával.

Jean von Steinbach, az építész fia azonnal munkához is látott. Nyomasztotta a gondolat, hátha nem az ő terve lesz a legszebb, és nem fejezheti be a saját apja mesterművét. Éjt nappallá téve dolgozott, rajzolt, számolt, míg végül a kimerültségtől és az aggodalomtól ágynak esett, anélkül, hogy a tervrajzot elkészítette volna. A húga, Sabina hűségesen ápolta, és aggódott, hogy elveszítik az apjuk örökségét, hiszen sok más tehetséges építész is versenybe szállt a saját terveivel. Egy fiatal francia építész, a gőgös és büszke Polydore de Boulogne megkörnyékezte a lányt: azt ígérte, a saját csodás tervrajzát eltünteti, és helyette befejezi Jean munkáját – ha cserébe Sabina feleségül megy hozzá. A lány azonban másba volt szerelmes, így nehéz szívvel nemet mondott. Gyötörte, hogy választania kell az apja öröksége és a saját szíve között. Annyira kimerült a sok aggodalomtól, hogy a verseny utolsó estéjén a bátyja asztalára borulva aludt el, egy üres rajzlap felett.

Amikor azonban Sabina másnap reggel felébredt – láss csodát! –, egy katedrális lenyűgöző tervrajza ékeskedett a rajzlapon. Gyorsan ráírta a bátyja nevét, és elszaladt vele a városházára. Bár a határidő éppen abban a percben járt le, a zsűri csak egy pillantást vetett a csodás rajzra, és rögtön kihirdette, hogy Jean von Steinbach kapja a megbízást.

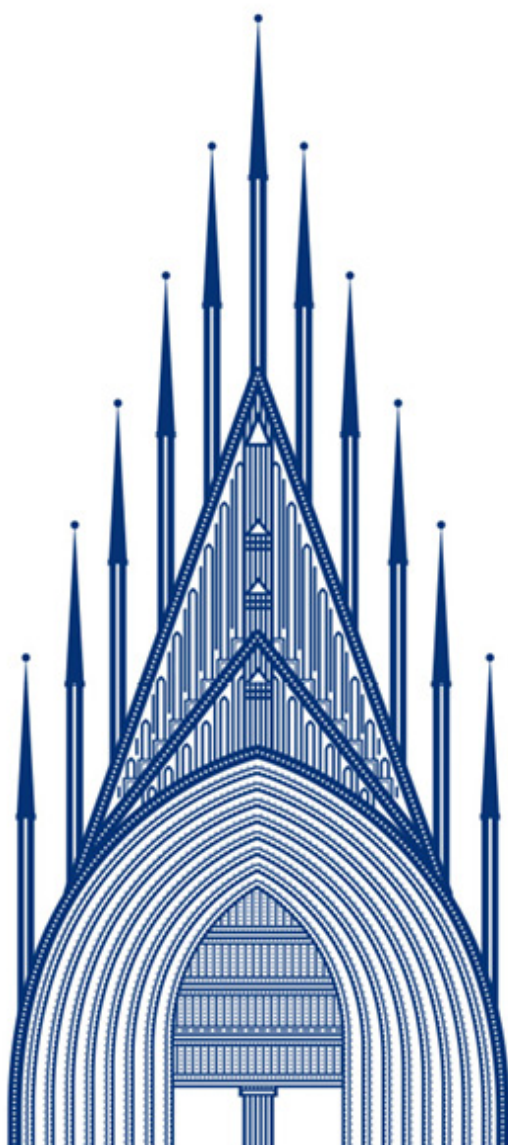

Amint a fiú meghallotta, hogy befejezheti az apja művét, örömeiben azonnal meggyógyult. A két testvér egy kis házba költözött a katedrális közelében, és együtt láttak munkához: Jean remek építész volt, Sabina pedig kitűnő szobrász, aki a katedrális homlokzatán álló szobrokat faragta. Az építkezés és a díszítés gyorsan haladt – különösen azért, mert rejtélyes módon sok munka, amit este elterveztek, az éjszaka folyamán, valami láthatatlan erőnek köszönhetően, el is készült. Az emberek suttogni kezdtek, hogy Sabina boszorkány, és sötét mágiát használ a szobrok elkészítéséhez. Egy egyszerű lány magától különben sem lehetne ilyen jó szobrász! Polydore dühében, hogy se a lányt, se a megbízást nem sikerült elnyernie, maga is szorgalmasan terjesztette a sötét pletykákat.

Egy nap aztán Sabina sírva jött a bátyjához panaszra. Valaki vagy valami összetörte az elkészült szobrokat az éjszaka folyamán. Az elkeseredett lányért nemcsak a fivére aggódott, hanem a kedvese is, Bernard Sunden, egy fiatal sziléziai építész, aki nem akarta, hogy a gonosz pletykák miatt baj érje Sabinát. Bernard elhatározta, hogy aznap éjjel őrt áll az építkezésen, és meglesi, mi történik. Sokáig várakozott a sötétben, míg egyszerre csak hangot hallott a katedrális homlokzatáról: vésők, kalapácsok csattogását. Gyorsan felmászott az állványzatra, és egy fehér ruhás alakot pillantott meg. Először azt hitte, kísértet – de aztán közelebb lépett, és rájött, hogy Sabina az, hálóingben. A lány alvajáró volt! Álmában faragta ki a napközben megtervezett szobrokat, és álmában rajzolta meg annak idején a katedrális tervrajzát is. Ezért haladt hát olyan

gyorsan a munka! Bernard közelebb lépett, ám ekkor máshonnan is kopácsolást hallott. Nem sokkal távolabb Polydore, a gőgös udvarló tördelte össze Sabina elkészült szobrait! Mintha a hang vonzotta volna, az alvajáró lány Polydore felé indult. Amint meglátta a sejtelmes, fehér ruhás alakot, Polydore azt hitte, kísértetet lát, felkiáltott, hátraugrott... és lezuhant a toronyból. A kiáltásra Sabina felébredt, megszédült, és ő is lezuhant volna, ha Bernard nem kap utána időben. A szerelmesek hosszan álltak az állványzaton egymást ölelve, míg Bernard elmesélte a lánynak, mi történt – aztán rögtön meg is kérte a kezét, remélve, hogy attól fogva őrizheti az álmát minden éjszaka.

Sabina és Bernard másnap reggel összeházasodtak, és később sok más csodálatos épületen dolgoztak még együtt. A két von Steinbach testvér zavartalanul fejezte be a közös munkát, és az általuk tervezett strasbourgi katedrális a mai napig a világ egyik legszebb, legkülönlegesebb temploma.

A KALÓZ KIRÁLYLÁNY

ZSIDÓ MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer régen egy császár, akinek nagyon sokáig nem született örököse. Egy nap elhatározta, hogy elindul a világba, hátha talál valami gyógyírt vagy megoldást, hogy neki is legyen gyermeke. Nem tudott róla, de ugyanazon a napon elindult egy király is egy távoli királyságból ugyanazzal a céllal. A két gyermektelen uralkodó hosszasan vándorolt, keresgért, bolyongott, míg végül hogy, hogy nem, ugyanabban a fogadóban kötöttek ki. Rögtön felismerték egymásról, hogy mindketten nemesi származású, nagy hatalmú emberek, és némi étel-ital mellett beszélgetni kezdtek. Addig beszélgettek, míg igencsak megkedvelték egymást, így amikor kiderült, hogy mindketten gyermekáldás reményében indultak útnak, megfogadták, hogy ha egyiküknek fia születne, a másikuknak lánya, akkor a két gyermeket összeházasítják. Ezzel az ígérettel váltak el, és ment mindkettő a maga útjára.

Nem sokkal a császár hazatérése után a császárné boldogan jelentette, hogy gyermeket vár, és a kilenc hónap elteltével gyönyörű, egészséges kislányt hozott a világra, akit Mirjannak neveztek el. Ugyanazon a napon a távoli királyság királyának hasonlóan csodás kisfia született, Dániel. Mindkét apa annyira boldog volt a gyermekáldástól, hogy teljesen el is felejtették, mit fogadtak meg annak idején. A császár lánya és a királyfi nőtt, növekedett, és amikor felserdültek, a szüleik véletlenül pont ugyanabba a messze földön híres iskolába küldték tanulni őket. Az első napon összebarátkoztak, és attól fogva együtt tanultak, együtt játszottak, és nem sok idő kellett hozzá, hogy őszintén egymásba szeressenek. Amikor befejezték az iskolát, és eljött az ideje, hogy mindketten hazatérjenek, megfogadták, hogy összeházasodnak. Dániel gyűrűt húzott Mirjam ujjára, és megígérte, hogy hamarosan felkeresi.

Igen ám, de a császár hallani sem akart róla, hogy a lánya valami osztálytársához menjen feleségül. A királynak tett ígéretét régen elfelejtette már, és különben sem tudta, ki fia-borja az a legény; a lánya számára már kiszemelte az egyik szomszédos birodalom legelőkelőbb hercegét. Mirjam azonban hallani sem akart a házasságról; akármilyen nemes és gazdag kérőket sorakoztatott fel az apja, ő mindegyiküket elutasította. Időközben Dániel is hazatért, és úgy fájt a szíve a menyasszonya után, hogy ágynak esett a szerelemtől. A szülei hosszasan kérdezték, mi bántja, míg végül elmesélte nekik, ki az, akit feleségül szeretne venni: a nagy hatalmú császár egyetlen lánya! A király rögtön rájött, hogy ez a lány nem lehet más, mint az a

gyermek, akit annak idején a császár az ő fiának ígért feleségül. Rögtön levelet írt az uralkodónak, emlékeztetve őt a fogadalmukra, és a levéllel útnak indította a fiát a császári udvarba.

A császárnak a levélről eszébe jutott ugyan az ígérete, de mégsem fűlt hozzá a foga, hogy egy távoli, jelentéktelen ország királyfijának adja az egyetlen lányát. Egy szobába záratta Dánielt rengeteg irattal, térképpel és számadással, és azt mondta neki, hogy meg akar győződni róla, jó uralkodó válna-e belőle. Valójában azonban csak az időt akarta húzni, amíg a lánya másik férjet nem választ magának; még azt is eltitkolta Mirjam elől, hogy a vőlegénye az udvarba érkezett.

A véletlen azonban a szerelmesek segítségére sietett: egy nap, ahogy Mirjam a kertben sétált, megpillantotta a palota ablakában a kedvesét. Egykettőre kinyomozta, hol találja a szoba kulcsát. Még aznap éjjel találkoztak, és alaposan átbeszélve a helyzetet úgy döntöttek, legjobb lesz, ha együtt megszöknek, és titokban házasodnak össze, a császár akarata ellenére. Összecsomagolták, amire szükségük lehet, éjnek évadján kimásztak az ablakon, a kikötőbe siettek, és a királyfi hajóján elvitorláztak.

A szerelmespár addig hajózott, míg el nem fogyott az útravalójuk. Akkor élelem és víz után nézve kikötöttek egy erdővel borított szigeten. Teleszedtek néhány kosarat friss gyümölccsel, megtöltötték a korsóikat forrásvízzel – ám amikor visszatértek a hajóhoz, Mirjam észrevette, hogy valahol elveszítette a jegygyűrűjét. Semmiképp sem akart továbbindulni nélküle, így aztán mindketten visszatértek az

erdőbe, és keresni kezdték a gyűrűt. Addig bolyongtak, addig keresgéltek, amíg valahogy elkeveredtek egymástól: hiába kiabáltak, hiába szaladgáltak, egyikük sem találta a másikat. Mirjam végül kibukkant a tengerpart egy másik pontján. Mivel esteledni kezdett, úgy döntött, felmászik egy fára, és ott tölti az éjszakát. Meghúzódott a friss levelek, illatos gyümölcsök között, és elnyomta az álom.

Élt egy másik, közeli szigeten egy öreg kereskedő, akinek hatalmas vagyona, rengeteg hajója és egyetlen fia volt. A fiú már kezdett férfivá érni, és kérlelte az apját, bízson rá egy hajót, hadd próbáljon ő is szerencsét a kereskedéssel, a sok drága áruval. Az apja végül engedett a kérésének, és egy rakomány finom borral indította útjára a fiát, azzal, hogy csináljon jó vásárt valamelyik közeli kikötőben. Ahogy a kereskedő fia az erdős sziget mellett hajózott, a felkelő nap fényében különös látványt pillantott meg: egy csodálatosan szép lány szunyókált egy gyümölcsfa ágai között. A legény rögtön megparancsolta a tengerészeinek, hogy szálljanak partra, és hozzák elé a tüneményt. Mirjam arra ébredt, hogy lerángatták a fáról, csónakba tuszkolták, és a kereskedőhajó fedélzetére vitték. A fiatal kapitánynak annyira megtetszett a szépséges idegen, hogy ott helyben feleségül kérte. Mirjam tiltakozott ugyan, de látta, hogy nem fogják szabadon engedni – így végül annyit kért, hogy az esküvőig a kereskedőfiú egy ujjal se nyúljon hozzá, és ne kérdezze meg, kicsoda. A legény beleegyezett a dologba, és rögtön megfordította a hajót, hogy minél előbb hazaérjen újdonsült menyasszonyával. Bár ígéretéhez híven nem kérdezte, kicsoda, az hamar kiderült a

lányról, hogy több nyelven beszél, és többféle hangszeren játszik, így a fiú biztos volt benne, hogy választotta nemes kisasszony.

Amikor kikötöttek a kereskedő városában, Mirjam így szólt:

– Kedves vőlegényem, úgy illik, hogy te lépj először partra. Siess haza, és jelentsd, hogy menyasszonyt hoztál a házhoz! Aztán gyere vissza értem, és a menyasszonyodhoz méltó, pompás kísérettel vigyél a házádba!

A kereskedő fia jónak látta a tanácsot, és már indult is volna, ám a lány visszatartotta:

– Kedvesem, amíg távol vagy, adj kimenőt a tengerészeknek, és üttesd csapra a boroshordóidat, hogy igyanak az egészségünkre! Ebből majd látják, milyen bőkezű és tiszteletre méltó úr vagy.

A kereskedő fia mindennél jobban szeretett volna tiszteletre méltó úr lenni, így rögtön megparancsolta, hogy üssék csapra a hordókat a tengerészek számára. A tengerészek boldogan szálltak partra, egyik poharat ürítették a másik után, és a fedélzeten üldögélő menyasszonyról egészen elfeledkezve hamarosan holtrészegre itták magukat. Amint az utolsó matróz is elterült, Mirjam felszedte a horgonyt, vitorlát bontott, és elhajózott. Mire a vőlegénye visszatért a kíséretével meg az egész családjával, a hajónak már csak a hült helyét találta – ráadásul odalett az összes drága bor, amit az apja rábízott! A kereskedő haragjában világgá kergette a fiát.

Mirjam addig hajózott, amíg egy másik királyság partjaihoz nem ért. Tengerparti sziklára épült kastélyából a

király meglátta a legénység nélkül hanykolódó hajót, és kiküldte az embereit, hogy vontassák a kikötőbe. Amikor a hajó partot ért, a szolgák a király elé kísérték a császár lányát. Az uralkodónak nem volt felesége, mert mindeddig nem talált olyan hölgyet, aki a véleménye szerint illett volna hozzá – most azonban, ahogy meglátta Mirjamot, azonnal eldöntötte, hogy feleségül kívánja venni.

– Rendben van, felség – felelte erre a lány illedelmesen. – Ám kérlek, bánj velem uralkodó lányához méltóan, mert az vagyok! Esküdj meg, hogy az esküvőnkig egy ujjal sem nyúlsz hozzám! Azt kívánom továbbá, hogy adj mellém tizenegy udvarhölgyet az országod legnagyobb nemesi családjaiból; építtess nekem saját palotát a tengerparton, és köré tizenegy kisebb palotát az udvarhölgyeim számára! Ha mindez elkészült, hirdess hét országra szóló lakodalmat, és feleségül megyek hozzád!

Kedvére volt a királynak, hogy ilyen előkelő menyasszonyra tett szert, így azonnal megesküdü, hogy teljesíti minden kívánságát. Tizenegy előkelő hajadont rendelt mellé kíséretnek királysága legjobb családjaiból. Amíg épültek a tengerparti paloták, Mirjam összebarátkozott az udvarhölgyeivel; minden titkukat megosztották egymással. A lány elmesélte, hogyan vetődött a királyság partjaira, az udvarhölgyek pedig bevallották, hogy nincs kedvük feleségül menni a kérőkhöz, akiket a szüleik választottak: az egyik kérő öreg volt, a másik durva, a harmadik rátarti. Mirjam ezt hallva rábeszélte az udvarhölgyeket, hogy szökjenek meg, hajózzanak el együtt. Összeszedték, ami ételt, italt és ékszert csak tudtak, az éj leple alatt kilopakodtak a palotából, elkötötték a császárlány hajóját, és mire felkelt a nap, már messze jártak. A király az ablakon kinézve még épp megpillantotta a vitorlájukat a láthatáron.

– Ó, jaj! Valaki ellopta a menyasszonyom hajóját! – sopánkodott, és szolgát szalajtott az egyik udvarhölgyért. Gondolta, az udvarhölgy dolga, hogy elvigye a szomorú hírt Mirjamnak. A szolga azonban azzal tért vissza, hogy egyik udvarhölgyet sem találja a tizenegy közül – sőt magának a menyasszonynak a lakosztálya is üresen áll! A király ekkor döbbent rá, mi történhetett. Nem telt bele sok idő, és megjelent a tizenegy nemesi család is az udvarban, követelve, hogy a király mondja meg, hová lettek a lányaik. Amikor meghallották, hogy az udvarhölgyek meglógtak a titokzatos menyasszonnyal együtt, tanácsot hívtak össze,

megfosztották a királyt a koronájától, és száműzték az országból.

A tizenkét lány hajója közben vidáman szelte a hullámokat. Mirjam, aki kapitánnyá tette meg magát, ezúttal bölcsebb volt annál, mintsem hogy kikössön egy újabb királyságban. Addig hajóztak, amíg el nem fogyott az enni- és innivalójuk; akkor aztán lakatlan sziget után néztek, ahol fel tudnák tölteni a készleteiket. Igen ám, de amint partra szálltak, a sziget fáin közlő váratlanul kalózok rontottak rájuk! Tizenketten voltak, és egykettőre megkötözték és a táborukba hurcolták a hölgyeket.

– Kik vagytok? Hogy merészeltek kezet emelni ránk? – kiabálta a császár lánya.

– Kalózok vagyunk, és azt teszünk, amit akarunk!

– Kalózok vagytok? De hiszen mi is azok vagyunk!

– Ti? – csodálkozott el a kalózkapitány. – Nő létekre?

– Persze! Ha nem hiszed, nézd meg a hajónkat! Tele van ékszerrel, drága áruval.

A kalózok átkutatták a hajót, és valóban megtalálták rajta a kereskedő fiának rakományát és a tengerparti palotából lopott kincseket. Rögtön nagyobb tisztelettel tekintettek a lányokra.

– Hogy lehet, hogy ennyi kincset összeraboltatok?

– Úgy, hogy ahol ti az erőteteket és a kardotokat használjátok, ott mi a szépségünket és a tehetségünket! Remekül értünk a tánchoz, a zenéhez – büszkélkedett Mirjam. – Mondok nektek valamit. Miért ne folytatnák együtt a kalózkodást? Mi is tizenketten vagyunk, ti is tizenketten vagytok. Mindenkinek jut egy-egy házastárs.

Házasodjunk mind össze, és fosztogassunk együtt, furfanggal és erővel!

A kalózoknak nagyon megtetszett a javaslat, és főként a tizenkét szépséges hölgy. Rögtön eloldozták őket, és válogatni kezdtek, melyikük kit vegyen feleségül. A tizenkétszeres lakodalom öröme rögtön csapra verték minden hordójukat, és inni kezdtek. Mirjam és az udvarhölgyek szorgosan töltögették újra a kupákat, egymásra köszöntötték fel az új párokat... míg végül minden kalóz részegen hortyogott szanaszét a táborban. Akkor aztán a lányok agyoncsapták mind a tizenkettőt, összecsomagolták a kincseiket, felrakták a hajóra, és elvitorláztak. Hogy legközelebb ne kerüljenek hasonló helyzetbe, eltépték a ruháikat, nadrágot és inget varrtak maguknak, kendőt kötöttek a fejükre, és férfinak álcázva magukat utaztak tovább.

Nem sokkal később ismét ki kellett kötniük. Ezúttal egy népes városban találták magukat, amelynek kikötőjében hajók százai horgonyoztak, és hatalmas tömeg gyűlt össze az utcákon és tereken. Ahogy Mirjam az udvarhölgyekkel együtt nézelődött, egyszer csak egy fehér galamb ereszkedett le a vállára. A tömeg egy emberként fordult feléje, és mindenki ámulva hajtott fejet. A császár lánya nem értette, mi történt – de nemsokára futva érkeztek a királyi miniszterek, és térdre borultak előtte.

– Felség! Az ég téged választott királyunknak! Az uralkodónk nemrég hunyt el, és mivel nem maradt örököse, halála előtt elrendelte, hogy engedjünk szabadon egy fehér galambot, és azt koronázzuk meg, akinek a vállára száll – ha

pedig nőtlen, akkor adjuk hozzá az özvegy királynét is feleségül. Gyere velünk, jó urunk, hadd ültessünk trónra! Mirjam elcsodálkozott a váratlan szerencsén, de nem mert ellenkezni. Díszes menetben kísérték a palotához az udvarhölgyekkel együtt, és bemutatták az özvegy királynénak. Rögtön össze is házasították volna őket, de Mirjam haladékot kért. Megparancsolta, hogy készüljenek hatalmas királyi esküvőre; építsenek új kutakat szerte a városban, és minden kút fölé függeszték ki az ő arcképét életnagyságban, hogy mindenki láthassa, ki lesz az új király. Azt is elrendelte, hogy álruhás katonák álljanak őrt a kutak mellett, és ha rajtakapnak valakit, hogy a kép láttán szomorú vagy dühös arcot vág, azt azonnal vessék börtönbe.

Nem telt bele sok idő, és a katonák parancsnoka jelentette Mirjamnak, hogy három csavargót fogtak el a kutaknál, akik túlságosan rosszkedvűen nézegették a képet. Az esküvő napján, amikor összegyűlt az udvar egész népe és minden nemes vendég, a császár lánya előhozatta a rabokat a börtönből. Akkor aztán egy pillanatra eltűnt egy kis szobában, és női ruhában került elő újra – mindenki legnagyobb döbbenetére. Mirjam maga elé szólította az első rabot.

- Felismersz-e?
- Felismerlek, felség – hajtott fejet a férfi.
- Igaz-e, hogy nem is olyan régen még egy tengerparti ország királya voltál?
- Igaz, felség.

– És az igaz-e, hogy egy napon hajó vetődött a partjaidhoz, legénység nélkül, egyetlen hölgygel a fedélzeten?

– Igaz, felség.

– És az igaz-e, hogy ahelyett, hogy segítséget ajánlottál volna fel a hölgynek, vagy megkérdezted volna, kicsoda, és honnan érkezett, rögtön megparancsoltad, hogy legyen a feleséged?

– Igaz, felség. Már régen megbántam, amit tettem.

– Mondd, hogy kerültél ide a városomba?

– A királyi tanács száműzött, felség, mert eltűnt tizenegy a lányaik közül.

– Íme, a tizenegy eltűnt kisasszony! – mondta erre Mirjam, és intett a tizenegy férfiruhás lánynak, hogy lépjenek elő. – Amint láthatod, életben vannak, hajuk szála sem görbült. Amelyikük haza kíván térni, azt gazdag ajándékokkal látom el az útra. Amelyikük azonban maradni akar, az maradjon! Térj haza a királyságodba, és mondd meg a tanácsnak, hogy a lányaik szabadok, és úgy házasodnak, ahogy kedvük tartja.

A király fejet hajtott, és távozott. Másodjára egy fiatal legény lépett elő.

– Felismersz-e? – kérdezte tőle is a császár lánya.

– Felismerlek, felség.

– Igaz-e, hogy egy lakatlan szigeten pillantottál meg először, amint egy fa ágai között aludtam?

– Igaz, felség.

– És igaz-e, hogy az embereidnek megparancsoltad, rángassanak le a fáról, és hurcoljanak a hajódra?

– Igaz, felség.

– Igaz-e, hogy ahelyett, hogy megkérdezted volna, ki vagyok, és hogyan kerültem a szigetre, ahelyett, hogy segítséget ajánlottál volna, rám parancsoltál, legyek a feleséged?

– Igaz, felség. Mélységesen bánom, amit tettem.

– És hogy kerültél a városomba?

– Az apám elűzött otthonról, felség, mivel nem tudtam elszámolni a hajóval és a rakománnyal.

– A hajód a kikötőben áll, benne a rakományod maradékával. Vedd vissza, és menj Isten hírével!

A kereskedő fia meghajolt, és távozott.

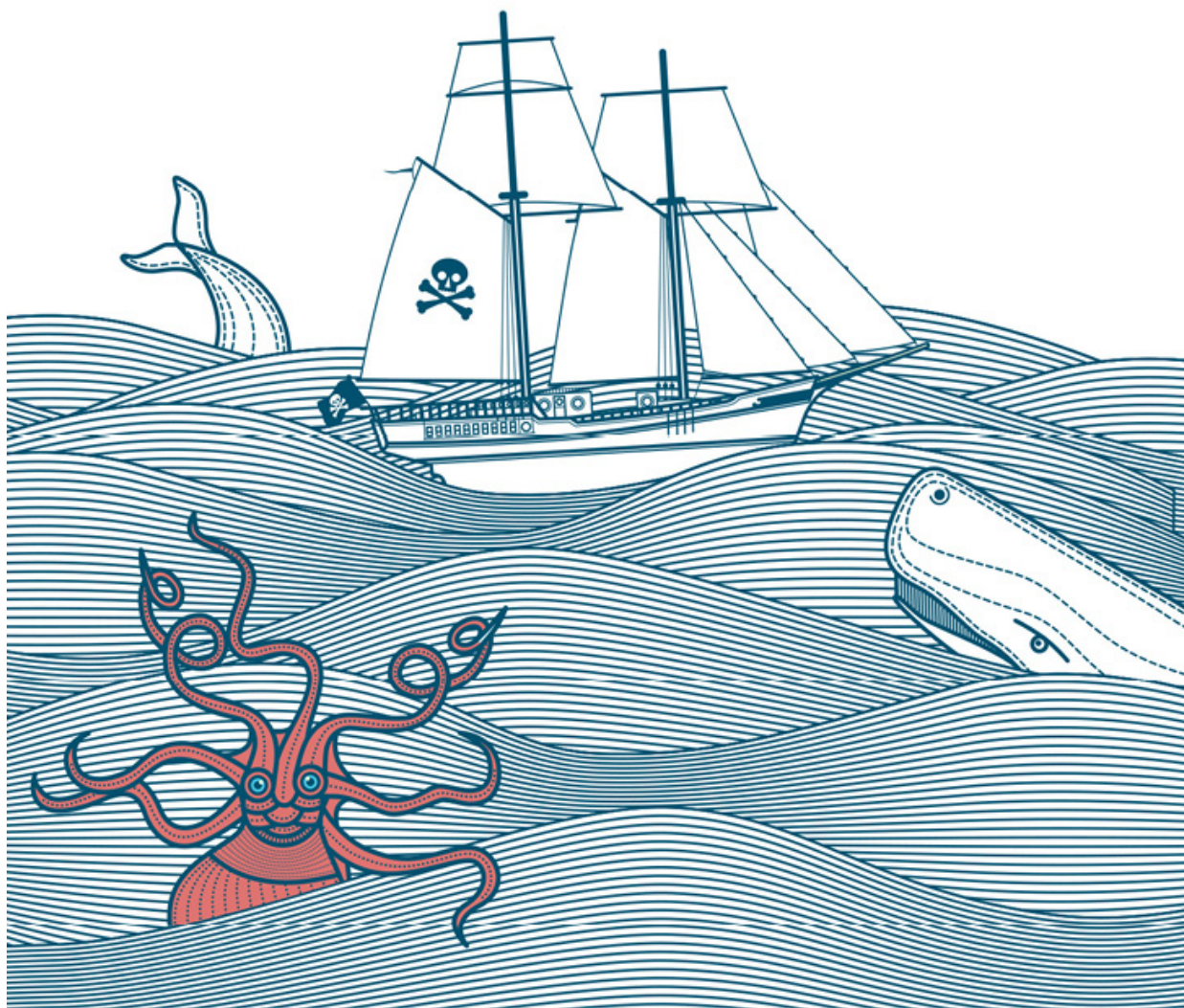
Végül előlépett a harmadik rab. A császár lánya rámosolygott, felállt a trónról, és a kezét nyújtotta neki.

– Kedvesem, csakhogymegtaláltál!

A harmadik rab nem volt más, mint Dániel királyfi: Mirjam igaz szerelme, akit elveszített a lakatlan sziget rengetegében. Amikor nem találta sehol a kedvesét, hajóra szállt, és bejárt sok messzi földet, mindenhol a lány nyomát kutatva. Amikor a városba tévedt, és meglátta a kút fölé akasztott képet az ifjú királyról, könnyek szöktek a szemébe, mert az ismerős arc eszébe juttatta a kedvesét. Ezért fogták el a katonák.

Mirjam a tátott szájjal álmélkodó miniszterekhez és udvaroncokhoz fordult, és elmesélte nekik a történetét, elejétől végéig. Mire a végéhez ért, mindenki egyetértett abban, hogy akár király, akár királynő, nála bölcsebb és okosabb uralkodót keresve sem találhattak volna. Az özvegy királyné is boldogan adta át az ország kormányzását

a fiataloknak. Még aznap megünnepelték Dániel és Mirjam esküvőjét, és trónra emelték őket. Együtt uralkodtak igazságosan és boldogan, amíg meg nem haltak.

A HALÁSZ ÉS A SELLŐ

MAN-SZIGETI MESE

Élt egyszer régen Man szigetén egy halász, Sayle nevezetű. Halászatból élt az egész családja; halász volt már a nagyapja, dédapa, ükapja is, és a fiait is mind halásznak nevelte. Sayle messze földön ismert volt a szerencséjéről. Sohasem tért haza a tengerről üres kézzel, akárhol is vetette ki a hálóját, mindig bőséges fogás volt a jutalma. Sokan találgatták, mi lehet az öreg halász titka, de soha senkinek nem árulta el.

Telt, múlt az idő. Sayle egyre idősebb lett, egyre kevésbé volt ereje kievezni a tengerre. Végül eljött a nap, amikor átadta a hajóját és a hálóit a legkisebb fiának, akit Evannak hívtak. Evan két fivére nem kedvelte a halászatot, így szakítva a családi hagyománnyal más mesterség után néztek, ám a legkisebb fiú éppen úgy szerette a tengert, mint az édesapja. Izgatottan evezett ki kora reggel... és este üres kézzel tért haza.

Attól a naptól fogva, hogy Evan átvette az apja munkáját, a jó fogás megcsappant. A fiú hol fogott valamit, hol nem, de ha fogott is, az semmiben sem hasonlított a bőséghez, amit a család az évek alatt megszokott. Hiába próbálkozott Evan különböző helyeken, különböző napszakokban, különböző hálókkal, úgy tűnt, az apja szerencséje egyszerűen elkerüli őt.

Egy napon aztán, ahogy Evan a csónakban ringatózott és a tengert kémlelte, különös dolog történt. A víz alig hullámozott, ám a csónak egyszerre mégiscsak megbillent, mintha alulról meglökte volna valami. Evan előrehajolt, és a víz mélyét kutatta, remélve, hogy nagy hal kerülgeti. Egyszerre csak két halvány kéz bukkant fel a víz alól; megkapaszkodtak a csónak szélébe, és rögtön utánuk megjelent egy csoda szép arc és egy hosszú, zöld színű hajzuhatag. Evan még meg sem látta a pikkelyes, csillogó halfarkat a vízben, amikor már tudta, hogy egy sellővel van dolga. A sellő a csónak szélére könyökölt, és rámosolygott a legényre.

– Szervusz, Evan! Hogy van édesapád? Régóta nem láttam már a tengeren...

Evan először szóhoz sem jutott a meglepetéstől, de végül udvariasan visszaköszönt, és elmesélte, hogyan adta át neki az apja a családi hagyományt. A sellő előrehajolt, és a csónak mélyét kémlelte.

– Te is hoztál magaddal szárazföldi tojást? Édesapád mindig hozott nekem szép, piros szárazföldi tojásokat...

Evan nem tudta, miféle szárazföldi tojásról beszél a sellő, de megígérte, hogy másnapra hoz neki, ha tud. A sellő eltűnt, és amikor a legény behúzta a hálót és halcsapdáit, azok roskadásig tele voltak fickándozó halakkal! Evan lelkesen tért haza, és elmesélte az apjának, hogyan járt. Az öreg Sayle elmosolyodott.

– Most már te is tudod a titkot! Amit a sellő szárazföldi tojásnak nevez, azt mi almának hívjuk. Vigyél magaddal holnap egy kosár almát, és meglátod, szerencsével jársz!

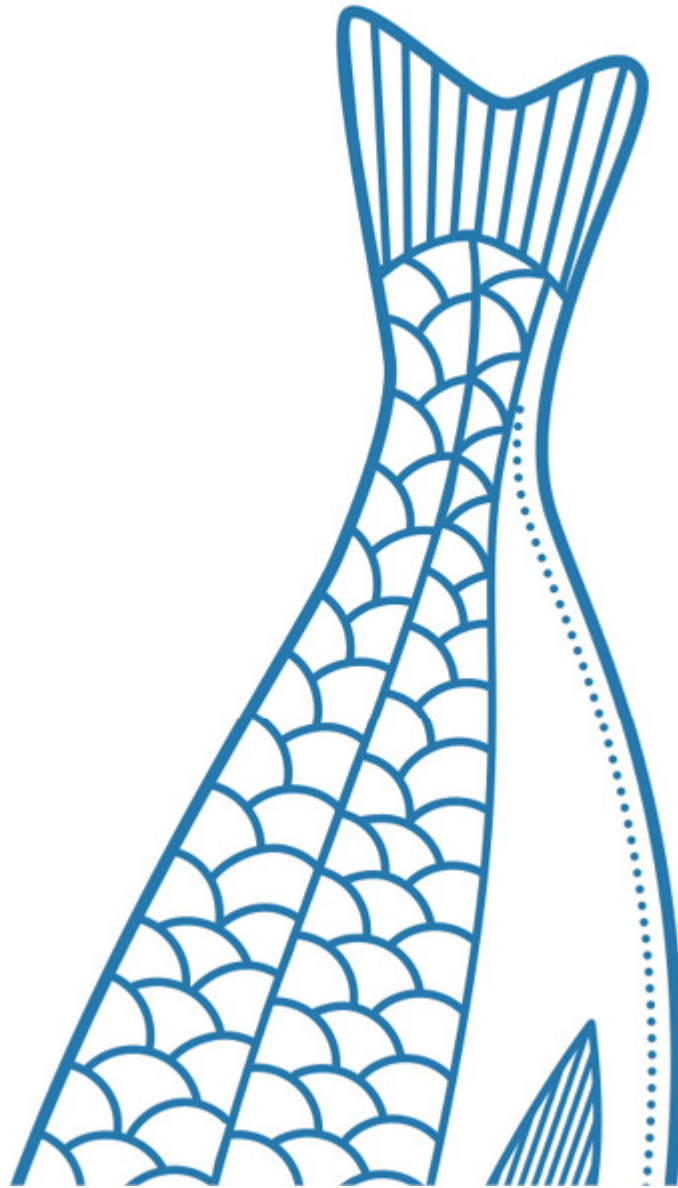
Evan így is tett. Megrakta a csónakot almával, és kivezett a tengerre; nem kellett sokáig várnia, míg a sellő ismét felbukkant. Amikor a lány meglátta a gyümölcsöket, összezsáptta a kezét, és fel-alá bukfencezett a vízben örömeiben. Evan jó szívvel odaadta neki az egész kosár almát... és cserébe ismét bőséges fogással tért haza.

Attól a naptól fogva megfordult a fiú szerencséje. Kényelmesen élt, a sok hal árából el tudta látni idős szüleit, és félre tudott tenni annyi pénzt, amennyire szüksége volt. Idővel Evan és a sellő között szoros barátság szövődött. Evan teleültette almafákkal a kertjét, hogy mindig legyen mit ajándékba vinnie a tengerre.

Ahogy azonban teltek, múltak az évek, Evan szívében is feléledt a kalandvágy. Szeretett volna világot látni, szerencsét próbálni, családot alapítani. A szülei már kényelemben éltek, nem kellett aggódnia miattuk. Egy nap úgy határozott, itt az ideje, hogy útra keljen – ám nem feledkezett meg a sellőről sem. Még egyszer, utoljára kivezett a tengerre, búcsút mondott neki, és megígérte,

gondoskodik róla, hogy mindig legyen elég almája. Be is tartotta az ígéretét: a háza melletti kis patak partját végigültette almafákkal. Amikor a fák termőre fordultak, az almák a patak vizébe hullottak, az pedig leúsztatta őket egészen a tengerig.

Azt mesélik, Evant a világ körüli útjára is elkísérte a szerencse: valahányszor tengerre szállt, jó szél repítette a hajóját, és semmilyen vihar nem süllyeszthette el. A kis patak partján pedig, valahol Man szigetén, továbbra is teremnek az almafák, és piros szárazföldi tojásokat hullatnak a vízbe – így őrzik a halász és a sellő barátságának emlékét.

GYAKORLAT TESZÍ A MESTERT

PERZSA MESE

Élt egyszer régen egy nagy hatalmú király, úgy hívták: Bahrám Gur, vagyis Bahrám, a Vadszamár. Nem tiszteletlenségből nevezte számárnak a nép, sőt, még büszke is volt rá, hogy így emlegetik. Bahrám király szenvedélye ugyanis a vadászat volt, és különösen szeretett íjjal és nyíllal vadszamárra löni. Íjásztudományát olyan mesteri tökélyre fejlesztette, hogy bármilyen apró célpontot eltalált bármilyen távolságból, és ezzel a tudásával bizony nagyon szeretett hengegni is.

Történt egy napon, hogy Bahrám Gur kilovagolt vadászni, és magával vitte Fitnát, az egyik kedvenc udvarhölgyét. Fitna a tánc és a zene mestere volt, a vadászat egyáltalán nem szórakoztatta, sőt: rettenetesen sajnálta a sok állatot, akiket a király pusztán azért ejtett el, hogy az íjásztudományát fitogtassa. Bahrám minden lövés után az udvarhölgyéhez fordult, felvillantotta a mosolyát, és megkérdezte:

– Ugye, milyen kiváló lövés volt? Micsoda találat! Láttál már valaha nálam bámulatosabb íjászt?

Fitna egy darabig bólogatott, hiszen nem akarta a királyt magára haragítani. De nem véletlenül viselt olyan nevet, aminek jelentése: Lázadó, Szemtelen; végül mégiscsak megunt a kérkedést meg a lödözést, és eszébe jutott, hogy lehetetlen feladatot ad Bahrámnak, hátha akkor elmegy a kedve a mulatságtól. Édesen elmosolyodott hát, és így szólt:

– Fenség, valóban remek íjász vagy. Nem bánod, ha kihívás elé állítalak?

– Ugyan, miért bánnám? Nem tudsz olyan próba elé állítani, ami ne lenne könnyű a számomra! – vetette fel a fejét a király.

– Hát rendben van. Látod ott azt az antilopot, felség? Azt szeretném, hogy lödd át a hátsó patáját és az egyik szarvát – de ugyanazzal az egy nyílvesszővel!

Bahrám király összevonta a szemöldökét, és eltöprengett. Nyílvesszőt húzott elő a tegezből, az íj idegére illesztette, célzott, és lőtt. A nyílvessző az antilop mellett csapódott a földbe, felpattintott egy kavicsot, és a kavics pont az állat egyik fülét találta el. Az antilop erre felemelte a hátsó patáját, hogy megvakarja a fülét – és amint a patát a fejéhez emelte, Bahrám Gur kirepített egy második nyílvesszőt, és a patát az agancshoz szegezte vele.

A király kísérői hatalmas tapsban törtek ki a nem mindennapi találat láttán, Fitna azonban csak vállat vont, és sóhajtott egyet.

– Gyakorlat teszi a mestert!

Bahrám megdühödött a lány szavai hallatán.

– Micsoda? Hát nem láttad, milyen csodás lövés volt?! Még hogy a gyakorlat! Azt akarod talán mondani, hogy nem vagyok született tehetség?

– Csupán arra céloztam, felség, hogy ha valaki eleget gyakorol, bárminek a mesterévé válhat. Tiszteletre méltó dolog, de nincs ebben semmi különleges.

Bahrám arca kékült, zöldült a haragtól. Dühében ordítva parancsolta meg a kísézőinek, hogy vigyék ki Fitnát a kopár hegyek közé, és hagyják magára, pusztuljon el a vadonban. A szegény lányt ki is vitték lóháton a sziklás hegyoldalba, és magára hagyták.

Fitna addig bolyongott a hegyek között, míg egy kis falura bukkant. A helyi emberek befogadták, és elszállásolták egy lakótorony felső emeletén, ahová hatvan lépcsőfokon kellett felmászni. Amint a lány megszokta az új életet a faluban, és munkájával némi pénzt gyűjtött, vásárolt magának egy borjút. Hazavitte a lakótoronyhoz, a vállára vette, és felmászott vele a hatvan lépcsőfokon. Másnap reggel ismét a vállára vette a borjút, lejött vele a toronyból, és elvitte a legelőre, hogy jóllakjon, erősödjön. Este hazatértek, a lány a vállára vette a borjút, és ismét megmászta vele a hatvan lépcsőfokot.

Telt, múlt az idő. Elrepült négy teljes év. Bahrám, aki azt hitte, Fitna már rég meghalt a hegyek között, egy nap ismét vadászni indult, és hogy, hogy nem, a kis faluba vetődött. Fáradt, szomjas volt a sok lovaglástól, így aztán a kíséretével együtt megállt a kútnál pihenni. Ahogy az árnyékban üldögéltek, egyszerre csak bámulatos dolgot pillantottak meg: egy lefátyolozott hölgy egy méretes

ökröt hajtott haza a legelőről. Amikor egy lakótorony tövébe ért, a hölgy felkapta a vállára az ökröt, mint egy tollpihét, és felszaladt vele hatvan lépcsőfokon. A királynak a szája is tátva maradt a csodálkozástól. Rögtön szalajtott az egyik szolgáját, hogy tudakolja meg, ki a titokzatos, nagy erejű hölgy, és hogyan képes egy egész felnőtt ökröt a vállára emelni. A szolga azonban dolgavégezetlenül tért vissza:

– Életem-halálom, a hölgy azt üzeni, csakis felségednek hajlandó válaszolni a kérdésre, akkor, ha felséged személyesen odamegy a toronyhoz!

Bahrámot annyira emésztette a kíváncsiság, hogy odagyalogolt a torony tövébe.

– Itt vagyok hát! – kiáltott fel az emeletre. – Mondd, titokzatos hölgy, hogy lehet, hogy ilyen könnyedén egy egész ökröt a válladra tudsz emelni?

Amikor a hölgy meghallotta a király hangját, lejött a hatvan lépcsőfokon, és felemelte a fátylát: nem volt más, mint maga Fitna, Bahrám egykori udvarhölgye.

– Nem megmondtam, felség, hogy gyakorlat teszi a mestert? – kérdezett vissza mosolyogva. A király csak ámult és bámult, ahogy Fitna elmesélte neki, hogyan cipelte fel az ökröt mindennap hatvan lépcsőfokon; ahogy a borjú napról napra kicsit súlyosabb lett, Fitna is napról napra egy kicsit erősebb lett. Mire a történet végére ért, Bahrám királyt elöntötte a szégyen, amiért olyan méltatlanul bánt a lánnyal. El kellett ismernie, hogy igazat mondott, amikor a gyakorlat hatalmáról beszélt. Rögtön vissza is hívta a királyi udvarba, és feleségül vette. Fitnával

az oldalán bölcsebben, igazságosabban uralkodott, mint annak előtte – és többé nem fitogtatta a tehetségét azzal, hogy ártatlan állatokra lődözött.

Aki nem hiszi, járjon utána!

PARI HERCEGNŐ TÖRTÉNETE

KOREAI MÍTOSZ

Élt egyszer régen Koreában egy hatalmas király, aki már nagyon szeretett volna megházasodni. Ősi szokás szerint jövendőmondóért küldetett, és megkérdezte, melyik hónapban, melyik napon lenne a legszerencsésebb megtartania az esküvőt a hercegnővel, akit feleségül választott. A jövendőmondó hamarosan borús arccal tért vissza a királyhoz:

– Felség, választás előtt állsz: ha még idén megházasodsz, hét lányod születik majd. Ha vársz a jövő évig, akkor három fiad.

A király fiúgyereket szeretett volna, hogy legyen, aki örökli a trónját. A következő év azonban nagyon távolinak és bizonytalannak tűnt, így hiába próbált türelmes maradni, végül mégis úgy döntött, nem hallgat a jósok figyelmeztetésére, és megrendezi az esküvőt. Mielőtt az újév elérkezett volna, a király már boldog házasságban élt.

Nem telt bele sok idő, és megszületett a királyi pár első gyermeke, egy szép, egészséges kislány. Hamarosan követte egy második lány, majd egy harmadik. Valahányszor a felesége gyermeket várt, a király buzgón imádkozott, hogy fiút adjanak neki az égiek, de a jövőmondó szava beteljesedni látszott: lány lett a negyedik, ötödik, és hatodik gyerek is. A királynak ekkorra már fogytán volt a türelme. Csalódott volt, és dühös, hogy nincs fiú örököse. Amikor a királyné hetedszerre is várandós lett, a király mindennél buzgóbban fohászkodott, hogy a hetedik kisbaba fiú legyen – de dühében azt is hozzátette, hogy ha mégis lány lesz, a színét sem akarja látni. Nem sokkal a gyermek születése előtt különleges álmot látott, ami jó szerencsét és nagy jövőt jósolt, így egyre biztosabb volt benne, hogy ezúttal fia születik.

Amikor azonban elérkezett az idő, a királyné egy hetedik kislánynak adott életet. Amint a király meghallotta a hírt, rettenetes haragra gerjedt, és hiába könyörgött a felesége, kiadta a parancsot, hogy a gyereket tegyék egy jádéból faragott ládába, és a ládát hajítsák a tengerbe. Az égiek azonban nem hagyták elveszni az újszülöttet. Buddha parancsára a hullámokon hanykolódó jádeládát szarkák és varjak őrizték, míg végül egy teknős a hátára emelte, és kivitte a tengerpartra, ahol egy idős házaspár sétálgatott éppen. Mivel nekik nem volt gyerekük, boldogan ölelték magukhoz az ismeretlen újszülöttet, hazavitték, és nagy szeretettel nevelgették. A jádeládából és a drága pólyából látták, hogy csakis nemes kisasszony lehet, úgyhogy a Pari Kongdzsu nevet adták neki, ami Elhagyott Hercegnőt

jelent. Szerényen éltek, de Buddha jóvoltából mindig volt elég pénzük arra, hogy gondoskodjanak a kislányról.

Abban az évben, amikor Pari hercegnő tizenöt éves lett, az öreg király súlyos betegségbe esett. Hamarosan megbetegedett a királyné is, és az orvosok nem tudták, hogyan gyógyítsák meg őket. A királyi pár már a halálán volt, amikor az uralkodónak álmában egy kék ruhás alak jelent meg, és így szólt:

– A betegségeddel bűnhődsz, ó, király, amiért kegyetlenül elhajítottad magadtól a legkisebb lányodat! Addig nem gyógyulhatsz meg, amíg az a lány el nem megy a Nyugati Mennyei Királyságába, és nem hoz neked az Élet Vizéből.

Amint a király felébredt, rögtön futárokat menesztett birodalma minden zugába, hogy kutassák fel az elveszett hercegnőt. Hosszas keresgélés után a küldöttek rábukkantak a tizenöt éves lányra az öreg házaspár kunyhójában; amikor meglátták a jádeládát és a drága pólyát, amit az öreg szülők gondosan őriztek, rögtön tudták, hogy meglelték, akit keresnek. Pari hercegnőt a palotába kísérték, ahol apja, a király töredelmesen bocsánatot kért tőle, és könyörgött, hogy hozza el az Élet Vizét.

Pari hercegnő, látva a király és főleg a királyné szenvedését, úgy döntött, vállalkozik az utazásra. Hat nővére felöltöztette, feltarisznyálta az útra; Pari vasból készült csizmát öltött, vasbotot vett a kezébe, és nekiindult az ismeretlennek. Ment, mendegélt nyugat felé, míg egy magas, zord hegy állta útját. A hercegnő felkapaszkodott

éles sziklákon, fagyos ösvényeken, veszélyes kőgörgetegeken át egészen a hegy csúcsára. A csúcson két istenségre bukkant, akik épp egy *baduk* nevű táblajátékot játszottak. Pari hercegnő udvariasan meghajolt előttük.

– Elnézést kérek a zavarásért. Meg tudnák mondani nekem, merre találok a Nyugati Mennyei Királyságát?

A két istenség ügyet sem vetett a lányra; játszottak tovább. Pari még egyszer meghajolt.

– Elnézést, hogy alkalmatlankodom, de... meg tudnák mutatni, merre kell továbbmenni a Nyugati Mennyei Királyságába?

Az istenek továbbra sem válaszoltak. Teljesen elmerültek a játékban. Pari leült egy kőre, és türelmesen várakozott. Az istenek játéka hosszú napokon és éjszakákon keresztül zajlott; a lány fázott és éhezett a hegytetőn, de nem adta fel a várakozást. Végül az egyik játékos felkiáltott:

– Nahát, Északi Sarkcsillag barátom, úgy látom, jobb játékos lettél, mióta nem találkoztunk!

– Te pedig rosszabb, mint legutóbb, Déli Sarkcsillag barátom – nevetett a másik.

– Igaz, ami igaz, most legyőztél. De legközelebb én leszek a jobb! – vágott vissza a Déli Sarkcsillag. Összeszedték a játékot, és épp készültek felszállni az égbe, amikor megpillantották a türelmesen várakozó, didergő Pari hercegnőt.

– Hát te meg ki vagy, földi halandó, és hogy kerülsz ide?

– A király hetedik lánya vagyok, Pari hercegnő. Az Élet Vízéért indultam el a Nyugati Mennyei Királyságába. Kérem szépen, meg tudnák mutatni, merre menjek tovább?

– Veszélyes útra vállalkoztál, te lány! Ugyan miért?

– A szüleim betegek, és semmi más nem gyógyíthatja meg őket, csak az Élet Vize.

Az Északi Sarkcsillag szíve meglágyult a lány bátorságától, és már épp nyitotta a száját, hogy válaszoljon, amikor a Déli Sarkcsillag lepisszegte. A két istenség veszekedni kezdett, vajon elárulhatják-e egy halandónak a Nyugati Mennyeek titkát. Végül az Északi Sarkcsillag sóhajtván így szólt:

– Mi magunk nem mondhatjuk el, merre vezet az út. Kérdezd meg az öregembert, aki a hegy tövében szánt!

Pari megköszönte az útmutatást, és elindult lefelé a hegyről. Hamarosan találkozott egy öregemberrel, aki egy köves, gazos, kietlen földet készült felszántani.

– Kedves öregapám, meg tudná mondani, merre találom az utat a Nyugati Mennyeek Királyságába?

Az öreg felnézett, és összevonta a szemöldökét.

– És ugyan mit fizetsz, ha megmondom?

– Sajnos nincs pénzem... de szívesen vállalom akármilyen munkát fizetség gyanánt!

– Akkor szántsd fel ezt a földet!

Pari hercegnő rögtön nekiveselkedett a munkának. A talaj kemény volt, rögös, és tele kövekkel; irtózatosa munka volt ekét húzni benne. A lány izzadt és küszködött, de alig-alig haladt előre... ám egyszerre csak fény támadt, és egy pár ökör ereszkedett alá az égből. Pari befogta az ökröket az eke elé, és azok úgy kezdték húzni, mint forró kést a vajban. A kövek, rögök elporladtak előttük. Néhány perc alatt

felszántották az öregember egész földjét. Az öreg annyira megörült, hogy rögtön továbbirányította Pari hercegnőt:

– A következő hegyen túl találsz egy folyót, és a folyó partján egy öregasszonyt, aki ruhát mos. Kérdezd őt, merre menj tovább!

Pari hercegnő ismét nekivágott az útnak. Ment, mendegélt, megmászta a következő hegyet, leereszkedett a túlsó oldalán, és megtalálta az öregasszonyt, aki a folyó vizében a ruhákat súrolta.

– Kedves öreganyám, meg tudná-e mondani, merre vezet az út a Nyugati Mennyei Királyságába?

– Majd megmondom, ha ezeket a fekete ruhákat fehérre mostad! – felelte az anyóka, és Pari kezébe nyomta a szennyest. A hercegnő beleállt a folyó jéghideg vizébe, és mosta, súrolta a fekete ruhákat. Sokáig dolgozott, kisebesedett a keze, átfagyott a lába, de végül, amikor kiteregette a ruhákat, mind makulátlanul, fehérén ragyogtak. Az öregasszony elismerően bólintott.

– Látom, hogy tiszta a szíved, becsületes, szorgalmas lány vagy. Kövesd a folyót, elvezet a Nyugati Mennyei Királyságába!

Pari hercegnő elindult a folyó mentén. A folyó egyre szélesebb lett, a vize egyre tajtékosabb; rettenetes hullámokat vetett. A lány ment, mendegélt, míg egyszerre arany teknősök sorát látta kiemelkedni a folyó vad habjaiból: páncéljukkal hidat képeztek a túlpartra. Pari hercegnő óvatosan átlépegetett a teknős-hídon, és folytatta az útját. Ismét magas, zord hegyek közé ért; az ösvény olyan keskeny volt, hogy néha csak egyik lábát a

másik elé illesztve, a sziklafalhoz tapadva tudott araszolni a feneketlen, tüzes szakadékok mentén. Sziklákon mászott át, túskebozótokon küzdötte magát keresztül, míg végül egy csodás palota tárult a szeme elé: megérkezett a Nyugati Mennyei Királyságába.

A palota közepén csobogott az Élet Vizének forrása. Amikor azonban Pari hercegnő a közelébe ment, előlépett a forrás őrzője.

– Ki vagy, halandó, és mit keresel itt?

A lány elmesélte, honnan és miért jött, és alázatosan kérte az őrt, hadd merítsen a vízből beteg szülei számára. A harcos zordan nézett rá.

– Én vagyok a Fegyveres Őrző Isten. Az engedélyem nélkül senki sem meríthet az Élet Vizéből. Mondd, mivel tudsz fizetni a vízért?

– Nincs pénzem, amivel fizethetnék – vallotta be Pari hercegnő. – De szívesen elvégzek bármilyen nehéz munkát, amit csak rám bízhatnak!

– Hát legyen – bólintott az őrző istenség. – Akkor megparancsolom, hogy hordj tűzifát a palotába három éven keresztül!

Pari hercegnő rögtön nekilátott a munkának. A zord hegyek között nem volt egyszerű dolog száraz gallyakat, ágakat gyűjtögetni; messzire kellett mennie, éles sziklákon átmásznia, fagyos pusztaságokban keresgélnie minden egyes köteg tűzifáért. Esténként kimerülten, elcsigázottan tért vissza a palotába. Három éven keresztül hordta a tűzifát, míg egy napon az őrző istenség így szólt:

– A szolgálatod első része a végéhez ért. A következő feladatod az, hogy három éven át hordj vizet a palotába!

Pari hercegnő egy szóval sem panaszkodott. Fogta a vödröket, amiket a kezébe adtak, és elindult vizet hordani. Messziről, a hegy tövéből kellett felcipelni a súlyos vödröket a palotáig, naponta többször. A lány küszködött, izzadt, de hordta a vizet rendületlenül. Lassan eltelt három év. Egy nap az őrző istenség így szólt:

– A szolgálatod utolsó része következik, hercegnő. Három éven át a tüzet kell táplálnod itt a palotában, hogy soha ne aludjon ki!

Három éven át Pari hercegnő volt tehát a tűzhely őrzője. Éjjel-nappal figyelte a lángokat, adagolta a tűzifát, fújta a parazsat. Az idő csigalassúsággal telt, a lány szemét csípte a füst, az arcát megperzselték a lángok, de nem adta fel a munkát.

A kilenc esztendő alatt azonban történt valami más is: az őrző istenségnek egyre jobban megtetszett a bátor, kitartó Pari hercegnő, és a hercegnő is egyre jobban megszerette az Élet Vizének őrzőjét. Amikor letelt a tűzrakás három évének utolsó napja is, a fegyveres istenség feleségül kérte a lányt, és ő igent mondott. Összeházasodtak az Élet Vizének palotájában.

Néhány nappal később Pari hercegnő álmot látott: Buddha üzent neki, hogy a szülei hosszú betegség után a halálukon vannak. Pari megtöltötte a kulacsát az Élet Vizéből, és sietve indult hazafelé. Ezúttal könnyebb volt az út, mint odafelé menet, Pari ismerte a járást, és mintha az ösvény is szélesebb, egyenletesebb lett volna előtte.

Hamarosan megérkezett a zajló folyóhoz, átszaladt a teknősök hídján, és hazafelé vette az irányt. Mikor azonban a király városába érkezett, gyász és jajgatás fogadta: a király és a királyné halottak voltak.

Pari azonnal a palotába rohant, ahol a királyi pár már fel volt ravatalozva; körülöttük zokogott a hat idősebb hercegnő. Amikor meglátták Parit belépni, egyszerre kiáltottak rá:

– Ki vagy, te rongyos jöttment, és hogy mersz belépni a palotába?

– A húgotok vagyok, Pari hercegnő! Visszatértem a Nyugati Mennyei Királyságból!

– Hazudsz! A húgunk hosszú évekkal ezelőtt indult útnak, már rég halott lehet!

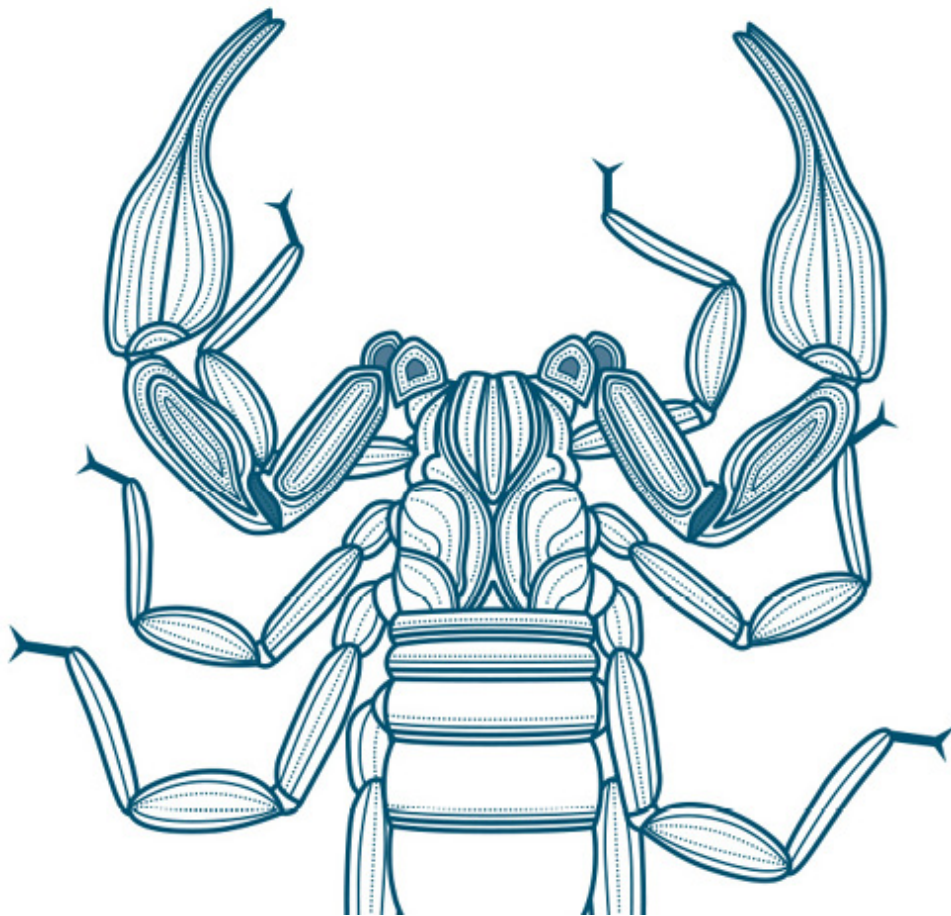
Pari azonban nem hagyta magát. Bár az örök megpróbálták visszatartani, áttört közöttük, a ravatalhoz rohant, és az Élet Vizét a szüleire locsolta. Az első cseppektől visszatért a király és a királyné arcába a szín; a másodiktól fellelegeztek; a harmadiktól kinyitották a szemüket. A gyász öröme változott, ahogy felültek a ravatalon, és magukhoz ölelték a legkisebb lányukat.

– Drága lányom, hogyan hálálhatnám meg, hogy megmentettél minket? – kérdezte a király. – Mit kívánsz? A fele birodalmam, az összes kincsem...?

– Nem kérek ilyesmit, felséges atyám – felelte Pari alázatosan. – Az Élet Vizének palotájában férjhez mentem, ott van az otthonom, ott fog élni a családom is. Tőletek csak annyit kérek, gondoskodjatok öreg nevelőszüleimről, és áldozatok nekem rizst, amikor imádkoztok. Cserében én

kísérem majd a halottak lelkeit, hogy biztonságban megérkezzenek a Mennyei Királyságába!

Pari hercegnő visszatért a férjéhez a Nyugati Mennyei Királyságába. Boldogan éltek együtt, hét gyermekük született. Pari lett a sámánok istennője, a lelkek kísérője, hét gyermeke pedig a holtak birodalmának őrzői. Azóta is az ő történetét mesélik a sámánok, hogy megmutassák az utat a lelkeknek a Mennyei Királyság felé: a bátor és kitartó Pari hercegnő nyomában kell járniuk.

A BAZSALIKOMLÁNY

PUERTO RICO-I MESE

Élt egyszer régen egy szegény asztalos, akinek volt három csoda szép lánya: Carmen, Mária és Pepita. Kis házuk előtt csinos kertet művelt a három lány, a kertre nyíló ablak párkányán pedig ragyogó zöld bazsalikom nőtt egy virágládában. Mindhárom lány eladósorban volt már, így minden reggel öntözgették a bazsalikomot, és közben nézegették az utcán járó legényeket.

Történt egy napon, hogy elsétált a ház előtt az ország királya. A király fiatal, jó kedélyű fickó volt, aki mindenhová bedugta az orrát, mindenkivel váltott néhány szót... és különösen szenvedélyesen szerette a találós kérdéseket, rejtvényeket, szócsatákat. Amikor meglátta a szépséges Carment, aki éppen a bazsalikomot öntözgette, átkiabált a kerítésen:

– Szépséges szép lány, mondd nekem: a bokrokon levél hány terem?

Carmen felismerte a királyt, és úgy megriadt a kérdéstől, hogy becsapta az ablakot, és elbújt.

Másnap reggel Mária öntözgette a bazsalikomot, amikor a király ismét arra járt.

– *Szépséges szép lány, mondd nekem: a bokrokon levél hány terem?*

Mivel hirtelenjében nem tudott mit válaszolni az uralkodónak, Mária is elmenekült, szégyenében pirulva, mint a nővére. A következő reggelen Pepita könyökölt az ablakban. A király ismét megállt a ház előtt.

– *Szépséges szép lány, mondd nekem: a bokrokon levél hány terem?*

Pepita gondolkodás nélkül vágott vissza:

– *Előbb arra felelj nékem: hány csillag ragyog az égen?*

A király annyira meglepődött, hogy semmi okos válasz nem jutott az eszébe. El is szégyellte magát, hogy a lány kifogott rajta, és elhatározta, hogy visszavág neki. Másnap reggel cukorkaárusnak öltözött, és ismét megjelent a ház előtt.

– Cukorkát tessék! Cukorkát vegyenek!

Carmen és Mária szégyenkezve bújtak a házba, de Pepita, aki nagyon szerette az édességet, előjött cukrot venni. Ahogy a különféle cukorkákkal teli láda fölé hajolva válogatott, a király lopva viszketőport szórt a ruhája nyakába. Pepita alig tért vissza a házba, szörnyen viszketni kezdett mindene. Nem győzött vakarózni, kiforgatta a ruháit, és hangosan panaszkodott:

– Jaj, apám, megbolhásodtam! Úgy csípnek a bolhák, hogy majd megőrülök!

Carmen és Mária nem győztek kuncogni. Pepitának bizony többször is meg kellett fürdenie, mire elmúlt a

viszketőpor hatása. Másnap reggel a király már korán ott állt az ablak alatt, és leste, mikor bukkan fel a lány bazsalikomot öntözni.

– *Szépséges szép lány, mondd nekem: a bokrokon levél hány terem?*

– *Előbb arra felelj nékem: hány csillag ragyog az égen?*

A király elvigyorodott.

– *Majd ha erre felelsz bátran: hány bolhád van valójában?*

Pepita rájött, hogy megtréfálták, elpirult, és hirtelen nem jutott az eszébe csattanós válasz. A király vidáman fütyörészve tért haza... a lány pedig elhatározta, hogy visszaadja neki a kölcsönt.

A király azonban nem bukkant fel a következő napon, sem azután. Nem sokkal később híre jött, hogy betegen fekszik a palotában. Pepita érkezettnek látta az időt, hogy megtréfálja. Fekete köpenybe öltözött, fehér maszkot tett az arcára, kaszát ragadott, és a család csacsijával megjelent a palota kapujában, pont a király ablaka alatt.

– Készülj, király, jöttem a lelkedért! – dörögte mély, zengő hangon.

Kinézett a király az ablakon, és elsápadt. Azt hitte, tényleg a Halál áll az ablak alatt. Rögtön könyörögni kezdett, hogy ő még szeretne élni, hiszen olyan fiatal... addig-addig esedezett, míg a Halál bólintott egyet.

– Hát, rendben van. Nyerhetsz magadnak egy kis időt... ha megcsókolod a szamaram fenekét. Minden csókért egy évet adok neked.

Le is jött rögtön a király a szobájából, és sok-sok csókot nyomott a csacsi tomporára. Biztos akart lenni benne, hogy

jó sokáig fog élni. Pepita hazament, és hamarosan a király is meggyógyult; pár nappal később már ismét a kerítésnél volt, hogy incselkedjen a lánnyal.

– *Szépséges szép lány, mondd nekem: a bokrokon levél hány terem?*

– *Előbb arra felelj nékem: hány csillag ragyog az égen?*

– *Majd ha erre felelsz bátran: hány bolhád van valójában?*

Pepita bájosan mosolygott vissza a bazsalikomágyás felett.

– *Várom, felség, hogy erre felel-e: hány évet ér a számár feneke?*

Elvörösödött erre a király szégyenében; egy szót sem tudott kinyögni. El kellett ismernie, hogy Pepita bizony alaposan megtréfálta. Mire hazaért a palotába, már nem is a dühtől volt vörös, hanem a szerelemtől: jót mulatott magán, és a szíve mélyén tudta, hogy egy ilyen okos, éles eszű lányból remek királyné lenne. De azért még meg akarta tréfálni egyszer. Üzenetet küldött hát az asztalosnak, hogy küldje el a legkisebbik lányát a palotába... de Pepita ne jöjjön se ruhában, se meztelenül, és ne jöjjön se gyalog, se lóháton. Emésztette magát a szegény asztalos, hogy hogyan teljesítse a kérést; végül elmondta Pepitának, mit kíván a király. Pepita erre se szó, se beszéd levetkőzött, betekerte magát egy halászhálóba, aztán a csacsi nyakába ült, és így ment egyenesen a királyhoz, se ruhában, se meztelenül, se gyalog, se lóháton.

A király nagyot nevetett, amikor meglátta az okos lányt, és ott helyben meg is kérte a kezét. Boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

VÉN RINGYRONGY

FRÍZ MESE

Élt egyszer régen egy király, akinek volt egy szépséges lánya. Amikor a királylány felnőtt, az apja építtetett egy irdatlan magas üveghegyet, és kihirdette, hogy a lányt csak az veheti feleségül, aki megmássza a hegyet anélkül, hogy visszacsúszna. Sokan próbálkoztak, de senkinek sem sikerült a lehetetlen feladat. Volt azonban egy királyfi, aki nagyon szerette a lányt, és a lány is őt. Amikor jelentkezett a királynál, hogy kiállná a próbát, a király neki is ugyanazt mondta: az övé a menyasszony, ha megmássza a hegyet. A királylány, mivel szerelmes volt a fiúba, elhatározta, hogy vele együtt mászik, hiszen ketten együtt könnyebben feljutnak a hegycsúcsra, mint egyedül! Nekivágtak hát közösen az útnak. A királylány minden lépésnél segítette a királyfit. Azonban hogy, hogy nem, egyszerre csak a lány csúszott meg, bezuhant egy szakadékba, és az üveghegy összezárult felette. Hiába kiáltozott utána a királyfi, hiába kerestette az apja égen-földön, senki sem akadt nyomára.

A királykisasszony az üveghegy gyomrába, egy barlangba zuhant. A barlangban egy vénember élt, hosszú szürke szakállú. Amikor a lány elébe pottyant, az öreg így szólt:

– Mostantól a szolgám leszel! Ha élni szeretnél, főzöl, mosol, megveted az ágyamat, különben jaj neked!

Szegény királylány mit tehetett mást, szót fogadott a nagy szakállúnak. Az öreg minden reggel elővett a zsebéből egy létrát, a falnak támasztotta, felmászott rajta, és eltűnt egy kis ajtón keresztül. A létrát is magával vitte, így a lány nem tudott megszökni; estig végezte a házimunkát a barlangban, amikor az öreg visszajött, és mindig egy-egy zsák aranyat és ezüstöt hozott magával. Így teltek-múltak a napok, hetek, hónapok. A királylány remélte, hogy valaki kiszabadítja majd, de mivel senki sem tudta, mi lett vele, hiába várt a megmentőjére. Múltak az évek, a királylányból öregasszony lett, és még mindig a hosszú szakállú öregnél szolgált. Az öreget csak úgy hívta, Vén Ringyrongy, aki erre cserébe Töpörödött Asszonyságnak nevezte őt.

Egy napon aztán, amikor Vén Ringyrongy szokás szerint távol volt, a királylány megunta a várakozást, és elhatározta, hogy megszökik. Kitakarított, vacsorát főzött, elmosogatott, és megvetette az ágyat; majd eltorlaszolt ajtót-ablakot, csak egy ablaknyílást hagyott szabadon, aminek zsinórt kötött a kilincsére. A zsinór végével a kezében leült, és várt. Hamarosan jött is haza Vén Ringyrongy, de az ajtót zárva találta.

– Töpörödött Asszonyság, engedj be!

– Nem engedlek!

*Itt állok, Vén Ringyrongy, tizenhét rőfös szakállam,
fáradt kezem-lábam, Töpörödött Asszonyság,
mosogass el!*

– Már elmosogattam!

*Itt állok, Vén Ringyrongy, tizenhét rőfös szakállam,
fáradt kezem-lábam, Töpörödött Asszonyság, ágyazz
be!*

– Már beágyaztam!

*Itt állok, Vén Ringyrongy, tizenhét rőfös szakállam,
fáradt kezem-lábam, Töpörödött Asszonyság, engedj
be!*

– Nem engedlek!

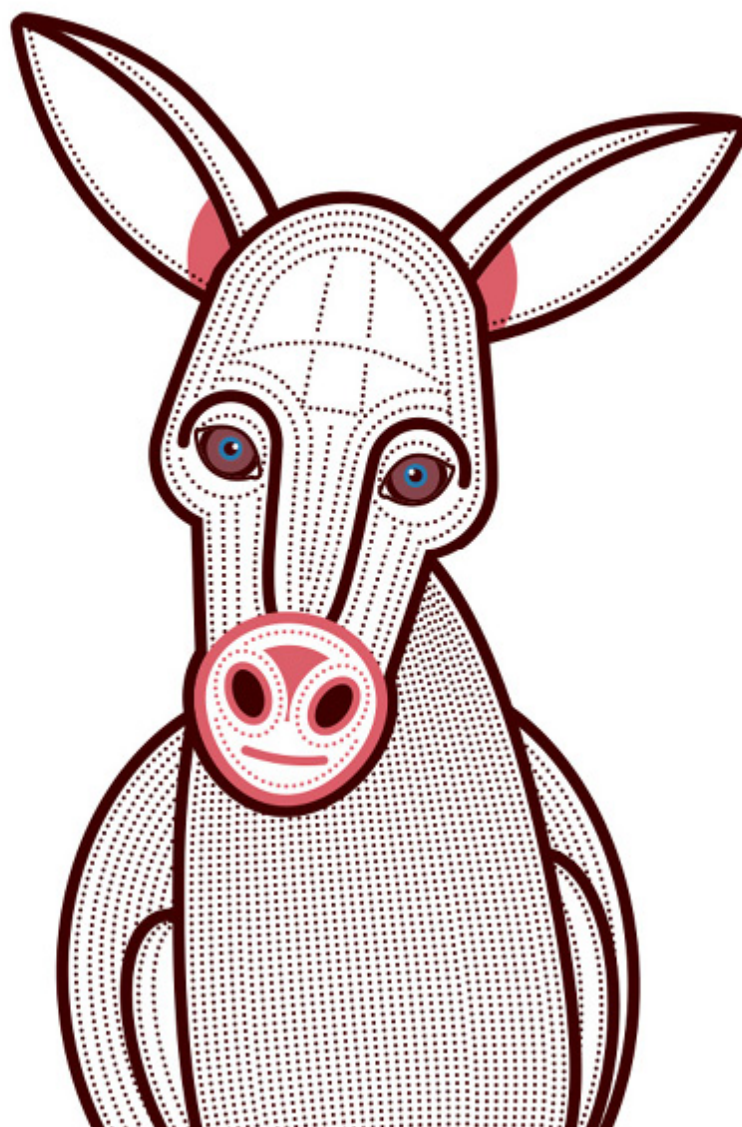
Megharagudott erre Vén Ringyrongy, megpróbált az ablakon bemászni. Kinyitotta az ablakot, és bedugta rajta először a tizenhét rőfös szakállát; amikor a szakáll benn volt, a királylány meghúzta a zsinórt, és puff, rácsapta az ablakot a szakállra.

– Töpörödött Asszonyság, engedj el!

– Addig nem mész sehová, amíg meg nem mondom, hol találom a létrádat!

Vén Ringyrongy először nem akarta elárulni a titkot – de amikor rájött, hogy másképp nem szabadul, engedett a királylánynak. A lány hosszú kötelet kötött az ablakra, vette a létrát, és kimászott rajta a hegy tetejére. Amikor már biztonságban volt, meghúzta a kötelet, és elengedte Vén Ringyrongy szakállát.

Volt nagy csodálkozás, és még nagyobb öröm a királyi udvarban, amikor a királylány hazatért. Az apja darabokra törette az üveghegyet ott, ahol a lánya mutatta neki; a katonák megtalálták a barlangot, végeztek Vén Ringyronggyal, és az összes kincsét a palotába hordták. A királyfi, aki hosszú évek óta várt a kedvesére, és búsult utána, boldogan ölelte magához a királylányt, és még aznap össze is házasodtak. A vén király megkönnyebbülten tette le végre az uralkodás terhét, és átadta nekik a trónt. Boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

RONGYOSKA ÉS A BOSZORKÁNYOK

NORVÉG MESE

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király és egy királyné, akiknek nem született gyermekük. Búsultak, bánkódtak sokat emiatt; a királyné panaszkodott, hogy a palota üresen kong, nem tölti meg vidám gyerekkacaj. Ha járták az országot, mindkettőjük szeme megakadt minden játszadozó csöppsen; még amikor azt hallották, hogy valaki szidja a fiát-lányát, mert rossz fát tett a tűzre, akkor is összeszorult a szívük, hogy náluk nincs, akinek a csínytevésein bosszankodhatnának. Addig-addig vágyakoztak gyerek után, míg végül elhatározták, hogy örökbe fogadnak egy árva kislányt, és sajátjukként nevelik fel. Rögtön vidámabb lett az élet a palotában: volt már csínytevés, gyerekkacagás is bőségesen.

Történt egy napon, hogy a kislány a kertben játszadozott egy aranyalmával, amikor arra járt egy koldusasszony a lányával. A két gyerek rögtön megtetszett egymásnak, gurigázni, dobálózni kezdtek az aranyalmával,

és olyan hangosan nevettek és tréfálkoztak, hogy felhallatszott a királyné ablakáig. A királyné kinézett, és látta, hogy a lánya egy rongyos koldussal játszadozik, megkopogtatta hát az ablakot, és intett neki, hogy jöjjön fel a kertből. A királylány kézen fogta a kolduslányt, és együtt szaladtak fel a lépcsőkön.

– Nem illik, hogy egy koldussal játszogass! – korholta a királyné a gyereket, ám ekkor megszólalt a kolduslány:

– Ha felséged tudná, hogy az én anyám mire képes, nem beszélne így rólam!

– Ugyan mire képes a te anyád?

– Arra, hogy aki gyerekre vágyik, annak teljesíti a kívánságát!

Hitte is a királyné, meg nem is, hogy a lány igazat beszél, de feléledt a szívében a remény, hogy még több gyereke lehetne. Szalajtott a szolgálóit, hogy hozzák fel a palotába a koldusasszonyt is.

– Tudod-e, hogy mit beszél rólad a lányod?

– Honnan tudnám?

– Azt mondja, hogy aki gyerekre vágyik, annak teljesít a kívánságát!

– És ugyan felséged miért hallgat egy kolduslány fecsegésére? – vont vállat a koldusasszony, és kifordult a szobából. A királyné dühében utána akarta kergetni a lányát is, de az nem mozdult.

– Hívassa vissza felséged, és vendégelje meg! Akkor majd elmondja az igazat!

A királyné visszahívatta a koldusasszonyt, megterítettetett neki, és traktálta étellel, itallal, amíg jobb kedvre nem derült. Végül, jóllakva és megenyhülve, így szólt az asszony:

– Felségednek nem kell mást tennie, mint este behozatni két tál vizet, és megfürdeni bennük. A vizet aztán öntse az ágya alá. Reggelre két virág nő majd belőle, egy szépséges és egy csúnya. A szépséges virágot egye meg, de a csúnyához ne nyúljon!

A királyné gazdagon megjutalmazta a koldusasszonyt, és úgy tett, ahogy mondta. Másnap reggelre valóban két virágot talált az ágy alatt; az egyik ronda volt, és gyűrött, a másik pedig gyönyörű és illatos. A királyné megette a szép virágot, és annyira ízlett neki, hogy nem bírta ellenállni: megette mellé a másikat is. Teltek, múltak a hónapok, és érezte, hogy hamarosan gyereke születik. Amikor azonban eljött az idő, a bábák és ápolók majd hanyatt estek a döbbenettől: a királynénak rettenetesen csúnya lánya született, aki kecskén lovagolva jött a világra, és egy fakanállal hadonászott.

– Itt vagyok, megjöttem, édesanyám! Ne aggódj, jön a húgom is utánam!

És valóban, a királynénak ikrei születtek: a második lány pont olyan csoda szép és finom vonású volt, mint az első virág az ágy alatt. A királyi pár nem is lehetett volna boldogabb. A három lány megszerette egymást, hiába volt kettő szép, a harmadik pedig csúnya. Őt csak Rongyoskának hívta mindenki, mert egy rongyokból,

holtokból varrt csuklyát hordott a fején, és sohasem volt hajlandó levenni azt. Kicsit szégyellte a királyi család a furcsa, kecskén lovagló, fakanállal hadonászó Rongyoskát, de a két testvére szerette, és sohasem lehetett látni egyiket a másik kettő nélkül.

Teltek, múltak az évek, a lányokból felnőtt hajadonok váltak. Egyszer aztán karácsony éjszaka rettenetes zaj rázta meg a palotát. Rongyoska kíváncsian nézett az anyjára.

– Édesanya, mi ez a nagy ricsaj a folyosón?

– Ne törődj vele, lányom, maradj csak itt benn a szobában!

Rongyoska azonban ettől csak még kíváncsibb lett, és nyaggatni kezdte az anyját, hogy árulja el, honnan jön a zaj.

– Biztosan boszorkányok mulatnak a folyosón – sóhajtott a királyné. – Ilyenkor karácsony éjjel azt tesznek, amihez kedvük van. Ha nem háborgatjuk őket, reggelre eltűnnek.

– De én látni akarom a boszorkányokat! – pattant fel erre Rongyoska, és már indult is az ajtó felé a fakanálát suhogtatva. – Majd adok én nekik, a mi palotánk folyosóin mulatozni! Zárjátok be mögöttem az ajtót jó szorosan!

Azzal a lány kivonult a szobából, és szétcsapott a boszorkányok között. Zúgott a fakanál, Rongyoska kiabált, ahogy a torkán kifért, és akkora fejetlenség támadt a folyosókon, hogy zengett az egész palota. A nagy ricsajra kíváncsi lett Rongyoska ikerhúga is, míg végül egy óvatlan pillanatban résnyire nyitotta az ajtót, és kilesett rajta. Bár

ne tette volna! Az egyik boszorkány, futtában Rongyoska és a fakanál elől, lekapta a lány fejét, és borjúfejet varázsolt a helyére. A kiráylány letottyant a padlóra, és rémületében bögni kezdett.

– Nem megmondtam, hogy zárjátok be az ajtót?! – csettintett a nyelvével Rongyoska, amikor az utolsó boszorkányt is kiebrudalta a palotából, és észrevette, mi történt a húgával. – Most nézzétek meg, mi lett belőle!... Na, sebjaj, majd én helyre teszem a dolgot.

Rongyoska megparancsolta, hogy szereljenek fel neki egy királyi vitorlást, bőséges rakománnyal – de azt már nem hagyta, hogy legénységet is adjanak hozzá. Maga szállt hajóra a húgával, maga állt a kormányhoz, és elvitorláztak kettesben az ismeretlenbe. Addig hajóztak, míg meg nem érkeztek a világ végén a boszorkányok birodalmába. Ott aztán Rongyoska partra szállt, meghagyta a húgának, hogy vigyázzon a hajóra, felpattant a kecskéje hátára, és elindult fel a hegyre, amelynek tetején a boszorkányok palotája magasodott. Ahogy a palota körül ólálkodott, az egyik ablakpárkányon megpillantotta a húga fejét. Nosza, beugratott a kecskével a palotába, végigvágatott a folyosókon, felkapta az ablakból a fejét, és menekült, ahogy bírt. Amint a boszorkányok észrevették, mi történt, viharfellegetként zúdultak utána, rikácsolva, átkozódva. Rongyoska azonban nem rémült meg tőlük; suhogott a fakanál jobbra-balra, záporoztak az ütések. Rúgott-harapott a kecske is, öklelte a boszorkányokat, míg végül sikerült visszamenekülniük a

hajóra. Amint vitorlát bontottak, Rongyoska levette a húga borjúfejét, és visszatette a helyére az igazit.

A két testvér boldogan vitorlázott tovább, és hogy, hogy nem, egy idegen birodalomba tévedtek. A birodalom felett egy özvegy király uralkodott, akinek egyetlen legény fia volt. Amint kikötött náluk az idegen hajó, szolgákat menesztettek, hogy nézzék meg, ki utazik a fedélzeten. A szolgák döbbenetesen találták szembe magukat Rongyoskával, aki a kecskéjén lovagolva, fakanalat suhogtatva köszöntötte őket, és kérdezték, van-e rajta kívül más utas is a hajón.

– Van ám, a húgom! Az én felelősségem vigyázni rá, nem engedem meg akárkinek, hogy a közelébe menjen. Ha a királyotok látni akarja, jöjjön ő maga!

A szolgák vitték a hírt a királynak, az pedig kíváncsian ment le a kikötőbe találkozni a különös testvérpárral. Amint aztán megpillantotta Rongyoska hűgát, rögtön megtetszettek egymásnak. A király meghívta mindkettejüket a palotájába, és nem telt bele sok idő, míg megkérte a szépséges királylány kezét. Rongyoska hűga azonban határozottan nemet mondott.

– Addig nem adom a kezem senkinek, amíg a testvérem is be nem házasodik a királyi családba. Úgy illik, hogy egyszerre menjünk férjhez!

Mit volt mit tenni, a király kérlelni kezdte a fiát, hogy vegye Rongyoskát feleségül. A királyfi rémülten tiltakozott: ő ugyan nem veszi feleségül a kecskén lovagló, fakanalat suhogtató, rongyos csuklyás boszorkányfajzatot!

De az apja addig kérlelte, addig könyörgött, hogy a menyasszonya nem hajlandó hozzámenni, amíg Rongyoska is meg nem házasodik, hogy mit volt mit tenni, szegény királyfi beleegyezett a dologba. Az egész birodalom készülődni kezdett a kettős esküvőre.

Az esküvő napján mind együtt vonultak a templomba. Elöl hajtott aranyos hintóban a király és a menyasszonya; olyan ragyogóan szép volt a királykisasszony, hogy mindenki összegyűlt megcsodálni. Hát láttak is csodát: a királyi pár után kocogott Rongyoska a kecskéjén, fakanállal a kezében, és mellette lovagolt a vőlegénye, a királyfi, aki olyan arcot vágott, mintha esküvő helyett temetésre menne. Egy szót sem szólt egész úton.

– Miért nem beszélsz hozzám? – kérdezte egyszer csak Rongyoska.

– Ugyan, miről beszélgessek veled? – fújt morcosan a királyfi.

– Megkérdezhetnéd például, hogy miért lovagolok ezen a ronda kecskén.

– Miért lovagolsz azon a ronda kecskén?

– Miféle ronda kecskén? – vigyorgott Rongyoska. – Hiszen ez a világ legszebb paripája!

Amint ezeket a szavakat kimondta, a kecske valóban táncoló, tüzes paripává változott. A királyfi életében nem látott még csodálatosabb állatot. Egy darabig megint némán lovagoltak egymás mellett, míg Rongyoska ismét megszólalt.

– Miért nem kérdezed meg, miért cipelem magammal ezt a nyamvadt fakanalat?

– Miért cipeled magaddal azt a nyamvadt fakanalat?

– Miféle fakanalat? – kuncogott a lány. – Hiszen ez egy ezüstlegyező! – És valóban, amint kimondta a szavakat, a fakanál csoda szép, csipkés ezüst menyasszonyi legyezővé változott a kezében. A királyfi elnémult a csodálkozástól.

– Miért nem kérdezed meg, miért hordom ezt a rongyos csuklyát? – noszogatta tovább Rongyoska.

– Miért hordod ezt a rongyos csuklyát?

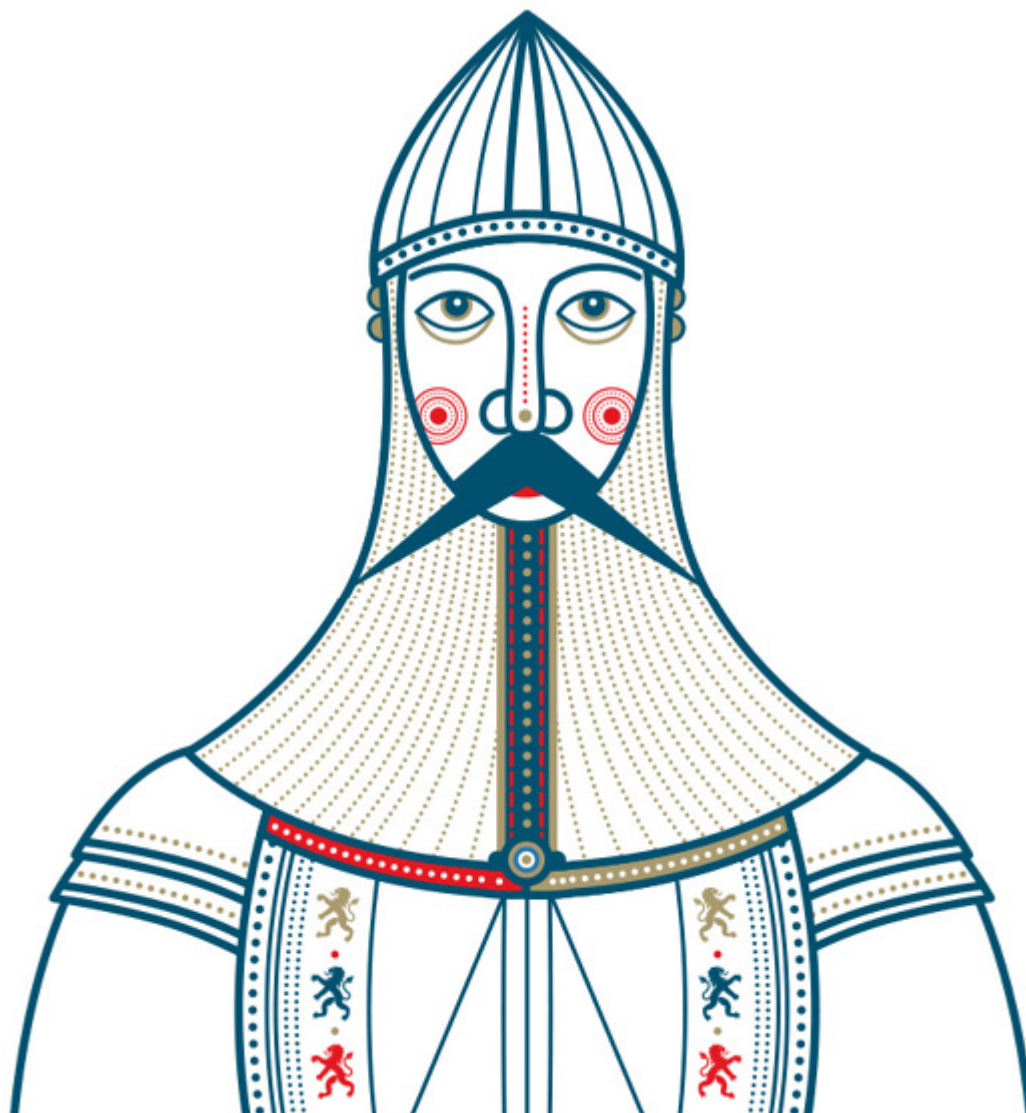
– Miféle csuklyát? – kacagott Rongyoska. – Nem látsz a szemedtől? Hiszen ez egy aranykorona! – És valóban, a csuklya helyén abban a pillanatban már aranyosgyémántos királynői korona ragyogott. A királyfi kerekre nyílt szemekkel bámulta a menyasszonyát.

– Na. Kérdezd már meg, miért vagyok ilyen csúnya! – noszogatta Rongyoska gyengéden.

– Miért vagy ilyen csúnya? – hebegte a királyfi.

– Én, csúnya? A húgom szép, de én tízszer szebb vagyok! – nevetett fel erre a lány. És valóban: abban a pillanatban olyan gyönyörű királykisasszonnyá változott, hogy az egész esküvői kíséret majd megvakult bele. Erre már a királyfi is elnevette magát; az út hátralévő részét vidám beszélgetéssel, tréfálgatással töltötték. Mire megérkeztek az esküvőre, a vőlegénynek már eszébe sem jutott nemet mondani a házasságra, annyira megkedvelte az éles eszű, éles nyelvű, gyönyörű menyasszonyt. A királyi család

megülte a kettős lakodalmat, és mindannyian boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

MINNE HERCEGNŐ

NÉMET LEGENDA

Élt egyszer régen egy római császár, akit Dietwartnak hívtak. Gazdag volt, és hatalmas; Róma felett uralkodva megvolt mindene, amit csak kívánhatott. Egy napon elhatározta, hogy ideje megházasodnia. Mivel hallott róla, hogy Ladmer királynak, Westenmer urának van egy szépséges szép lánya, Minne hercegnő, követeket küldött, hogy kérjék meg a lányt számára feleségül. Ladmer király visszaüzent, hogy támogatja a házasságot, és hálásan köszöni a császár ajánlatát – ám ha őfelsége feleségül kívánja Minne hercegnőt, legyen szíves személyesen Westenmerbe látogatni, hogy meggyőződjenek róla, a lánynak is van-e kedve a házassághoz. Dietwart elcsodálkozott a szokatlan üzeneten – császárként nem szokta meg, hogy ugráltassák –, de annyira kíváncsi volt a híres hercegnőre, hogy útnak indult a kíséretével együtt.

Ladmer király nagy örömmel és pompás ünnepséggel fogadta a császárt. Dietwart gondolta, hogy megráfálja a

hercegnőt. A saját díszes ruháit ráadta egy szolgájára, ő pedig ugyanolyan ruhát vett fel, mint a testőrei, és leült közéjük a lakomaasztalhoz. Amikor azonban a szépséges Minne hercegnő belépett a terembe a boroskancsóval a kezében, éles szemének egyetlen pillantásával megtalálta az igazi császárt, és az ő poharába töltött a borból először. Dietwart látta, hogy a lány nemcsak szép, de okos is.

Aznap este a lakoma végeztével Ladmer király magához intette a lányát, és megkérdezte, mi a véleménye Dietwart császárról.

– Daliás és udvarias, azt látom – felelte Minne hercegnő megfontoltan. – És nincs nála hatalmasabb uralkodó a földön. De még alig ismerem, hiszen csak ma találkoztunk! Látni akarom, milyen ember valójában, mielőtt igent mondanék a kérésére. Nem szeretnék olyan férfihoz feleségül menni, akit nem a szívem szerint választok, hogy aztán boldogtalanul éljem le az életem, messze az otthonomtól. Tartsuk még itt a császárt néhány napig, hadd ismerjem meg jobban!

Másnap reggelre Ladmer király vadászatot hirdetett a vendégek szórakoztatására. Az erdőben túlságosan elszaporodtak a szarvasok, ezért ideje volt, hogy megritkítsák őket. Dietwart legnagyobb megdöbbenésére a gyülekezőre megjelent Minne hercegnő is, lóháton, férfiruhában, íjjal és lándzsával felfegyverkezve.

– Micsoda dolog ez, hogy egy király lánya férfiruhába öltözik, és vadászni megy?! – méltatlankodott a császár. – Nálunk, Rómában nemes hölgyek nem tesznek ilyet. A

hímzés való egy nemes kisasszony kezébe, nem a fegyver. Lehet, hogy inkább a saját birodalmam hercegnői között kellene feleséget keresnem...

– Márpedig én szeretek lovagolni – felelte Minne hercegnő szemrebbenés nélkül. – És a nyílveesszőim ugyanolyan jól repülnek, mint a férfiakéi!

Mit volt mit tenni, a császárnak túrníe kellett, hogy a lány is velük tartson. Hamar kiderült, hogy Minne igazat mondott. Éles szemű íjász volt, nyilai gyorsan és pontosan találtak célba, és a legfürgébb vadat is le tudta teríteni. Dietwartnak el kellett ismernie, hogy Minne hercegnő remek vadász – és azt is, hogy jól érzi magát a társaságában, az erdőben kalandozva. A császár és a hercegkisasszony megkedvelték egymást.

Már délutánra járt az idő, amikor Minne egy nyílveesszője megsebzett egy szarvast. A hercegnő üldözőbe vette a prédáját, és egyre beljebb került az erdőbe, maga mögött hagyva a kíséretét. Egyszerre csak a vadászkutyák csaholása vonításba csapott át – és az erdő sűrűjéből szarvas helyett egy rettenetes sárkány rontott elő!

Minne hercegnő nyilat nyíl után repített a sárkány felé, de mindegyik lepattant a szörnyeteg pikkelyeiről, csak az utolsó nyílveesszővel sikerült sebet ejtenie rajta. Azonban ahogy a sárkány felüvöltött a fájdalomtól, a hercegnő lova megbokrosodott, ledobta úrnőjét a hátáról, és elmenekült. Minne hercegnő fegyvertelenül állt szemben a szörnyeteggel... ám ebben a pillanatban futva érkezett Dietwart császár a testőreivel, és együtt támadtak a

tomboló sárkányra. Roppantak a lándzsák, szálltak a nyílveesszők, előkerültek a kardok. A kemény pikkelyeken elcsúszott minden fegyver, a testőrök egy része elmenekült, mások megsebesültek, míg végül már csak Dietwart maradt talpon. A szörnyeteg karmai végigszántottak a mellkasán, ám abban a pillanatban sikerült a lándzsáját a sárkány tátott szájába döfnie. A sárkány szájából áradó tűz megégette, mérge átította a fiatal uralkodót, és a szörnyeteg, ahogy kiszenvedett, rázuhant Dietwartra. Mire Minne hercegnő kirángatta a sárkány teteme alól, mindenki azt hitte, hogy halott.

Dietwart császár napokig lebegett élet és halál között. Néha felébredt; olyankor látta, hogy a kastély egy szobájában fekszik, tiszta fehér ágyon. Időről időre felbukkant a király orvosa, hogy ápolja a sebeit... de néha mintha valaki más is lett volna az ágy mellett. Olyankor a fiatal császár hús kezeket érzett a mellkasán, amik kicserélték a kötéseit, és gyógyírral kengették a sebeit. Így ment ez nap nap után, míg végül egy reggel Dietwart magához tért, és felült.

– A császár életben van! – futott szét a hír a palotában. Rögtön jött is a királyi orvos, hogy megvizsgálja a sebeket és a kötéseket. Dietwart köszönetet mondott neki, amiért megmentette az életét.

– Ne nekem köszönje, felség – mosolygott az orvos. – Minne hercegnő ápolta felségedet mindennap. Az édesanyjától örökölt egy titokzatos gyógyírt, amit csak a

legsúlyosabb esetekben használhat... és csak olyasvalakin, akit szeret.

– Akit szeret? – derült fel Dietwart arca az utolsó szavakra.

Nem sokkal később meg is tartották Minne hercegnő és Dietwart császár esküvőjét. A lakomaasztal közepén a sárkány egyik hatalmas agyara volt a dísz. A boldog pár visszatért Rómába. A legenda szerint negyvennégy gyerekük született... hogy ez igaz-e, vagy sem, azt senki sem tudja. Az viszont igaz és való, hogy Minne hercegnő élete végéig jobban szerette a vadászatot a hímezgetésnél!

MALEI UTAZÁSA

CSUANG (KÍNAI KISEBBSÉGI) MESE

Réges-régen, az idők kezdetén csuang földön csak hírből ismerték a napot. Az emberek tudták, hogy valahol létezik a ragyogó, fényt adó égitest, de az ő földjük örök sötétségben raboskodott. Nem volt nappal, csak éjszaka, nem volt, ami meleget és fényt hozzon az emberek életébe. A sötétség leple alatt mindenféle ragadozók, rettenetes bestiák ólálkodtak az emberek házai körül. Ebben a hideg, nyomorult sötétségben tengették az életüket a csuangok, míg végül összegyűltek, és elhatározták, hogy elküldenek valakit, hozza el a napot.

A gyűlésen mindenki egyszerre akart felszólalni, mindenki kiabálva jelentkezett, hogy ő lehessen az, aki elindul a hosszú, veszélyes útra. Mindenki segíteni szeretett volna a népén. Először egy hatvanéves férfi ragadta magához a szót, túlharsogva a többieket:

– Majd én elmegyek, elhozom a napot! Öregszem már, elmúltak a legszebb éveim. Nem tudok olyan kitartóan

dolgozni, mint régen, de a gyaloglás még megy. Küldjetelek engem!

Egy fiatal, izmos legény azonban félretolta a férfit, és maga lépett elő:

– Ne hallgassatok rá! Küldjetelek inkább engem! Fiatal vagyok, erőm teljében. Százhatvan *li* távolságot befutok egyszerre, ha kell. Én érem el a napot a leghamarabb!

Felbuzdult erre az összes többi fiatal legény is; egymást túlkiabálva bizonygatták, hogy mekkora távolságot tudnak bejárni, melyikük gyorsabb, melyikük szívósabb, melyikük erősebb. A nagy veszekedés közepette előrefurakodott közöttük egy tízéves kisfiú.

– Egyikőtök sem éri el a napot, akármilyen gyorsak vagytok is! Hát nem tudjátok, hogy a nap nagyon, nagyon messze van innen? Negyven, ötven év alatt sem lehet odaérni. Talán kilencven évbe is telik, mire megtalálja az, akit elküldünk. Majd én elindulok! Fiatal vagyok még, előttem az életem, nekem van a legnagyobb esélyem célba érni!

A kisfiú szavai lehűtötték a lelkesedőket. Mindenki egymásra nézett, és elismerték, hogy igaza lehet. Már majdnem eldöntötték, hogy a kisfiút indítják útnak, és egyre hangosabban helyeseltek, amikor előlépett egy húszéves lány, Malei.

– Csendet! – kiáltotta, és döbbenetében mindenki elhallgatott. – A fiúnak igaza volt, amikor azt mondta, hogy a nap nagyon messze van – mondta Malei. – Talán még kilencven év sem elég hozzá, hogy odaérjen valaki. Indítsatok útnak engem. Fiatal vagyok, és erős, nem rémítenek meg sem hegyi utak, sem ragadozó állatok. És mondok még valamit: gyermeket várok. Ha én nem jutok el a napig, a gyermekem majd folytathatja az utazást.

Az emberek ámulattal megtapsolták Malei javaslatát, és eldöntötték, hogy őt indítják útnak. Malei megígérte, hogy addig nem adja fel, míg a napot el nem hozza a csuangok földjére. Bőséges útravalóval, sok áldással búcsúztak tőle.

Malei útnak indult a nagy sötétségben. Ment, mendegélt kitartóan, hegyeket mászott meg, mocsarakon vágott át, sűrű erdőkön küzdötte magát keresztül. Hét hónapja volt már úton, amikor életet adott egy gyönyörű, egészséges kisfiúnak. A gyermek, amint a világra jött, teli tüdőből ordítani kezdett. Az anyja a hátára kötötte egy kendővel, és kitartóan vándorolt tovább. Hófödte hegyeken kelt át, széles folyókon gázolt, úszott keresztül, végtelen síkságokon bolyongott. Számtalan mérges kígyó, vérszomjas fenevad keresztezte az útját; hol elmenekült előlük, hol megküzdött velük. A kisfia nőtt, növekedett; egy

idő után már a saját lábán ment az anyja mellett. Vándorlás közben serdült fel, és a vadon volt az otthona.

Ahányszor emberek lakta helyre érkeztek, mindenki faggatta őket: mit keres egy fiatal anya a gyerekével, egy szál egyedül a veszélyes vadonban? Malei mindenkinek elmesélte, hogy a napért indult útnak, a horizontot akarja elérni, hogy a csuangok földjére is elhozza a fényt. Az emberek ennek hallatán mindig meghatódtak; ruhával, élelemmel látták el az utazókat, és bátorították őket, hogy ne adják fel a keresést.

Teltek, múltak az évek, az évtizedek. A fiúból daliás legény lett. Malei és a fia együtt vándoroltak tovább ismeretlen tájakon, ember nem lakta vidékeken keresztül. Az asszony haja lassan őszbe fordult, és egyre lassabban ment neki a gyaloglás. Egy idő után, valahányszor emberek lakta helyre értek, és elmesélték a történetüket, az emberek kérlelni kezdték Maleit, maradjon náluk, küldje tovább a fiát egyedül. Malei egy ideig kitartott a célja mellett, de egyszer végül eljött az idő, amikor már nem tudott továbbmenni. Egy kis falu lakói befogadták, szállást adtak neki. Malei áldását adta a fiára, aki immár egyedül vágott neki az ismeretlennek.

– Anyám, én befejezem az utazást, amit elkezdted, és eljutok a horizontig!

Időközben otthon, a csuangok földjén, az emberek kitartóan, reménykedve várták a napot. Folyton-folyvást kémlelték a láthatárt, világosodik-e, érkezik-e már a fény, az éltető meleg. Malei története szájról szájra szállt, szülők mesélték a gyermekeiknek, nagyszülők az unokáiknak,

hogy volt egyszer egy bátor fiatal lány, aki útnak indult, hogy elhozza a fényt. Teltek, múltak az évek, az évtizedek, és a csuangok kitartóan várakoztak. Néhányan aggódtak, hogy Maleinek útközben baja esett, és sohasem fogja befejezni az utazást – ám minden kétely ellenére továbbra is az eget kémlelték.

Kilencvenkilenc év telt el így. Végül aztán egyszer, amikor az emberek kelet felé nézelődtek, valaki elkiáltotta magát:

– Nézzétek! Fényt látok!

Vörös láng lobbant a keleti égbolton; világosodni kezdett a láthatár, és az emberek szeme láttára a ragyogó napkorong kiemelkedett a távoli hegyek mögül. Ujjongva, örömben sírva csodálták az első napfelkeltét, ami megtöltötte a földjüket fénnel és meleggel. A ragadozók visszahúzódtak a sűrű erdőkbe, a földek kivirágoztak, és az emberek szabadabban lélegeztek. Attól fogva a csuangok földjén is volt nappal és éjszaka.

Malei utazásának története pedig azóta is szájról szájra száll.

UTÓSZÓ:

MESÉK LÁNYOKNAK, MESÉK FIÚKNAK, MESÉK MINDENKINEK

Hiszek abban, hogy nincsenek „fiús” és „lányos” mesék. Vannak férfi és női hősök, vannak szerencsét próbáló fiúk és lányok, de a hős neme a legkisebb mértékben sem befolyásolja, hogy kinek, kihez szól egy történet. Tizenöt éves mesemondói pályafutásom során rengeteg mesét mondtam el lányoknak, fiúknak és vegyes közönségeknek egyaránt, és magabiztosan állíthatom, hogy egy jó sztori az jó sztori, teljesen függetlenül attól, nő, férfi, természetfeletti lény vagy tatu-e a hőse. Komolyan. Mégis, a „fiús” és „lányos” mesék kettőssége makacsul tartja magát az emberek világnézetében. „Fiús” a mese, ha van benne harc, kaland vagy sárkányölés – legalábbis a közmegegyezés szerint. „Lányos” a mese, ha királylány a főszereplő, vagy ha tündérek, unikornisok, nyuszik, kiskutyák szerepelnek benne – és főképpen akkor, ha a szerelemről szól. Mintha a fiúk sohasem lennének szerelmesek, és a lányoknak sohasem kellene sárkányokkal megküzdeni...

Amikor 2019-ben megjelent a *Ribizli a világ végén*, a benne szereplő magyar népmesék harmadának volt férfi vagy fiú hőse, és az alcím így szólt: *Régi magyar népmesék mai gyerekeknek*. Mégis, mivel a borítón egy vörös hajú lány arca látható (Herbszt László lenyűgöző munkája), nagyon sok vélemény született arról, hogy a Ribizli „lányos könyv”. „Gratulálok a könyvhöz! Szívesen megvettem volna én is a gyerekeimnek, de az egyik fiú.” „Nagyon tetszik a borító, de sajnós az én kisfiam nem vesz a kezébe olyan könyvet, ami piros és rózsaszín!” „Írsz majd a Ribizliből fiús változatot is?” „Melyik mesét javasolnád a könyvből fiúknak?” Mélyen elgondolkoztattak ezek a visszajelzések. Természetesen többször ennyi üzenetet kaptam lányos családoktól, akik boldogan fogadták a lázadó királylányokat és okos asszonyokat, és olyan szülőktől is, akiknek a fiúgyerekei lelkesen olvastatták maguknak újra és újra Incula vagy Vitéz Rózsa vagy a sárból gyúrt lány kalandjait. Mégis, motoszkált bennem a gondolat, hogyan válaszolnék a fenti kérdésekre, ha lenne rá alkalom. Amikor nekiálltam a „Nemzetközi Ribizli” projektnek, amiből ez a kötet született, gondosan számolgattam a hősokeket. Végül a harmincnyolc mese közé hét olyan került, aminek férfi hőse van, és további nyolc, amelyekben egyenrangú női és férfi főszereplők jelennek meg – Anait királyné és Vatsagan, Gunvanti és a bátyja, a bazsalikomos lány és a fufangos király, a fekete bográcsos lány és dalnok jóbarátja. Ez utóbbiakat különösen szeretem: sokkal több olyan mesére lenne szükségünk, ahol fiúk és lányok közösen próbálnak szerencsét, és egymást segítve, egyesült erővel győzik le az

akadályokat. A többi kérdésre pedig, egy év töprengés után, valahogy így válaszolnék.

A mesék mindenkire szól, és egy-egy mese más és más okokból érint meg különböző embereket. Vannak lányok, akik boldogok, ha harcos hercegnőkről olvashatnak, és közben Ali királyfiért is megdobban a szívük. Vannak kamasz fiúk, akik csillogó szemekkel hallgatják végig a halász és a sellő történetét, szurkolnak a börtönbe zárt szerelmeseknek, de egy jó kalózkaland is elvarázsolja őket. Ugyanolyan fontos, hogy a lányok halljanak meséket gyengéd, gondoskodó, őszinte férfiokról, mint amilyen életbevágó, hogy a fiúk megtanulják szeretni az okos, cserfes, bátor lányokat. Unalmas lenne a világ, ha mindenki csak azokat a meséket tudná értékelni, amiknek a hősében magára ismer. Egy tökéletes világban sok olyan mesekönyv sorakozna az emberek polcain, amelyekben egyenlő számban fordulnak elő hősies lányok, bátor királyfiak, okos hercegnők, szerető apák, bolondos asszonyok, esendő férfiak és az emberi sokféleségnek minden más figurája.

És igen, ennek a könyvnek királylány szerepel a címében, és a mesék több mint felének lány vagy nő a hőse. Ennek ellenére szeretettel ajánlom fiúknak is. Hiányt igyekszem pótolni vele. Olyan könyvek hiányát, amelyekben nemcsak egy-egy női főszereplő akad mutatóba, hanem sok és sokféle: okosak, bátrak, kedvesek, furfangosak, bölcsek, öregek, fiatalok, gazdagok, szegények, vagányak, szerelmesek. És mellettük fiúk és férfiak, akik illenek hozzájuk, és kiállnak mellettük; akik

példát mutatnak gondoskodásból, gyengédségből, odafigyelésből és egy másfajta, empatikus bátorságból. Olyan történeteket szeretnék a következő generáció elé tárni, amelyekben a férfiak és nők kapcsolata sokkal árnyaltabb a „ki ment meg kicsodát” kérdésénél. Ahol nem kell egyik félnek sem passzívnak és alárendeltnek lennie, hogy a másik kiemelkedhessen.

A mesék válogatása megint csak hosszú folyamat volt. Néhány történet, mint például Anait királynőé, már régóta szerepel a repertoáromban, mesemondó pályafutásom kezdete óta kísér. Másokat hosszas böngészés és bogarászás során újonnan találtam pont ennek a könyvnek a kedvéért, és nagyon örültem nekik. Több mese egy kihíváson keresztül jutott el hozzám: néhány évvel ezelőtt elhatároztam, hogy a világ összes országából el akarok olvasni egy-egy népmeseegyűjteményt. A kedvenceimet menet közben félretettem és gondosan megjegyeztem, hogy alkalomadtán helyet találjak majd nekik. Sokan közülük ebben a könyvben lelték meg a helyüket (nem csoda, hiszen legtöbbször a „feminista” meséken akad meg a szemem). A címadó kalóz királylánnyal egy amerikai könyvtárban találkoztam, erre ma is emlékszem: egy mesemondó kollégát kísértem fellépésre; amíg várakoztunk, beszabadultam a polcok közé, és végigböngésztem a mesekönyvszekciót. Egy szép, színes kötet pont ennél a mesénél nyílt ki, ami rögtön annyira elvarázsolt, hogy lejegyzeteltem egy papírfecni hátuljára, a forrásokkal együtt. Évekkel később volt csak alkalmam először mesélni, de azóta is a kedvenceim közé tartozik.

Amikor az ember nem a saját kultúrája meséivel dolgozik, különösen fontos, hogy alaposan utánanézzon a történeteknek. Nemcsak azért, hogy megtalálja a lehető legszebb változatot, a lehető legteljesebb verziót (a strasbourgi katedrális legendájához például vagy öt különböző forrásból szedtem össze a szereplők valódi nevét), de azért is, hogy a megfelelő tisztelettel és hozzáértéssel tudjon a szöveghez nyúlni. A nemzetközi mesék sokszor többszörös átalakuláson esnek át, mire eljutnak a mai olvasókhoz. A múlt század elején például gyakran előfordult, hogy európai gyűjtők sebtében írták le „egzotikus” népek meséit, nem törődve azzal, hogy elvesztek belőlük fontos kulturális elemek. Egyszer olvastam egy német gyűjtőt, aki a következő kommenttel adott közre eritreai (afrikai) meséket: „Bár ők azt állították, hogy a leghíresebb mesebeli bajkeverő a sakál, nyilván nincs igazuk, hiszen mindenki tudja, hogy a ravasz állat a mesékben mindig róka. Ezért aztán a sakált rókának fordítottam.” Az ilyen és ehhez hasonló korai bakik miatt fontos, hogy az ember alaposan utánajárjon más népek meséinek, és próbáljon autentikus szövegeket találni. Több verzió összehasonlításából pedig az is kitűnik, hogy mik azok az elemek, amiket minden esetben tiszteletben tartottak a mesemondók.

Persze ez nem azt jelenti, hogy a könyvben található meséket szó szerint adtam volna közre. A sok-sok kutatómunkából, összehasonlított szövegből és fordításból, mesemondóként megalkottam a saját verzióimat; a történetet igyekeztem – apróbb igazításoktól eltekintve –

érintetlenül hagyni, de a saját szavaimmal, kereken elmesélni úgy, hogy a mai magyar olvasók számára élvezetes legyen. Ez a könyv tehát nem néprajzi hűségű szövegkiadás, hanem mesegyűjtemény. Azok számára, akik kíváncsiak az eredeti szövegekre, a könyv végén feltüntettem a mesék forrásait.

Végül, de nem utolsósorban: szerettem volna, ha a „nemzetközi” népmesék tényleg a világ minden tájáról érkeznek. Nem volt egyformán egyszerű a különböző földrészekről történeteket vadászni, és sok mese annyira a szívemhez nőtt, hogy megtartottam őket annak ellenére, hogy kissé túlsúlyba kerültek a távol-keleti és európai mesék a kötetben. Számtalan mese van még, amikre szívesen sort kerítettem volna – remélem, egy következő gyűjteményben ezek is helyet találnak majd.

A világ telis-tele van különleges, varázslatos, izgalmas történetekkel, amelyekben lányok és fiúk is lehetnek hősök, és a „boldogan éltek” nem függ attól, hogy kinek vagy minek született valaki. A meséknek a mai világban is helye van – de Rátok is szükség van ahhoz, hogy életre keljenek. Fogadjátok szeretettel ezt a válogatást a kedvenceim közül!

Dr. Zalka Csenge Virág

Budapest, 2020. április 28.

A BAMBURGH-I VÁR SÁRKÁNYA

Joseph Jacobs: *English Fairy Tales* (David Nutt, 1890.)

Francis James Child: *The English and Scottish Popular Ballads* (Houghton, Mifflin & Co., 1884.)

The Laidley Worm of Spindleston Heugh (*The Monthly Chronicle of North Country Lore and Legend* IV/39, 1890.)

A BAZSALIKOMLÁNY

William Bernard McCarthy: *Cinderella in America*
(University Press of Mississippi, 2007.)

John Bierhorst: *Latin American Folktales* (Knopf
Doubleday Publishing, 2007.)

Rafael Ramírez de Arellano: *Folklore portorriqueño* (Avila,
1926.)

Wayland Debs Hand: *Hispanic folktales from New Mexico*
(University of California Press, 1977.)

Rodolfo Lenz: *Cuentos de adivinanzas corrientes en Chile*
(Imprenta Universitaria, 1912.)

A bolhás trükköt Giambattista Basile Pentomeronjából
vettem át:

Giambattista Basile: *A mesék meséje, avagy a kicsik
mulattatása* (Kalligram, 2014.)

A DATOLYAFÁCSKA

Italo Calvino: *Italian folktales* (Harcourt, Inc., 1980.)

Giuseppe Pitрэ & Jack Zipes: *Catarina the Wise* (University of Chicago Press, 2017.)

Giuseppe Pitрэ: *Fiabe novelle e racconti popolari siciliani* (Palermo, 1875.)

A FEKETE BOGRÁCS

Grace James: *Green Willow and Other Japanese Fairy Tales* (Macmillan, 1910.)

Alida Gersie: *Storymaking in Bereavement* (Jessica Kingsley Publishers, 1991.)

A FIÚ, AKI VISSZATÉRT AZ ALSÓ VILÁGBÓL

R. M. Dawkins: *More Greek Folktales* (Clarendon Press, 1955.)

Neoelle-nika analekta, 1874.

A HALÁSZ ÉS A SELLŐ

Sophia Morrison: *Manx Fairy Tales* (David Nutt, 1911.)

A HÁROM FELESÉG

R. E. Dennett: *Notes on the folk-lore of the Fjort* (The Folk-lore Society, 1898.)

A KALÓZ KIRÁLYLÁNY

Nachman Mi Breslov rabbi (1772-1810) meséje.

Rabbi Nachman of Breslov: *Story Tales of Ancient Years* (Kulanu Haverim, 2011.)

Dov Noy, Dan Ben-Amos, Ellen Frankel: *Folktales of the Jews I*. (Jewish Publication Society, 2006.)

Jane Yolen: *Not One Damsel in Distress: Heroic girls from world folklore* (Houghton Mifflin Harcourt, 2018.)

Howard Schwartz: *Elijah's Violin and Other Jewish Fairy Tales* (Oxford University Press, 1994.)

Peninnah Schram: *Stories within Stories: From the Jewish oral tradition* (Jason Aronson, 2000.)

A PASA OKOS LÁNYA

H. I. Katibah: *Arabian romances and folk-tales* (Charles Scribner's Sons, 1929.)

A SÁRKÁNY ÉS AZ ELÁTKOZOTT PARIPA

Italo Calvino: *Italian Folktales* (Harcourt, Inc., 1980.)

Domenico Comparetti: *Novelline popolari italiane* (Ermanno Loescher, 1875.)

A STRASBOURGI KATEDRÁLIS ÉPÍTÉSE

H. A. Guerber: *Legends of the Rhine* (New York, 1895.)

C. A. Riley: Something about Strasbourg Cathedral (*The Ladies' Repository* XLV, 1871.)

The Legend of Sabine (*The Ladies' Companion at Home and Abroad* II, 1850.)

A SZERELEM A SÖTÉTBEN IS LÁT

José Calles Vales: *Leyendas tradicionales* (LIBSA, 2001.)

Cristobal Lozano: *Leyendas y tradiciones españolas* (Ediciones Ibéricas, 1958.)

José María Merino: *Leyendas españolas de todos los tiempos* (Siruela, 2010.)

<http://tiocarlosproducciones02.blogspot.com/2012/09/beatriz-de-montcada-y-guillermo-de-san.html>

A TÁNCVERSENY

F. J. Child: *The English and Scottish Popular Ballads* (Houghton Mifflin Co., 1886.)

Peter Buchan: *Ancient Ballads and Songs of the North of Scotland, Hitherto Unpublished* (W. & D. Laing, 1828.)

A TÖRPE

José María Guelbenzu: *Cuentos populares españoles* (Siruela, 2011.)

Aurelio de Llano Roza de Ampudia: *Cuentos asturianos: recogidos de la tradición oral* (Impr. de R. Caro Raggio, 1925.)

A VADDISZNÓ

Clara Stroebe: *Danish Fairy Book* (1922.)

Sven Grundtvig: *Gamle danske minder i folkemunde* (1854.)

A VADLUDAK TAVA

Wolfram Eberhard: *Folktales of China* (University of Chicago Press, 1965.)

Lucien Miller: *South of the Clouds* (McLellan, 1994.)

ALI ÉS A TENGERI HERCEGNŐ

C. G. Campbell: *Told in the Market Place* (Ernest Benn Ltd, 1954.)

<https://www.storiestogrowby.org/story/sons-of-sultan-bey/>

<http://english.skazk.ru/catalog/libyan-folktales/skazka-the-sons-of-sultan-bey-667/>

AMARADÉVI HERCEGNŐ

Kathleen Ragan: *Fearless Girls, Wise Women, and Beloved Sisters* (W.W. Norton & Co., 2000.)

Muriel Paskin Carrison: *Cambodian Folk Stories from the Gatiloke* (Tuttle Publishing, 2011.)

Suzee Leong: *Asian Folk Tales and Legends* (MPH Group Publishing, 2015.)

T. B. Yatawara: *Ummagga Jataka* (Luzac & Co. 1898.)

Liz Flanagan: *Dara's Clever Trap* (Barefoot Books Ltd., 2019.) <https://www.storiestogrowby.org/story/princess-amaradevi/>

ANAIT KIRÁLYNÉ

Avril Pyman: *The Golden Fleece: Tales from the Caucasus* (Progress Publishers, 1971.)

Gerard Shelley: *Folk Tales of the Peoples of the Soviet Union* (Herbert Jenkins Ltd., 1945.)

Iakov Samsonovich Khatchatrianz: *Armenian Folk Tales* (Colonial House, 1946.)

David Kerdian: *The Golden Bracelet* (Holiday House, 1998.)

Irina Zheleznova: *A Mountain of Gems: Fairy tales of the peoples of the Soviet land* (Raduga Publishers, 1975.)

ANYÓKA ÉS A RIZSGOMBÓC

Lafcadio Hearn: *The Old woman Who Lost Her Dumpling* (Hasegawa, 1902.)

Lafcadio Hearn: *Japanese Fairy Tales* (New York, 1918.)

Keigo Seki: *Types of Japanese Folktales* (Society for Asian Folklore, 1966.)

AZ EBVÁRI KIRÁLYKISASSZONY

Georg Christensen: *H. C. Andersen og de danske folkeeventyr* (Danse Studier, 1906.)

Gunnar Olof Cavallius: *Svenska folk-sagor och äfventyr* (1844.)

H. C. Andersen: *The Tales and Stories of Hans Christian Andersen* (University of Washington Press, 2011.)

AZ „ITT VAGYOK” GYŰRŰ

Constantino Cabal: *Los cuentos tradicionales asturianos* (Voluntad, Madrid, 1900.) José María Guelbenzu: *Cuentos populares españoles* (Siruela, 2011.)

DIÓS KATA

Andre Lang: At the Sign of the Ship (*Longman's Magazine* XIII, 1889., 661-663.)

Joseph Jacobs: *English Fairy Tales* (G. P. Putnam's Sons, 1890.)

Andrew Lang: *English and Scotch Fairy Tales* (Folk-lore I, 1890., 299-301.)

GYAKORLAT TESZI A MESTERT

Nizami Ganjavi: *Haft Paykar* (c. 1197)

Sir John Malcolm: *The History of Persia* (John Murray, 1815.)

W. S. W. Vaux: *Nineveh and Persepolis* (Arthur Hall, Virtue & Co., 1855.)

H. Beveridge: Nizami's Haft Paykar (*The Asiatic Quarterly Review*, I/1-2, 1913.)

HIIAKA ÉS AZ ERDEI SZELLEMEK

W. D. Westervelt: *Hawaiian Legends of Volcanoes* (G. H. Ellis Press, 1916.)

Nathaniel B. Emerson: *Pele and Hiiaka* (Charles E. Tuttle Co., 1915.)

Kathleen Ragan: *Fearless Girls, Wise Women, and Beloved Sisters* (W. W. Norton & Co., 2000.)

KANÁRI KIRÁLYFI

Italo Calvino: *Italian Folktales* (Harcourt, Inc., 1980.)

Giuseppe Pitre & Salvatore Salomone-Marino: *Archivio per lo studio delle tradizioni popolari* VI. (Luigi Pedone Lauriel, 1887.)

LI JI ÉS A KÍGYÓ

Gan Bao: *Soushenji – A természetfeletti vizsgálata* (i.sz. 4. század)

Hua Long: *The Moon Maiden and Other Asian Folktales* (China Books, 1993.)

Jane Yolen: *Not One Damsel in Distress* (Houghton Mifflin Harcourt, 2018.)

Moss Roberts: *Chinese Fairy Tales and Fantasies* (Pantheon Books, 1979.)

<http://chinatourplanner.freechinalink.com/chinese-legends-theserpent-sacrifice.html>

Köszönet Dr. Hoppál Krisztinának a kínai szövegek fordításáért.

LOKTANUR TALÁLMÁNYA

Laurence M. Carucci: *From the Spaces to the Holes: Ralik-Ratak remembrances of World War II* (Isla III, 1995.)

Gerald Knight: *A History of the Marshall Islands* (Micronitor News and Printing Co., 1999.)

Jack A. Tobin: *Stories from the Marshall Islands* (University of Hawaii Press, 2002.)

Anono Lieom Loeak, Veronica C. Kiluwe, Linda Crowl: *Life in the Republic of the Marshall Islands* (University of the South Pacific, 2004.)

MALEI UTAZÁSA

Folktales from China IV. (Foreign Language Press, 1958.)

Köszönet Dr. Hoppál Krisztinának a kínai szövegek fordításáért.

MINNE HERCEGNŐ

Maria Wilhelmina MacDowall: *Epics and Romances of the Middle Ages* (1883.)

Wilhelm Wägner: *Great Norse, Celtic, and Teutonic Legends* (Courier Corporation, 2012.)

NGOMBA LÉGBALLONJA

R. E. Dennett: *Notes on the folk-lore of the Fjort* (The Folk-lore Society, 1898.)

ÓRIÁSÖLŐ MARGARET

Michael Faherty galwayi mesemondó meséje

William Larminie: *West Irish Folk-tales and Romances* (Elliot Stock, 1893.)

Ortutay Gyula – Dégh Linda: *A világgjáró királyfi* (Móra Ferenc Ifúsági Könyvkiadó, 1963.)

Robert D. San Souci: *Brave Margaret: An Irish adventure* (Simon & Schuster, 1999.)

PABLO ÉS A KIRÁLYKISASSZONY

Dean S. Fansler: *Filipino Popular Tales* (American Folk-lore Society, 1921.)

PARI HERCEGNŐ TÖRTÉNETE

Seo Dae-Seok: The Legend of Princess Paritegi (*Koreana* 13/2, 1999.)

Lee Tae-Dong: *Princess Pari* (Korea Journal 18/6, 1978.)

Clark W. Sorensen: The Myth of Princess Pari and the Self Image of Korean Women (*Anthropos* 83, 1988.)

James H. Grayson: *Myths and Legends from Korea* (Routledge, 2012.)

P'ae-gang Hwang: *Korean Myths and Folk Legends* (Jain Publishing Company, 2006.)

Encyclopedia of Korean Folk Culture

(<http://folkency.nfm.go.kr/>)

RAMITOVIAMANDRENINI

Gabriel Ferrand: *Contes populaires malgaches* (Ernest Leroux, 1893.)

May Augusta Klipple: *African Folktales with Foreign Analogues* (Garland, 1992.)

RONGYOSKA ÉS A BOSZORKÁNYOK

George Webbe Dasent: *Popular Tales from the Norse* (David Douglas, 1912.)

Peter Christen Asbjørnsen and Jørgen Moe: *Norske Folkeeventyr* (Christiania, 1842-1852.)

norwegianfolktales.blogspot.com

SZOMA, A MOSÓNŐ

C. A. Kincaid: *Deccan Nursery Tales* (Macmillan, 1914.)

VÉN RINGYRONGY

Grimm: KHM 196. (magyarul: *Gyermek- és családi mesék*, Magvető, 1989.)

Friesisches Archiv, 1849.

XXXXXXXXXXXX

TARTALOM

CÍMOLDAL

IMPRESSZUM

ANAIT KIRÁLYNÉ

PABLO ÉS A KIRÁLYKISASSZONY

A SÁRKÁNY ÉS AZ ELÁTKOZOTT PARIPA

LI JI ÉS A KÍGYÓ

ÓRIÁSÖLŐ MARGARET

SZOMA, A MOSÓNŐ

A SZERELEM A SÖTÉTBEN IS LÁT

ALI ÉS A TENGERI HERCEGNŐ

ANYÓKA ÉS A RIZSGOMBÓC

KANÁRI KIRÁLYFI

LOKTANUR TALÁLMÁNYA

A FIÚ, AKI VISSZATÉRT AZ ALSÓ VILÁGBÓL

A TÁNCVERSENY

A TÖRPE

A DATOLYAFÁCSKA

NGOMBA LÉGBALLONJA
A BAMBURGH-I VÁR SÁRKÁNYA
AZ EBVÁRI KIRÁLYKISASSZONY
A VADLUDAK TAVA
RAMITOVIAMANDRENINI
AZ „ITT VAGYOK” GYŰRŰ
DIÓS KATA
AMARADÉVI HERCEGNŐ
HIIAKA ÉS AZ ERDEI SZELLEMEL
A HÁROM FELESÉG
A PASA OKOS LÁNYA
A FEKETE BOGRÁCS
A VADDISZNÓ
A STRASBOURGI KATEDRÁLIS ÉPÍTÉSE
A KALÓZ KIRÁLYLÁNY
A HALÁSZ ÉS A SELLŐ
GYAKORLAT TESZI A MESTERT
PARI HERCEGNŐ TÖRTÉNETE
A BAZSALIKOMLÁNY
VÉN RINGYRONGY
RONGYOSKA ÉS A BOSZORKÁNYOK

MINNE HERCEGNŐ

MALEI UTAZÁSA

UTÓSZÓ: MESÉK LÁNYOKNAK, MESÉK FIÚKNAK,
MESÉK MINDENKINEK

FORRÁSOK